

Waar alles samenkwam

Franske Huisman

@AnatolianAmazonian

www.franskehuisman.nl

Waar alles samenkwam

2020/2021

Le(v)e(n)swijzer: Ik vraag je mindful te zijn tijdens het lezen van dit boek. Lees tussen de regels door; ontdek de symboliek die resoneert met jouw essentie. Vertrouw op je kracht en waak voor onbewuste beïnvloeding.

Dit is mijn hart. Ik vertrouw erop dat je er liefdevol mee omgaat.

Ik ben niet geboren uit liefde maar uit lust
Ik ben geen keuze maar een toevalligheid
Hoe kan ik mijn bestaan rechtvaardigen?

Opgedragen aan

mijn moeder,

aan Yvette,

aan al dat mijn pad kruiste, kruist en zal kruisen.

Lente 2019

Het was nog vroeg, ongeveer zes uur in de ochtend. Na een lange nachtrit stapte ze uit de bus en plots voelde het alsof ze thuiskwam. Een vlaag van herkenning en rust kwam haar tegemoet toen haar slipper het versleten asfalt raakte. Ze inhaleerde de lucht die zo fris was dat hij zoet smaakte en werd vrolijk begroet door opdringerige rickshaw-chauffeurs die chai aanboden. Haar ogen vonden die van Nicolai en ze communiceerden moeiteloos middels een vermoeide glimlach. Woorden hadden ze niet meer nodig om te begrijpen waar de ander behoefte aan had. Ze streken neer op een groot grijs betonblok, rookten een sigaret en dronken chai uit een klein kartonnen bekertje zoals ze dat inmiddels ontelbaar keer vaker hadden gedaan.

Nicolai praatte met de Indiase chauffeurs terwijl Elif in gedachten verzonk. Ze was gewend geraakt aan het analyseren van omstandigheden om enigszins grip op de wereld te krijgen. Het gevoel van herkenning dat deze omgeving bij haar opriep, was een lastige om om te zetten in rede. Ze was hier tenslotte nooit eerder geweest. Elif dacht terug aan een herinnering die haar altijd bezig was blijven houden. Op veertienjarige leeftijd had ze met haar moeder een rondreis door Turkije gemaakt. Dit was de eerste keer geweest dat ze kennis maakte met haar vaderland. Op een dag bracht de reis hen bij een klein dorp aan een meer. Het meer werd in tweeën gespleten door een lang pad van wit marmer waar zij en haar moeder in stilte stonden, terwijl ze keken hoe de zon met alle geduld achter de witte huizen voor hen verdween. De zachte warme wind streekte de wangen van Elif met een tederheid die ze alleen van haar moeder kende. De temperatuur was aangenaam en zij ontspannen. Op die prettige zomerdag had ze hetzelfde gevoeld als in deze Indiase stad: alsof ze thuis was en er altijd thuis was geweest.

Ze had op latere leeftijd nog wel eens aan haar moeder gevraagd hoe die plaats met het meer en witte marmer heette. Haar moeder deelde haar herinnering niet, bleek toen. Elif had foto's bekeken van alle plaatsen die ze tijdens hun rondreis bezochten, maar er kwam er geen overeen met het beeld dat zich in haar hoofd bevond. Ze twijfelde of de herinnering misschien niet een herinnering maar een droom was geweest. Nu hier, in Udaipur, waar ze toch vrij zeker wist echt te zijn, werd ze begroet door dezelfde rust en herkenning waar ze destijds in Turkije voor het eerst kennis mee had gemaakt.

Ze nam een slok van haar chai en kwam terug in het nu door de hoeveelheid suiker die haar tong overviel. Nicolai was druk aan het onderhandelen met de chauffeurs terwijl hij tegelijkertijd het goedkoopste hostel in het centrum van Udaipur op zijn telefoon opzocht. Daar hadden ze nooit onenigheid over gehad. De goedkoopste slaappleatsen waren vaak simpel en niet altijd comfortabel. Toch vonden ze allebei dat ze niet meer nodig hadden en herkenden ze charme in de eenvoud. Een ander pluspunt was dat ze dankzij deze methode meer geld overhielden om aan andere behoeften uit te geven. Alcohol en marihuana stonden hoog op het prioriteitenlijstje.

Ze waren bijna een maand in India en de reis had tot nu toe, net als de rest van haar leven, diepe dalen en hoge pieken gekend. Haar verhouding met Nicolai was in essentie puur en schoon, maar raakte met de dag meer bevlekt. Ze hadden elkaar leren kennen in Phong Nha, Vietnam toen haar gehuurde mountainbike het binnen honderd meter begaf en ze hem en een vriend aansprak op straat. Nicolai was een engelachtige Spanjaard met donkere krullen die van zijn ouders een Italiaanse naam had gekregen, en zijn vriend Matteo een creatieve, verlegen Italiaanse Fransoos met lange dunne haren. De jongens reden, zoals velen, met hun motor het land door en Elif had schaamteloos gevraagd of ze een dagje mee achterop mocht zodat ze alsnog het landschap kon ontdekken. Vriendschappen waren snel gemaakt in het buitenland en zo trokken ze vanaf dat moment de rest van hun tijd in Vietnam samen op.

Nicolai en zij hadden veel beleefd en diepe gesprekken gevoerd. Zijn Engels liet te wensen over. Desalniettemin begreep ze hem volledig en meer dan dat. Hun gevoelens voor elkaar groeiden snel, dus liet Elif haar ratio de ruimte die het rempedaal met gecontroleerde subtiliteit ingedrukt hield. Niek, zoals haar geliefde in Nederland heette, liet duidelijk van zich horen via berichten op haar telefoon en leefde in haar gedachten vanwege het vooruitzicht dat hij haar na haar reis door Vietnam zou ontmoeten in Sri Lanka.

Elif leerde dat ze verliefd kon zijn op twee mensen tegelijk. Dubbel de liefde klonk haar goed in de oren, maar de praktijk wees uit dat haar hart er niet blij van werd. In Nederland werd men beïnvloed door het collectieve idee dat liefde onlosmakelijk verbonden was met het bezitten van de ander. Daarom voelde ze zich goed en tegelijkertijd schuldig toen de seksuele spanning tussen haar en Nicolai zo hoog was opgelopen dat ze was gestopt haar verlangen om met hem het bed te delen te onderdrukken.

Sinds hun ontmoeting in Phong Nha hadden ze een maandlang dag en nacht samen doorgebracht. Vanuit de perceptie van het reizigersbestaan was dat een eeuwigheid. De laatste week met elkaar brachten ze door in een bergplaatsje waar ze in een hostel als vrijwilligers werkten. Hier sneed Nicolai, die net als Jezus timmerman was, een vlinder uit een stuk hout. Hij drukte deze tijdens hun afscheid in haar handen. Verdriet en geluk schoten tegelijkertijd als miljarden microscopische kanonkogeltjes door het binnenste van haar zijn. Ze beloofden elkaar dat dit niet de laatste keer was dat ze samen waren.

India was altijd een land geweest waarvan Elif het verlangen had de grond te bewandelen en naar haar inwoners te lachen. Een land dat zoveel oppervlakte besloeg, moest ook veel diepgang kennen. Ze had besloten ooit met alle karaktereigenschappen die daaruit voortvloeiden kennis te maken. Het lukte haar echter niet om de gruwelverhalen over groepsverkrachtingen los te laten. Ze was zich gedurende haar 28 levensjaren een aantal keer pijnlijk bewust geworden van de manier waarop mensen in een machtspositie deze konden misbruiken. Doordat ze nog niet met zichzelf had afgesproken zich niet door angst te laten leiden, liet ze zich door angst leiden en schoof ze een bezoek aan het land vooruit naar een nog onbepaald moment. Totdat Nicolai, toen Elif met Niek in Sri Lanka was, liet weten dat hij een vlucht naar India had geboekt.

Ze was drie weken met Niek in Sri Lanka geweest. Hun afscheid was emotioneel en ging bij beiden gepaard met tranen die over hun wangen stroomden zoals de Gangesrivier dat tot in de oneindigheid door het Himalayagebergte deed. Het liefst was ze met hem de taxi richting het vliegveld ingestapt om vervolgens samen terug naar Nederland te gaan. De tijd die ze in Sri Lanka hadden was niet gemakkelijk geweest en dat had grotendeels aan haar gelegen. Desondanks konden ze hun diepgewortelde liefde voor elkaar niet ontkennen. Ze had haar eigen gedrag, zoals altijd, geprobeerd te analyseren, maar zat te vast in haar eigen emotie om de situatie objectief te kunnen beoordelen. Er was tijdens hun tijd samen een moment geweest waarop Niek onzeker, duidelijk bang voor het antwoord dat er zou komen, vroeg of ze met Nicolai had geslapen. 'Nee' had ze nonchalant geantwoord. Dit was de eerste keer dat ze tegen hem had gelogen. Hoewel de liefde sterk was en hun harten elkaar nog stevig vasthielden, wisten ze allebei dat het begin van het einde van hun relatie al van start was gegaan ver voordat Elif aan haar reis was begonnen.

Toen Nicolai en Elif hun sigaret rookten en chai dronken, vlak nadat ze de bus in Udaipur waren uitgestapt, was hun relatie niet meer zo schoon en puur als de dag dat ze elkaar na bijna twee maanden weer hadden gezien in Bangalore, een stad in het zuiden van India. Ze waren elkaar toen als magneten in de armen gevlogen en hadden minutenlang in een innige omhelzing stil op straat gestaan. Ze lieten de opmerkingen van gefrustreerde Indiase mannen, die de westerse cultuur vreemd waren, moeiteloos van zich afglijden. De twee merkten tijdens het moment van wederzien onmiddellijk dat de aantrekkingskracht niet in Vietnam was achtergebleven. Desondanks bleef hun begroeting bij een omhelzing. Hoewel hun ogen direct weer werden verbonden door vuur en passie, raakten hun lippen elkaar niet.

Elif en Nicolai voelden dat ze allebei Niek niet vergeten waren. De spanning die Elif had ervaren toen ze zich realiseerde dat ze op twee mannen tegelijk verliefd was, die in Vietnam nog zorgde voor een wervelwind aan levenslust, hing in India als donkere wolk boven de twee reizigers. Het had niet lang geduurd voor de wolk brak. Metaforische zure regen daalde neer op hun huid en baande als een schimmel via hun poriën een weg naar hun hart om hier onrustig te huisvesten. Het was haar niet onopgemerkt gebleven dat Nicolai iedere dag minder naar haar lachte, obsessief bezig was met waar hij het goedkoopst drank kon kopen en er steeds vaker in zijn eentje op uitging. Zodra ze andere reizigers ontmoetten, vrouwen vooral, was Nicolai Elif liever kwijt dan rijk. Dit had hij niet met woorden gezegd, maar ze kon zijn lichaam verstaan. Het was nooit haar plan om hem in zijn vrijheid te beperken, maar ook anderen lazen de complexe liefde in hun ogen en bleven daarom op afstand.

Het stel was een tijdje in Goa geweest, de staat die wereldwijd naam had gemaakt dankzij Russische hippies, Israëliische jongeren, psytrancefeesten en drugs. Er was nog één avond waarop ze, van elke avond die ze samen sliepen, daadwerkelijk samen hadden geslapen.

‘I really like you in the bed, Elif.’ had Nicolai gezegd toen het spel der lusten was afgerond, om vervolgens de kamer uit te lopen en op het strand een sigaret te roken. Ze waren in Arambol, een klein creatief dorp dat aan zee lag. Een tweede maal waren verdriet en geluk tegelijkertijd als miljarden microscopische kanonkogeltjes door het binnenste van haar zijn geschoten.

Een paar dagen later had Nicolai seks op hetzelfde strand met een Engelse die hij op een feest had ontmoet. Dat vertelde hij Elif de volgende dag alsof hij de gebeurtenissen

van de voorgaande avond met zijn beste vriend besprak. Dat was goed. Een groot voordeel van hun liefde was dat ze elkaar nooit hadden willen bezitten. De reden dat ze op een dieper niveau verbonden raakten, was vanwege hun gemeenschappelijke onbevredigde verlangen naar vrijheid. Daarin vonden ze elkaar en daarom waren er vaak geen woorden nodig om elkaar te begrijpen. Toch zag Elif duidelijk dat Nicolai met zichzelf in conflict was. Hij zocht vrijheid en wilde van haar loskomen, maar droeg ook een verantwoordelijkheidsgevoel bij zich en zou zichzelf niet vergeven als haar wat overkwam omdat hij er niet was.

Het was daarom een opluchting toen Matteo, die op dat moment in Bangladesh zat, hen liet weten naar de heilige stad Varanasi te komen om in elk geval tien dagen samen door te brengen. De dynamiek zou veranderen en ze zouden net zoveel plezier beleven als dat ze met z'n drieën in Vietnam hadden gedaan.

Nicolai begon sinds ze in India waren elke dag vroeger met het drinken van sterke drank. Old Monk heette de rum die de lokale bevolking het liefst dronk omdat deze, in verhouding tot andere sterke drank, maar weinig kostte. Hoewel Nicolai in zijn kern een romanticus was, een man die in elke vrouw schoonheid zag en respect altijd de boventoon liet voeren, veranderde hij zodra zijn ziel vermengde met de toxische vloeistof. Op een dag nam zijn obsessie zodanig de overhand, dat hij Elif meedeelde in de Indiase staat Goa te blijven, puur en alleen omdat alcohol daar goedkoper was dan in andere staten.

'I'm not going with you to Rajasthan, I'm staying here.' had Nicolai gezegd toen ze naast elkaar op het strand zaten om de zoveelste adembenemende zonsondergang te bekijken.

'I know it's not safe for you to travel this country by yourself, so if you want to stay with me, you can. But if you want to go anyway, you should.'

Elif was even stil om de woorden die zojuist waren uitgesproken te verwerken. Hoewel ze wist dat dit moment zich aan zou dienen, was ze overrompeld toen het daadwerkelijk gebeurde. Ze liet de zilte lucht via haar neus haar longen vullen en gebruikte de verse zuurstof om haar te helpen kalm te blijven.

'I won't stay just because you are, I won't change my path because there's a chance I'll get hurt. You do you. I'll book the night bus to go to Mumbai tomorrow.' zei ze uiteindelijk stellig.

'Ok, we will see each other again in Varanasi, when we meet up with Matteo. You can always call me in case something happens.' Hij keek haar voor de zoveelste keer liefdevol aan, met zijn warme ogen en gematigde schuine lachje. Het werd haar op dat

moment pijnlijk duidelijk hoe snel hij kon schakelen tussen de zachte liefdevolle romanticus die in hem zat en het scherpe ontevreden kind dat steeds vaker zijn gezicht liet zien.

Elif lag nog geen uur in de nachtbus richting Mumbai toen ze een berichtje van Nicolai kreeg: 'I shouldn't let my need of alcohol guide me. I'm arriving in Mumbai tomorrow afternoon. See you there.'

Ze voelde zich opgelucht en tegelijkertijd opgelaten toen ze zijn woorden las. Zo waren hun lichamen uiteindelijk toch dezelfde paden blijven bewandelen, terwijl hun geesten, die eerder als de maan en zee naar elkaar toe hadden getrokken, elke dag meer afstand van elkaar namen, zoals de maan en zee dat deden.

Elif voelde zich thuis in Udaipur, maar de smet op haar relatie met Nicolai bemoeilijkte het om daadwerkelijk langdurig stil te staan bij hoe sereen ze zich voelde in deze stad.

Voordat het reizigersstel zich naar Varanasi verplaatste, bewogen ze zich samen verder door de staat Rajasthan. Zowel Jodhpur als Jaisalmer waren steden die zich kenmerkten door sprookjesachtige taferelen. Elif voelde zich ook hier thuis, waardoor ze zich zonder te vrezen in haar eentje door de kleine straatjes liet verdwalen en nieuwsgierig op ontdekkingstocht ging. Waar ze voorheen niet naar India durfde omdat ze bang was voor wat mis kon gaan, bleek ze nu uitgegroeid tot een individu dat zich nimmer meer door angst wilde laten leiden. Heilige koeien, koppige ezels en lachende, luid schreeuwende werklieden kruisten haar pad. Stralende vrouwen in sari's kleurrijker dan een vers verfalet, met lange zwarte haren, blote buiken, rammelende sierraden en glimmende bindi's verveelden haar geen seconde. Spelende kinderen, op blote voeten met ogen die in een oogopslag een verhaal van duizend-en-één bladzijden vertelden, werkten verslavend op haar brein. Elif struinde dagenlang door de straten, nam alles in haar op en voelde haar hart groeien. 'Nog nooit ben ik door zoveel schoonheid verrast,' hoorde ze zichzelf denken, 'hoe kan een plek zo magisch aanvoelen terwijl ik niet in magie geloof?'

Elif was met alleen haar moeder opgegroeid, een intelligente, bedachtzame en integere vrouw. Er was altijd veel ruimte voor ontwikkeling geweest, maar wanneer een hypothese niet meetbaar of op een andere manier wetenschappelijk te ondersteunen was, werd er in haar familie niet veel aandacht aan besteed.

Haar gedachten brachten haar terug naar het begin van haar puberjaren. Ze was toentertijd ongelukkig en voelde zich eenzaam. De huisarts gaf haar na een gesprekje van tien minuten het label depressie en ze kreeg de keuze tussen medicatie of psychotherapie. Elif besloot het laatste.

Haar therapeut begreep vrij weinig van haar maar ze vond het fijn dat ze zo nu en dan een uurtje school mocht missen om doelloos tekeningen te maken aan het bureau van haar zogenaamde hulpverlener. Ze vertelde daar dat ze de geest van dode mensen zag, puur en alleen om erachter te komen hoe daarop gereageerd zou worden. Misschien, hoopte ze, werd ze voor gek verklaard en was dat reden genoeg om niet meer naar school te hoeven. In plaats daarvan werd haar gevraagd om met vetkrijtjes op papier te laten zien hoe die geesten er uitzagen. Ze krabbelde wat op het witte vel en verzong er een verhaal bij. Ze had een tiental van dit soort geveinsde creatieve sessies gehad, maar beter was ze zich nooit gaan voelen.

In haar eenzaamheid had Elif heil gezocht in een spirituele religie die gecentreerd was rondom de elementen van de natuur: aarde, vuur, water en lucht, die allen verbonden werden door de ether. In haar kamer deed ze kleine rituelen waarvan ze geloofde dat deze haar in contact brachten met een hogere macht.

Ze praatte soms in gedachten en soms hardop tegen bomen omdat deze altijd onvoorwaardelijk en zonder oordeel voor haar klaar hadden gestaan. Ze droeg haar identiteit uit middels lange zwarte kleding en had haar al donkerbruine haren zwartgeverfd. Er hing een pentagram om haar nek en ze gebruikte een kohlpotlood om dikke donkere lijnen rondom haar ogen te trekken. Van kleine kinderen kreeg ze vaak waardering voor haar voorkomen, terwijl leeftijdsgenoten en zelfs volwassenen het liefst met een grote boog om haar heen liepen en haar bestaan niet erkenden.

‘Eenzaamheid is een vreemde paradox.’ had Elif als dertienjarige hardop gezegd toen ze door het bos dwaalde. Een onbekende had haar waarschijnlijk met opgetrokken wenkbrauw aangekeken, maar zij wist dat de oude beuken begrepen wat ze zei.

‘In mijn eenzaamheid ben ik veilig, omdat er niemand anders is. Tegelijkertijd ben ik er onveilig, omdat er niemand anders is. Het is gemakkelijk om jezelf het leven te ontnemen wanneer je eenzaam bent, omdat er niemand anders is.’

De bomen gaven haar een fractie van hun wijsheid door simpelweg te zijn. Elif

realiseerde zich dat het sterven van bomen altijd volledig af leek te hangen van een interactie met hun omgeving: ouderdom, ziekte, een vijand. Dus, beredeneerde ze, gold dat ook voor haar. Want waarin verschilde zij van de beuken om haar heen? ‘In essentie zijn we hetzelfde.’ dacht ze. ‘Alles dat is lijkt te bestaan uit willekeurig samengeschoolde stukjes materie waar toevalligerwijs een oude beuk en een dertienjarig meisje het resultaat van zijn.’

Elif besloot op dat moment om haar eenzaamheid niet meer te voeden en haar spiritualiteit los te laten, in de onbewuste hoop geaccepteerd te worden door haar omgeving. ‘Als een vrije wil bestaat,’ dacht ze, ‘dan is eenzaamheid een keuze. En als mijn omgeving geen vijand is, dan kan ik leven.’

Ze nam afscheid van de beuken en bekeek ze vanaf dat moment als mooie maar lege houten hulzen met diepgroene kapsels die haar niets meer dan zuurstof boden.

»»»»»»»»

‘Misschien is het niet onverstandig om me weer wat meer open te stellen voor hetgeen wat ik met ratio niet kan verklaren.’ concludeerde Elif toen ze één van haar vele dwaaltochten in de straten van India afrondde, om vervolgens lange tijd niet meer bij die conclusie stil te staan.

Ze vond haar weg terug naar de sfeervolle guesthouse waar zij en Nicolai een kamer deelden en in hetzelfde bed sliepen zonder het bed te delen. Hij lag languit op het smoezelige matras en was bezig met zijn camera. Ze wist dat hij hier liever zonder haar was geweest, maar toch, wanneer hij zijn blik op haar richtte en zijn sprekende donkerbruine ogen de hare ontmoette, voelde ze zich gezien en springlevend. Toen hij haar opmerkte verscheen het gematigde schuine lachje voor de zoveelste keer op zijn mond terwijl hij zijn wenkbrauwen licht optrok. Op die manier bracht hij haar altijd onbedoeld maar met aandacht volledig in het nu. Alleen daarom al voelde ze dat een deel van haar hart altijd naar hem zou verlangen.

♪*~*~*~*~*

Ze hadden allebei uitgekeken naar het moment dat ze Matteo weer in hun armen konden sluiten en tijdelijk als drie-eenheid verder zouden gaan. Toen Matteo hen bij hun hostel in Varanasi ontmoette spatten ze daarom bijna uit elkaar van geluk. De middag bestond uit hartstochtelijke lachbuien waarin ze bijpraatten over de avonturen

die ze hadden beleefd onder het genot van jointjes en chai. Dit, wist Elif, was wat ze nodig hadden. Nu werd het weer zoals het was.

Het duurde niet lang voordat Elif merkte dat ze er volledig naast had gezeten. Omdat Matteo Italiaans verstond en Nicolai Spaans, besloten de jongens deze talen te gebruiken om met elkaar te communiceren. Het was haar in haar volwassen leven niet vaak overkomen dat ze zich buitengesloten voelde, maar nu was dat gevoel zo aanwezig dat het onmogelijk leek om weg te wuiven of zich eroverheen te zetten. De eenzaamheid die ze al lang niet meer was tegengekomen, begroette haar onverwachts middels onzichtbare maar voelbare klappen in haar gezicht.

Hoewel ze als dertienjarige had besloten dat eenzaamheid een keuze was, zat deze keer haar trots in de weg. Trots was een eigenschap waarvan Elif vermoedde dat ze die van haar vader had geërfd. Het had vaker dwarsgelegen. Hoezeer ze ook verlangde naar aandacht en erkenning van de jongens, vond haar onderbewustzijn het veiliger om de afstand tussen haar en hen te vergroten. Op deze manier hoefde ze haar kwetsbaarheid niet naar de oppervlakte te brengen en was de kans op een verbale bevestiging van de afwijzing die ze voelde een stuk kleiner. Ze liet de jongens doelbewust links liggen en trok er de dagen die volgden in haar eentje op uit.

Varanasi was een stad die niet met andere steden te vergelijken viel. Magie voelde ze al in Rajasthan, maar hier werd dat begrip naar een dieper niveau getild. Verschillende reizigers hadden tegen haar gezegd dat er op aarde geen plek te vinden was als deze, maar daar had ze niet veel aandacht aan besteed. Destijds vond ze die woorden vooral zweverige pietpraat waar ze niets van moest hebben. Nu ze ervoer wat tijdens die gesprekken werd omschreven, kon ze niet anders dan toch begrijpen wat ze bedoeld hadden. Varanasi kende een energie die voelde alsof ze een eigen bewustzijn had. Alsof ze leefde, ademde zelfs.

Van een afstand bekeek ze de overleden lichamen die onuitputtelijk af- en aan werden gevoerd en voor haar ogen werden verbrand aan de oever van de Gangesrivier. Een ritueel waar de oude stad al eeuwenlang bekend om stond. Ze vond het moeilijk te begrijpen hoe zo'n magisch land tegelijkertijd ongelijkwaardigheid in hun religieuze tradities liet doorschemeren. Zo werd haar door een inwoner van de stad verteld dat de kaste waartoe de overledene zijn leven lang had behoord, bepaalde op welke hoogte het levenloze lichaam verbrand diende te worden. De individuele verbrandingsplaatsen waren trapsgewijs geordend, waardoor geen toeschouwer verward kon zijn over het kastelabel waarmee de overledene sinds zijn geboorte was gezegend of vervloekt. Een schrijnend aangezicht, vond Elif.

Ze vervolgde het gesprek met de opmerking dat er enkel mannen in de weer waren tijdens het verbrandingsritueel. De man met wie ze praatte keek haar doordringend aan, zoals Indiërs dat meestal deden, en trok zijn wenkbrauw op. Hij vertelde haar zuchtend dat vrouwelijke familieleden logischerwijs niet aan dit afscheid deel mochten nemen, omdat vrouwen te emotioneel waren en daarmee onvermijdelijk het proces zouden verstoren.

Zo ongecontroleerd als de vlammen van het vuur voor haar ogen danste, zo systematisch lagen de menselijke imperfecties, vertaald in vastgeroeste discriminerende gebruiken, als dikke drek over de ceremoniële crematies heen.

De man bleef tegen haar aanpraten, maar Elif registreerde zijn woorden niet meer omdat haar gedachten haar aandacht kregen. Ze hoorde zichzelf denken. ‘Het leven zoals wij dat ervaren beweegt door middel van een continu streven naar het meest neutrale punt: nul. Als er aan de ene zijde genomen wordt, moet ergens anders worden ingeleverd.’ Dit was een gedachte die al vaak door haar hoofd had gespoekt. Haar trip door India ging gepaard met een enorme hoeveelheid hoogtepunten afgewisseld door enorme diepten, waardoor ze steeds meer waarde aan die hypothese toekende. De magische energie van Varansi, die bestond uit eenheid en verbinding, werd gecompenseerd door vooroordelen en segregatie als gevolg van geregistreerde verschillen, zoals achternaam of geslacht.

‘De moderne wetenschap werkt aan het voorspellen van de weg naar balans, door relaties aan te tonen op basis van meetbare gegevens, waar altijd materie en zintuigelijke waarneming voor nodig zijn. Zou dat de enige manier zijn?’ vroeg ze zich af in de dialoog met zichzelf.

Ze had op de universiteit geleerd dat men enkel in de buurt van de waarheid kon komen door naar meetbare gemiddelden te kijken, omdat een subjectieve waarheid niet betrouwbaar en ook niet valide zou zijn. Zo nu en dan voelde ze in haar kern dat ze oorzaken en gevolgen kon kennen door op haar intuïtie te vertrouwen. Ze had veel resultaten van wetenschappelijke onderzoeken in haar geheugen opgeslagen, maar die vormden een andere waarheid dan deze.

Nicolai, Matteo en Elif waren druk aan het discussiëren op dezelfde plaats van het terras bij het hostel waar ze elkaar een aantal dagen eerder met extase in de armen waren gevlogen. Nicolai en Elif hadden stilzwijgend verwacht dat Matteo de schakel

was die de vloek op hun dynamiek zou hebben opgeheven, maar in plaats daarvan sijpelde de vloek als giftige, stinkende drab door in de driehoeksverhouding. De discussie die ze voerden had een scherp randje, terwijl het voorheen altijd plezierig was geweest om gezamenlijk de volgende bestemming te bepalen.

Rishikesh was waar ze naartoe wilden. Dit dorp aan de voet van het Himalayagebergte lag echter zo ver van Varanasi dat ze twee opties hadden: in twee dagen twee verschillende nachtbussen boeken waardoor ze er langer over deden maar wel een tussenstop hadden, óf de trein, die wel in een keer doorreed maar daar minstens twintig uur over deed, bovendien hadden ze geen plaatsen gereserveerd. Zonder reservering kwamen ze terecht op een houten bankje, in een wagon zonder airco en vergezeld door twee starende Indiërs aan weerszijden. Elif had gezegd dat ze die optie best konden overwegen, omdat twee keer in een nachtbus langer rijden en lijden betekende. 'You should do that if that's what you want.' had Nicolai gezegd.

Het was nog vroeg, ongeveer acht uur in de ochtend. Ze zeiden de eigenaar van het hostel gedag en propten zichzelf en hun backpacks in een te kleine rickshaw. Ze hadden besloten om zonder reservering naar het treinstation te gaan en zich daar tussen de zwetende mannen te wurmen om aan het loket een ticket met slaapplek te regelen. Elif had in haar leven veel mannen om haar vinger gewonden, dus ze had bedacht ook ditmaal alles in de strijd te gooien voor drie tickets in de slaapwagon. Dat bleek al snel overmoedig. De drie werden een uur lang van het kastje naar de muur gestuurd en weer terug. De frustratie liep hoog op terwijl een ticket in de verste verte nog niet aan de horizon verscheen en de trein naar Rishikesh daar wel in zicht begon te komen.

'It doesn't matter how much these men adore you, they can't magically make an extra sleeping place appear just to make you happy.' had Nicolai Elif toegebeten.

De hitte, drukte, starende Indiase mannen en het gebrek aan drie tickets in combinatie met deze opmerking deden Elif de das om. Met zoute tranen die zich op haar wangen vermengden met al even zoute druppels zweet, liep ze weg en plofte ze uitgeblust neer op een bankje op een perron, buiten het zicht van de jongens. Als kind was het gevoel gebroken te zijn haar niet vreemd, maar de laatste tien jaar had Elif de controle altijd zodanig dichtbij gehouden dat ze zich zelden nog toeliet in het openbaar in stukjes uit elkaar te vallen.

Het duurde minstens twintig minuten voordat ze haar gebroken zelf bij elkaar had geraapt en de scherven weer een soort van passend tegen elkaar had gelegd, zodat ze zich weer min of meer zichzelf voelde. De twintig minuten voelden als een eeuwigheid en vlogen tegelijkertijd razendsnel voorbij. Er waren zoveel ongecontroleerde

verschillende gedachten door haar hoofd geschoten dat haar perceptie van tijd net zo van slag was geraakt als zijzelf. Maar de klokken op het station logen niet en ze vond het niet redelijk om Nicolai en Matteo veel langer op haar te laten wachten. Hoe ze hun reis zouden vervolgen en waar naartoe, daar had ze geen antwoord op. Daarom leek de enige oplossing op dat moment op het drukke treinstation van Varanasi, om het stuur volledig los te laten en zich aan het richtingsgevoel van de jongens over te geven. Ze hees haar backpack weer op haar rug, veegde het mengsel van zweet en tranen van haar gezicht en liep terug naar de plek waar het haar allemaal te veel was geworden om haar besluit met haar reisgezelschap te delen.

De wereld zakte onder haar voeten vandaan toen ze besepte dat Nicolai en Matteo haar zonder iets te zeggen achter hadden gelaten en hun pad hadden vervolgd zonder haar. Het was slechts ogenblikken later dat ze werd verrast door een kracht van binnenuit waar ze nog niet eerder kennis mee had mogen maken. Hier, als enige westerling, als enige vrouw, op deze drukke plaats, onverwachts mijlenver verwijderd van alle loyaliteit en vertrouwen die ze ooit dichtbij had gehad, voelde ze dat ze onschadelijk was. Ontastbaar. Ontastbaar als de gelijknamige groep Indiërs, die al millennia lang zodanig in hun bestaansrecht werden geschaad dat ze buiten het kastestelsel vielen en aan een zijden draadje onderaan de maatschappelijke ladder bungelden. Als tiener had ze zich veilig gevoeld in de onzekerheid die haar eenzaamheid met zich meebracht, omdat ze levenslust tekortkwam. Op dit moment ervoer ze hetzelfde gevoel, maar was het een gevolg van haar nieuwgevonden levenskracht die ontstond uit deze plotselinge verlorenheid.

Nooit eerder was Elif in Rishikesh geweest, maar wat ze tijdens het reizen had geleerd, was dat ze opvallend vaak mensen tegenkwam wiens pad ze op een eerder moment in de tijd had gekruist. Het leek haar daarom niet verstandig om nog naar Rishikesh te gaan, want de kans was groot dat ze daar Nicolai en Matteo tegen zou komen. Elif voelde zich dan wel krachtig in haar eenzaamheid, dat betekende niet dat ze het de jongens in dank afnam dat ze zo'n mensonterende keuze hadden gemaakt door haar daar aan haar lot over te laten. Een ding was zeker: Rishikesh bewaarde ze voor een later moment.

Elif streek neer bij een lokaal eettentje waar ze de zoveelste Thali bestelde, haar favoriete maaltijd omdat deze bestond uit een groot bord met kleine porties van verschillende Indiase gerechten. Ze kon geen genoeg krijgen van India, en dat gold ook

voor de cuisine. Nooit eerder at ze smakelijker dan gedurende de maanden die ze in dit land had doorgebracht.

Alle mannen in het tentje begroetten haar vrolijk en vervolgens, zoals ze inmiddels gewend was, hielden ze hun ogen stijf op haar gericht gedurende het halve uur dat ze in hun gezelschap verbleef. Toen ze net in het land was aangekomen en nog niet gewend aan alle priemende ogen, had ze mannen vaak woedend aangekeken of zelfs afgesnauwd. De ongemakkelijkheid die Indiërs met hun gestaar veroorzaakten, had ze hen niet in dank afgenomen. Ze was uiteindelijk tot de conclusie gekomen dat de emoties die hierdoor bij haar werden opgewekt volledig verspilde energie waren. De mannen bleven staren, waar ze ook kwam, wat ze ook zei, en ze had zich er daarom bij neer kunnen leggen. Als oplossing had ze het gestaar gelabeld als zoveelste cultuurverschil.

Elif dacht, terwijl ze met haar vingers roti met curry vermengde, terug aan de steden die ze in Rajasthan had bezocht en hoe thuis ze zich daar voelde. Pushkar was een klein dorp dat Nicolai en zij hadden overgeslagen omdat ze Matteo moesten ontmoeten in Varanasi. Ze boekte een nachtbus die die namiddag nog richting het dorpje vertrok en voelde zich tevreden.

Ze had een aantal dagen nodig gehad om bij te komen van wat er was gebeurd. Ze kon niet ontkennen dat ze zich gekwetst en in de steek gelaten voelde, vooral door Nicolai, met wie ze liefde, lijf en leed had gedeeld. Ze had geen contact meer met de jongens gezocht sinds hun paden onverwachts in tweeën waren gespleten, zoals Mozes een paar duizend jaar eerder een paar duizend kilometer verderop met de zee had gedaan. Haar trots was voor de zoveelste keer de hoek om komen kijken, waardoor ze weigerde om de eerste te zijn die zou bellen. Vanaf de andere kant was het ook stil gebleven, wat de situatie extra pijnlijk maakte. Ze vroeg zich af of het hen uitmaakte dat ze misschien wel slachtoffer was geworden van een verkrachting, moord of combinatie hiervan. Niet dat ze hier daadwerkelijk voor had gevreesd; ze voelde zich nog steeds onaantastbaar en wist dat ze dat uitstraalde. Maar dat konden de jongens niet weten.

Elif verbleef in een mooi hostel, gebouwd in oud-Arabische stijl. Gebouwen zoals deze waren Rajasthan niet vreemd, de hele staat werd erdoor gekenmerkt. In het hostel was een grote binnenplaats met in het midden matrassen op de grond die werden beschermd door Indiase doeken met indringende kleuren en patronen. De muren

waren geverfd in felblauw en heldergeel, en op de achterwand was een gigantische mandala geschilderd met in verschillende vakken verschillende afbeeldingen van de Indiase cultuur en natuur. Ze had de Taj Mahal herkend, maar ook de skyline van Mumbai, de ruïnes van het bijzondere dorp Hampi, de Gangesrivier en het Himalayagebergte. Het personeel was vriendelijk en rookte rustig jointjes mee met de vrolijke bende gasten. De vaste bewoners van het hostel bestonden uit twee schildpadden die rustig heen en weer schuifelden en zich tegoed deden aan kroppen sla die de gasten ze voerden.

‘How long have you been in Pushkar?’ vroeg een Indiase backpacker met aardige ogen nieuwsgierig toen ze bij de groep op één van de matrassen was gaan zitten.

‘About three days now.’

‘Did you stay in another hostel before this one?’

‘No, I was here. In that room, actually.’ antwoordde Elif met een glimlach, terwijl ze naar de deur van haar kamer wees die aan de binnenplaats grensde.

‘Wow, did you lock yourself up in there?’ zei de jongen terwijl hij zijn tanden bloot lachte, ‘Why didn’t I see you before?’

Elif voelde dat haar lichaam de behoefte had ineen te krimpen, maar ze hield haar rug recht, nam een diepe ademdeug en besloot de meest ingekorte versie van het verhaal met deze jongen te delen.

‘I was in Varanasi and had some trouble with my friends, so I decided to come here. Then I felt like I needed some time to get back to my true self again, before I could start socializing.’

De jongen met aardige ogen glimlachte breed en bood haar zijn joint aan. Vanaf dat moment had ze er een nieuwe vriend bij, die haar meteen introduceerde aan de rest van de groep die in het hostel verbleef. Een levendige mix van reizende Indiërs, Duitsers, Engelsen en Israëliërs.

Wat Elif zo fijn vond aan de Indiase cultuur, was dat het volk veel dichterbij zijn gevoel leek te staan dan mensen uit de westerse maatschappij. Ze kon hier aan een willekeurige vreemdeling vertellen dat ze emotioneel was en moeite had met het terugvinden van haar rust. Daar zou dan begrip voor zijn. Veroordeling of onbegrip over introspectie was ze in dit land nog niet tegengekomen. Hoewel ze zo nu en dan akelig werd geconfronteerd met het seksisme dat India kende, werd het leren kennen van het zelf niet per definitie als vrouwelijk en onsterk geclassificeerd. Het werd juist gestimuleerd om dicht bij het zelf te staan zodat men het zelf leerde kennen en zo een

betere versie van het zelf kon worden. Omdat deze samenleving een open en accepterende houding tegenover gevoel kende, merkte Elif dat ze grote sprongen maakte in haar persoonlijke ontwikkeling. Er was ruimte om te voelen en ze hoefde geen rekening te houden met eventuele afkeuring van buitenaf. Dit bracht haar geest ver. Fysiek bleef ze daarentegen zo veel mogelijk stil zitten: het werd heet in Rajasthan. Het was maart en het droogseizoen had zijn intrede gedaan middels vochtloze lucht en krachtige zonnestralen. Dat betekende dat de temperatuur elke dag ver boven de veertig graden reikte. Zowel de reizigers als lokale bevolking konden niet veel meer dan relaxen, ganja roken en lassi drinken. Vlak voor zonsondergang sjokte Elif dagelijks met haar nieuwe vrienden naar het plaatselijke meer om daar met andere reizigers en lokale bevolking in contact te komen. Omdat de groep die in het hostel was gevormd zo'n goede dynamiek had, stonden de metgezellen elke ochtend opgewekt bij de balie om hun verblijf met een nacht te verlengen. Het patroon van de groep bestond uit hangen op de matrassen van de binnenplaats terwijl er politieke en filosofische gesprekken werden gevoerd, daarbij ging altijd een chillum rond. Vervolgens streken ze neer bij hun favoriete plaatselijke ontbijtrestaurantje om een kom yoghurt met muesli en vruchten te verorberen. Dit werd vervolgd door een korte wandeling naar de beste plek om lassi te drinken, een populaire zoete Indiase yoghurt drank, waarvan er meestal twee bekertjes per persoon naar binnengingen. Gedwongen door de hoge temperatuur verplaatsten ze zich dan weer naar de matrassen op de binnenplaats van het hostel om in de aanloop naar zonsondergang pas weer in beweging te komen. Dit ging ruim een week zo door, tot het grootste deel van de groep hun weg moest vervolgen vanwege de beperkte tijd dat het Indiase visum met zich meebracht. Dat gold ook voor Elif, ze had nog twee weken voordat het vliegtuig naar Nederland met haar erin zou vertrekken en Niek haar bij aankomst met een grote grijns en open armen zou opwachten.

Pushkar had Elif goed gedaan, maar nu het bijna tijd was om naar Rishikesh te vertrekken werd plaatsgemaakt voor zenuwen in haar onderbuik. Elif hoopte dat ze Nicolai en Matteo niet tegen zou komen. Elke keer als haar geheugen besloot om de herinnering op te halen van de dag op het station in Varanasi, vulde haar huid zich met kippenvel terwijl haar ogen dit met tranen deden. Haar hart leek secondenlang krampachtig te stoppen met kloppen omdat de levenslust eventjes uit haar lichaam verdween bij het denken aan deze zwarte pagina van haar tijd in India. Ze wist dat ze nog iets te verwerken had, en besloot daar in Rishikesh mee aan de slag te gaan.

Na de zoveelste nachtrit plofte ze neer op het bed van haar hostel in het bekende dorpje aan de voet van het Himalayagebergte. Het duurde niet lang voor ze in slaap viel. Het duurde tevens niet lang voor ze weer wakker werd door druk gekakel dat steeds dichterbij kwam. Het waren een vrouw en man van ergens begin dertig die de kamer inkwamen en haar vrolijk begroetten.

‘Are you guys speaking Russian?’ vroeg Elif, omdat de taal die ze hoorde haar bekend voor kwam maar ze deze niet precies kon plaatsen.

‘No! Not Russian, Turkish.’ reageerde de vrouw op vriendelijke maar in de verte ook verontwaardigde toon. Elif begreep meteen waarom. Turkse vrouwen waren allesbehalve dol op Russen. Veel Turkse huwelijken werden ontbonden omdat een Russische vrouw ten tonele was verschenen. Die kon zich dan binnen de kortste keren “de tweede vrouw van” noemen, terwijl “de eerste vrouw van” en haar kinderen buitenspel werden gezet.

‘Oh, sorry.’ verontschuldigde Elif zich. Ze kon het niet laten om er achteraan te vertellen dat ze zelf een Turkse vader had. Dit heugelijke feit was direct reden geweest om uitgenodigd te worden voor een Turkse koffie, die Zeynep, zoals ze heette, vanuit haar thuisland mee had genomen.

De man stelde zich voor als Mert en toen ze in de gezamenlijke ruimte van het hostel op kussens op de grond waren neergestreken, vroeg hij naar haar vader.

‘So, Elif,’ begon Mert op zangerige toon, zoals hij altijd bleek te spreken, ‘tell us about your father.’

‘My father is originally from Denizli. My mom...’

‘From Denizli?!’ kermde Mert vol verbazing en enthousiasme, ‘I’m from Denizli! And Zeynep is from Fethiye, that’s about a one-and-a-half-hour drive from there.’

‘Wow, really? What are the odds?!’ riep Elif verbaasd, blij met deze bijzonder toevallige overeenkomst. ‘I also have two brothers, they live in Denizli. But my father lives in Alanya nowadays. We’re not on speaking terms ‘though.’

Elif deelde dit soort persoonlijke informatie normaalgesproken niet met mensen die ze nog niet kende. Maar dat gevoel van thuiskomen, waar ze als tienermeisje in Turkije kennis mee had gemaakt, en een maand geleden nog in Udaipur, dat gevoel brachten Zeynep en Mert ook met zich mee. Ze bemerkte een diepere verbinding met de twee reizigers, die ze slechts vijftien minuten geleden had ontmoet, waardoor ze moeiteloos vertelde over kwesties die ze in andere omstandigheden voor zichzelf had gehouden.

‘I’m sorry I thought you guys were speaking Russian before. I know Turks often aren’t a

big fan of Russians. My dad is actually married to a Russian woman now. He treats her child like his own, but he has never been a true father to his four biological children.’ Elif was zelf overdonderd door haar eerlijkheid en wachtte onzeker de reactie van haar twee nieuwe vrienden af. Ondanks dat de verstandsverhouding meteen goed was, was dit wel heel persoonlijk.

‘That’s ok, Elif’ zei Zeynep. ‘You’re totally right about that actually. My dad was cheating on my mom with a Russian woman for a long time. In the end he suddenly left us to bleed, if you know what I mean. I cannot forgive him, even though he keeps on trying to get in contact with me. The man drives me crazy.’

‘That sucks. I feel a lot of Turkish fathers show similar patterns. Did your father ever apologize to you?’ vroeg Elif, omdat zijzelf ondertussen al langer dan een jaar wachtte op excuses van haar eigen vader.

‘No, he didn’t. That’s the only thing I really want, you know. That he shows some regret. Instead, he’s just asking superficial questions and sending me money. I don’t want his money, I want the acknowledgement that he hurt my mom and me by choosing his own happiness over ours.’

Ondanks dat de vader van Elif nooit de kans had gekregen om een vaderrol voor haar in te nemen, hij wist tenslotte niet eens dat ze bestond tot zij de leeftijd van veertien had bereikt, begreep ze wat Zeynep bedoelde. Haar vader had haar oudere broers en jongere zusje keer op keer teleurgesteld door voor zichzelf te kiezen. De kennis dat hij niet drie, maar vier kinderen had, was voor hem geen reden geweest om te veranderen. ‘Being a husband and father comes with certain responsibilities. It’s not ok to put yourself before anything or anyone else, when you have a wife and children. Why is that so difficult for some people to understand?’

Op dat moment kwamen er twee jongens bij hen zitten, een lome Indiër die in Canada was grootgebracht en een vrolijke maar cynische Spanjaard.

‘This is my friend, Zeynep,’ zei Mert tegen de twee jongens, ‘we met through couch surfing in Nepal, she just arrived! And this is Elif, we met just now in the hostel. She’s from the Netherlands but her father is Turkish. He’s from the same place as I am.’ Mert straalde en Elif was content met de manier waarop ze werd geïntroduceerd.

De dagen vlogen voorbij. Elif genoot van de Canadese Indiër en Spanjaard. De twee jongens kenden elkaar uit Amsterdam, waar ze allebei een jaar hadden gestudeerd en toevalligerwijs huisgenoten waren geworden. Het was een geestig duo, twee pientere uitersten die elkaar compleet hadden gevonden en elkaar voor eeuwig in hun hart hadden gesloten. Elif vond het heerlijk om te luisteren naar verhalen over hun tijd in de

Nederlandse hoofdstad. Zij ervoeren haar land van herkomst compleet anders dan dat zij dat deed, wat zorgde voor gemakkelijke discussies en jolige lachbuien. De groep waarmee ze haar dagen sleet had ondertussen een vaste vorm aangenomen. Er was een stel uit Engeland bijgekomen. Zij was oorspronkelijk Anglo-Indische en zijn aderen waren gevuld met Egyptisch bloed. De helft van het jaar brachten ze door in Peru om daar ayahuasca-ceremonies te begeleiden. De andere helft van het jaar waren ze hier. Elif kon ook met hen goed overweg. Het waren intelligente mensen die hun leven hadden gecentreerd rondom “16 personalities”. Een theorie die zijn oorsprong bleek te vinden bij psychoanalist Carl Jung, welke stelde dat de mensheid op te delen was in zestien archetypes. Razend interessant, vond Elif. Ze had zelf de studie psychologie afgerond en liet zich door de twee intelligente zwevers maar al te graag in een persoonlijkheidshokje stoppen. Ze was niet volledig overtuigd van de betrouwbaarheid en validiteit van de theorie, daarvoor hield ze nog te veel vast aan het westerse wetenschapsparadigma, maar erdoor geïntrigeerd was ze zeker. Op dezelfde dag dat ze het reizigerskoppel had ontmoet, was een Russische jongen van haar leeftijd bij de groep aangesloten. Hij sprak vrijwel geen Engels, maar werd automatisch onderdeel van het gezelschap vanwege zijn vredige energie. Ganja, Chinese thee, Turkse koffie, jamsessies, goede gesprekken, spelletjes en lachbuien die tot tranen leidden waren eigenschappen die het collectief tot sterke eenheid vormde. Elif voelde een connectie met Nikita, zoals de Russische jongen heette. Ondanks dat ze niet goed konden communiceren via gesproken taal, bevonden ze zich op dezelfde golflengte. Ze hoefden elkaar enkel aan te kijken wilden ze hieraan herinnerd worden. Het was goed toeven in dit hostel, met dit gemêleerd groepje mensen. De tijd ging snel voorbij en Elif moest zichzelf eraan herinneren dat ze een afspraak met haarzelf uit het verleden had gemaakt. Rishikesh was het dorp waar ze de donkere herinnering, die op haar laatste dag in Varanasi was gevormd, een plaats zou geven.

Vandaag zou Elif alleen doorbrengen. Geen afleiding door verleidingen waarmee haar nieuwe vriendengroep gepaard ging. Het was niet gemakkelijk geweest om van hen los te komen en voor een dag haar pad afgezonderd te bewandelen. Hoewel iedereen vol begrip had gereageerd -ook in deze groep mochten er gevoelens zijn en werd het verwerken van moeilijke gebeurtenissen juist aangemoedigd- vond Elif het lastig om uit haar veilige bubbel te stappen en in een poel van onontdekte emoties te springen.

Het was een uur of twee in de middag. Ze had al een tijd in de brandende zon aan de Ganges gezeten, de heilige rivier die niet alleen door Varanasi maar ook door Rishikesh stroomde. Het gedeelte waar vrouwen zich reinigden bevond zich op een andere plek dan dat van de mannen. Af en aan waren er vrouwen in sari's verschenen die het water instapten en zich meermaals onder lieten dompelen door de levendige rivier, om vervolgens weer te verdwijnen richting een bestemming waar Elif ze hoogstwaarschijnlijk nooit meer tegen zou komen.

De energie waarmee het water stroomde had een betoverende werking. Initieel had ze zeker geweten dat ze zelf niet in contact zou komen met het water, maar naarmate de tijd verstreek bleek de rivier zo hypnotiserend dat ook Elif zich ertoe aangetrokken voelde en het ijswater in was gestapt, om zich vervolgens samen met de andere vrouwen, die haar glimlachend en knikkend aanmoedigden, ritueel te reinigen. Het bloed in haar lichaam leek onmiddellijk één te worden met de rivier. Ze ervoer een synchrone stroming van de twee wateren, waarvan de een verantwoordelijk was voor warmte in haarzelf en de ander zorgde voor verkoeling daarbuiten. Op dat moment wist ze niet meer of het nat op haar wangen veroorzaakt werd door haar tranen of de rivier. Ze wist niet of haar emoties voortkwamen uit verdriet of geluk. Het enige wat ze op dat moment zeker wist was dat ze was. En dat was goed.

Elif stapte uit de rivier en liet zichzelf aan de waterkant in de brandende zon opdrogen terwijl haar hersenen kraakten. Ze stelde zich voor dat alle sores rondom het gebrek aan afscheid met Matteo, en vooral Nicolai, weg waren gestroomd toen ze zich meermaals had ondergedompeld in de Ganges.

'Het enige wat ik heb is het nu.' hoorde Elif zichzelf denken, 'Ik kan niet veranderen wat al is gebeurd. Wel heb ik de keuze of en welke waarde ik toeken aan het gevoel van wrok, verdriet of pijn. Ik accepteer die emoties als ze er zijn, maar koppel ze los van mijn mening over de jongens. Er zijn meer positieve herinneringen die ik met hen heb gedeeld, dan deze ene negatieve. Het zijn mooie mensen met een goed hart. Iedereen maakt soms een verkeerde beslissing, ook ik, ook zij. Ik koester geen wrok meer, ik koester enkel nog de tijden die we samen hebben gehad. Het is goed zo.' besloot Elif. En het was goed.

De twee weken die Elif in Rishikesh had waren bijna voorbij. Ze keek terug naar haar tijd in India als twee van de meest bewogen maanden die haar leven had gekend. Haar emoties hadden haar overgenomen, maar het was haar iedere keer gelukt om de regie terug te krijgen. Er was geen land zo bijzonder als dit land, ze was voor altijd een ander mens dankzij het geven en nemen van India.

Ze had haar spullen gepakt en van iedereen in het hostel afscheid genomen. Zeynep, Mert en zij beloofden elkaar later dat jaar nog te zien in Turkije, waar Elif naar toe zou gaan om haar broers te bezoeken.

Ze liep de trappen van het hostel af toen ze van achter haar haar naam hoorde roepen. Ze draaide zich om en keek Nikita blij verrast aan in zijn helderblauwe ogen. Zijn mond lachte terwijl een krul van zijn lange goudkleurige haren voor zijn rechteroog op en neer deinde.

'I have a present for you. It's just a little present, nothing special, but I wanted you to have this bracelet. A present like a memory.' zei hij in gebrekkig Engels. Hij deed haar de armband om, ze keken elkaar aan en hoewel Nikita's mond lachte lag er achterin zijn ogen verdriet. De twee omarmden elkaar nog een laatste keer en het voelde bitterzoet dat dit het einde van haar avontuur in India betekende. Ooit kwam ze naar dit land terug, dacht ze. Ze had hier vele gezichten leren kennen en inzichten gekregen, maar er was nog meer te ontdekken.

Zomer 2019

Ze hadden nu bijna twee maanden op zijn krappe studentenkamer geleefd, welke zich bevond in een groot huis waar nog achttien anderen woonden. Dit huis was ooit de plek geweest waar Elif zich de gelukkigste mens op aarde voelde, waar ze kon ontsnappen aan de strijd die ze voerde met de samenleving. Nadat Elif was afgestudeerd verwachtte de maatschappij dat ze onderdeel uit zou maken van het systeem waarin de westerse wereld draaide. Alles in haar schreeuwde dat ze haar integriteit zou verloochenen zodra ze zich overgaf aan het kapitalisme. Hier, in dit huis, woonden progressieve linkse studenten waarmee ze ervoer op één lijn te zitten. Hoewel haar relatie met Niek altijd turbulent en onvoorspelbaar was geweest, had ze een thuis in zijn huis gevonden. Als gevolg van haar bezoek aan verschillende landen was haar perceptie van het studentenhuus echter honderdtachtig graden gedraaid. Op het moment dat ze de woning na driekwart jaar weer binnenliep, nadat Niek haar met een grote grijns en open armen op het vliegveld had opgewacht, voelde ze een zware en donkere deken op haar gestel landen.

Doordat Elif nu dichter bij zichzelf stond, stond ze verder van Niek en zijn leven af. Deze discrepantie uitte zich in onvrede, een eindeloze reeks aan verwijten met als onvermijdelijk gevolg een wervelwind aan knallende ruzies. In het binnenste van haar zijn wist ze, al voordat ze hun relatie begon, dat deze niet houdbaar was. Toch zag ze in zijn ogen, vanaf de eerste keer dat ze hem aan had gekeken, dat ze sinds het begin der tijden onderdeel van elkaar hadden uitgemaakt. Nu voelde ze dat hun einde naderde maar klaar om dit aan zichzelf toe te geven was ze niet. Ze wist dat Niek hetzelfde ervoer, maar hij had zichzelf lang geleden al aangeleerd om weg te blijven van zijn pijn. Vanaf het moment dat hij opstond tot hij ging slapen, liet hij zich bedwelmen door de effecten van wiet. Hij was verre van klaar om de knoop tussen hen definitief door te hakken.

Ze hadden veel doorgemaakt samen. Ze waren twee mensen die in staat waren een potje van hun leven te maken, als gevolg van een diepgewortelde angst om op het zelf te vertrouwen. De twee waren altijd opzoek naar het geluk buiten henzelf. Zowel Niek als Elif hadden nooit geleerd van zichzelf te houden, waardoor ze zich hechtten aan en afhankelijk werden van prikkels uit hun omgeving. Ze zochten antwoorden in elkaar, in aandacht, in seks, in vrienden, drugs, eten, muziek, feesten en beeldschermen. Ze klampten zich liever vast aan de verleidingen die het leven bood, dan dat ze leerden om

tijd met zichzelf door te brengen en het antwoord op alles binnenin te vinden.

Het was augustus toen ze opgelucht voor de tweede keer afscheid nam van haar moeder en Niek. Met haar backpack op haar rug zou ze drie maanden in Turkije doorbrengen. Het was tijd om haar land, haar cultuur, haar mensen en haar broers beter te leren kennen.

««« Herfst 1989 – Herfst 2004 »»»

Haar moeder was altijd eerlijk geweest over de situatie. Dertig jaar geleden had ze een rondreis door Turkije gemaakt en toen ze in Pamukkale met haar reizigersgroep op een terras had gezeten, ontmoette ze een man die zichzelf Ali Baba noemde en opviel vanwege zijn charme en halve arm. Nadat de twee overeen bleken te komen op het gebied van socialistische idealen en bier, waren ze bij elkaar in bed beland. De volgende ochtend hadden hun paden nog gekruist in de lobby van het hotel, waar de moeder van Elif zich zo opgelaten voelde dat ze zijn bestaan op dat moment niet had erkend. Dat was hun afscheid.

Negen maanden later kwam Elif ter wereld. Haar moeder was, ondanks haar spiraaltje, zwanger geraakt en toen ze daarachter kwam had ze vrij snel besloten om Elif bij zich te dragen en het leven te schenken. Daarbij besloot ze Ali Baba niet te informeren en haar dochter in haar eentje op te voeden.

Maria, zoals haar moeder net als de moeder van Jezus heette, was niet alleen intelligent, bedachtzaam en integer, maar ook geëmancipeerd en zelfstandig. Ze had, met een paar anderen, een advocatenkantoor waar ze gesubsidieerde rechtsbijstand bood aan mensen in de samenleving die minder geprivilegieerd waren dan de meesten in Nederland.

Een kind grootbrengen was altijd een droom van haar geweest, maar de vader van haar gewenste kind was nog niet ten tonele verschenen. Tot Ali Baba. Lastig was dat ze hem niet kende, dat hij ruim drieduizend kilometer verderop woonde en dat hij grootgebracht was met andere culturele waarden dan zij. De moeder van Elif was een vrouw die risico's het liefst zo veel mogelijk uit de weg ging. Beren op de weg waren haar niet vreemd. Ali Baba informeren over haar zwangerschap bracht risico mee. Ze kon niet goed inschatten hoe hij zou reageren, dat maakte dat ze koos hem onwetend te houden.

Elif was een blij baby, dreumes en peuter. Vanaf het moment dat ze naar school moest veranderde dat. Ze was een kind dat, volgens deskundigen, veel gedragsproblemen kende. Zowel naar binnen toe als naar buiten. Ze had vaak ruzie met de mensen om haar heen en op school ging het snel bergafwaarts omdat haar leraren vonden dat ze geen respect voor autoriteit kende. Daarom had ze kennis moeten maken met verschillende orthopedagogen, waar ze op negenjarige leeftijd uiteindelijk uitsprak dat ze een hekel aan zichzelf had. Daar was ze zich tot dat moment niet van bewust, en toch hoorde ze haar eigen kinderstem die woorden uitspreken. Het was de eerste keer dat Elif haar moeder had zien huilen.

Haar moeder had altijd tegen Elif gezegd dat ze haar vader mocht gaan zoeken vanaf haar zestiende levensjaar. Dat was simpelweg een gegeven geweest, geen keuze. Omdat haar zestiende levensjaar nog ver weg was, had ze daar nooit lang bij stilgestaan. Vier jaren waren verstreken nadat ze zichzelf had horen zeggen zichzelf te hekelen. Therapie was een terugkerend thema in het leven van Elif. Haar toenmalige hulpverlener, waar ze ook met vetkrijtjes tekeningen van geesten had moeten maken, had haar moeder de vraag gesteld of haar dochter baat zou hebben bij een bezoek aan Turkije. Niet om opzoek te gaan naar haar vader, wel om kennis te maken met haar vaderland.

Elif was net veertien toen ze met haar moeder, en nog dertien anderen, het vliegtuig instapte om vervolgens uit te stappen op het vliegveld van Istanbul. Ze was nog nooit eerder zo ver van huis geweest, vakanties hadden vrijwel altijd plaatsgevonden in Nederland of net over de grens daarvan.

Istanbul overweldigde haar. De vele prikkels die de stad met zich mee bracht zorgden voor levenslust en onrust tegelijk. Ze was blij dat ze haar moeder aan haar zijde had, maar kon niet ontkennen dat ze zich op momenten verloren voelde in het onbestemde gevoel van herkenning. Ze werd geconfronteerd met het contrast dat tussen haar en haar moeder bestond. Een gevoel dat er altijd was geweest, maar waar ze zich nooit bewust van was geworden. Tot nu, nu ze zichzelf hier in Istanbul terugzag in de vreemdelingen om haar heen. Sommige Turken overweldigden haar door dichtbij te komen en haar in een voor haar vreemde taal aan te spreken. Andere Turken overweldigden haar omdat ze haar doordringend en vragend aanstaarden. Ze ervoer dat zij haar herkenden zoals zij hen herkende, terwijl er tegelijkertijd een gigantische kloof van verloren tijd en fysieke afstand tussen hen in stond.

De twee weken die Elif door het land trok vlogen razendsnel voorbij en ze maakte meer

mee dan haar veertienjarige brein kon verwerken. Het gevoel van herkenning, zowel in de mensen die ze zag als in de plaatsen die ze bezocht, nam vanaf die reis voor altijd een plek in, in beide haar hart en geheugen.

Lena was de reisleader die de groep bij elkaar hield en hen op prettige manier van A naar B wist te brengen. Ze was een zelfstandige vrouw van een jaar of dertig, met een hart dat voor Turkije leek te kloppen. Ze had zich de Turkse taal eigen gemaakt en alle Turken met wie ze in contact kwam liepen met haar weg.

Het was, zoals elke dag was geweest, een hete en de groep had een paar uur om uit te rusten op een strand dat bestond uit een eindeloze hoeveelheid kiezelstenen. Elif was zich pijnlijk bewust van hoe de zon op haar jonge gezicht brandde toen Lena naast haar en haar moeder kwam zitten.

‘Hoe zijn jullie tot de beslissing gekomen om deze reis te maken?’ vroeg Lena op vriendelijke toon. Ondanks dat ze haar best deed, wist ze de nieuwsgierigheid in haar stem niet te verbergen.

De moeder van Elif legde kort uit hoe ze tot de beslissing waren gekomen om deze reis te maken. Toen Elif haar moeder hoorde praten ervoer ze ongemakkelijkheid en misschien zelfs schaamte. Ze wist niet zeker of dat haar eigen gevoelens waren of die van haar moeder. In elk geval waren ze er.

Lena luisterde met veel interesse naar de woorden die de lucht met geluid vulden.

Impulsief en toch voorzichtig nam ze het woord over toen de moeder van Elif een stilte liet vallen die duidelijk maakte dat ze geen plannen had om nog iets te zeggen.

‘Als de rondreis met jullie groep is afgerond ben ik drie weken vrij, voordat ik de volgende groep mensen ontvang.’

Er viel een korte stilte.

‘Wat zouden jullie ervan vinden als ik je vader probeer op te zoeken?’ vroeg Lena, terwijl ze Elif met warme ogen aankeek.

‘Ja!’ riep Elif uit, nog voordat ze had bedacht dat ze ja wilde zeggen.

‘Vind je dat goed, mam? Ik weet dat ik nog geen zestien ben, maar mag het?’

Haar moeder was stil, dit keer om na te denken.

Elif verraste zichzelf met haar eigen enthousiasme. Toen ze een paar dagen in Pamukkale waren, de plaats waar Elif met bestaan was begonnen, was ze doodsbang geweest dat ze haar vader, Ali Baba met de halve arm, tegen het lijf zou lopen. Ze werd toen zodanig overspoeld door emoties die ze niet kon plaatsen, dat ze het liefst haar nagels in haar huid had willen zetten om haar vel agressief van haar lichaam te trekken, zodat de emoties daaronder vrij waren om te verdwijnen, de vergetelheid van het

universum in.

Maar nu, nu datzelfde universum haar de unieke kans bood om wellicht haar vader te leren kennen, voelde ze in het binnenste van haar zijn dat dit het pad was om te bewandelen.

‘Dit is wel een unieke kans.’ hoorde ze haar moeder zeggen.

‘Ja!’ beaamde Elif, ‘Dat is het!’

Op dat moment vonden haar ogen die van Lena. Haar kinderlijke pretogen reflecteerden in die van de bijzondere reisleidster en toen Elif’s moeder zei dat ze erover na moest denken, wisten zowel Lena als Elif dat het antwoord ja zou zijn.

Elif voelde zich al maanden doodongelukkig. Het label depressie wat de huisarts op haar had geplakt, leek haar neerslachtige gevoel alleen maar te versterken. De reis naar Turkije had veel antwoorden gegeven, maar deze antwoorden gingen elk gepaard met duizend-en-één nieuwe vragen. Hierdoor voelde ze zich meer verdwaald in de zoektocht naar zichzelf, dan ze hiervoor ooit had gedaan.

Toch had ze nieuwe levenslust gevonden dankzij de wetenschap dat Lena in Turkije een zoektocht naar haar vader was begonnen. Ali Baba was tijdens de koude oorlog actief geweest in het verzet tegen het kapitalisme, wist haar moeder te vertellen. Hij had door te strijden voor zijn socialistische idealen acht jaar in de gevangenis moeten zitten. Op het moment dat haar moeder hem had ontmoet, bijna vijftien jaar geleden, was hij de eigenaar van een lederzaak geweest. Dat was alles wat Elif over haar vader wist.

Het waren spannende weken waarin Lena Elif en haar moeder middels e-mails op de hoogte bracht van haar tocht. Ze was in Pamukkale begonnen en had in het dorp rondgevraagd naar Ali Baba met de halve arm. Het duurde niet lang voordat Lena op het juiste spoor zat en zich door het land verplaatste om in Alanya te eindigen. Ali Baba was berucht en geliefd en Lena was weinig mensen tegengekomen die hem niet kende. Lena mailde dat het een opvallend gezicht moet zijn geweest: een Turkse man met aan de ene kant een jongere Russische vrouw en aan de andere een jongere Nederlandse. Het bier had rijkelijk gevloeid als gevolg van het nieuws dat Ali Baba, die eigenlijk Ali Imran heette, die dag op zijn bord kreeg.

‘Ongeveer vijftien jaar geleden heb je een vrouw ontmoet in Pamukkale. Een advocate uit Nederland, Maria heet ze.’ Begon Lena in accentrijk Turks. ‘Jullie hebben samen gedronken en gesproken over jullie gedeelde ideeën wat betreft het socialisme, om

uiteindelijk het bed te delen.'

'Ja, ik kan me haar nog herinneren.' had Ali Imran in het Turks geantwoord.

'Die nacht is Maria zwanger geworden van een dochter. Elif heet ze. Ze is net veertien.'

Elif was voorbereid op verschillende scenario's, waaronder een doodlopend spoor, een vader die zijn vaderschap niet zou erkennen of een vader die niet meer leefde. Maar dat Ali Baba met de halve arm opeens was veranderd in Ali Imran die enthousiast was omdat hij weer vader was geworden; daarop was ze niet voorbereid.

Ali Imran en zij schreven maandenlang brieven naar elkaar, ze vonden de woorden die ze nodig hadden in de Engelse taal en vergezelden hun brieven van foto's. Elif herkende haar eigen gezicht weinig in dat van hem, maar haar eigen zijn wel in zijn woorden.

Wanneer er weer een brief van hem op de mat lag, was Elif dolgelukkig omdat ze wist dat dit betekende dat ze zich tijdens het lezen begrepen zou voelen. Hij kende haar strijd met het leven, met de mensheid, met het onrecht waar ze elke dag mee in gevecht was. Hij was haar vader.

Het was net kerstmis geweest toen Elif en haar moeder voor de tweede maal dat jaar in het vliegtuig richting Turkije stapten. Dit keer om haar vader te ontmoeten. Ze was ervan overtuigd dat alle problematiek die ze in haar leven had ervaren opgelost zou worden op het moment dat ze haar vader in zijn ogen kon kijken.

Ze stond met haar moeder in de kleine krakkemikkige lift van het kleine krakkemikkige hotel dat hen naar beneden bracht, en ze wist dat ze haar vader in zijn ogen zou kijken zodra de liftdeuren openden. De dagen voorafgaand aan dit moment was Elif steeds zenuwachtiger geworden en overvallen door gedachten die haar aan de ontmoeting lieten twijfelen. Nu, in de lift, voelde ze opeens in elke vezel waaruit ze was opgebouwd dat ze de grootste fout beging die ze ooit had begaan. Ze wilde haar vader niet ontmoeten, het was te veel, ze had er geen ruimte voor, ze was bang, ze vreesde de toekomst.

'Mam, ik wil naar huis. Ik móet naar huis, nú. Ik wil weg. Mam! Help! Help me, help me, alsjeblieft. Ik wil dit niet.' zei ze met trillende stem waarin de angst en paniek niet te ontkennen viel. Ze had tranen in haar ogen en een brok in haar keel, terwijl haar lichaam beefde zoals het nooit eerder had gedaan.

Elif herkende medelijden in de ogen van haar moeder maar voelde een diepe teleurstelling toen ze haar meedeelde dat ze nu niet meer terug konden omdat haar vader beneden op hen stond te wachten. Het was als een scherpgeslepen blad van een mes dat gewelddadig in haar hart werd gestoken door degene op wie ze altijd het meest had vertrouwd.

De liftdeuren openden en daar stond Ali Baba met de halve arm. Zenuwachtig maar met een grote grijns stapte hij op haar af om haar innig te omhelzen. Elif verkrampde bij het voelen van zijn aanraking en haar maag keerde zich om.

‘My beautiful princess, finally I meet you.’

Elif was stil.

Ze zouden een week in Alanya doorbrengen, waar Ali Imran woonde met zijn Russische vrouw en haar dochter die negen was. Na de ontmoeting in het hotel liet haar vader zijn arm op haar schouder rusten terwijl ze met zijn drieën langs de boulevard naar een café wandelden om elkaar beter te leren kennen.

‘Kunnen we nu naar huis toe, mam?’ had Elif hoopvol gevraagd nadat de eerste dag die ze ooit met haar vader had doorgebracht was afgerond.

‘Nee, dat kan niet. We zijn hier voor een week en je vader en zijn gezin rekenen op ons. Wat we kunnen doen is met hen afspreken om ze om de dag te zien, in plaats van iedere dag.’

‘Maar ik wil hem niet meer zien.’

‘Dat weet ik, dat heb je nu al meermaals gezegd, maar er valt niets aan te doen.’

‘Het is te veel, mam.’

‘Ja, daarom zal ik je vader laten weten dat we na elke afspraak een dag inplannen om uit te rusten.’

Hoe meer afstand Elif die week van haar vader nam, hoe dichterbij hij probeerde te komen. Haar moeder vertelde Elif dat Ali Imran niet goed aanvoelde dat de hele situatie te overweldigend was voor haar. Elif had met haar veertien jaren levenservaring geen idee hoe ze ervoor kon zorgen dat hij dit wel zou aanvoelen. Ze was overstuurd, haar gevoelens leken haar van binnenuit kapot te maken en ze zocht wanhopig naar een rots in de branding. Elif had verwacht dat ze veiliger dan ooit zou zijn, nu ze voor het eerst in haar leven zowel haar moeder als vader naast haar had staan. In plaats daarvan deed haar hart pijn omdat ze zich niet eerder zo in de steek gelaten had gevoeld.

Ivanna, zoals de vrouw van haar vader heette, had vriendelijke ogen en elke keer wanneer Elif haar even durfde aan te kijken zag ze dat de elegante Russische vrouw haar strijd begreep. Voor haar was deze situatie ook niet gemakkelijk, beseftte Elif. Haar wereld stond net als die van haar op z’n kop als gevolg van acties die niet de hare waren. Elif wilde vluchten en zag dat Ivanna die behoefte ook voelde. Beide zaten ze gevangen als gevolg van een vervelende samenloop van omstandigheden terwijl aan

hun onschuld nooit getwijfeld was.

De emoties van Elif waren inmiddels zo hoog opgelopen dat het haar aan het einde van de week niet meer lukte om haar vader aan te kijken en zijn vragen te beantwoorden. Ze erkende zijn bestaan niet meer, zoals haar moeder zijn bestaan niet had erkend in de lobby van het hotel, de ochtend nadat Elif verwekt was.

Eenmaal in Nederland had Elif definitief besloten dat ze geen contact met haar vader wilde. Dit resulteerde in het zoveelste interne conflict welke gepaard ging met een storm aan schuldgevoelens die nooit weer leek te gaan liggen.

‘Je bent je vader niets verplicht,’ zei haar moeder, ‘als jij geen contact wil, dan mag dat. Ik zal je vader elk kwartaal een brief en foto’s sturen, zodat hij op de hoogte is van hoe het met je gaat.’

‘Dat is toch niet eerlijk, mam? Dat kan ik toch niet doen? Eerst is het: hoi, je hebt in Nederland een dochter van veertien, dat is nooit tegen je verteld want haar moeder vertrouwde je niet. Maar nu wil je dochter je leren kennen, een onderdeel van je leven uitmaken en langskomen om je te ontmoeten. En nadat hij ons met open armen heeft ontvangen, is het: ik wil je niet meer spreken of zien, laat me met rust alsjeblieft, dankjewel.’

‘Het belangrijkste is dat je doet waar jij je goed bij voelt, en als dat betekent dat je geen contact hebt met je vader, dan is dat zo.’

««« Zomer 1956 – Zomer 2018 »»»

Ali Baba met de halve arm had een bewogen leven geleefd. Toen hij nog een foetus was, was de navelstreng rondom zijn arm gewikkeld waardoor de bloedtoevoer was afgekneld en zijn onderarm niet had kunnen groeien. Hij was geboren in een klein dorpje in de bergen van Turkije, waar zijn familie al snel tot de conclusie kwam dat ze hem het leven niet konden gunnen omdat hij, als gevolg van zijn handicap, geen fysiek werk kon verrichten. Uiteindelijk besloot zijn vader dat kleine Ali met de halve arm toch in leven mocht blijven. Hij zou zich als herder over de schapen ontfermen. Zo geschiedde. Hij trouwde op jonge leeftijd met een sterke, onafhankelijke en intelligente vrouw. Met haar kreeg hij een zoon. Ze noemden hem Umut. In diezelfde periode vormde hij met vrienden uit de nabijgelegen stad verzet tegen de regering. Ali Imran noemde zichzelf een freedom fighter. Toen Umut twee was werd Ali tot een

celstraf veroordeeld omdat hij een leidende rol speelde in de organisatie die de overheid bestreed. In de gevangenis vulde hij zijn tijd met het lezen van boeken, het leren van Engels en zo nu en dan geslagen en gemarteld worden.

De vrouw van Ali Imran had altijd hard gewerkt om haar man en zoon zo goed mogelijk te voorzien in wat ze nodig hadden. Met het geld dat ze verdiende kocht ze sigaretten, eten en boeken voor haar man. Toen Ali Imran zichzelf na acht jaar weer vrij mocht noemen, creëerde hij bij haar een tweede zoon en verhuisden ze naar de stad. Ondanks hun zoon, Kuzey, was hun huwelijk niet gelukkig. Al snel vertoonde het diepe scheuren en in de nacht dat Elif was verwekt was hij nog in trouw verbonden met de moeder van zijn zoons.

Het duurde niet lang voor Ali Imran zijn eerste vrouw verliet en een tweede huwelijk aanging. Uit dat huwelijk ontstond een dochter die de naam Aysel droeg. Het huwelijk was turbulent en er werd veel ruzie gemaakt. De ruzies draaiden meestal om hun dochter. Aysel werd op jonge leeftijd gediagnosticeerd met autisme. Deze diagnose was voor Ali Imran reden geweest om zijn vrouw en dochter naar Duitsland te sturen en zowel fysiek als op papier van hen te scheiden. In Duitsland zou het zorgsysteem beter zijn en de toekomst van Aysel rooskleuriger. Hoewel zijn vrouw met man en macht probeerde om hem op andere gedachten te brengen -elk kind had tenslotte een vader nodig- verloor zij de strijd en groeide Aysel zonder vader op in Duitsland. Dit was hem nooit vergeven.

Ali Imran vervolgde zijn leven. Hij werd eigenaar van succesvolle lederzaken en mocht zichzelf rijk man noemen; mits rijkdom werd bepaald door het geld dat zijn naam droeg. Hij liet zijn winkels in Turkije achter om naar Rusland te vertrekken. Zijn plan was om daar zaken te doen en te gaan wonen. Na zeven jaar kwam hij terug. Failliet, maar met Ivanna en haar dochter.

Er was acht jaar voorbijgegaan sinds Elif haar vader voor het eerst had ontmoet en in die acht jaar had ze maar weinig contact met hem gezocht. Via social media stuurden ze elkaar zo nu en dan korte berichtjes en ook kon Elif het leven van haar twee oudere halfbroers en jongere halfzusje op deze manier enigszins volgen.

Elif was tweeëntwintig toen ze haar vader voor de tweede keer bezocht. In die periode studeerde ze en tot onvrede van haar linkse moeder was ze lid geworden bij een studentenvereniging. Daar had ze een jongen ontmoet die goed voor haar was: Martijn. Hij bood haar een stabiele relatie waarin ze elkaar overtuigden van het geluk dat ze

elkaar brachten.

Elif vond dat ze na een eindeloosheid aan turbulente levensjaren eindelijk goed in haar vel zat. Dit bood de ruimte om de zoektocht naar zichzelf te vervolgen en haar vader toe te laten. Samen met Martijn vloog ze daarom naar Alanya om een week met niet alleen haar vader, maar ook haar broer Kuzey door te brengen. Gezonde zenuwen vulden haar lichaam en ze keek er naar uit om hen te zien.

Martijn en Elif werden opgehaald bij hun hotel. Het jonge stel stond aan de zijkant van de straat toen een zwart busje met geblindeerde ramen voor hen stopte. Er stapten twee mannen uit de auto en Elif bemerkte dat haar een gloed van herkenning en warmte tegemoetkwam. 'Ja, dat is mijn vader,' zei ze toen ze haar vader aankeek, en 'ja, dat is mijn broer' toen ze hem voor het eerst zag. De week was voorbijgevlogen en na elke dag die ze samen hadden doorgebracht begreep Elif beter wie ze was.

Ze leek op haar vader, hun mimiek kwam overeen. Elke keer dat ze in schaterlachen uitbarstten, en dat gebeurde vaak die week, nam hun gezicht dezelfde vorm aan. Ze hadden allebei ondeugende pretogen en Elif zag het meteen wanneer haar vader iets van plan was waar anderen iets van vonden. Hij was intelligent, eigenwijs en temperamentvol. Hij trok mensen aan maar was tevens een zwart schaap binnen de kaders van de samenleving. Bovenal kleurde hij het liefst zo veel mogelijk buiten de lijntjes. Hij was Elif en Elif was hem. Door de tijd die ze samen spendeerden, de gesprekken die ze voerden en doordat ze elkaar leerden te vertrouwen maakte Elif een mentale groeispurt door waar ze haar leven lang naar had verlangd. Eigenschappen die ze nooit in haar Nederlandse familie had teruggezien, vonden hier hun oorsprong. Ze ervoer na tweeëntwintig jaar eindelijk waarom ze was wie ze was en deed wat ze deed. Ook haar broer droeg daaraan bij. Kuzey was lang voor een Turk. Hij was knap, ietwat verlegen, zorgzaam, hij had lieve pretogen ogen en dieprode volle lippen. Tot het moment dat ze Kuzey ontmoette wist ze niet dat ze een broer had gemist. Hoewel hij weinig Engelse woorden kende, voelde ze dat het binnenste van zijn zijn altijd al verbonden was geweest met dat van haar. Hij beschermde haar zonder haar te beperken. Vanaf hun eerste blik waren ze verenigd, die blik was genoeg geweest. Elif realiseerde zich dat een diepere verbinding alle vormen van taal oversteeg.

Twee jaar later bezochten Martijn en Elif haar vader en Kuzey voor een tweede maal. Kuzey woonde al die tijd in bij Ali Imran en zijn vrouw. De twee mannen runden een klein makelaarskantoor, zoals veel Turken in Alanya deden. Omdat het bezoek de

vorige keer zo'n succes was geweest keek Elif uit naar het wederzien.

Het stel verbleef in hetzelfde hotel als twee jaar daarvoor, maar dit keer kwam Kuzey ze in zijn eentje ophalen om vervolgens naar het kantoor te rijden. De hereniging met Kuzey was precies hoe ze had gehoopt, enthousiast vlogen ze elkaar in de armen en de warmte van zijn lichaam was welkom, ook al was het bijna veertig graden die dag. Ook Martijn kon het goed met haar broer vinden.

'Aslanım, Martijn!' zei Kuzey toen hij Martijn omarmde, wat 'mijn leeuw' betekende. 'Koçum, Kuzey!' reageerde Martijn, trots omdat hij deze uitspraak, die 'mijn ram' betekende, nog kende van de vorige keer.

De reünie met de man die haar vader was verliep daarentegen anders dan gehoopt. De drie twintigers waren in een goed humeur maar dit sloeg om toen hun energie in contact kwam met die van Ali Imran. Hij zat achter zijn bureau en met een diepe frons tussen zijn wenkbrauwen staarde hij naar zijn beeldscherm. In de afgelopen twee jaar leek hij twintig jaar ouder te zijn geworden. Hij reikte naar drank en hoewel hij zijn tanden bloot lachte toen hij haar zag, las ze ontevredenheid achterin de ogen die zo op die van haar leken.

Die week deed haar vader zijn uiterste best om vriendelijk te zijn tegen haar en Martijn. Hij behandelde Kuzey echter alsof hij enkel geboren was om zijn vader te dienen. De vrolijke en onschuldige broer waar ze zo van hield, werd door hun vader gekleineerd tot er weinig meer van hem over bleef dan een onzeker nietszeggend hoopje mens. Haar vader sprak vooral vol lof over haar oudste broer, die Elif nooit in het echt had gesproken of gezien.

'Did you know Umut has a good job? He makes a lot of money and takes great care of his wife and two sons. Not like Kuzey, Kuzey is almost 30 and still depends on me.'

Hij wachtte even op een reactie maar Martijn en Elif bleven stil.

'Sometimes I think there's something wrong with him, he probably has autism.'

Elif en Martijn bleven stil.

'I've been working hard my whole life, you would expect that at this age my son would reward me with a little more peace and quiet. But he can't do anything by himself.'

Elif fronste zoals haar vader dat ook deed, en keek hem verwijtend aan. De oude man was zo bezig met zichzelf dat hij haar verwijtende blik niet had opgemerkt.

Later die avond zat haar vader met het zoveelste glas whisky voor de televisie, terwijl Kuzey, Martijn en Elif op het balkon zaten. De drie lachten en leerden elkaar beter kennen. Elif beseftte net hoe dankbaar ze was voor haar familie in Turkije toen ze haar vader met zijn vingers hoorde knippen en hij iets in het Turks naar buiten riep. De

vrolijke ogen van Kuzey veranderde in verdrietige en zijn schouders, die zojuist nog trots rechtop stonden, werden slachtoffer van de zwaartekracht die opeens sterker leek te zijn geworden. Hij stond op en sjokte met tegenzin naar binnen om het glas van zijn vader bij te vullen. Toen Elif daar achteraanliep om haar blaas te legen, keek ze haar vader voor de tweede keer die dag verwijtend aan.

‘At least Kuzey is good for something.’ zei hij tegen Elif met een grijns op zijn gezicht die haar aan niemand anders dan de duivel deed denken.

‘You shouldn’t talk about your son like that.’ reageerde Elif bot.

‘Doesn’t matter, he doesn’t speak a word of English anyway.’ kreeg ze terug.

Vier jaar later vloog ze in haar eentje naar Alanya. Ze was achtentwintig en haar relatie met Martijn was twee jaar eerder tot een einde gekomen. De twee waren nog goede vrienden, maar de rust en stabiliteit die hij bij haar veroorzaakte, was verdwenen toen hij niet meer het label “haar vriendje” droeg. Het leven van Elif was weer net zo wankel als voordat ze haar relatie met hem begon. Ze had zichzelf voor de gek gehouden toen ze dacht dat ze de zoektocht naar zichzelf had voltooid, merkte ze nu haar leven weer gevuld werd met stromachtige turbulentie.

Ali Imran haalde haar op van het vliegveld om haar vervolgens bij haar hotel af te zetten. Het was al middernacht dus ze spraken af om elkaar de volgende dag te ontmoeten. Elif had zichzelf overschat toen ze die ochtend enthousiast begon met een wandeling van vier kilometer naar de woning van haar vader. Met bijna veertig graden en een luchtvochtigheid zo hoog dat ze door de straten leek te zwemmen, kwam ze bezweet en uitgeput bij hem aan.

Desondanks hadden ze een fijne middag, er hing een opgewekte sfeer en ze voerden goede gesprekken. Haar vader leek deze keer beter in zijn vel te zitten dan de vorige, hoewel hij zo nu en dan, tussen neus en lippen door, zijn onvrede over zijn vrouw Ivanna uitte. Elif ging daar niet te veel op in, ze vond dat de huwelijksproblemen van haar vader geen onderdeel uit hoefden te maken van de kostbare tijd die ze met hem had.

Toen Ivanna van haar werk thuiskwam liep Elif enthousiast op haar af om haar te begroeten, maar ze kwam enkel een kille ‘hi’ tegemoet, waarna Ivanna tegen haar vader begon te praten. Elif kon haar niet verstaan maar aan de toon was te horen dat de vrouw van haar vader niet blij was. Elif vroeg zich af of de ruzie die speelde met haar bezoek te maken had.

Hoewel ze zich veertien jaar geleden verbonden had gevoeld met Ivanna, omdat ze allebei in het schuitje zaten waarin ze zichzelf liever niet hadden zien zitten, was er nu enkel afstand die de ruimte tussen hen vulde.

‘We’re going out to have dinner.’ zei haar vader tegen Elif toen hij opstond om zijn schoenen aan te doen.

‘Are you and Ivanna ok?’ vroeg Elif voorzichtig toen ze in het restaurant zaten, omdat de spanning thuis om te snijden was geweest en ze merkte dat dit zijn humeur niet ten goede was gekomen.

‘All women are the same. They are too emotional and they always hold men accountable for their own issues.’

‘I don’t think that’s true, dad.’

‘Yes, it is.’

‘Take my mom, for example. She is not like “all women”. She never held you accountable for anything.’ Elif hoopte zo een ingang te creëren naar een gesprek waarin ze konden praten over hun ongewone vader-dochterrelatie. Dat gebeurde niet.

‘Your mother didn’t have the right to do so anyway.’

‘What do you mean?’

‘That I don’t owe her anything, no responsibilities. I didn’t choose to have you.’

Elif was overvallen en geraakt door de reactie van haar vader. Haar plotselinge woede en verdriet vertaalden zich in tranen die vanachter haar ogen opwelden. Daar baalde ze van, want dat zou precies de gevoeligheid bevestigen die haar vader alle vrouwen zojuist verweten had.

‘She didn’t choose to have me either. It happened. Besides, it takes two to tango.’

Haar vader keek haar aan met een blik alsof hij water zag branden.

‘You too are responsible for my existence, dad. You could have used a condom the night you slept with my mom.’ hoorde ze zichzelf zeggen.

Haar maag keerde zich om zoals deze had gedaan toen haar vader haar de eerste keer had omhelsd. Nu had haar vader haar in een positie gebracht waarin ze gedwongen werd om argumenten aan te dragen die haar bestaan tenietdeden, om haar moeder te verdedigen.

‘This conversation is over.’ reageerde haar vader bot.

‘No, it’s not. We should talk about this, it’s important to me.’ zei Elif terwijl ze de onzekerheid in haar eigen stem hoorde.

‘I’m done talking.’

‘Come on, dad, let’s continue this conversation so we can end the evening on a good

note.'

Haar vader zweeg.

'Would you like a cup of tea?' vroeg de ober in het Turks aan haar vader nadat hij hun tafel had leeggeruimd.

'Tea?' vroeg haar vader haar poeslief, alsof het voorgaande gesprek nooit had plaatsgevonden.

'No, if you don't want to finish our conversation like two grownups should, then I don't see any reason to drink tea with you right now.'

'Fine,' zei Ali Baba met de halve arm, 'then leave.'

Elif was zonder iets te zeggen opgestaan en het terras afgelopen. Ze had geen idee waar ze was en hoe ze bij haar hotel moest komen. Ze liep de eerste beste supermarkt in om een pakje sigaretten te kopen, hoewel ze net een paar maanden was gestopt. Ze stak een peuk op en werd overladen door emoties en vragen. Ze begreep niet hoe eenzelfde plek uit het niets van de hemel in de hel kon veranderen.

Dwalend door de donkere straten van Alanya vond ze haar rust en ook de weg terug. Het was de vierde keer dat ze de populaire badplaats bezocht, dus blijkbaar wist ze onbewust welk pad het juiste was. Eenmaal op haar hotelkamer aangekomen belde ze Martijn. Hij was de enige in Nederland, naast haar moeder, die haar vader had ontmoet en die haar zoektocht naar zichzelf van zo dichtbij had meegemaakt.

Ook Martijn vond dat haar vader fout zat. Dat hielp, want Elif wist dat het onmogelijk was om een persoonlijke situatie objectief te beoordelen. Hij adviseerde haar om haar vader, in elk geval nu, te laten voor wat hij was. De stabiliteit waar Martijn onlosmakelijk mee verbonden was zorgde ervoor dat Elif het overzicht terugvond. Nadat ze had opgehangen besloot ze haar moeder kort te informeren en contact op te nemen met Kuzey.

Kuzey woonde weer in Denizli, waar haar hele Turkse familie vandaan kwam. Ze hadden eerder contact gehad en hij had laten weten dat hij niet wist of hij die week naar Alanya kon komen maar dat hij zijn best zou doen. Nu ze hem een berichtje had gestuurd met daarin een korte uitleg over wat zojuist was voorgevallen, merkte ze meteen weer de onvoorwaardelijke liefde en loyaliteit die haar leven rijk was geworden sinds ze hem kende.

'Don't worry, kardeşim, my sister. I'm buying you a bus ticket to Denizli. Tomorrow morning you will take a taxi to the bus station of Alanya. I'll pick you up at Denizli bus station. Then you'll stay with me the rest of the week. I have an apartment ready for you

to stay in.'

Opgelucht en vermoeid liet ze zichzelf op het harde bed achterover vallen om niet veel later in een diepe slaap te verdwijnen.

De volgende dag had ze precies gedaan wat haar broer had gezegd. Het busstation was overzichtelijk en de mannen die er werkten droegen haar op handen in richting van de juiste bus. Nadat de bus vertrokken was deelde ze haar locatie zo nu en dan met Kuzey. Vijf uur later was ze bijna in Denizli en ze kon niet wachten om haar broer te zien. Toen ze de zoveelste stop maakten bij een wegrestaurant baalde ze, ze wilde bij haar broer zijn. Ze was uit verveling nog maar een keer gaan plassen en stond daarna buiten een sigaret te roken terwijl haar blik op oneindig stond. Vanuit het donker zag ze iemand met open armen en een warme brede lach in haar richting bewegen.

Haar hart vulde zich met geluk, tranen verlieten haar ogen en een snik ontsnapte uit haar keel op het moment dat ze beseftte dat Kuzey voor haar stond. Hij sloot haar in zijn grote armen en ze voelde dat ze thuis was.

'Abim!' riep ze uit, wat 'mijn broer' betekende.

'Oh, kardeşim.' reageerde hij liefdevol, wat 'mijn zus' betekende.

Druk pratend in gebrekkig Engels en wilde gebaren zaten ze in zijn auto onderweg naar het appartementencomplex dat hij beheerde en waar hij woonde. Elif verbleef in een gemeubileerd appartement dat niet verhuurd werd. Het was half elf's avonds en ze hadden bedacht om nog ergens een biertje te gaan drinken. Toen ze in de auto zaten en Kuzey een plek zocht om te parkeren, overdonderde hij haar met een Turkse naam en twee Engelse woorden die vrolijk zijn mond verlieten: 'Umut is here.'

Umut was altijd een mysterie voor haar gebleven. Ze waren jaren bevriend op verschillende social mediakanalen, maar hadden nooit contact gehad. Zijn vrouw had haar wel eens een hartelijk berichtje gestuurd, maar ook daar was niet veel uit voortgekomen. Elif dacht dat hij haar, als buitenechtelijk kind, misschien niet accepteerde. Umut was bijna vijftien jaar ouder dan zij en daarom waarschijnlijk een stuk conservatiever.

Nu ze verrast werd met het feit dat deze avond de avond zou worden waarop ze haar oudste broer voor het eerst ging ontmoeten, vulde haar lichaam zich voor de zoveelste maal met zenuwen. Trillend stapte ze uit de auto en toen ze het volle terras opliep stopte de aarde met draaien.

Tijd leek niet te bestaan en haar intuïtie stuurde zowel haar lichaam als ogen in de

juiste richting. Haar omgeving was gevuld met mensen maar de enige die ze zag was Umut. Zijn slanke lichaam werd behuist door stijlvolle, dure kledij. Zijn ogen kende dezelfde ondeugd als die van haar en hun vader. Hij straalde een onvoorwaardelijk vertrouwen uit welke ze niet anders kon bestempelen dan familiair, alsof ze hem al eerder was tegengekomen. Ze lachte verlegen en hij deed hetzelfde. Deze man, die ze nooit eerder had gesproken of gezien, droeg hetzelfde hart als zij. Vanaf de eerste blik wist ze dat ze voor elkaar door het vuur zouden gaan. Ze waren elkaar.

Het Engels van Umut was nog beperkter dan dat van Kuzey. Toch had ze de tijd van haar leven in de korte tijd die ze met haar twee oudere broers doorbracht. Voor de tweede maal realiseerde ze zich dat verbinding door verwantschap alle verbale taal overstijgt.

Ze ontmoette die week ook de vrouw van Umut, Nazli, en hun twee zoons, Mustafa en Yunus. Hun zoons, haar neefjes, waren twee complete tegenpolen. Mustafa was een stille en verlegen jongen van veertien, mager en lang, met het fijne gezicht van dat wat op een engel leek. Normaliter kon Elif gemakkelijk contact maken met kinderen en jongeren, maar ze merkte dat Mustafa het moeilijk vond om aan haar te wennen. Voor hem was haar bezoek spannend en hij vond het ongemakkelijk dat hij opeens een tante uit Nederland in zijn veilige haven toe moest laten. Elif forceerde hun relatie niet en gaf hem de ruimte en tijd die hij nodig had.

Daartegenover was er Yunus. Een tienjarige, vrolijke en brutale jongen. Yunus was hedonist in hart en nieren, hij deed zich de hele dag door tegoed aan zoetigheden. Dat werd vertaald in het overschot aan kilo's dat hij met zich meedroeg. Desalniettemin kwam hij dolgelukkig over. Hij vond het fantastisch om Elif in zijn buurt te hebben, hoewel ook hij geen woord Engels sprak. Enthousiast bleef hij in de weer om haar te voorzien van Turkse koffie en andere traditionele lekkernijen.

Nazli, de vrouw van Umut, was een klein, pittig mens dat Engelse les gaf aan brugklassers. Niet vaak had Elif in haar leven iemand ontmoet die zorgzamer was dan Nazli. Ondanks dat Elif geen bloed met haar deelde, voelde ze ook onmiddellijk met haar verwantschap. Nazli sprak, vanwege haar werk, vloeiend Engels en uit een gesprek kwam naar voren dat Umut en Ali Imran geen goede relatie hadden.

'I'm so happy that I finally got to meet you all,' zei Elif tegen Nazli, 'I actually thought Umut might not accept me as his sister, because he never attempted to meet me when I visited our father.'

'That has nothing to do with you. The situation you are in is not your fault, not your

choice, you can't help it, please never forget that. The reason you never met Umut before is because of his relationship with Ali Imran. Ali has never been a good father to Umut. You know he went to prison when Umut was only two years old, right? His mother worked day and night to provide for Ali Imran when he was locked up. As the man of his family, Umut always felt responsible for his mother. He saw her struggle for years. When Ali Imran was a free man, he left his family for another woman. Umut cannot forgive him. Although he did try to build a good relationship with Ali Imran multiple times, especially when our sons were brought into this world. But Ali Imran always disappointed Umut. Just like he did with you this time, didn't he?

'Yep. I already saw the dark side of our father when I visited him four years ago. He was drinking a lot and was hard on Kuzey especially. But this time he insulted both his wife, my mother and me. He took it too far, I guess. I have not even heard from him ever since I left the restaurant. I would like him to apologize, actually.'

'Well dear, don't get your hopes up. All his children are waiting for an apology. I'm not surprised by his actions. I don't like the man. I'm sorry that you had to go through all that, but know you have family here. You are always welcome in our lives. You are Umut's sister, so you are mine too.'

'Thank you, so much. I feel you are my family since the second I met you all.'

'You know, Ali Imran wasn't a father to Umut. But our son Mustafa is named after his uncle, Ali Imran's brother. He and his wife never were lucky enough to have children. Mustafa was like a father to Umut and a grandfather to Mustafa and Yunus. We could forever long for the love of one man who is probably never able to give it, or we could focus on the love we do receive of people who are capable of loving.'

De week vloog voorbij en het overweldigde Elif hoe ze in de watten werd gelegd. Nu ze plotseling onderdeel uitmaakte van het leven van haar twee oudere broers, voelde het alsof ze haar gewicht in goud waard was. Elke minuut die ze samen doorbrachten, was waardevoller dan alle tijd die ze tot nu toe aan het leven had besteed. Ze had er dan ook moeite mee toen ze afscheid van haar familie moest nemen om terug naar Nederland te gaan. Ze was nog niet klaar hier.

Ditmaal verbleef Elif in het luxe appartement van Umut, Nazli en haar twee neefjes. Het was een jaar later en de zesde keer dat ze in Turkije was. Ze had het afgelopen jaar meer van de wereld gezien dan ooit tevoren, waardoor ze vertrouwd was met het onvoorspelbare reizigersbestaan en zich moeiteloos door verschillende culturen bewoog.

Elif had zich de Turkse cultuur eigen weten te maken. Ze begroette haar familie middels een kus op de rechter- en linkerwang terwijl ze haar handen vlak onder de schouders van de ander liet rusten, alsof ze nooit anders had gedaan. Nadenken hoefde ze niet meer over het uitdoen van haar schoenen zodra ze een woning binnenstapte. Als gast wist ze nu dat ze cadeaus mee hoorde te nemen maar dat ze tijdens haar verblijf haar portemonnee niet mocht laten zien, want betalen deden gasten nooit, vooral vrouwen niet. Turkse thee en koffie maakten onderdeel uit van haar dagelijkse rituelen en, ondanks dat ze in Nederland voor de zoveelste keer was gestopt met roken, pakte ze hier de ene na de andere sigaret weg. Ook dat was onderdeel van het Turkse bestaan. Eten was er in overvloed, altijd. Nazli had op bloedserieuze toon gezegd dat ze liever stierf dan dat haar gasten iets tekortkwamen. Het viel Elif op hoe poëtisch de Turkse taal was. Er werd veel gebruik gemaakt van beeldspraak en metaforen, waardoor emoties en liefde de ruimte kregen in het dagelijkse veld der communicatie. Dat was één van de vele verschillen met Nederland, waar taal vooral praktisch en efficiënt moest zijn.

Hoe verder Elif zich ten oosten van Nederland bevond, hoe belangrijker de rol van eten binnen de plaatselijke cultuur leek te zijn. Haar familie had haar met grote ogen vol verbazing aangekeken toen ze vertelde dat was gestopt met het eten van vlees en vis. Ze had meermaals uit moeten leggen dat het eten van vlees in verband stond met de opwarming van de aarde en dat overvissen en bijvangst de natuurlijke ecosystemen enorm verstoorde. Maar ook na de achtste poging uitleggen leek dat niet bij haar familie door te dringen.

Tijdens haar reis door zowel Thailand, Vietnam, Sri Lanka als India had ze probleemloos vegetarische gerechten kunnen bestellen. In Turkije was dat anders. Turken waren fervente vleeseters en zonder de vleesindustrie zou het land een harde economische klap krijgen. Het was de zoveelste schrijnende situatie waarin het kapitalisme het won van het juiste. De overheid hield het volk zo dom mogelijk wat

betreft de ongewenste gevolgen die de vleesindustrie op de leefomgeving van de mensheid had.

Ze vroeg zich af welke inzichten ze zelf was misgelopen door in Nederland op te groeien. Hoewel Nederland op een kenniseconomie draaide en wetenschap leidend was, kon ze niet anders dan toegeven dat iedereen op aarde ten prooi viel aan indoctrinatie. Ook haar realiteit moest ongemerkt vertekend zijn geraakt door de kaders van de kennisbronnen waarbinnen zij zich had moeten ontwikkelen.

Elif was nu een paar weken onderdeel van het gezin van haar oudste broer en elke ochtend werd ze wakker van haar hart dat overliep met geluk. Op de basisschool waren haar emoties vaak afgestraft. Of ze nu door de klas stuiterde van blijdschap of de deur van het lokaal dichtsloeg als gevolg van conflict: haar gedrag was ongewenst geweest. Niet hier. Hier werd temperament geprezen. Wanneer ze haar emoties de vrije loop liep werd ze bestempeld als passievol, levendig, als echte Turk. Zodra het bloed dat door haar lichaam stroomde versnelde, opwarmde, dan riepen haar broers voor de zoveelste keer dat hun zusje uit hetzelfde vlees bestond als zij, terwijl ze goedkeurend knikten en trots hun arm om haar heen sloegen.

Hoe meer tijd ze met haar broers doorbracht, hoe meer hun dynamiek een vaste vorm aannam. Kuzey was vier jaar ouder dan Elif en Umut veertien. Dat zorgde ervoor dat Kuzey en zij een team van jeugdigheid vormde tegenover Umut, die liever jonger was geweest. Omdat Umut zich altijd verantwoordelijk voor zijn moeder had gevoeld, zijn vader had tenslotte jarenlang in de gevangenis gezeten, had hij nooit kind durven zijn. Hij was vrij jong getrouwd en nog niet klaar om vader te worden toen zijn eerste zoon werd geboren. Nu, op zijn vierenveertigste, ging hij daarom nog minstens twee keer per week naar de club om zich te bezatten en tot in de vroege uurtjes te dansen. Hij was onzeker over zijn vaderschap en Elif zag dat dat kwam omdat hij zelf nooit het voorbeeld had gehad waar hij van jongs af aan naar verlangde.

Hij kon het niet goed hebben als Kuzey en Elif een team vormde om hem op speelse wijze bewust te maken van hun leeftijdsverschil. Wanneer ze met z'n drieën waren waanden ze zich in de kindertijd die ze in deze formatie nooit hadden gekend. Ze plaagden elkaar bij elke mogelijkheid die zich aandiende en hun buik deed pijn van het lachen terwijl tranen over hun wangen stroomden als ze elkaar weer eens op de kast hadden gejaagd. Liefde voerde de boventoon en in het binnenste van hun zijn ervoeren ze alle drie ze wat ze als kind hadden gemist. Elkaar.

Dat er nu opeens tijd bestond om met haar broers door te brengen, bracht de realisatie mee dat Elif tal van jaren met hen was misgelopen. Tijd die ze nooit meer in kon halen.

Ze dacht na over wat er was gebeurd als haar moeder haar vader wél had geïnformeerd over haar bestaan. Dan had ze nu, op haar negenentwintigste, veel meer herinneringen met haar broers gehad. Dan had ze de taal gesproken die nodig was om haar gedachten met hen te delen. Dan was ze sinds haar geboorte onderdeel geweest van het verhaal van haar broers en andersom. Dan was deze situatie niet nieuw maar bekend. Dan had ze zich nooit zo verloren hoeven voelen als dat ze tijdens haar jeugd had gedaan.

Het was een zoveelste hete zomerdag toen ze samen met Nazli onderweg was naar het huis van Mert. Nadat ze Mert in India had ontmoet hadden ze contact gehouden en nu was het eindelijk tijd voor hun wederzien. Mert was een reiziger die, net als zij, als hij thuis was bij zijn ouders verbleef.

‘Elif!’ kermde Mert op zangerige toon, zoals hij dat nu eenmaal deed, toen ze het tuinhekje openzwaaide en vrolijk zijn tuin binnensprong.

Opgewekt vlogen ze elkaar in de armen. Het was goed om zijn energie weer in haar buurt te hebben. Elif voelde zich meer dan thuis bij Umut en Nazli, maar in hun gezin speelde geld en het uiterlijk voorkomen een belangrijke rol. Umut had afkeurend naar haar vertrapte sneakers gekeken en plagend gezegd dat hij nieuwe schoenen voor haar moest kopen. Nazli had vaak gevraagd of Elif geen jurkje van haar aan wilde, als ze weer eens in haar kloffie door hun huis banjerde. Bij Mert was dat anders, dat bleek ook nu weer. Hij had een vaalblauwe tanktop uit Thailand aan met de tekst ‘SAME SAME BUT DIFFERENT’, zijn slippers zagen eruit alsof hij er langere afstanden mee had afgelegd dan Jezus op zijn sandalen had gedaan, en zijn baardharen groeiden in de richting waar ze zelf zin in hadden.

‘Come, come, sit! Coffee, tea?’

‘Coffee would be nice, teşekkürler.’ reageerde Elif.

‘Ah, I see you’ve been practicing your Turkish! Good job, your pronunciation good actually.’

‘Evet, I’ve been practicing. But goddamn, Turkish grammar is difficult, man.’

Het was waar, de afgelopen maanden was Elif bezig geweest met het leren van de Turkse taal en ze vond het niet gemakkelijk. De basiszinnetjes had ze onder de knie, maar veel verder kwam ze niet.

««« Zomer 2003 – Zomer 2016 »»»

Elif was altijd leergierig geweest, maar zodra ze zich moest conformeren aan vooraf bepaalde structuren of regels, voelde ze weerstand en verloor ze haar motivatie. Dat was haar leven lang een strijd geweest. Op de middelbare school bleef ze in de tweede klas zitten, en zakte daarna af naar vmbo. Het was niet omdat ze niet had willen leren, maar omdat ze zich niet kon vinden in de manier waarop. Vaste tijden volgens een vast rooster, volgens vaste boeken met lessen waar geen ruimte bestond voor eigen inbreng of ideeën. Ze wilde het 'waarom' achter elke vraag weten, voordat ze begon met nadenken over een antwoord. De reactie die ze kreeg was niet zelden 'omdat ik het zeg'. Docenten moesten niet veel van haar hebben vanwege haar opstandigheid en voorspelden dat ze, als ze geluk had, wellicht net in staat was om een vmbo-t-diploma te behalen.

Elif was onzeker over haar eigen kunnen. Als kind had ze begrepen dat intelligentie zich één op één verhiel tot schoolcijfers, en deze waren altijd matig of onder de maat geweest.

Nadat Elif op de middelbare school zonder al te veel moeite haar eindexamen voldoende had afgerond, belandde ze op het mbo. Daar merkte ze dat het aan uitdaging ontbrak. Na het afronden van die opleiding was ze naar Rotterdam verhuisd om te starten aan een studie op het hbo. Ze kwam te wonen in een studentenwoning met drie huisgenoten welke allemaal lid waren bij dezelfde vereniging. Elif werd door hen mee op sleeptouw genomen en had zich daar tot haar eigen verbazing zo vermaakt dat ze zich had ingeschreven.

Hiermee veranderde haar leven en kijk daarop. Ze werd opeens omgeven door leeftijdsgenoten die een universitaire studie volgden en vond volwaardige gesprekpartners in hen. Nadat ze haar propedeuse op zak had, verzamelde ze alle moed die ze binnenin kon vinden en schreef zich in op de universiteit.

Haar omgeving had haar meermaals gewaarschuwd. Zelfs Martijn, met wie ze toen net een jaar samen was, had gezegd dat ze wel moest beseffen dat ze hard moest werken om zo'n studie te voltooien. Ze was verontwaardigd door zijn opmerking, want in luiheid herkende ze zichzelf niet, maar tegelijkertijd was ze bang dat hij haar misschien wel beter kende dan zij zichzelf deed. Ze hield er rekening mee dat wetenschappelijk onderwijs voor haar misschien te hoog gegrepen was.

Niets bleek minder waar te zijn, de universiteit was een verademing. De studie psychologie voelde als thuiskomen. Vaak hoefde ze niet te vragen waarom ze geacht werd iets te bestuderen, omdat hoogleraren dat op eigen initiatief al uit hadden gelegd. Wanneer ze toch overbleef met vragen over het waarom, bloeiden haar docenten op en

namen ze ruim de tijd om antwoord te geven op haar vragen. Het kostte haar minder moeite deze studie af te ronden dan de basisschool had gedaan.

»»»»»»»»»»

Nadat Mert, Nazli en Elif koffie hadden gedronken verliet Nazli de twee om te gaan winkelen.

‘We will have a true traditional Turkish dinner tonight. With fish and raki! My parents are buying all ingredients right now. You do eat fish, right?’

‘Dude, really? Did you forget I’m a vegetarian?’ vroeg Elif zuchtend terwijl ze haar hoofd achterover gooide en haar wenkbrauwen optrok, maar Mert tegelijkertijd lachend aankeek zodat hij onmiddellijk begreep dat ze dat hem niet echt kwalijk nam. ‘Shoot. Yes, I did. I’m sorry Elif, I completely forgot.’

‘Well, tonight is a special occasion, don’t you think? And I don’t want to be rude. So, I’ll make an exception.’ reageerde Elif.

‘You know, we hardly eat any meat in this house anyway. And we always buy fresh fish from the market, not from the grocery store. We find a healthy diet really important.’

Op dat moment ging het tuinhekje open en een stel van een jaar of zestig liep het pad op. Elif voelde meteen dat het zachtaardige mensen waren die een goed hart droegen.

‘Elif, these are my parents. Parents, this is Elif.’ zei Mert in het Engels, terwijl zijn ouders enkel Turks spraken.

‘Memnum oldum!’ riep Elif enthousiast terwijl ze op hen afliep om ze twee kussen te geven. Ze had geleerd dat ze deze lettercombinatie uit diende te spreken zodra ze mensen voor het eerst ontmoette, want als Nederlands zusje van haar twee broers was ze de afgelopen weken van hot naar her gesleept om voorgesteld te worden aan vrienden.

Omdat de ouders van Mert geen Engels spraken trad Mert als tolk op en ook met handen en voeten kwamen ze een heel eind. Elif had een open karakter waardoor mensen zich snel bij haar op hun gemak voelden. Ze was geïnteresseerd in het verhaal van de ouders van Mert, maar nog nieuwsgieriger waren ze naar dat van haar. Het overkwam hen niet elke dag dat één van de buitenlandse reizigersvrienden van hun zoon bij hen aan tafel zat.

Elif vertelde over hoe haar moeder hier dertig jaar geleden op vakantie was geweest en Ali Baba in Pamukkale had ontmoet, om vervolgens zwanger thuis te komen. Ze

vertelde dat het voor Lena, de reisleidster, niet moeilijk was geweest om haar vader op te sporen vanwege zijn halve arm en actieve rol in het verzet tegen de regering.

Toen ze rustig afwachtte tot Mert haar woorden in het Turks had vertaald slaakte zijn vader plots een hoge gil en schoot overeind. Hij rende naar binnen en kwam niet veel later naar buiten met zijn leesbril en telefoon. Hij was weer op dezelfde plek neergeploft en druk bezig met het beeldscherm in zijn handen. Elif vroeg zich af wat de beste man aan het doen was tot hij niet veel later zijn telefoon voor haar gezicht hield. Ze keek naar het scherm en zag daar een foto. Van haar vader.

‘Bu senin baban mı?’ vroeg de vader van Mert.

‘Is that your father?’ vertaalde Mert met grote ogen.

‘That’s my father.’ reageerde Elif met grote ogen.

Elif was niet vaak ergens stil van, maar nu kon ze niets anders dan de vader van Mert vragend aanstaren. De grijze man, die hiervoor nog een rustige en observerende rol had ingenomen, straalde alsof zijn ziel en de zon één waren geworden. Een enthousiaste spraakwaterval van Turkse woorden verliet zijn mond en Elif had het nog nooit zo vervelend gevonden dat ze de taal niet begreep. Gelukkig was Mert er.

‘Back in the day, your father and my father were close friends. The time you were talking about before, when your father fought against the government, my father stood beside him. They were a leading group of three. Your father, mine and my uncle. Your father was the master mind behind all plans, that’s why he had to go to prison for that long.’

Elif was nog steeds stil.

‘It was a difficult time in Turkey. As you know, the country is positioned between the Middle East, Russia and the west. So, throughout all history those regions have been fighting over the land. This was also noticeable during the cold war. The form of capitalism, what we would call neoliberalism now, that originates in the United States, started to take over the country. The government accepted their system because the US, of course, was a strong ally and they were doing well overseas. The socialists, like your father and mine, were not ok with how the system was changing.’

Elif was nog steeds stil en luisterde aandachtig.

‘They called themselves freedom fighters. But the Turkish government paid the poor to fight their battles. So, you can imagine there was a lot of violence going on between the people. The socialists didn’t want to give up the fight, though. It got intense and bloody. This is when the government decided to put an end to it, by incarcerating the leaders of the socialists. That’s when your dad went to prison, the violence stopped and capitalism, as you know, took over the country.’

Elif was overdonderd. Ze kon moeilijk geloven dat Mert, die ze onderaan het Himalayagebergte in een hostel in India had ontmoet, de zoon was van de man die jarenlang samen met haar vader had gestreden voor idealen die overeenkwamen met de hare. Ali Baba met de halve arm. Ze had niets meer van hem vernomen sinds ze een jaar eerder ruzie hadden gekregen. Terwijl hij wist dat ze nu in Turkije was. Dat stak. Tegelijkertijd voelde ze trots, trots omdat ze de dochter was van een man die zijn idealen zo dicht bij zijn hart droeg dat hij zich niet door angst had laten leiden.

In Turkije had Elif het bestaan gevonden, en ook deze maanden was ze weer een stuk dichterbij zichzelf komen te staan. Ze zou haar broers bijna verlaten om een paar weken vrijwilligerswerk te doen op een organische boerderij in het zuidwesten van het land. Maar voordat Elif vertrok wilde Nazli dat ze oom Mustafa ontmoette, de man die een vader was geweest voor Umut toen Ali Imran die taak niet op zich nam omdat hij zijn idealen belangrijker vond.

Ze wipte haar vertrapte sneakers van haar voeten en begroette Mustafa en zijn vrouw met een kus op elke wang, terwijl ze haar handen net onder hun schouder liet rusten. Mustafa was, net als haar vader, een kleine gedrongen man, met een markant gezicht dat zich kenmerkte door een grote witte snor boven zijn lippen. Hij had dezelfde ogen als zij en haar vader, maar toen ze hem aankeek bemerkte ze een rust die ze zich zelf nog nooit eigen had kunnen maken.

Zoals tijdens alle bezoeken in Turkije kwam Elif niets te kort. Ze kreeg thee in haar handen gedrukt en ook een overdaad aan zoetigheden mocht ze van de vrouw van Mustafa niet weigeren. Haar tante brabbelde wat in het Turks en Nazli vertaalde dat ze vond dat Elif niet genoeg spek op haar botten had. Daarom volgde daarop noten, zonnebloempitten, vijgen, appels en gebakjes. Haar oom en tante zaten tegenover haar op de bank en ze konden het niet laten om hun ogen continu op haar gezicht gericht te houden.

Yunus rende en klauterde, zoals hij vrijwel altijd deed, door de woonkamer heen, terwijl zijn broer Mustafa, zoals hij vrijwel altijd deed, op de bank zat en stoïcijns naar de televisie staarde. De tante van Elif vroeg iets aan Umut, terwijl ze in de richting van Elif knikte. Elif keek haar broer vragend aan.

‘She wants to know if you have a Turkish name yet.’

Elif dacht na. Haar moeder had haar de meest Nederlands-klinkende naam gegeven die ze had kunnen bedenken. Dit had ze haar moeder niet in dank afgenomen. Ze vond het

onbegrijpelijk dat ze een naam aan haar half Turkse dochter had verbonden, die de associatie opwekte van een verlegen blondine met rode wangen. De reden dat Elif in staat was geweest om haar moeder haar misstap te vergeven, was omdat ze naar haar opa was vernoemd. Haar opa was de enige in haar Nederlandse familie geweest die haar het onvoorwaardelijke gevoel had gegeven goed te zijn zoals ze was. Hij had haar begrepen en zag haar voor wie ze was. Toen hij op haar zestiende overleed, op dezelfde dag dat haar oma dat veertien jaar daarvoor had gedaan, leek het doolhof waarin ze rond dwaalde opeens nog moeilijker om uit te ontsnappen.

‘No, I don’t have a Turkish name yet.’ antwoordde ze, ietwat vertraagd omdat ze meegevoerd was door haar gedachtenstroom.

Haar tante keek haar bedenkelijk aan.

‘Elif.’ zei ze na een moment van stilte.

‘Elif.’ herhaalde Elif tevreden.

Toen Umut en zij het terrein van de boerderij opreden lachte hij. ‘Are you sure you want to stay here? It’s not too late to change your mind. Come back with me.’

Elif lachte ook. ‘I think I’ll like it here, abi.’

‘Tamam,’ reageerde hij, wat ‘ok’ betekende. ‘Call me when you change your mind.’

Elif was juist enthousiast toen ze de omgeving zag. Ze werden omringd door niets dan natuur. In de verte stonden hoge groene bergen, waarboven de felle zon trots leek te schijnen. Daarvoor lag heuvelachtig landschap met verschillende gewassen die doorliepen tot aan waar Umut zijn auto tot stilstand had gebracht. Er stond een groot onafgewerkt huis naast hen, waaruit niet veel later een verwilderde kleine man, met een paar witte lange haren, oude kaplaarzen en gescheurde besmeurde kleding naar buiten kwam hobbelen.

Het was Ali Imran, de eigenaar van de boerderij, die dezelfde naam als haar vader droeg. Nadat hij zich had voorgesteld was hij weer naar binnen verdwenen om thee te zetten. Naast het huis, met uitzicht over het landschap, onder een gigantische cederboom, stond een lange versleten houten tafel met verschillende versleten houten stoelen eromheen. Toen Ali terugkwam met een dienblad met daarop drie glazen en een theepot, grinnikte Elif om het contrast tussen de verwilderde man en haar broer. Ali was volledig één geworden met zijn omgeving. Umut daarentegen viel lichtelijk buiten de toon. Op zijn neus rustte een grote merkzonnebril met zilveren accenten. Hij had een gladgestreken lichtblauw overhemd aan met daaronder een hagelwitte broek.

Om zijn pols droeg hij een opzichtig glimmend horloge en zijn voeten werden van de aarde gescheiden door lederen loafers.

Net als Elif was Umut gezegend en vervloekt met een expressief gezicht, en ze zag meteen wat hij dacht toen hij een vlek op zijn theeglas ontdekte vlak voor hij een slok wilde nemen.

Toen Umut afscheid had genomen van de twee en opgelucht richting zijn vertrouwde schone en voorspelbare omgeving vertrok, deelde Elif haar verhaal met Ali en Ali zijn verhaal met haar. Ali vertelde dat hij vijfenzestig jaar geleden geboren was niet ver van de boerderij waar ze nu zaten. Zijn hele jeugd had hij verlangd naar rijkdom, want, omdat hij in armoede was opgegroeid, dacht hij dat geld het antwoord op al zijn vragen zou zijn. Hij koos daarom om informatica te studeren aan één van de vele universiteiten die Istanbul kende, om vervolgens zijn eigen bedrijf te starten.

Jarenlang leefde hij zoals hij als kind had gedacht dat gelukkige mensen leefden. Met vrouwen, huizen, auto's, kleding, etentjes, drank en vakanties; allen in overvloed.

Hoewel hij continu aan het zoeken was, was hij het geluk na jaren van dit soort jaren niet tegengekomen. Daarom kon hij niet anders dan concluderen dat het Turkse geld niet waardevol genoeg was. Ali liet zijn vrouw en zoon in Istanbul achter en vertrok vol goede moed naar de Verenigde Staten. Daar, wist hij, zou hij wel het antwoord op zijn vragen vinden. Want waar anders? Met Amerikaanse dollars kon hij al het geluk op de wereld kopen. Nadat hij zichzelf ook daar rijk had gewerkt maar nog steeds onvrede ervoer, kon hij niet anders dan toegeven dat hij niet had moeten luisteren naar het gulzige kind in hem dat al die jaren de boventoon had gevoerd.

Ali was ruim tien jaar geleden teruggekomen naar de plaats waar hij voor de eerste keer zuurstof had geproefd. Hij had niet lang daarvoor een belletje gekregen van een oude vriend uit het dorp. Deze vertelde hem dat de dorpelingen het bos, dat ooit het landschap waarop ze nu zaten had gevuld, hadden afgebrand. Ze wilden ruimte creëren voor industriële landbouw. Ali vertelde dat dit telefoontje ook een figuurlijk belletje deed rinkelen en dat hij in het binnenste van zijn zijn ervoer dat het tijd was een andere weg in te slaan.

Hij realiseerde zich dat hij zijn hele leven van moeder aarde had genomen en haar nooit iets had teruggegeven. En waarvoor? Al die tijd was hij ondankbaar gebleven en bovendien ontevreden. Zowel moeder aarde als hijzelf waren slechter van zijn acties geworden. Hij besloot zijn mislukte formule voor het vinden van geluk om te keren. Hij vestigde zich op het verwoeste stuk land, bouwde er een huis en beloofde dat hij de aarde het bos terug zou geven dat hier vroeger trots had mogen prijken.

Elif mocht Ali meteen. Hij inspireerde haar. Ze had nooit iemand ontmoet die zo hard werkte als hij. Het was zomer en in het zuidwesten van Turkije betekende dat dat de temperatuur gedurende de dag opliep tot veertig graden. Zodra de zon opkwam deed Ali dat ook om op het land te werken totdat de zon weer achter de bergen was verdwenen. Het stuk grond dat hij probeerde te onderhouden was groter dan dertig voetbalvelden. Omdat Ali geen mensen in dienst had was zijn werk als dweilen met de kraan open. Elif vroeg zich af of hij op deze manier wel zijn geluk zou vinden, of dat hij zichzelf vooral strafte voor hoe hij zijn leven voorafgaand aan de boerderij had geleefd. Hoewel ze het goed met Ali kon vinden durfde ze dat hem niet te vragen. Ze vreesde dat het antwoord te pijnlijk was.

Op de boerderij was ze niet de enige vrijwilliger. Mike was de eerste die ze ontmoette. Een Engelsman van veertig die hier al maanden werkte terwijl hij 's nachts in de buitenlucht sliep. Hij was anders. Elif keek de ene dag tegen hem op maar de andere duwde ze hem het liefst van een berg. Het gebeurde niet vaak dat ze iemand tegenkwam met eigenschappen die zo tegenstrijdig waren als de zijne.

Hij was zorgzaam, meer dan haar eigen moeder was geweest. Hij ontfermde zich over de vrijwilligers en hield altijd nauwlettend in de gaten of niemand iets te kort kwam. Hij kon uren in de keuken staan om de mooiste maaltijden tevoorschijn te toveren. Ook verzorgde hij de poes van het huis met haar vier kleintjes en een zwart zwerfkatje dat niet veel eerder dan Elif op het terrein aan was komen waaien.

Maar zodra Mike zijn mond opendeed wist de hele groep dat klaagzang zou volgen. Hij vond zichzelf het slachtoffer van het leven. Hij kon uren oreren over alles dat Ali verkeerd deed, over wat er mis was met de Turkse taal, de cultuur, de mensen en het land. Over alle vrouwen die hem tekort hadden gedaan, over dat zelfs lelijke en dikke moksels zich te goed voor hem voelden. Hij klaagde over Engeland, over hoe hard hij daar had gewerkt en over dat nooit iemand hem dankbaar was geweest. Hij klaagde over de verschrikking die de Islam heette en dat elke moslim een gevaar voor de samenleving was.

Elif vroeg zich af voor welk deel van zichzelf hij op de vlucht was, dat hij de wereld met zo'n ontevredenheid ervoer.

Vooral wanneer Mike zich negatief over de Islam uitliet kookte Elif van binnen, dat gevoel werd versterkt doordat er ook een Islamitische vrijwilliger op de boerderij werkte. Ahmed was een jongen van vijftientig. Hij was vanuit Algerije hier gekomen omdat vrienden van hem hier een jaar eerder met veel plezier hadden gewerkt. Op het eerste gezicht zag de onhandige mollige jongen met bril en bruine tanden er niet uit

alsof hij iets te melden had. Elif dacht dat, vanwege zijn verlegen karakter, de mensen in zijn leven ook op die manier met hem om waren gegaan. Maar niet op de boerderij. Afgezien van Mike, en eigenlijk ook Mike, had iedereen Ahmed in hun hart gesloten. Normaal gesproken werkte hij als docent Engels op de onderbouw van een middelbare school en hij bleek vroom moslim.

Door Ahmed realiseerde Elif zich dat ze nooit eerder een moslim in haar omgeving had gehad die daadwerkelijk volgens de sharia leefde. Vijf keer per dag bad hij richting Mekka. Hij dronk niet, rookte niet, had geen seks voor het huwelijk en was meer dan goed voor zijn naasten. Ali daagde de ideeën van Ahmed regelmatig uit en Elif deed daar graag aan mee. In de gesprekken die ze voerden werd wederom bevestigd dat de omgeving waarin men opgroeide bepalend was voor hoe iemand het leven ervoer. 'Ahmed, my wonderful friend,' begon Elif op plagerige toon, 'please explain to me why you don't drink?'

'Because, Elif, dear, if he doesn't drink in this life, Allah will reward him with an endless stream of red wine once he enters heaven!' bulderde Ali lachend.

'Is that true?' vroeg Elif terwijl ze Ahmed bemoedigend en nieuwsgierig aankeek.

'Yes, what mister Ali says is right.' reageerde Ahmed terwijl hij verlegen lachte.

'And don't forget there will be plenty of virgins awaiting him!' gooide Ali er nog even tussendoor.

'I don't understand, Ahmed, why aren't you allowed to drink in this life, but you are once you enter heaven?' vervolgde Elif.

'Because Allah wants his people to prove him that they are good people, that they are capable of resisting earthly temptations.'

'I see. But what defines the good and the bad? I drink, but I consider myself a good person. I do my best not to hurt anyone or anything around me.'

Elif zag dat het brein van Ahmed vastliep. In een eerder gesprek had hij haar verteld dat iedereen in zijn dorp volgens de sharia leefde, maar dat ze er een progressieve interpretatie op nahielden. Zo mochten op zijn school ook vrouwen lesgeven, had hij beargumenteerd. Dat had, tot zijn verbazing, geen indruk op Elif gemaakt. Sterker nog, ze had verontwaardigd gereageerd toen hij zei dat de vrouwelijke leraren in een andere ruimte pauze moesten houden dan de mannelijke.

'But it's to protect the women, otherwise people think the girls slept with the men and then no one would marry them.' had Ahmed gezegd. 'It's for the women.'

'Spending time together isn't the same as having sex, though. Women and men can be friends too, without any sexual encounter happening.'

'I know,' had Ahmed gereageerd, 'I have a friend that is a woman. But no one can know.'

We can't be seen in the streets together, because the people would think we sleep together and she will be punished.'

'But Allah is always watching, right? He sees you're just friends.'

'Yes, but this is just one example. If women and men would work together, it would increase the chance of them doing things Allah forbids.'

'We've been working on the farm together for weeks now, both men and women. Do you think Allah is angry about it? Nothing sexual has happened. We're just working as a team to get as much work done as we can.'

'Yes,' had Ahmed gereageerd, en hoewel het gesprek daarmee was afgerond, wist ze dat ze hem stof tot nadenken had gegeven.

De gesprekken die Elif en Ali met Ahmed voerden waren leerzaam voor de moslimjongen. Hij dacht na over onderwerpen die zijn leven lang een gegeven waren geweest. Hij beseftte dat er verschillende invullingen bestonden voor de begrippen goed en slecht.

Elif leerde ook van hem. Hij had zo'n vertrouwen in zijn geloof dat hij er zijn leven aan wijdde. Ze zag in Ahmed een engel die zich als mens manifesteerde. Hij vond het geluk in zichzelf dankzij zijn onvoorwaardelijke loyaliteit voor Allah. Hij had, in tegenstelling tot Elif, zelden toegegeven aan duivelse verleidingen om in zijn menselijke behoeften van korte termijnbevrediging te voorzien.

Dat moest de reden zijn dat Ali Ahmed elke dag op een vaderlijke, liefdevolle manier aan de tand voelde. Ali had nooit genoeg op zichzelf durven te vertrouwen om de formule voor geluk te vinden. In Ahmed vond hij antwoorden waar hij altijd naar had gezocht. Elif vroeg zich af of Ali dat zelf ook in de gaten had.

Mike had de zoveelste overheerlijke maaltijd op tafel gezet toen de discussie tussen de vrijwilligers onbedoeld pittiger werd dan het avondeten. Elif was op de boerderij bevriend geraakt met twee studenten, Duygu en Pinar, die beiden aan de meest gerenommeerde universiteit van Turkije studeerden. De twee vriendinnen wilden ontsnappen aan de stad en waren daarom samen naar de boerderij gekomen. Elif herkende zichzelf in de jonge vrouwen, die hard aan het strijden waren voor gelijkheid tussen geslachten, en zich minstens zo druk maakten om de opwarming van de aarde als Elif deed. Gesprekken met hen waren een verademing. Hoewel Turkije haar veel goeds had gebracht, miste ze soms de progressieve idealen die bij haar vrienden in Nederland een vanzelfsprekendheid waren. Ze was onder de indruk van het intellect van de twee Turkse studenten en bewonderde de manier waarop ze het gevecht aangingen met de conservatieve ideeën die Turkije rijk was.

‘I’m just saying that men should be innocent until proven guilty.’ had Enes gezegd. Enes was een man van zesendertig die vluchtte van zijn drukke zakenleven in Istanbul en daarom voor nog onbepaalde tijd op de boerderij werkte. Elif mocht hem graag, maar ook hij liet zijn vastgeroeste gedachtegoed over verschillen tussen mannen en vrouwen steeds meer doorschemeren.

‘You have no idea what it’s like to go to the police after you’re assaulted or raped, to only hear that they won’t do anything for you because there is not enough proof!’ riep Pinar terwijl ze haar hand op de tafel sloeg en haar lichaam intimiderend richting Enes boog, die tegenover haar aan de versleten houten tafel zat.

‘Oh, Pinar, you’re illustrating exactly what I’m always talking about. You women tend to get so emotional. Relax.’ zuchtte Mike nonchalant, waarmee hij het vuur in zowel Pinar, Duygu als Elif aanwakkerde.

‘She should get emotional! It’s bizarre how Enes dares to protect men that are accused of rape by multiple women. Multiple! You think those women are making shit up just for good fun?’ viel Elif Pinar bij.

‘It must be life ruining when a man gets accused of rape when he didn’t do anything. The system should be careful with these accusations, because it’s something that will hunt you for the rest of your life.’ zei Enes.

‘You’re right, men do get falsely accused of rape. But way more often men get accused of rape because they actually raped someone. That should not be left unpunished. This society acts in favour of men, because it is run by men. Women are victim of the patriarchy, and the fact that you don’t acknowledge that only confirms my statement.’ voegde Duygu aan de discussie toe.

‘I’m done talking about this.’ zei Enes.

De drie vrouwen keken elkaar verbouwereerd aan want, zoals ze alle drie vaker hadden ervaren, was het gesprek beëindigd omdat een man dat had besloten. Ze stonden op en liepen in de richting van het donkere landschap. Het was eigenlijk niet toegestaan om te roken op de boerderij, maar ze hadden de behoefte om stoom af te blazen en maakten van die metafoor werkelijkheid door een sigaret op te steken. De discussie had frictie veroorzaakt binnen de groep, maar ook had deze de drie jonge vrouwen nader tot elkaar gebracht. Ze vonden kracht in zichzelf en elkaar door te verbinden.

Het werk op de boerderij was zwaar maar Elif groeide elke dag zoals de gewassen om haar heen dat deden. Er waren weinig prikkels en verleidingen te midden van de natuur, waardoor ze, zonder dat ze dit in de gaten had, gebalanceerd leerde te bewegen in het nu. Ze putte haar kracht uit moeder aarde en ook haar lichaam versterkte dankzij

het fysieke werk op het land, bijgestaan door gezonde maaltijden die bestonden uit producten die Ali zelf verbouwde. Elif besepte, zoals ze dat een paar keer eerder in haar leven had gedaan, dat ze maar weinig nodig had om zich goed te voelen. Het viel Elif op dat wanneer een eerder inzicht later in de tijd nogmaals bevestigd werd, het inzicht een voor de hand liggendere maar tegelijkertijd diepere betekenis kreeg. Alsof het pad des levens de vorm van een paradoxale spiraal besloeg, die zowel oppervlakkiger als gelaagder werd naarmate de tijd vorderde. Waar Elif ook ging: ze werd onvermijdelijk geconfronteerd met obstakels uit het verleden als ze die eerder nog niet volledig had weten te overwinnen. Zo leerde ze elke keer meer over de diepgang van het bestaan, en kwam ze steeds een beetje dichterbij de waarheid en zichzelf in de buurt, waar haar nieuw verworven inzichten haar leven leken te vergemakkelijken. Het nadeel van deze inzichten zorgde ervoor dat ze zich steeds vervreemder van Niek begon te voelen, die thuis op haar wachtte. Er ontstond een kloof tussen hen omdat Elif in de richting van de essentie van zichzelf bewoog. Hun liefde leek net zover van haar verwijderd als hij. Ze spraken elkaar nog dagelijks maar in hun contact ontbrak de diepte waar Elif nu in leefde en naar verlangde in hem. Ze verweet hem zijn oppervlakkigheid, hoewel haar onderbuik haar vertelde dat zij minstens zo'n groot aandeel in de voelbare afstand veroorzaakte als dat hij deed. Desondanks hield ze vol dat alleen hij degene was die zijn gedrag aan moest passen om hen te redden. Niek was echter net zo onvermurwbaar als zij en gaf zijn aandeel in het geheel niet toe. Waar ze eerder nog niet klaar waren geweest om het einde van hun hechting te accepteren, geloofden ze daar nu wel te zijn. Ze besloten voor de zoveelste keer in hun stormachtige tijd van samenzijn, dat het beter was als hun wegen hier zouden scheiden.

In alle landen die ze had bezocht hield Elif de balans van geven en nemen in haar achterhoofd gehouden, waardoor ze altijd ergens als vrijwilliger aan de slag was gegaan. Ze had de boerderij van Ali na een paar weken achter zich gelaten en was in haar eentje verder door Turkije getrokken. Ze wilde meer van het land in zich opnemen en hier en daar nog wat korte vrijwilligersprojecten doen. Ze voelde zich sterk waar ze was. De droge grond was vruchtbaar wanneer het de groei van Elif betrof. Elke ochtend werd ze nederiger wakker omdat haar zelfvertrouwen was toegenomen. Vanaf Cappadocië, waar ze na de boerderij van Ali een paar weken had geholpen bij een pottenbakkerij, was Elif op de bus gestapt om haar nicht in Istanbul te bezoeken. Nooit eerder had ze Gizem ontmoet, maar een paar jaar geleden had Gizem, die hetzelfde

geboortjaar als Elif kende, contact met haar gezocht via social media en zichzelf voorgesteld als familie. Elif had bij Kuzey naar haar gevraagd en hij had gezegd dat ze geen bloedverwanten waren, maar dat hun vaders wel hun oorsprong in hetzelfde dorp vonden.

Elif was opgetogen tijdens haar busrit naar Istanbul. De levendige stad stond al jaren hoog op haar lijstje. Omdat deze toen ze veertien was zoveel indruk op haar had gemaakt, wist ze zeker er ooit terug te komen. Met haar huidige visum had ze genoeg tijd om de stad opnieuw te leren kennen. Deze keer als volwassen vrouw, die de gigantische kloof van verloren tijd en fysieke afstand die ze als veertienjarige had gevoeld, enigszins had ingeperkt.

Gizem stond haar op te wachten toen Elif het smerige busstation binnenreed. Haar nicht zag er precies uit zoals foto's haar verteld hadden: lang voor een Turkse, slank, met krullend haar, grote bruine ogen en een spitse neus. Ze had best voor Joodse door kunnen gaan dacht Elif toen ze haar zag.

De twee jonge vrouwen lachten breed naar elkaar, gaven elkaar twee kussen gevolgd door een innige omhelzing. Het was alsof ze elkaar al jaren kenden. Ze hadden een week samen en raakten al die tijd niet uitgepraat. Verscheidene onderwerpen passeerden de revue: werk, liefde, politiek, emancipatie, discriminatie en muziek. In alle onderwerpen vonden ze de ander.

Gizem was een intelligente en hardwerkende vrouw. Ze vloog de aarde over als stewardess, maar haar droom was om op een dag voorin de cockpit te zitten en vliegtuigen te besturen. Ze noemde voorbeelden over hoe zowel piloten als klanten haar hadden behandeld. Seksistische opmerkingen waren haar niet vreemd en het was ook niet zelden voorgekomen dat ze werd betast.

'There's no one that listens to complaints of flight attendants. The customer is always right. It's dumb, the way the company treats their employees. But you know, I'm also ashamed of my co-workers. There're so many women that giggle and smile when customers or pilots cross a line. Us women need to protect our boundaries and stand up for ourselves. We should never misuse our femininity to get attention or approval from men. It's pathetic, the way those girls behave.'

'Preach!' riep Elif alsof ze de bezoeker was van een kerk in het zuiden van de Verenigde Staten, hoewel een stem in haar ook toe moest geven dat ze zichzelf meer dan eens schuldig had gemaakt aan het gebruiken van haar vrouwelijkheid om iets voor elkaar te krijgen. Ze gaf de hypocrisie in haarzelf niet veel aandacht maar bedacht wel dat dit moment van bewustwording de plicht met zich meebracht om het beter te doen.

'I can't wait to be a pilot, I would stand up for my flight attendants and whenever

someone crosses their line, I will have him escorted out of the plane immediately.’
‘The world is in need of more women like you, Gizem.’

Gizem gaf Elif alles wat ze nodig had en meer dan dat. Ondanks dat Elif vanaf de eerste minuut het gevoel had er een zus bij te hebben, was Elif nieuwsgierig gebleven naar hun daadwerkelijke relatie. De behoefte om overal een naam aan te kunnen geven was sterk. Zo kon ze op een eenvoudige manier antwoorden formuleren op vragen die ze haar hele leven had meegedragen. Elif kon niet loslaten of ze wel of geen bloedverwanten waren. Ze drong bij Gizem aan om dit haar vader te vragen, hoewel ze dat liever zelf had uitgezocht. Ze had haar vader kunnen vragen om opheldering, maar omdat ze hem had al meer dan een jaar niet had gesproken en nog steeds wachtte op excuses, deed ze dat niet.

Het leven leerde Elif een les door de vraag onbeantwoord te laten. Gizem had haar vader die week meermaals aan de telefoon gehad, maar het opgewekte grijze mannetje dat ze op het beeldscherm zag, gaf keer op keer verschillende vage reacties op de vraag hoe Gizem en Elif zich tot elkaar verhielden. Gizem concludeerde uiteindelijk dat het antwoord niet uitmaakte, want ze voelde dat Elif familie was. Dat was het zoveelste waardevolle inzicht dat op dat moment werd toegevoegd aan de identiteit van Elif. Gizem had Elif voor deze week nooit ontmoet. Toch had ze haar gedachten met haar gedeeld, haar zorgen, haar liefde, haar toekomstplannen, haar idealen, haar overtuigingen. Maar ook had ze haar huis opengesteld, haar door de stad geleid, voor haar gekookt, haar mee uit eten en drinken genomen en haar voorgesteld aan haar vriend, vrienden en familie.

Gizem had Elif voor deze week nog nooit ontmoet. Toch had ze, met alle vanzelfsprekendheid die het universum rijk was, haar zijn met haar gedeeld. Wel of geen bloed, een gevoel van vertrouwen bepaalde in haar realiteit of men familie was. De hele wereld kon familie zijn, en met familie deelde je alles. Rijk en dankbaar voelde Elif zich toen ze afscheid nam van Gizem.

Met haar backpack op haar rug verplaatste Elif zich naar een appartement in het centrum van Istanbul. Hier zou ze met haar moeder verblijven die voor een week langskwam. Elif keek er naar uit haar te zien. Ze voelde zich in deze stad als een vis in het water en kon niet wachten om haar moeder in haar avonturenstroom te verwelkomen. In Istanbul was Elif Turkse in plaats van toerist en haar zijn was verweven met het zijn van de stad. Het voelde alsof ze elkaar begrepen, alsof ze in essentie hetzelfde waren.

De stad had net zo'n identiteitsprobleem gekend als zij. Istanbul lag voor een deel in Europa en een deel in Azië. In haar geschiedenis waren er veel rijken geweest die over haar hadden willen regeren. Zo was ze ooit Byzantijns geweest, Romeins en ook Ottomaans. Sinds begin negentienhonderd had Atatürk, vader des vaderlands, het land bevrijd van de Ottomanen, waardoor Turkije plotseling op eigen benen stond. Istanbul moest opzoek naar haar identiteit, nu deze niet meer voor haar werd bepaald middels culturele gebruiken en gebouwen van externe heersers. Dat was lastig, want ze was opgebouwd uit verschillende stenen door verschillende handen van verschillende afkomsten. Een taak die initieel onmogelijk leek, maar nu toch vorm aan begon te nemen. In die queeste herkende Elif zich. Ook zij voelde zich bevrijd, nu ze een paar maanden in haar vaderland had doorgebracht. Ze wist dat Istanbul zich net zo vrij voelde. Ze was de stad, ze was de mensen.

Elif en haar moeder hadden het goed die week. Daar waren ze allebei opgelucht om. Hun relatie was in het verleden veelal moeizaam verlopen. Hun karakters verschilden zoals aarde en vuur dat deden. Waar Elif temperamentvol en direct was, was haar moeder rustig en bedachtzaam. Wat Elif bedoelde als duidelijk, interpreteerde haar moeder als een aanval. Het geduld dat haar moeder had vond Elif juist frustrerend en inefficiënt.

Maar hier in Istanbul liet haar moeder zich meevaren over de weelderige stroom van ideeën en plannen die Elif haar voorlegde. Samen ontdekten ze de stad waar de voeten van Elif vijftien jaar geleden voor de eerste keer Turkse bodem hadden mogen raken. Ze had haar moeder honderduit verteld over alle avonturen die ze hier had beleefd en ook probeerde ze de gevoelens die ze daarbij had ervaren in woorden uit te drukken. Haar moeder had aandachtig geluisterd naar haar dochter, die zichzelf eindelijk leek te hebben gevonden in het land waar ze met bestaan begon.

'Ik ben blij voor je, meisje.' zei haar moeder.

'Dank je, mam. Ik ben ook blij voor mij.' reageerde Elif.

Na drie maanden in Turkije voelde Elif zich alsof het geluk haar, na al die jaren, had omarmd. Ze keek omhoog, naar de helderblauwe hemel die boven Istanbul hing en dankte God, waardoor ze niet zag welk dal er in het verschiets lag.

Herfst 2019

Deze keer was het niet Niek maar de duivel die haar met een grote grijns en open armen opwachtte toen ze weer voet op Nederlandse bodem zette.

Het was niet lang geleden toen ze vol vreugde met haar moeder door de straten van Istanbul struinde. Het was niet lang geleden toen ze ervan overtuigd was dat alle problematiek die ze in haar leven had gekend als sneeuw voor de zon was verdwenen, toen ze samensmolt met haar Turkse identiteit.

Nu was ze in Nederland. Ze stond oog in oog met haar moeder. Het binnenste van haar zijn veranderde onverwachts in een vuur dat heter was dan de aanraking van Satan. Elif werd overvallen door gevoelens die niet anders omschreven konden worden dan wrok, haat en venijn. Alle liefde die ze ooit voor haar moeder had gehad bleek breekbaarder dan porselein en viel uit elkaar in een oneindig aantal scherven, welke onmiddellijk als sneeuw voor de zon verdwenen, de vergetelheid in zo leek het.

Dat was moeilijk. Elif had geen eigen woning meer sinds ze voor het eerst met haar backpack het vliegtuig in was gestapt. Het huis van haar moeder was ook dat van haar totdat ze zes weken later aan haar volgende reis zou beginnen.

In plaats van dat ze enthousiast haar vrienden bezocht, zoals ze van tevoren had bedacht, lag Elif dagen en nachten achtereen in bed. Woedend was ze, ze kookte. Haar spieren stonden stijf van de spanning en wanneer ze sliep vochten haar boven- en onderkaak met elkaar alsof de ruimte tussen haar tanden de bron van alle conflict in haar leven was.

De gedachten van Elif waren niet in het nu, maar speelden keer op keer haar kindertijd af. Zo lang ze zich kon herinneren had ze zichzelf verweten dat zij het was die het haar omgeving, en vooral haar moeder, moeilijk had gemaakt. Ze had zichzelf erom gehaat. Ze had zichzelf erom van de aardbodem willen vagen. Ze had zichzelf niet kunnen vergeven. Ze had altijd het gevoel gehad alles goed te moeten maken, omdat ze altijd alles verkeerd had gedaan.

Nu zag Elif in dat dat een denkfout was. Ze begreep nu ze weer in Nederland was waar haar strijd en weerstand hun oorsprong vonden.

Het waren niet haar fouten geweest, maar de fouten van haar moeder. Ze had zichzelf het gevolg van keuzes kwalijk genomen die ze zelf nooit had gemaakt. Ze haatte zichzelf om redenen waarvoor ze haar moeder moest haten. Nu zag ze helder, dacht ze. De

duivel hield haar de spiegel voor waarnaar ze had verlangd. Ze was geen dader, ze was slachtoffer. Slachtoffer van alle onwenselijke keuzes die haar moeder had gemaakt. Dat Elif zo lang gescheiden was van haar vaderland en haar familie was sinds haar geboorte simpelweg een gegeven geweest. Het was nooit in Elif opgekomen dat haar leven beter was verlopen als haar moeder haar haar afkomst had gegund. Ze was verbaasd dat ze nu pas, als negentwintigjarige, tot die realisatie kwam.

Als negenjarige had ze zichzelf horen uitspreken dat ze een hekel aan zichzelf had, terwijl ze niet wist dat dat zo was. In de werkelijkheid had ze als kind de juiste woorden niet gevonden, besepte ze nu. Ze vond het als volwassene al een opgave om de juiste conclusie aan een bepaald gevoel te verbinden, als kind was dat een helemaal onmogelijke taak geweest. Wat ze bedoelde, toen ze negen was en bij haar orthopedagoog zat, was dat ze een hekel aan haar moeder had. Haar moeder hield zichzelf en de wereld voor dat ze voor Elif had gekozen, maar dat was onwaar, dacht Elif. Wat ze deed was kiezen voor zichzelf in de vorm van een kind. Ze wilde haar dochter niet delen met een vader die ze niet kende. Dus ontnam ze haar kind haar vader. En een vader zijn kind. De broers van haar kind, ontnam ze een zusje.

Alle puzzelstukjes, waarvan Elif niet wist dat ze rond hadden gezweefd, vielen op hun plek. Haar hele kindertijd had het Turkse meisje in haar om aandacht geschreeuwd. Ze wilde gehoord worden, gezien, gevoeld, gevoed, liefgehad; maar dat gebeurde niet. De moeder van Elif leek op het eerste oog liefdevol en dacht van haar te houden. In de werkelijkheid gaf ze slechts de helft van Elif water en zonneschijn, terwijl ze de andere helft niet erkende en zo ook niet leerde kennen.

Op die helft, die enkel schaduw en droogte kende, groeide onkruid. Onkruid dat alle ruimte kreeg als gevolg van het verwaarlozen van de helft van Elif. Een helft die minstens zoveel liefde nodig had als het deel van Elif dat wel verzorgd werd.

Het vuur waaruit het binnenste van haar zijn plotseling bestond was zichtbaar in haar ogen. De eierschalen die Elif met haar aanwezigheid creëerde, braken net wel of niet bij elke stap die haar moeder zette. Hoewel Elif er niet altijd voor koos om woorden te gebruiken, was haar energie zo krachtig dat haar moeder zich in haar eigen huis niet meer veilig voelde. Elif zag dat ze niet moedig genoeg was dit uit te spreken, bang een bom te laten barsten.

Terecht. Dat was de enige gedachte die Elif had als ze de ongemakkelijkheid en het onbegrip van haar moeder af zag druipen. Haar lijden was het enige dat Elif nog enigszins boven water hield. Er bestond niets op de wereld dat iemand haar had kunnen geven dat haar meer genoegen deed. Ze haatte haar moeder omdat ze te slap

was om het probleem op te lossen, terwijl zij degene was die haar op aarde had gezet, degene die haar zoveel tekort had gedaan. Eindeloos had Elif haar moeder horen zeggen: 'Je moet in het leven altijd dingen doen die je niet leuk vindt.' wanneer Elif wanhopig aankaartte zich verloren te voelen in een samenleving die haar niet begreep en wanneer ze aangaf handvatten nodig te hebben om haar plaats te vinden binnen het systeem.

Elif vond het onbegrijpelijk dat haar moeder nooit excuses had aangeboden voor het verpesten van haar leven. Haar leven was zoveel mooier geweest als ze wel haar vader, broers, haar land en taal had leren kennen. Als ze van jongs af aan de kans had gehad om een band op te bouwen met haar familie en cultuur, dan had ook de andere helft van haar zijn de aandacht en liefde gekregen waar het zo naar verlangde, dan was ze net als alle kinderen leuk en slim geweest, dan had ze niet zo'n ruzie hoeven maken, dan had ze wel respect gehad voor autoriteit, dan had haar moeder een vrolijk kind gehad waarbij therapie niet als rode draad door diens leven liep. De duivel hielp Elif inzien dat ze het slachtoffer was van het leven en niet de dader zoals ze altijd had gedacht.

'Wanneer kan ik m'n spullen op komen halen?' had Elif naar Niek gestuurd. Voordat ze naar Turkije ging woonde ze praktisch met hem op zijn studentenkamer, met het idee dat ze weer op dezelfde voet verder zouden gaan nu ze terug was. Maar dat was niet zo. Het was een doordeweekse avond toen ze de auto van haar moeder was ingestapt om richting Niek te rijden. Ze had op zijn stoep geparkeerd zodat ze niet per ongeluk bij hem op de bank kon belanden om er vervolgens nooit meer weg te gaan.

Hij zwaaide de deur open, zoals hij dat altijd deed, en ze keek recht in zijn enthousiaste puppyogen. Het waren de ogen waarin ze vier jaar geleden bij de eerste blik was verdronken. Het doel van beiden was om elkaar vriendschappelijk te omhelzen maar onmiddellijk vonden hun lippen elkaar. Alle spanning die sinds haar terugkomst op haar spieren had gestaan was als sneeuw voor de zon verdwenen, de vergetelheid in zo leek het. Ze liet zich rusten in zijn gespierde armen en voor het eerst sinds ze thuis was voelde het alsof ze thuis was.

Niet veel later draaide ze het slot van de voordeur van haar moeder open.

'Jij bent snel terug. Ik had gedacht dat je me zou vragen of je de auto een dag later terug kon brengen omdat je bij Niek wilde blijven slapen.' zei haar moeder toen Elif de woonkamer inliep. Ze was al vaker getuige geweest van het effect dat Niek en Elif op

elkaar hadden.

‘Ja, ik had de auto expres op de stoep geparkeerd zodat ik niet lang kon blijven.’

‘Verstandig van je.’

‘Ik denk het, ja.’

De volgende dag zat Elif bij haar beste vriendin Isabel op de bank. Ze kenden elkaar omdat ze lid waren geweest bij dezelfde studentenvereniging. Al jaren onafscheidelijk. Als Elif voor iemand een kogel zou vangen was het voor haar. De twee jonge vrouwen waren qua uiterlijk als de dag en nacht. Een veel Nederlandse uiterlijk dan dat van Isabel bestond niet, ze had blonde haren, een lichte huid met roze wangen, haar lichaam een beetje gezet en iedereen viel als een blok voor haar vanwege haar empathisch karakter en bulderende lach waarmee ze elke kamer van licht voorzag. Elif was anders. Zij gebruikte juist haar vrouwelijkheid, zelfvertrouwen en scherpe tong om indruk te maken. Ze hadden dezelfde lengte, maar waar Elif haar zandloperfiguur in strakke zwarte kleding hees om haar vormen goed uit te laten komen, verborg Isabel haar lichaam liever voor de buitenwereld middels wijde blouses met drukke prints. Isabel was warm en liefdevol. Samen vormden ze een bijzonder stel dat arm en arm het leven trotseerde. Van etentjes tot clubs, jointjes op de bank tot festivals, rustige wandelingen met z’n tweeën tot het dynamische duo dat regelmatig op huisfeestjes werd uitgenodigd omdat ze welkom gezelschap werden gevonden. Iedereen in hun omgeving wist dat het onmogelijk was om tussen hen in te komen. Ze waren minstens zo loyaal naar elkaar als integer naar zichzelf. Twee oceanen, één eiland.

Isabel was de enige in het leven van Elif bij wie ze haar donkerste gedachten uit durfde te spreken, zonder het gevoel te hebben veroordeeld te worden. Ze begrepen elkaar, respecteerden en waardeerden elkaar, hun vriendschap kende een fundering die door de zwaarste orkanen niet verwoest kon worden en door de grootste golven niet weggevaagd. Hun gespreksstof was zo eindeloos als het universum was.

Ze waren in een goed humeur omdat ze eindelijk weer herenigd waren en het binnenste van hun zijn met elkaar konden delen. Het was middernacht geweest toen de telefoon ging.

‘Oh, het is Niek.’

‘Neem op!’ riep Isabel enthousiast, die altijd fan van Niek was geweest.

‘Hallo?’ zei Elif terwijl ze het gesprek op luidspreker zette.

‘Poes! Ik moest vandaag voor pedel spelen bij een studieverenigingdingetje. Heb een béétje veel gedronken. Haha haha ha!’ hoorde ze Niek bulderen aan de andere kant van

de lijn.

‘Maar goed, daar gaat het nu niet om. Ik bel, want ik heb voor jou twee opties in de aanbieding.’ vervolgde hij.

‘Zeg het eens, pup.’ reageerde Elif die zelf ook al een aantal glazen wijn achter haar kiezen had zitten.

‘Jij komt nu bij mij slapen, of... Jij komt nu bij mij slapen!’

‘Ha, ja. Fantastische voorstellen. Maar ik moet je teleurstellen. Ik ben bij Ies in Rotterdam, ik slaap hier. We helpen morgen twee vriendinnen verhuizen.’

‘Oh...’ even was het stil, ‘Hoe gaan we dat oplossen?’

‘Dan kom jij hier slapen!’ riep Isabel vanuit de open keuken. ‘Ik pak het luchtbed!’

‘Ies...’ zei Elif terwijl ze haar beste vriendin grijnzend en met opgetrokken wenkbrauwen aankeek. Ze kreeg een brede grijns terug van Isabel, zoals alleen Isabel breed kon grijnzen.

‘Ja hallo, ik ben dol op Niek, hij wil jou zien, jij wil hem zien. Dus, ja.’

‘Jááá, ik kom naar jullie toe! Even de treinen checken. Oh, ik heb nog maar één procent batterij. Nou ja, jullie zien me wel verschijnen!’ en het gesprek werd beëindigd.

‘Oh God, Ies! Jézus. Waar begin ik nú weer aan. Meid. Ik word zo moe van mezelf.’

‘Wil je wel dat ‘ie langskomt?’

‘Ja, tuurlijk, niets maakt me gelukkiger...’

‘Maar?’

‘...niets maakt me ongelukkiger.’

Isabel en Elif keken elkaar bedenkelijk aan.

‘Weet je wat het is met jou en Niek?’ verbrak Isabel de stilte. ‘Jullie zijn als de magneten van twee batterijen. Als jullie met de goede kant naar elkaar toe gericht zijn, klikken jullie in elkaar en dan ontstaat de sterkste aantrekking die ik ooit heb gezien, niet los te krijgen. Maar zodra jullie met de verkeerde kant richting elkaar bewegen, kun je alle kracht op aarde gebruiken, nog is het onmogelijk dat jullie elkaar raken.’

‘Ja,’ beaamde Elif ‘dat is precies wat het is.’

Na ongeveer anderhalf uur hoorden ze buiten een olijke jongen lachend een taxichauffeur bedanken en daarna de deur van een auto dichtslaan, ze herkenden zijn blijde stem meteen. Een paar seconden later ging de deurbel. Dat was de nacht geweest dat Niek en Elif weer aan elkaar vastplakten als de sterkste magneten die de aarde rijk was, en niet van elkaar loskwamen.

Niek en Elif hadden elkaar leren kennen op een feestje toen Elif vijf jaar samen was met Martijn. De scheuren in die relatie, zoals elke relatie scheuren kende, begonnen een grootte aan te nemen die niet te lijmen leek. Omdat de twee al vijf jaar met hun hoofd in dezelfde toekomst hadden geleefd, en zichzelf en hun omgeving hadden wijsgemaakt dat ze samen oud zouden worden, durfden ze elkaar niet zomaar op te geven.

Dus had Elif na bijna vijf jaar besloten dat een open relatie wel eens het antwoord kon zijn. Daar wilde Martijn in eerste instantie niets van weten. Het libido van Elif was al tijden zoek en Martijn moest er niet aan denken dat ze met anderen het bed zou delen. Martijn was een jongen die zijn bestaansrecht verbond aan de liefde voor zijn geliefdes. Hij had altijd vriendinnen gehad en altijd waren het vrouwen geweest die sturing en betekenis aan zijn leven gaven. Ook aan Elif had hij zich zodanig gehecht, dat hij ervan was overtuigd dat zij zijn onuitputtelijke bron van geluk was. Uit angst haar kwijt te raken accepteerde hij daarom uiteindelijk haar wens om een open relatie uit te proberen, terwijl Elif diep van binnen wist dat hij dat eigenlijk niet wilde.

Ze had met Martijn afgesproken dat ze de metaforische deur die hun relatie kaderde eerst op een kier zouden zetten. Dat betekende dat ze met een ander mochten slapen, maar niet vaker dan eens met dezelfde persoon.

Op het feestje waar Elif Niek ontmoette werd tamme techno gedraaid en van het publiek moest Elif niet veel hebben. Ze was een uitbundige danser en hield van onvoorspelbaarheid in combinatie met een penetrante bas, in plaats van repetitieve vrolijke bliepjes. Ze voelde maar weinig raakvlak met het studentenvolk dat gematigd om haar heen deinde. De mensen met wie ze naar dit feestje was gekomen vielen in dat kaliber. Elif besloot daarom zelf op pad te gaan en verschillende plaatsen in de zaal uit te proberen, op zoek naar de plek waar ze zich het meest zichzelf voelde.

Ze was tijdens die tocht door een aantal jongens aangesproken, maar die waren in haar ogen zo gemiddeld dat de gesprekken snel verveelden. Elif had de hoop op een memorabele nacht opgegeven tot er uit het niets een jongen opdoemde. Ze keek hem recht in zijn puppyogen en werd overvallen door het gevoel dat zij en deze vreemdeling sinds het begin der tijden onderdeel van elkaar hadden uitgemaakt. Zijn lieve blik en schuine lachje maakten haar knieën week en de rest van de dansvloer leek te zijn verdwenen.

Ze deed een stap richting hem. 'Wil je met me dansen?' vroeg ze.

‘Ja.’ reageerde hij glimlachend.

Ze dansten. Ze zoenden en omarmden elkaar. Hij tilde haar de trappen van het gebouw op en af, hij wachtte geduldig op haar als ze voor de zoveelste keer als ongeleid projectiel door de zaal stuiterde en ze praatten. Elif had meteen gedeeld dat ze een vriend had en een open relatie uitprobeerde. Ze vertelde dat ze geen contact mocht houden met de jongens met wie ze intiem werd.

Hij vertelde dat zijn ex ook een relatie had toen hij haar ontmoette. Dat hij uit een welvarend gezin kwam, dat zijn vader hoogleraar was en zijn moeder danser, dat hij rechten studeerde, dat hij zich al tijden depressief voelde, dat hij Elif met een koets en paarden op zou halen om door de bossen te rijden, dat hij twintig was, dat hij rechts stemde en dat hij op dit feestje was met vrienden uit het studentenhuus waar hij woonde.

Na een magische nacht namen ze buiten afscheid toen hij met zijn vrienden naar het station liep en zij met die van haar richting huis.

‘We mogen geen contact houden.’

‘Weet ik.’

‘Het was erg fijn met je.’

‘Ik vond het ook erg fijn.’

‘Ciao.’

‘Dag.’

Ze kusten. Elif wist dat dat niet de laatste keer was dat hun lippen elkaar vonden. Het was nog geen tien minuten later toen Elif op haar telefoon een vriendschapsverzoek van hem zag verschijnen.

Dit was één van de vele keren in het leven van Elif waarin ze zelf niet in de gaten had dat het egoïsme van haar vader in haar gedrag tot uiting kwam. Elif was vijfentwintig en overtuigd van haar eerlijkheid en loyaliteit richting de mensen van wie ze hield, ze zou nooit één van hen bedriegen. Maar ze wilde Niek wel in haar leven houden. Dus zei ze dat eerlijk tegen Martijn. Ze kende hem inmiddels door en door en was zich onbewust bewust van zijn zwakke plekken zoals de bereidheid om te doen wat nodig was om haar bij hem te houden. Hij had tenslotte het idee dat zij zijn onuitputtelijke bron van geluk was.

Elke dag opnieuw ging ze het gesprek met hem aan, waarin ze punten aandroeg die illustreerden hoe het hun relatie zou helpen als ze toch vaker met Niek af zou spreken. Ze voelde intuïtief dat dit niet de daadwerkelijke drijfveer achter haar ideeën was, maar met logische argumenten overtuigde ze zelfs zichzelf, zodat haar eerlijkheid en loyaliteit

niet in gevaar gekomen leken. Weer zwichtte Martijn. Dus meer zag ze Niek. Het was een vlucht van de sleur waarin ze terecht was gekomen.

Omdat Elif en Martijn hun leven precies leefden op een manier die nodig was voor een, volgens de maatschappij, bovengemiddeld rooskleurige toekomst, waren ze hun *nu* al die jaren verloren. Alles wat ze de afgelopen vijf jaar met z'n tweeën hadden gedaan en opgebouwd, was met het oog op de toekomst: twee academici die het goed konden vinden, harmonieus samenleefden met beiden een goede baan, een mooi koophuis, betrokken families en op een dag kinderen.

Met Niek was het anders, met hem was ze juist in het nu. Hij wakkerde het vuur in haar aan. De eerste keer dat ze met hem het bed deelde was fijner en beter dan ze in haar meest opwindende fantasieën had ervaren.

'Wow, ik ben nog nooit met iemand geweest die zo mooi is als jij.' had hij verlegen toegegeven toen hij Elif voor de eerste keer van haar kleren had ontdaan. Ze stond met haar rug tegen de muur van zijn kleine kamer toen hij haar dankbaar van top tot teen bekeek.

Zodra hun naakte lichamen elkaar vonden voelde het alsof hun zielen na ontelbare jaren van eenzaamheid weer volledig waren. De onbevredigende seksuele ervaringen die het pad van Elif in het verleden hadden gekruist, verdwenen vanaf het moment dat ze voor de eerste keer één werd met Niek.

Vanaf dat moment waren ze onafscheidelijk.

Het duurde niet lang voordat Elif het zoveelste gesprek met Martijn aanging. Ze werd hebberig, gulzig en ongeduldig en wilde meer dan ze kreeg en meer dan dat. Elke keer wanneer Martijn een vinger gaf greep ze zijn hand. Ze werd overgenomen door de aantrekkingskracht die ze voor Niek voelde, ze waande zich weer levend. Elke keer als ze Niek had gezien werd de sleur waarin ze met Martijn vastzat bevestigd. Ze zat naast Martijn op hun bank toen ze voor de zoveelste keer het gesprek over hun relatie aangingen.

'Heb je een hoger libido sinds je met Niek naar bed gaat?' vroeg Martijn onzeker.

'Ja.'

'Wil je ook met mij naar bed?'

'Nee.'

'Wil je wel met Niek naar bed blijven gaan?'

'Ja.'

'Begrijp je dat dat moeilijk is voor mij?'

'Ja.'

‘Lukt het je om mij meer tijd te gunnen om aan dit idee te wennen?’

‘Ik denk het niet.’

Martijn was stil. Hij keek ongelukkig. Ze zag zijn interne strijd gedetailleerd achter zijn ogen afspelen. Hij had zijn hart dan wel in haar handen gelegd, maar nu Elif zo achteloos toegaf dat ze voor de zoveelste keer voor zichzelf wilde kiezen, zag ze hem realiseren dat Elif zijn hart langzaam kapot zou knijpen als hij deze in haar handen liet liggen.

‘Zou je ooit je eigen geluk na dat van mij plaatsen?’ vroeg hij ten slotte met trillende stem.

Elif was stil. Ze dacht na of ze Martijn minder zou kwetsen als ze het antwoord voorzichtig zou brengen, of dat het beter was om direct te zijn, als een pleister die in één ruk van een gestolde wond wordt afgetrokken. Ze besloot, zoals altijd, tot het laatste.

‘Nee.’

‘Dan kan ik niet meer met je samenblijven.’ concludeerde Martijn.

‘Dat snap ik.’ reageerde Elif opgelucht.

Na vijf jaar was het klaar. Hoewel ze als vrienden uit elkaar gingen, had Elif meer in Martijn kapot gemaakt dan ze in de gaten had. Het duurde niet lang voor ze haar spullen uit het huis van Martijn had verhuisd naar een nieuwe plek en Martijn in zijn eentje in zijn koophuis, waar ze hun eerste kind zouden krijgen, achterliet.

Niek was dolgelukkig toen Elif hem liet weten dat zij en Martijn niet langer een relatie hadden. Elif was niet van plan om zich aan Niek te binden, maar ze kon niet niet meerdere nachten per week bij hem in zijn studentenhuus verblijven. Het was het begin van de lente en het oude herenhuus zat vol met levenslustige intelligente jonge mensen. De dagen bestonden uit zon, goede gesprekken, humor, goed eten, muziek, dansen, seks, wiet, alcohol en andere drugs die toevalligerwijs de revue passeerden.

Al zijn huisgenoten leken die lente en zomer op een roze wolk te zitten maar samen met Niek zweefde ze nog een wolkje rozer. Hoe beter ze hem leerde kennen, hoe meer ze zich met hem verbonden voelde. Hoe beter ze hem leerde kennen, hoe meer ze in begon te zien dat ze haar tijd doorbracht met iemand die minstens zo beschadigd was als zij.

Elif weigerde te ontsnappen aan de gelukzalige roes waarin ze het leven leefden, waardoor ze zich door Niek liet bedwelmen en de zorgen voor morgen steeds een morgen vooruitschoof.

Het was nieuwjaarsdag en Elif en Niek maakten bijna een jaar onderdeel uit van elkaars leven. Hij had al vaak geprobeerd om het label relatie aan hun relatie te hangen, maar de ratio van Elif was daar lange tijd van weggebleven. Ze wilde niet samenzijn met iemand die zoveel jonger was, elke dag blowde en zodanig door zijn ouders in de watten werd gelegd dat hij niet wist hoe hij voor zichzelf moest zorgen.

Toch, zoals vaker was gebeurd in de geschiedenis van haar mensheid, zwichtte ze uiteindelijk door de aantrekkingskracht en liefde die ze voor hem voelde. Sinds kort noemde ze zichzelf zijn vriendin. Feitelijk was er weinig veranderd, hun identiteiten waren gaandeweg zodanig verweven geraakt dat ze al lang niet meer onafhankelijk van elkaar konden bestaan.

‘Poes...?’ vroeg Niek om negen uur ’s ochtends, toen ze net samen in bed lagen nadat ze twaalf uur lang onderdeel waren geweest van het feest wat zojuist had plaatsgevonden in het grote studentenhuus. Zijn stem klonk onzeker.

‘Ja?’

‘Ik... Ik... Ik ben niet eerlijk geweest over een aantal dingen.’

Elif schoot overeind. Ze wist dat dit het moment was dat ze kennis ging maken met hetgeen wat ze sinds het begin van de lente in haar onderbuik voelde maar waar ze geen aandacht aan had geschonken.

‘Over wat dan?’ reageerde Elif, zo vriendelijk als ze kon, maar ze hoorde de hardheid in haar stem doorklinken.

‘Ik...’ Niek zuchtte diep en er viel een stilte.

‘Ja?’ zei Elif ongeduldig.

‘Mijn ouders wonen niet in een vrijstaand huis.’

Elif was even stil om dit te verwerken, omdat hij de inrichting van het huis waarin hij zou zijn opgegroeid eerder nauwkeurig aan haar had omschreven.

‘Ok. Waar dan wel in?’ vroeg ze uiteindelijk.

‘In een rijtjeshuis.’

‘Waarom heb je dan tegen me gezegd dat jullie in een vrijstaand huis wonen?’

‘Toen ik hier ging studeren en lid werd bij een studentenvereniging, had ik het gevoel dat ik alleen geaccepteerd zou worden als ik uit een rijk gezin kwam.’

‘Dus toen heb je dit verzonnen?’

‘Ja.’

‘En iedereen hier denkt dat je uit een rijk gezin komt?’

‘Ja.’

‘Is dat de reden dat je niet wil dat ik je ouders ontmoet?’

‘Ja.’

Elif kookte vanbinnen. Ze had lang gedacht dat ze zijn ouders niet mocht ontmoeten omdat ze haar niet goed genoeg voor hun zoon zouden vinden. Die gedachte had haar onzeker gemaakt. Ze had zich afgevraagd of het met haar afkomst te maken had of met het feit dat haar ouders nooit samen waren geweest, of misschien omdat ze op was gevoed met socialistische idealen. Ze herpakte zichzelf, het zou niet helpen als ze nu ontplofte van woede.

‘Het maakt toch niets uit waar je vandaan komt? Het gaat om jou, niet om wat je hebt of wat je ouders hebben.’

‘Dat begin ik ook steeds meer te begrijpen. Maar toen ik eenmaal was begonnen met het verzinnen van dat verhaal kon ik niet meer terug.’

‘Hoe lang geleden is dat?’

‘Zo’n anderhalf jaar geleden.’

‘Is er nog meer waar je niet eerlijk over bent geweest?’

Even was het stil.

‘Nou?’ vroeg Elif nog steeds ongeduldig.

‘Mijn vader is geen hoogleraar, hij is leraar op een middelbare school. Mijn moeder is wel echt klassiek danseres geweest, maar werkt nu als verpleegkundige in een verzorgingstehuis.’

‘Ok. Wat nog meer?’

‘We hebben niet twee dalmatiërs. Wel eentje gehad vroeger.’

‘Absurd dat je daarover hebt gelogen, vind je dat niet heel irrelevant?’

‘Ja.’

‘Bestaat je zus wel?’

‘Ja, natuurlijk.’

‘Ik weet nu niet meer wat wel natuurlijk is en wat niet, je hebt blijkbaar ook huisdieren verzonnen.’

‘Dat is waar.’

‘Heb je wel op landelijk niveau aan karate gedaan?’

‘Nee.’

‘Heb je wel aan karate gedaan?’

‘Ja, maar niet op hoog niveau.’

‘Is er nog meer waar je over hebt gelogen?’

‘Nee.’

‘Was dit het?’

‘Ja.’

‘Kijk me aan als je antwoord geeft op m’n vraag,’ zei Elif bot omdat Niek zijn blik van haar afwendde. ‘Weet je zeker dat dit alles was waar je niet eerlijk over bent geweest?’ Niek keek Elif aan.

‘Ja.’

‘Als je nu niet eerlijk bent en ik kom er later achter dat je over meer hebt gelogen, dan is het sowieso klaar tussen ons.’

‘Dat begrijp ik.’

‘Ok, is er nog iets wat je hierover kwijt wil?’

‘Nee.’

‘Laten we nu eerst gaan slapen, dan hebben we het er morgen verder over.’

Elif sliep niet. Ze voelde zich bedrogen, verloochend en gekwetst. Ze voelde ook medelijden, vreselijk vond ze het dat haar geliefde het gevoel had gehad niet goed genoeg te zijn. Zijn angst om niet geaccepteerd te worden was zo groot dat het een heel leven had verzonnen en Niek zich naar die illusie liet gedragen. ‘Jezus,’ zei Elif hardop terwijl Niek in diepe slaap naast haar lag. Een paar uur later maakte ze Niek wakker, ze voelde dat er meer boven moest komen drijven.

‘Ik heb het gevoel dat er nog meer is waarover je niet eerlijk bent geweest.’

‘Nee, echt niet.’

‘Weet je het zeker?’

‘Ja.’

‘Ik zeg het nog een keer: dit is de laatste kans om alles op tafel te leggen, het is over als je nu nog steeds iets voor me achterhoudt. Dat begrijp je wel, toch?’

‘Ja.’ Het verdriet in de ogen van Niek stak haar hart.

‘Dus, moet je me nog iets vertellen?’

‘Ja.’

‘Wat dan?’

Niek zuchtte diep om zijn tranen onder controle te krijgen, maar desondanks vulde zijn ogen zich met een dikke laag vocht.

‘Ik studeer geen rechten meer.’

‘Wat?’

‘Ik studeer sinds anderhalf jaar geen rechten meer.’

‘Wat?’ herhaalde Elif luider en verontwaardigder.

‘Voor ik jou ontmoette en naar dit huis verhuisde, lag ik alleen maar depressief in bed. Ik deed niets anders dan blowen en slapen. Ik kwam het huis niet uit. Ik heb toen bijna geen studiepunten gehaald.’

‘Weten je ouders dit?’

‘Nee. Niemand weet dit.’

‘Wat doe je nu dan?’

‘Eind vorig studiejaar heb ik me ingeschreven voor kunstgeschiedenis, daar ben ik in september aan begonnen.’

‘Dus je studeert nu kunstgeschiedenis?’

‘Ja.’

‘Hoe gaat dat?’

‘Het gaat.’

‘En iedereen denkt dat je in je tweede jaar rechten zit?’

‘Ja.’

‘Maar dat is dus niet zo?’

‘Nee.’

‘Ga rechtop zitten.’ gebod Elif, die werd overgenomen door de duivel in haar.

Niek kwam overeind.

Elif nam een diepe ademteug en gebruikte alle kracht in haar lichaam om haar vlakke rechterhand op de linkerwang van Niek te laten landen. Het koude geluid leek minutenlang door de kamer te schallen. Vanaf het moment dat haar hand zijn wang raakte en hij haar verschrikt en diepongelukkig aankeek, barstte Elif in huilen uit omdat ze onmiddellijk voelde dat ze zichzelf nooit kon vergeven voor het slaan van de gebroken jongen voor haar, van wie ze zo onnoemelijk veel hield.

Weken gingen voorbij en elke dag vroeg Elif aan Niek verificatie van waarheden die hij eerder met haar had gedeeld. Veel bleek onwaar. Ze was boos maar wilde hem helpen. Ze dacht dat zij degene was die hem weer op het juiste pad kreeg. Niek wilde niets liever dan met Elif blijven, hij voelde zich nog meer verloren zonder haar. Elif wilde niets liever dan dat hun relatie vlekkeloos zou zijn, maar ze had haar vergeving gebonden aan voorwaarden, niet wetende dat daadwerkelijke vergiffenis geen voorwaarden kende. Ze vergaf hem niet maar strafte hem, zonder dat ze dat in de gaten had. Ze stuurde hem naar de huisarts voor een verwijsbrief om in behandeling te gaan bij een psycholoog. Nog belangrijker vond ze dat hij aan iedereen in zijn omgeving zou vertellen over het web van leugens waarin hij verstrikt was geraakt.

Niemand kon gered worden door een ander, noch gestraft. Niek kon enkel gered en gestraft worden door zijn zelf en dat gold ook voor Elif. Dat zagen ze niet in. Hun relatie was turbulentier dan de golven die ontstonden wanneer de zee werd getroffen door een zware storm. En toch lieten ze elkaar niet los. Hoge pieken, diepe dalen, eindeloze loopings. Lachen, tranen, zingen, vechten, dansen, liefde, haat. Loslaten en vastklampen. Aantrekken en afstoten. Samen, alleen, verloren in samenzijn en in eenzaamheid verbonden. Elif en Niek waren het stel waar iedereen jaloers op was, maar waar niemand mee wilde ruilen.

»»»»»»»»»»

‘Waar zijn we mee bezig?’ vroeg Elif aan Niek toen ze verstrengeld in elkaar op de bank lagen, zoals ze dat altijd deden als ze in dezelfde ruimte waren. ‘We zijn nooit honderd procent voor elkaar gegaan, maar hebben ook nooit honderd procent afstand van elkaar genomen. Nu ben ik terug uit Turkije, zijn we uit elkaar en zijn we wéér terug bij af.’

‘Omdat we samen horen te zijn.’

‘Goed. Wil je samen zijn?’

‘Nee, ik wil nu geen relatie met je.’

‘Waar ligt dat aan?’

‘Het werkt niet tussen ons, Elif, in elk geval niet nu.’

‘We gedragen ons wel alsof we samen zijn.’

‘Ja, ik kan niet anders. Ik hou van je, jij bent het voor mij.’

‘Hoe ziet onze toekomst er dan uit? Ik ga over een paar weken naar de Verenigde Staten.’

‘Ja, ik weet het ook niet. Ik wil je wel graag blijven spreken als je daar bent en zien als je weer terug bent.’

‘Ik weet niet of ik dat kan. We zijn zo onvoorspelbaar samen. We zijn door zoveel diepe dalen gegaan. Ik zit in een hele andere levensfase dan jij, over een jaar ben ik dertig. Ik moet een keer gaan nadenken over wat ik met mijn leven wil.’ zei ze alsof ze daar niet al haar hele leven mee bezig was.

Niek keek haar teleurgesteld aan met dezelfde ogen als die waar ze zo voor was gevallen vier jaar eerder. Hij ging dit onderwerp het liefst zoveel mogelijk uit de weg, omdat hij wist dat hij en Elif zich wat dat betreft niet op dezelfde bladzijde bevonden.

‘Ik ben dit studentenhuus ook spuugzat, trouwens. We hebben zoveel shit meegemaakt

hier. We hebben nooit privacy, al je huisgenoten weten altijd precies hoe het ervoor staat tussen ons.' vervolgde Elif, 'Als we een toekomst willen samen, dan moet ik stoppen met reizen en dan moeten we samen een appartement zoeken.'

'Daar ben ik nog niet klaar voor. Ik zou het wel fijn vinden als je stopt met reizen en we elkaar zien zoals we nu doen.' reageerde Niek.

'Wel de lusten, niet de lasten?' vatte Elif verontwaardigd samen.

'Als je het zo wil noemen.'

'Jezus man, dat werkt niet voor mij. Het is niet zo dat je me maar kunt oproepen wanneer het voor jou uitkomt en me als een baksteen kunt laten vallen zodra het moeilijk wordt. Als je van elkaar houdt, dan ben je er voor elkaar. Ook wanneer het niet gemakkelijk is.'

'Maar het gaat nu niet goed met jou en het gaat eindelijk goed met mij. Ik vind mijn studie leuk, ik doe dingen voor de studievereniging, ik heb veel nieuwe vrienden. Ik kan jouw strijd er niet bij hebben.'

Sinds hij zijn leugens drie jaar eerder opbiechtte had Niek ook het eerste jaar van de studie kunstgeschiedenis niet gehaald, waarna hij Engels was gaan studeren en ook daar zijn eerste jaar niet genoeg punten haalde om aan het tweede jaar te mogen beginnen. Na drie gefaalde studies had hij filosofie gekozen. Voor het eerst sinds zijn studententijd leek Niek op zijn plek te zitten, hij hield van studeren en had veel studiegenoten met wie hij zijn vrije tijd doorbracht.

Ook al had Niek al vaker gezegd dat hij, maar dan in zijn woorden, wel de lusten maar niet de lasten wilde, bleef het haar steken wanneer dit werd bevestigd. Hoe ze eerder in de tijd haar eigen geluk boven dat van Martijn had geplaatst, zo werd dit nu terug in haar gezicht gesmeten door Niek.

'Later wil je wel serieus met me zijn?'

'Ja, maar niet de komende jaren.'

'Dus als je je studie hebt afgerond en een baan hebt?'

'Ja.'

'Weet je, Niek, je gaat altijd meerdere ballen hoog moeten houden. Als het niet je studie is, dan is het straks wel wat anders. Je kan blijven weglopen voor alles dat moeilijk is, door je elke dag kapot te blowen zoals je de laatste zes jaar hebt gedaan, maar zo ga je het geluk niet vinden.' beet Elif Niek provocerend toe.

Niek was stil, hij hapte niet, maar maakte zich van Elif los om de halve joint die in de asbak lag op te steken.

Ze rookte met hem mee.

Het was jaren geleden geweest dat Elif zodanig werd overgenomen door haar emoties dat ze zichzelf verloor. Ze was bij haar moeder thuis en lag in haar zolderkamer op het matras dat op de grond lag. Haar gedachten sleurden haar een wilde stroom van negativiteit in, ze vertelden haar dat de enige uitweg de dood was. De dood was de manier om zowel zichzelf te verlossen als haar moeder te straffen. Het binnenste van haar zijn wist dat ze een verdrinkingsdood zou sterven als gevolg van deze sterke gedachtenstroom, als ze nu niet zou proberen te zwemmen.

Het was de duivel die het binnenste van haar zijn probeerde te regeren en Elif merkte dat de grip op realiteit uit haar handen slipte. Ze belde Niek. Hij kende haar als ze zichzelf niet was en haar demonen op de voorgrond traden. Hij had haar altijd rustig kunnen krijgen wanneer het niet goed ging.

‘Hallo?’

‘Het gaat niet goed.’

‘Wat is er aan de hand?’

‘Het gebeurt weer.’

‘Ik kan je niet helpen, Elif. Is je moeder niet thuis?’

‘Jawel, maar ik heb jou nodig.’

‘Dat kan niet, Elif.’ sprak hij haar streng toe.

‘Wil je me alsjeblieft helpen? Ik kan het niet alleen.’ smeekte Elif.

‘Nee, je kunt je moeder om hulp vragen.’

‘Nee, ik kan ha...’ en de lijn werd verbroken.

Ze had een paar dagen geleden nog met hem verstrengeld op zijn bank gelegen. Hoe gemakkelijk hij haar aan haar lot overliet pijnigde haar. Elif wilde niet en wel dood. Ze huilde. Ze keek uit het zolderraam en vroeg zich af of ze zou sterven als ze zich naar beneden liet vallen. Ze vouwde haar lichaam om de vensterbank en liet haar hoofd en armen aan de buitenkant door de zwaartekracht naar beneden trekken. De duivel probeerde haar te laten gaan maar Elif sleurde zichzelf weer de kamer in en liet zich op de grond vallen. Op dat moment kwam haar moeder naar boven lopen.

‘Ga weg.’ hoorde ze de duivel in haar stemgeluid snauwen, terwijl het vuur in haar ogen die van haar moeder doorboorde.

‘Niek belde me net om te zeggen dat het niet goed met je gaat. Ik kom je helpen.’

‘Ik wil jouw hulp niet, jij kan me niet helpen. Ik heb Niek nodig.’ snikte Elif.

‘Niek komt niet. Ik ben hier.’

‘Jij bent de oorzaak van al het kwaad, laat me met rust en zorg dat Niek hierheen komt.’

Haar moeder liep naar Elif toe, die in enkel haar ondergoed gekruld op de grond lag, terwijl ze met haar nagels over haar hoofd kraste en haar haren probeerde uit te trekken. Ze zou alles doen om afleiding te zoeken van de duivel in haar die haar liet uitspreken wat ze diep van binnen eigenlijk niet zo voelde.

Zodra haar moeder haar arm om Elif heen probeerde te leggen, ontplofte ze. 'Raak me niet aan, verdomme! Ik heb jou nooit toestemming gegeven om me aan te raken, blijf uit m'n buurt! Als je wil dat ik blijf leven, dan zorg je dat Niek hierheen komt, hij is de enige die me kan helpen!' schreeuwde Elif. Ze hoorde hoe manipulatief ze klonk maar was doodsbang dat ze zonder zijn hulp zou doodgaan die avond.

'Ik ga Niek niet bellen.'

'Waarom misgun je me alles wat ik nodig heb? Al m'n hele fucking leven lang. Je hebt me mijn vader ontnomen en nu ontnem je de enige in mijn leven die me kan helpen. Je bent zo'n waardeloze moeder, gadverdamme. Ik haat je, ik haat je met elke vezel in mijn zijn.' zei de duivel in Elif tegen haar moeder.

'Je kan zeggen en doen wat je wil, maar Niek komt niet hierheen. Je moet het met mij doen, of alleen.'

'Dan ga ik wel naar Niek.' Elif trok een trui over haar hoofd en sprintte naar beneden om de autosleutels van haar moeder te pakken. Zodra ze de voordeur open wilde doen bleek haar moeder de deuren van het huis op slot te hebben gedraaid. In de gang ontstond kort een worsteling maar Elif had geen energie om te vechten. Ze kon niets dan huilen. Ze zakte voor de zoveelste keer in elkaar en begreep niet in welke realiteit ze beland was.

Ze belde Niek weer maar hij nam niet op. Ze belde nog een keer. En nog eens. Ze bleef hem bellen, maar hij reageerde niet. Wanhopig stuurde ze hem berichten waarin ze smeekte of hij naar haar toe kon komen om haar te helpen. Op de achtergrond hoorde ze haar moeder in de verte telefoneren. Vliegensvlug kwam ze overeind en stormde de woonkamer in.

'Waar ben je mee bezig?!' spuwde Elif woedend naar haar moeder.

'...Ze vraagt alleen maar om haar ex-vriendje, ze zegt dat hij de enige is die haar kan helpen en ze wil niets met mij te maken hebben. Nee, het gaat niet goed met haar, ze is niet zichzelf. Moet ik met haar naar jullie toekomen of kan er misschien iemand langskomen?'

'Ben je godverdomme het ziekenhuis aan het bellen?! Jezus, wát ben jij een verrader! Je moet er vóór me zijn, niet tegen me. Kankerzooi, ik wil niet dat ik als psychiatrisch patiënt word weggezet omdat jij me weigert te helpen. Ik heb al een miljoen keer gezegd dat Niek de enige is die me rustig kan krijgen, waarom hou je dat doelbewust tegen?!

Als je me wil helpen, hang dan verdomme op en bel Niek.'

Elif kon de duivel in haar eentje niet bevechten, daar was ze niet sterk genoeg voor, dat wist ze. Ze was de afgelopen jaren afhankelijk geraakt van de rust en veiligheid die Niek met zich meebracht. Ze had nooit een vader gehad die haar geborgenheid bood, maar wanneer ze in de armen van Niek lag kon ze ontspannen en zichzelf zijn. Dan was ook de duivel machteloos, want niemand beschermde haar zoals Niek dat vanaf de eerste dag had gedaan. Een waakhond die moeiteloos zijn tanden in warm vlees zette zodra iemand een bedreiging voor Elif vormde. Zelfs de duivel in haar was bang voor hem. Ze stormde de woonkamer uit, rende naar boven en sloot zichzelf op in de badkamer. Als laatste strohalm om gered te worden stuurde ze naar Niek dat de duivel het ging winnen en dat ze van hem hield. Ze haalde een schaar uit het badkamerkastje en alle emotie in haar lichaam was plots als sneeuw voor de zon verdwenen, de vergetelheid in zo leek het. Ze voelde niets en was klaar om de punt van het metaal in haar onderarmen te zetten. De duivel in haar grijnsde tevreden. Met het laatste restje levenslust in zichzelf zette ze de tijd stil en bleef ze roerloos op de koude badkamertegels zitten, terwijl het metaal van de schaar op haar huid rustte.

In de verte hoorde Elif de voetstappen van haar moeder de trap op komen maar ze was niet in staat om betekenis aan het geluid te geven. De stappen kwamen dichterbij en er werd een voorwerp in het slot gestoken om deze van buitenaf open te draaien maar Elif was niet in staat om betekenis aan het geluid te geven. De deur werd opengedaan en haar moeder stond in de opening.

'Niek belde net dat hij hierheen komt.'

De klok tikte weer. Elif liet de schaar uit haar handen vallen, huilde, en wist dat ze gered was. De duivel verloor.

Vanaf het moment dat Niek haar in zijn armen nam waren ze niet meer van elkaar losgekomen, dagenlang. Ze hadden de tijd verstrengeld in elkaar doorgebracht. Elif had de rust in zichzelf wedergevonden omdat Niek in haar buurt was. De duivel had geen zeggenschap meer. Zowel Niek als Elif als de duivel wisten dat deze manier van leven niet houdbaar was. Ze moesten beslissen welke vorm hun relatie aan zou nemen, voordat Elif het vliegtuig naar de Verenigde Staten instapte.

Het was december, een paar dagen voor kerstmis en over een week zou Elif vertrekken. Voordat ze wegging wilde ze twee obstakels in haar leven aanpakken: een gesprek met

haar moeder en een gesprek met Niek. Ze had lang nagedacht over hoe de duivel plotseling weer zoveel ruimte in haar zijn had in kunnen nemen. Sinds ze anderhalf jaar eerder voor de eerste keer haar backpack op haar rug droeg om naar een ander continent te vliegen, was ze grotendeels stabiel en gelukkig geweest. Ze had zichzelf goed leren kennen en veel geleerd door doelbewust uit de westerse bubbel te stappen. En toch, nu ze weer omgeven was door de mensen die het dichtst bij haar stonden, ging het mis.

Elif dacht na en dacht nog meer na. Haar gedachten speelden nu niet herhaaldelijk haar kindertijd af, maar reflecteerden op haar gedragingen vanaf het moment dat ze terug was uit Turkije. Ze was toen overvallen door gevoelens van wrok en haat jegens haar moeder. In plaats van dat Elif deze gevoelens met haar moeder deelde, in plaats van dat ze woorden gaf aan de donkere energie die ze met zich meedroeg, had ze alle negativiteit zo veel mogelijk onderdrukt. Ze vroeg zich af waarom ze het gesprek met haar moeder niet was aangegaan. Wat was de reden dat ze haar moeder niet op de hoogte had gebracht van de wrok die ze koesterde?

Ze kwam tot een paradoxale conclusie. De duivel had ruimte gekregen als gevolg van de liefde die Elif voor haar moeder voelde. De duivel had ruimte gekregen omdat Elif juist zoveel van haar moeder hield dat ze haar niet wilde kwetsen door haar verwijten te maken over keuzes die in het verleden lagen. Haar moeder had niets kunnen doen om haar keuzes te veranderen, dus Elif had het oneerlijk gevonden om haar moeder een schuldgevoel aan te praten.

Omdat Elif haar moeder had proberen te beschermen voor de waarheid, had de duivel in haar op kunnen staan. Het onderdrukken van emoties was voeding voor de duivel, concludeerde ze. Ook al lagen goede intenties ten grondslag aan het onderdrukken, in dit geval om een dierbare te beschermen, kreeg de duivel de energie die hij nodig had om te groeien.

Elif dacht dat ze alles helder had gezien toen de duivel haar een spiegel voorhield, maar nu beseftte ze dat die spiegel juist gekleurd was. De duivel zou nooit de waarheid vertellen, maar het vereiste een krachtig vertrouwen in het daadwerkelijke zelf om dat in te zien. Het was tijd om het gesprek met haar moeder aan te gaan.

‘Klopt het dat je je zorgen maakt om me?’ vroeg Elif toen ze met haar moeder op de bank zat.

‘Ja,’ antwoordde haar moeder, haar stem brak meteen, ‘ik vind het moeilijk om je straks naar de Verenigde Staten te zien gaan, omdat ik bang ben dat het weer mis gaat, en dan ben je daar alleen.’

‘Snap ik, mam. Ik heb lang nagedacht over waarom het mis is gegaan. Ik denk dat ik het

nu weet. Turkije was waanzinnig voor mij, ik heb een diepere band met mijn broers kunnen opbouwen, het land leren kennen, de mensen, de cultuur. Ik voelde me thuis en ik voelde me compleet. Ik ben vaak ontroerd geweest doordat mijn hart overliep van geluk.'

'Ja, daar ben ik blij om.'

'Ja, ik ook. Maar toen kwam ik hier, en toen zag ik jou.'

'Ja.'

'En toen vulde mijn lichaam zich met woede en wrok, opeens. Dat had ik zelf ook niet voorspeld, maar het gebeurde wel. Ik was zó boos op je, zó boos omdat ik plotseling besepte dat wat ik nu pas in Turkije heb gevonden, dat ik daar altijd naar heb verlangd. Ik begreep opeens dat ik zo'n moeilijk kind was voor jou en iedereen, omdat ik me altijd verloren en onbegrepen heb gevoeld. Ik ben Nederlands en Turks. Maar jij hebt alleen mijn Nederlandse kant erkend, alleen die kant water gegeven. Ik heb mezelf altijd verweten dat ik als kind problemen veroorzaakte en het moeilijk maakte voor mijn omgeving, maar ik kon als kind natuurlijk niet weten wat daarvan de oorzaak was, ik was nog maar een kind. Ik miste erkenning voor de helft van wie ik ben, erkenning die ik had kunnen vinden in mijn vader, broers, het land en de cultuur welke óók door mijn bloed stromen. Jij hebt ervoor gekozen om mij die kans niet te geven, waarom is dat?'

'De tijden waren anders,' antwoordde haar moeder 'met de wetenschap van vandaag had ik waarschijnlijk niet gekozen om je vader buiten beschouwing te laten. Maar het was dertig jaar geleden nog niet bekend wat voor grote rol een biologische ouder en afkomst spelen in de ontwikkeling van een kind. Er waren bijvoorbeeld veel adoptiekinderen die hun ouders nooit zouden leren kennen en ook anonieme donoren waren toegestaan. Ik zag jouw vader eigenlijk als een anonieme donor.'

'Ik snap niet dat je de vergelijking maakt. Voor mensen die kiezen voor adoptie of een donor, is dat vaak de enige mogelijkheid om een kind te krijgen. Je hebt nu voor god gespeeld door mijn vader de kennis over het bestaan van zijn kind te onzeggen, en mij mijn vader. Ik heb zoveel eigenschappen die ik niet herken in jouw kant van de familie, eigenschappen die hier mijn hele leven zijn afgestraft. Mijn emotionele kant, mijn temperament, mijn passie, mijn gevoel: het is altijd allemaal als negatief gelabeld.'

'Zie je dat zo?'

'Ja, dat zie ik zo. Ik heb me altijd dom gevoeld bij onze familie omdat jullie allemaal rationele academici zijn, en als ik als kind aan het gesprek wilde bijdragen, werd wat ik zei afgedaan als onwaar. Vooral wanneer ik mijn waarheid op mijn gevoel of ervaring baseerde. Alles moest betrouwbaar en valide zijn, zoals de wetenschap die termen heeft geformuleerd. In Turkije werd de waarheid op basis van mijn gevoel en temperament

juist geprezen. De onvoorwaardelijke loyaliteit die ik voor de mensen dichtbij mij voel, is daar de normaalste zaak van de wereld, ook al valt dat onvoorwaardelijke niet rationeel te onderbouwen. Ik voel van jou nooit onvoorwaardelijke liefde of loyaliteit, want jij moet jouw keuzes altijd met rationele argumenten kunnen onderbouwen. Ik ben niet zo. Ik voel wat ik het juiste vind en daar wil ik op handelen, maar dat werd mijn hele leven onderdrukt. Zo heeft de duivel in mij kans gekregen om te groeien.’ ‘Ik heb echt mijn best gedaan om jou te kunnen laten zijn wie je bent, ik heb nooit jouw temperament willen onderdrukken, afstraffen of negeren.’

‘Dat snap ik, rationeel gezien, maar toch heb ik dat zo ervaren. Als kind was ik alleen nog niet in staat om woorden aan mijn gevoel te geven. Dus wanneer ik me onbegrepen voelde, en dat was vaak, kon ik dat niet in woorden uitdrukken. Dat resulteerde in opstandig gedrag naar buiten toe en haat naar binnen toe. Ik haatte mezelf omdat ik mijn gevoel niet begreep en mijn omgeving mij identificeerde met mijn gedrag. Mijn gedrag was geen goede representatie van wie ik daadwerkelijk ben, mijn gedrag was de duivel die alle ruimte kreeg. Dat kwam omdat de helft van mij, de Turkse helft, jarenlang spartelde om gehoord en gezien te worden, tevergeefs. De duivel is het onkruid dat de kans kreeg om te groeien toen je de helft van mij geen water en zonlicht schonk.’

‘Het spijt me, het spijt me echt, meisje. Als ik toen wist wat ik nu wist had ik echt andere keuzes gemaakt.’

Dit waren de excuses waar Elif zo lang op had gewacht en toch waren ze niet zo verlossend als ze had gehoopt.

‘Dank je, mam. Weet je wat het is? We zijn echt heel anders. Jij en de rest van jouw familie, jullie zien jullie ratio als meest betrouwbare raadgever. Terwijl ik juist mijn intuïtie als meest betrouwbaar ervaar.’

‘Jij bent toch ook erg rationeel wanneer je keuzes maakt?’

‘Jazeker, mijn ratio is heel belangrijk voor me. Maar wanneer puntje bij paaltje komt, dan zou ik toch mijn intuïtie volgen. Jij niet, mijn Nederlandse familie niet. Als kind leer je natuurlijk van je omgeving. Ik heb altijd een interne strijd gevoerd: van buitenaf kreeg ik het voorbeeld om keuzes te maken gebaseerd op rationele argumenten, terwijl ik van binnenuit altijd voelde dat ik daarmee mezelf verloochende. Het was niet integer. Maar ik wilde geaccepteerd worden, ik wilde het goed doen, waardoor ik mijn intuïtie heb geprobeerd te onderdrukken, zodat ik geen frictie meer met mijn omgeving voelde. Ik begrijp steeds beter dat dat niet is wie ik ben. Ik wou dat ik daar niet bijna dertig jaar voor nodig had gehad. Ik neem jou dat kwalijk, merk ik. Hoewel ik ook wel weet dat jij alles hebt gedaan wat je dacht dat nodig was om een goede moeder te zijn.

Mijn emoties zitten nu nog in de weg. Het is een trauma denk ik, dat ik aan het verwerken ben. Ik ben blij dat je je excuses hebt aangeboden, ik merk dat dat enigszins helpt, maar ik ben er nog niet. Ik kom er wel, dat voel ik, maar nu heb ik je nog niet volledig vergeven.'

'Neem de tijd die je nodig hebt. En ik zal er voor je zijn.'

'Dank je, mam.'

Ze dacht dat de excuses van haar moeder het antwoord zouden zijn, maar dat bleek niet het geval. Hoewel het gesprek op zichzelf wel veel goeds had gedaan. De sfeer in huis was minder beladen en de wrok die ze voor haar moeder koesterde, was aanzienlijk afgenomen. Toch had Elif haar eigen verleden nog niet geaccepteerd, ze vond het moeilijk om vrede te hebben met hoe haar leven was gelopen. Het was een proces waarvan ze wist dat ze er nog lang in zou zitten. De duivel in haar had minder bestaansrecht, maar ze voelde zijn aanwezigheid nog als een etterende zweer die elk moment zou kunnen beginnen met rotten totdat er niets meer van Elif over zou blijven. Ze dacht na. Ze dacht na over waarom ze de duivel in zichzelf wel kon verslaan als Niek in haar buurt was en anders niet. Hoe kwam het dat ze afhankelijk was van iemand buiten zichzelf om tot rust en rede te komen? Hij gaf haar een bepaald vertrouwen, zijn fysieke aanwezigheid zorgde voor een gevoel van bescherming tegen iets in haarzelf. Dat kon niet kloppen. Dat was niet goed. Elif beseftte dat ze iets in zichzelf moest veranderen, wilde zij en Niek een gezonde relatie hebben waarin ze hem niet nodig had om zichzelf tegen zichzelf te beschermen. Tegelijkertijd zorgde zijn onvoorspelbaarheid ervoor dat ze onzekerder werd, het zorgde ervoor dat het zelfvertrouwen wat ze nodig had om de duivel te verslaan afnam. Wel de lusten, niet de lasten. Hun interactie bestond uit een ambivalentie die uitmondde in een ongezonde en onhoudbare relatie. Dat moest veranderen.

'Hey lekker ding!' riep hij vrolijk toen ze 's avonds zijn kamer binnenliep nadat ze bij vrienden was geweest.

'Hey.' reageerde ze stoïcijns terwijl ze haar jas uitdeed en naast hem op de bank kwam zitten.

'Wat is er poes? Je klinkt sip.'

'Over een week ga ik weg en we moeten knopen door gaan hakken.'

'Wat voor knopen wil je doorhakken?'

'Ik heb er over nagedacht. Van wat we nu doen word ik uiteindelijk doodongelukkig. Ik kan niet met jou zijn als je me wel wil zien zodra het goed gaat, maar er niet voor me wil

zijn zodra het slecht gaat. Ik snap dat je blij bent dat alles hier eindelijk loopt zoals het moet lopen voor je, dat je eerlijk bent naar je omgeving en dat je het naar je zin hebt op je studie. Maar je kunt mij niet gebruiken als extra leuke variabele in je leven wanneer het je uitkomt.'

Niek was stil.

'We zitten in deze smerige kamer in dit studentenhuus waar ik inmiddels meer kutherinneringen heb dan goede. Het enige wat we doen is blowen, eten, seksen, filosoferen en series kijken. Ik ben het zat. Dat is helemaal niet hoe ik het wil, maar ik doe het om me met jou verbonden te blijven voelen. Jij weigert om meer in mijn richting te bewegen.'

'Ja, ik heb je al gezegd dat ik nog niet klaar ben voor meer, het gaat nu eindelijk goed met me.'

'Zo zie jij het. Ik vind het vrij zorgelijk, hoe jij je leven leeft. Omdat ik van je hou, laat ik mezelf meesleuren in jouw leven, en sta ik zelf op pauze elke keer dat ik bij je ben. Dat doe ik omdat ik je niet kwijt wil.'

'Ik wil jou ook niet kwijt.'

'Ik kan het alleen niet op deze manier. Dus ik laat je kiezen, sorry: alles of niets. Als je voor alles gaat, dan wil ik dat we allebei voor elkaar gaan, dan zoeken we samen een nieuw thuis en bouwen we aan onze toekomst. Ik laat jou verder je gang gaan, en zal je niet meer proberen te sturen.' Elif had niet in de gaten hoe paradoxaal die laatste uitspraak was in relatie tot het ultimatum wat ze stelde.

'Als je voor niets kiest, dan verbreken we alle contact, dan ben je na vandaag dood voor me. Ik ben sinds de eerste dag verliefd op je en dat gevoel is nooit weggegaan. Ik kan niet over je heen komen als je nog onderdeel van mijn leven uitmaakt, als ik nog herinnerd word aan je bestaan.'

'Ik ben nog niet klaar om te verhuizen en ik denk ook niet dat we klaar zijn voor een relatie.'

'Dus je kiest voor niets?'

'Ik denk het, ja.' zei Niek twijfelend en met de meest teleurgestelde ogen die ze bij hem had gezien.

'Ok, helder.'

Het had Elif niet verbaasd dat Niek koos voor niets. Eerder die dag had ze een verhaal uit Plato's boek Het Symposium op papier gezet. In het boek had Elif gelezen hoe het karakter Aristophanes vertelde over de mythe van de bolmens. Lang geleden, stond in het verhaal, had de menssoort er anders uitgezien. Elke mens bestond uit twee mensen

die aan hun rug met elkaar verbonden waren. De bolmensen werden uiteindelijk te machtig en arrogant in hun hoedanige vorm, waardoor Zeus besloot alle bolmensen in tweeën te splitsen. Met als gevolg dat alle halve mensen hun hele leven op zoek bleven naar hun oorspronkelijke wederhelft, om eenzaamheid in te ruilen voor de liefde en compleetheid waar ze zo naar verlangden. Ze drukte het papier met het verhaal in de handen van Niek en verliet voor de laatste keer het studentenhuis waarin zoveel van haar herinneringen lagen opgeslagen.

Winter 2020

Het lood in haar schoenen woog vele malen zwaarder dan de backpack op haar rug toen ze op het vliegveld stond. Ze had de wijze maar rationele raad van haar moeder opgevolgd, die haar uiteindelijk adviseerde dat ze best weer op reis kon gaan omdat ze ook altijd terug kon komen als het haar niet lukte om aan de andere kant van de oceaan aan haar depressieve gedachten te ontsnappen.

De grondstewardess wilde haar niet inchecken omdat Elif geen bewijs had dat ze de Verenigde Staten ook weer zou verlaten. Haar eerdere reizen hadden ervoor gezorgd dat Elif zich niet meer krampachtig voorbereidde voor ze een vliegtuig instapte. Ze had er even geen rekening mee gehouden dat de Verenigde Staten daarentegen het meest krampachtige karakter hadden van alle landen die ze kon bezoeken. Ze was laat van huis vertrokken omdat de ervaring leerde dat ze, zelfs als ze laat vertrok, nog meer dan genoeg tijd overhield om het vliegtuig te halen. Haar moeder had haar die ochtend uit bed gehaald omdat ze zenuwachtig was geworden van de tijd die Elif nam om te slapen. De stress sloeg toe toen haar creditcard niet mee wilde werken op het moment dat ze, voor de incheckbalie, een ticket wilde boeken om te bewijzen dat ze niet langer dan de toegestane drie maanden in de Verenigde Staten zou blijven. Een omslachtige en onnodige manier om aan de regels te voldoen, want ze wist helemaal nog niet wanneer ze weg zou gaan en naar welk land dat dan zou zijn. Maar ze moest wel, want ze kon het land überhaupt niet in zonder het boeken van het goedkoopste ticket dat ze in de gauwigheid kon vinden. Het werd een busticket naar Canada, dat ze, na talloze foutmeldingen en veel gestress later, eindelijk in haar mailbox vond.

De stewardess checkte haar in en nog natrillend van alle gedoe nam Elif voor de derde keer liefdevol afscheid van haar moeder, terwijl ze niet zeker wist of ze nog liefde voor haar voelde.

In het vliegtuig verzonk Elif in gedachten. Twee maanden eerder was ze er in Turkije achter gekomen dat Turken niet veel van Arabieren moesten hebben. Zelfs de meest progressieve Turken, zoals Mert, konden niet ontkennen dat ook zij er een negatieve mening op nahielden als het om hun oosterburen ging. Dit had vooral te maken met het feit dat, sinds extreme Islamieten zo nu en dan een terreuraanslag pleegde, de rest van de wereldbevolking geen onderscheid meer maakte tussen moslims en terroristen.

Turken werden daarom vaak in één adem genoemd met extremistische moslims van Arabische origine. Dit was moeilijk te verkroppen voor het volk, omdat ook zij slachtoffer waren geweest van meerdere terroristische aanslagen door mannen met baarden en bomgordels die niet Turks waren.

Haar broers hadden vaak grapjes gemaakt over Arabieren. Ze vonden het een seksistisch volk omdat ze hun vrouwen zouden ruilen voor kamelen. Die vooroordelen scheelden maar weinig van hoe ze in Nederland over het Midden-Oosten dachten. Het verschil was dat veel Nederlanders overtuigd waren dat Turken Arabieren waren, dat Turken zelfs Arabisch spraken en dat het ruilen van vrouwen voor kamelen ook was wat Turken deden. Hoe beschaafder een bevolking zichzelf vond, hoe elitairder hun houding tegenover zogenaamd minder beschaafde culturen en hoe minder bereid ze bleken te zijn zich daarin te verdiepen. Haar broers zagen Turkije als een ontwikkeld en progressief land en schoren alle grond ten oosten van hen over één kam. Eten met handen in plaats van bestek was smerig en iets wat enkel mannen in witte gewaden en een keffiyeh in de woestijnen van het Midden-Oosten deden.

Elif had in een gesprek met haar broers en hun vrienden, zich van geen kwaad bewust, Turkije onderdeel van het Midden-Oosten genoemd. Dat resulteerde in verwijtende blikken en er werd haar onmiddellijk haarfijn uitgelegd dat ze er volledig naast zat. Turkije was een onafhankelijk rijk en behoorde absoluut niet tot die regio. Ze had snel besloten het meningsverschil te laten rusten, want hoewel ze in Nederland vaak bovengemiddeld gepassioneerd over dit soort onderwerpen kon discussiëren, had ze gemerkt dat een temperamentvol karakter hier niet de uitzondering maar de regel was.

Als kind en tiener was Elif vaak boos en bijtend naar haar omgeving geweest.

Vervolgens verweet ze het haar omgeving als ze eenzelfde reactie terugkreeg. Een voordeel van volwassen worden vond ze het vermogen om steeds beter op haar gedrag te reflecteren. De laatste tien jaar had Elif vooral geprobeerd om vriendelijk, behulpzaam en gul te zijn, zowel naar bekenden als vreemden toe. Ook tijdens het reizen had dit zijn vruchten afgeworpen. Er waren veel mensen geweest die haar in hun hart hadden gesloten en andersom. Wanneer ze door de douane moest in één van de landen die ze had bezocht, was het haar nooit niet gelukt om een lach te toveren op het gezicht van een norse douanemedewerker.

Er was haar thuis verteld dat het er in de Verenigde Staten anders aan toe zou gaan. Er zou bij het douanepersoneel geen lachje vanaf kunnen. Een uitdaging, dacht ze. Toen ze eenmaal voor de heer E. González stond, zoals zijn naambordje verraadde, wist ze dat ze deze man onmogelijk kon betoveren. Ze zag in zijn ogen dat hij haar, ondanks haar

Nederlandse paspoort, binnen een fractie van een seconde het label 'misschien wel terrorist' had gegeven.

'What is the reason you came to the States?'

'I'm here to visit a friend and probably do some traveling.'

'A friend? What's his name?'

'Daniel Sadowski.'

'How do you know him?'

'We met on an island in Thailand, we were both backpacking at the time.'

'And now you're here to see him?'

'Yep.'

'How long are you staying?'

'Well, a maximum of three months. I'll go to Canada march 26th.'

'Why Canada?'

'Because it seems like a nice place to explore, and since I'm not fa...'

'How much money do you have?'

'You mean cash?'

'I mean total.'

'I don't have any dollars on me yet. But I have around 5000 euros in my savings account.'

'That's not a lot for three months in the US, is it?'

'I don't know if it is or isn't, I don't spend a lot of money anyway.'

'What do you do for a living?'

'I'm working as a freelance copywriter, so I'm making money while I'm here as well.'

Gonzalez was een tijdje stil en Elif verwachtte dat ze de juiste antwoorden had gegeven zodat ze door kon om haar backpack van de bagageband af te halen en haar reis te vervolgen.

'I'm sending you to the office of customs to reassure what you're telling me is the truth. Go stand over there,' zei Gonzalez terwijl hij met zijn ogen in de richting van een verdomhoekje wees, 'someone will pick you up in a while.'

Het lood in haar schoenen, wat voordat ze het vliegtuig instapte al moeilijk mee te slepen was, voelde aan alsof het vele malen zwaarder was dan hiervoor. Na een paar minuten werd ze naar een TL-verlichte ruimte gebracht, waar ze andere angstige en vermoeide gezichten zag zitten. Het viel meteen op dat al haar lotgenoten donker haar hadden en een getinte huid. Het bloed dat door hun aderen stroomde, vond hun origine duidelijk in Noord-Afrika of het Midden-Oosten.

‘I’ve been sent to customs, not sure how long this will take. I’ll keep you posted.’
stuurde ze naar Daniel terwijl ze zichzelf een houding aan probeerde te meten in deze
situatie, die compleet nieuw voor haar was.

««« Herfst 2018 »»»

Ze had Daniel ontmoet op het eiland Koh Phangan in Thailand. Ze maakten kort
onderdeel uit van dezelfde reizigersgroep omdat ze in hetzelfde hostel verbleven. Die
week hadden ze een aantal gesprekken gevoerd. Hoewel ze elkaar niet echt hadden
leren kennen leek het best te klikken. In die tijd had hij zich gebonden aan een
Braziliaanse en Elif had na een feestje tijdens zonsopgang met Daniels beste vriend
gekust.

Toen de jongens hun pad vervolgden en ze afscheid namen, zei Daniel dat ze altijd
welkom was om alle wiet te roken die ze op kon. Daar moest ze toentertijd om lachen.
Elif had niet verwacht ooit nog op dat aanbod in te gaan. Eens in de paar maanden
reageerden ze via social media op een post van de ander, maar verder was er weinig
contact geweest.

Toen Elif in Turkije zat en haar relatie met Niek vrij plots tot een einde kwam, was ze
met Daniel aan de praat geraakt. Ze moest een volgende bestemming uitkiezen om aan
het leven in Nederland te kunnen ontsnappen. Haar droom was het Midden-Oosten
geweest, maar haar beide broers hadden dat met ernstige ogen en een diepe frons
tussen hun wenkbrauwen afgeraden. Dit was zowel het nadeel als het voordeel aan het
opeens hebben van twee oudere broers: ze voelde zich inmiddels door hen niet alleen
beschermd, maar ook beperkt. In dit geval had ze vrij snel besloten hun raad op te
volgen. Dat bleek een goed idee te zijn, want niet veel later barstte de bom, letterlijk,
tussen de Verenigde Staten, Iran en Irak en spraken de nieuwsberichten over een
eventuele derde wereldoorlog.

‘Does the offer to visit you and smoke weed still count?’ had Elif Daniel gevraagd.
‘Of course.’ had hij gereageerd.

Na wat berichtjes heen en weer, besloot Elif een vlucht te boeken die op dertig
december naar New York zou vliegen.

»»»»»»»»

‘Hey! You! No phones! Damn woman, look around you, there’s fucking signs everywhere.’ werd naar haar hoofd geslingerd door een boze witte vrouw in uniform. Toen ze om zich heen keek zag ze inderdaad dat er overal papieren waren opgehangen met de afbeelding van een telefoon met een grote rode cirkel en diagonale streep daaroverheen. Ze vond het zelf ook vreemd dat deze haar niet waren opgevallen. Toch begreep ze niet waarom de boze witte vrouw in uniform dat op zo’n botte manier moest meedelen.

Elif kreeg geen informatie en had geen idee hoe lang ze hier nog zou zitten. In New York was het een uurtje of acht ’s avonds, in Nederland twee uur ’s nachts. Ze was angstig, moe en wist dat ze nog een lange reis richting Baltimore te gaan had, mits ze het land in werd gelaten.

Elif werd meegesleurd in de stroom van haar gedachten en concludeerde tijdens die innerlijke dialoog dat het concept ‘land’ raar was. Ze was in de afgelopen twaalf uur amper veranderd, maar omdat ze van locatie was gewisseld was het opeens discutabel of ze wel of niet legaal was. Ze vond het onbegrijpelijk dat ze in een wereld was geboren waarin een mens illegaal kon zijn. Iedereen was altijd maar gewoon aan het zijn. Het was onmogelijk om niet te zijn. Ze vroeg zich af wat de meerwaarde was van grenzen en hoe grenzen invloed hadden op de rechten en plichten van een individu. Elif vond het redelijkerwijs te onderbouwen dat een bepaalde handeling bestraft kon worden, maar dat ‘zijn’ ook strafbaar was in sommige gevallen, was een absurditeit die ze niet kon begrijpen. Haar gedachten vlogen als een bezetene door haar schedel. De situatie waarin ze zich bevond was een zoveelste bevestiging dat de uitvoering van het systeem waarin de samenleving werd geacht te bewegen niet deugde.

Minuten leken uren, maar ze was blij dat de adrenaline werd afgezwakt toen de cortisol in haar bloed haar werk begon te doen. Na ongeveer een kwartier vond Elif de rust in haar lijf en geest terug en kreeg ze wat grip op de situatie. Ze werd misschien wel behandeld alsof ze iets verkeerd had gedaan, maar ze had niet iets verkeerd gedaan. In het ergste geval werd ze op de eerstvolgende vlucht naar Nederland gezet. Dan was dit een kortdurend avontuur geweest en dan was dat zo.

Haar naam werd geroepen en toen ze opkeek zag ze opgelucht dat de boze witte vrouw in uniform met iemand anders bezig was. De vrouw die haar had geroepen had een vriendelijk gezicht dat was opgebouwd uit zachte ronde vormen. Haar huid had de kleur van karamel, haar gitzwarte haren werden bij elkaar gehouden door een eindeloosheid aan vlechtjes. Ze keek Elif vragend maar tegelijkertijd speels aan vanachter een bril met ovalen glazen.

‘Good evening ma’am. Please tell me why you came to the United States of America.’

‘I’m here to visit a friend who I met during a backpacking trip through Thailand.’

‘What’s his name?’

‘Daniel Sadowski.’

‘Where does he live?’

‘In Maryland.’

‘Which Maryland?’

‘I didn’t know there were multiple Marylands. He lives in Annapolis, close to Baltimore.’

‘So you mean the state of Maryland.’

‘Oh, yeah, I guess.’

‘Do you have his address?’

‘Yes, one moment.’ Elif haalde haar telefoon tevoorschijn en liet het adres zien.

‘So, what will you be doing here?’

‘I’ll probably stay with my friend for about a month. Then I would like to do some more traveling. I’m not sure where yet, I don’t really plan out my trips.’

De vrouw grijnsde. ‘You’re a real traveller, aren’t you?’

‘I’ve been doing this for a little while now.’

‘What do you do for a living?’

‘I work as a freelance copywriter.’

‘But here I read you studied psychology?’ zei de vrouw vragend terwijl ze het visumformulier dat Elif eerder had moeten invullen bekeek.

‘Yes.’

‘Do you have a master’s degree?’

‘Yeah, in clinical child and adolescent psychology.’

‘Where did you get your degree at?’

‘At Erasmus University, based in Rotterdam, the Netherlands.’

De vrouw was stil, rommelde wat vanachter haar hoge balie en gaf Elif vrolijk haar paspoort en andere papieren terug.

‘Enjoy your stay in the United States of America.’

‘Really?!’ riep Elif opgelucht, met grote ogen en een brede lach, waarna ze zichzelf meteen voor haar kop wilde slaan omdat ze bang was dat haar ongeloof misschien juist verdacht over zou komen.

‘Yeah, really.’ Zei de vrouw met speelse ogen terwijl ze haar tanden iets bloot lachte.

Elif vroeg zich af of deze vrouw zoveel meer empathisch was omdat ze wist hoe het voelde om op basis van haar uiterlijk in een hokje van vooroordelen te worden gestopt. Of was de vrouw simpelweg gelukkiger geweest waardoor ze in staat was om vriendelijk te zijn voor haar medemens? Ze liep richting de bagageband en hoopte dat in de tussentijd niemand haar backpack mee had genomen.

Elif had haar ogen uitgekeken toen ze met haar backpack door New York struinde om de opstapplaats te vinden van haar bus richting Baltimore. Ze was op het metrostation van het vliegveld aan de praat geraakt met een man van haar leeftijd uit Puerto Rico, die net was geland om de *American Dream* waar te maken. Hij was hier al vaker geweest en begeleidde Elif naar waar ze moest zijn, waardoor ze zonder al te veel moeite haar opstapplaats vond.

Het was inmiddels een uur of één 's nachts toen Daniel haar bij het busstation van Baltimore in een oude rammelbak oppikte. Hij stapte uit zijn auto en begroette haar met een grote lach en warme omhelzing. Hij zag er goed uit. In Thailand had hij nog haren tot over zijn schouders maar nu stopte zijn goudbruine lokken net onder zijn oren. Hij droeg een groen flanellen hemd, een zwarte baggy skinnyjeans en zwartsuède sneakers.

Samen reden ze naar zijn woning. De seksuele spanning die in de lucht hing bleef onbenoemd maar was door beiden voelbaar. Ze besloot een keer niet het initiatief te nemen om die spanning te beantwoorden. Daniel had een paar dagen voor ze aankwam laten weten dat hij sinds kort een meisje zag dat hem had gevraagd of hij haar vriend wilde zijn. Hij had in het midden gelaten wat hij daarop had geantwoord en ook Elif had daar niet naar gevist.

Toen ze in het huis van Daniel aankwamen was het even onduidelijk of ze in hetzelfde bed zouden slapen of niet. Elif voelde zich ongemakkelijk wanneer een situatie niet helder was, dus hakte ze snel zelf de knoop door en maakte van een andere kamer dan de zijne haar verblijf.

Elif was nog geen zesendertig uur bij Daniel toen oudejaarsdag aanbrak. Het was drie jaar min een dag geleden dat Niek opbiechtte dat hij zijn halve leven bij elkaar had verzonnen. Het was acht dagen geleden dat ze de deur van Nieks studentenhuus achter zich dichttrok en alle contact met hem verbrak. Ze voelde zich hierover diepbedroefd en bevond zich tegelijkertijd midden in het proces van het vergeven van haar moeder. Dat

kwam haar gemoedstoestand niet ten goede. Maar ze zat hier, in de Verenigde Staten, met Daniel. Vanavond zouden ze naar een feest gaan. Elif weigerde haar emoties de ruimte te geven en zette haar meest positieve masker op.

‘One of my friends and her friends will be joining us tonight.’ zei Daniel toen ze ’s ochtends een kop koffie en verse smoothie naar binnen werkten. Elif hoorde aan zijn stem dat het niet om zomaar een *friend* ging.

‘Is one of your friends the girl you’re hanging out with?’

‘Yeah, I guess so.’

‘How does she feel about me being here?’

‘She’s not too happy about it.’ lachte hij ongemakkelijk.

‘I can only imagine,’ lachte Elif terug, ‘but don’t worry, I’ll keep an appropriate distance from you.’ Ze sprak die woorden uit met een uitdagende grijns op haar gezicht en bleef hem net zo lang aankijken tot hij uiteindelijk zijn blik afwendde.

One of Daniels friends heette Jen. Ze was lieflijk. Jong, tweeëntwintig, en deed hard haar best om zelfverzekerd over te komen. Elif herkende haar onzekerheid omdat ze daar zelf tijdens haar eerste relatie ook mee worstelde. Hoewel Elif het prima met Jen kon vinden, merkte ze dat ze als bedreiging werd gezien. Dat maakte dat hun verstandshouding continu onder spanning stond. Ze werd nauwlettend in de gaten gehouden en ook Daniel had weinig bewegingsvrijheid zodra zijn niet-of-wel-vriendin in dezelfde ruimte was.

Elif zag waarom. Jen had Daniel op een voetstuk geplaatst waar hij eigenlijk niet hoorde. Hij ging niet met haar om zoals ze verdiende. Hij schonk veel van zijn aandacht aan Elif, en Elif vermoedde dat ze daarin niet de enige zou zijn. Toen ze ’s avonds op het oudejaarsfeest in een zaal in Baltimore stonden en de klok twaalf uur sloeg, wenste Daniel eerst Elif en toen pas Jen een gelukkig nieuwjaar.

Jen had haar best gedaan om er sexy uit te zien en danste daarbij alsof haar lichaam te koop was. Het verlangen naar aandacht droop van haar af. Het stond haar niet mooi en Elif bestempelde het gedrag als een hopeloze poging om de ogen van Daniel op haar gericht te krijgen. Elif had geen zin in strijd. Dus danste ze vrolijk in de rondte en keek vol verwondering naar de mensen om zich heen. Later pas kreeg ze in de gaten dat Daniel vooral met haar bezig was.

In de Verenigde Staten bleek het normaal voor het feestgedruis om volledig uit te pakken door middel van weinig verhullende pakjes, attributen als hoepels en knuffels en een uitgebreid pallet aan neonkleuren. Hoewel Elif daar helemaal niets van moest hebben, haar stijl werd al jaren gekenmerkt door zwart, mengde ze moeiteloos met het

publiek op de dansvloer. Ze maakte met allerlei mensen een praatje. De zware bas en onvoorspelbare geluiden in de muziek overdonderden haar, ze werd blij verrast door de energie die ze ervan kreeg en de manier waarop haar lichaam op de beat wilde bewegen.

Het viel Elif op dat het publiek op het feest gemêleerd was, zowel zwart als wit deinde vrolijk door elkaar. Dat was anders dan thuis. Daar was het overgrote deel van festivals en feesten wit. Een eenheidsworst. Ze deelde haar observatie met Daniel, die meteen reageerde dat dat niet overal in de Verenigde Staten zo was.

Toen ze in de ochtend met z'n allen door de parkeerplaats liepen, zag Elif verschillende auto's met hun deuren open waaruit harde hiphop werd geblazen. Er stonden jongeren omheen die hun hoofd op de muziek op en neer bewogen, allen met een *red cup* in hun hand.

Door Niek was Elif Amerikaanse hiphop gaan waarderen, ze had er veel naar geluisterd de laatste jaren. Ze besloot richting een auto te lopen die in de buurt van die van Daniel stond om een praatje te maken, nieuwsgierig naar de filosofie achter het samenkomen in een parkeergarage met luide muziek. Daniel wilde Elif tegenhouden maar zo lang als ze leefde liet Elif zich niet vertellen wat wel en niet te doen. Ze hoorde hem op de achtergrond vloeken terwijl ze enthousiast de kant van de auto op huppelde.

'Hey, happy new year's! I like the music you're playing.' zei ze tegen de jongen die over de auto heen hing aan de bestuurderskant. Hij keek haar niet aan en reageerde niet.

Elif had niet meteen in de gaten dat dit opzettelijk was.

'So, what about some Kendrick after this track?'

Weer werd ze genegeerd. Ze keek richting de auto van Daniel waar hij en de rest haar verbouwereerd aan stonden te kijken.

Naast de jongen die ze aansprak stond een tenger meisje, dat waarschijnlijk een jaar of tien jonger was dan Elif. Haar ogen hingen op half zeven en ze had een tevreden glimlach op haar gezicht. Elif wendde zich tot haar.

'Hey, I'm asking your friend to play some Kendrick but it seems like he doesn't want to talk to me. Do you know why that is?'

'No clue.' reageerde ze.

'Who is your favourite hip hop artist?'

'Definitely DaBaby.'

'Ah, yeah, he is super popular these days right? I'm not too fond of the guy. Could you maybe ask your friend if he could throw some Kendrick in?'

'You like Kendrick?'

‘I love Kendrick.’

‘Sure, I will ask him.’ Elif was blij dat ze niet genegeerd werd maar nog steeds verbaasd over de situatie. Ze voerde een gesprek over iemand die pal naast hen stond en haar kon verstaan, maar hij erkende het bestaan van Elif niet.

‘Elif! Let’s go!’ werd vanuit de verte door Jen geroepen.

‘Hm. Seems like I got to go. Enjoy your night!’

‘Bye.’

Elif liep terug naar de auto van Jen, ze had zichzelf niet snel als naïef bestempeld maar blijkbaar deden Daniel en zijn vrienden dat wel.

‘What the hell were you doing?!’

‘I requested some music. But the guy ignored me.’

‘You’re fucking crazy.’ Besloot Daniel.

‘Why is that?’

‘You should be thankful that guy ignored you. You’re in Baltimore, this is one of the toughest and most criminal cities of the States. Black people don’t like white people here. That’s why he ignored you. There are tons of black people that refuse to even acknowledge white people. It was fucking stupid what you did, you could have got hurt.’

Elif sloeg steil achterover van verbazing. Hoewel ze wel voelde dat ze niet welkom was bij de *parking lot party* van het groepje waar ze zojuist bij was gaan staan, had ze zich geen moment onveilig gevoeld. Ze merkte dat de vooroordelen die zwarte en witte mensen over elkaar hadden resulteerden in angst die weer leidde tot vermijding, waardoor de kloof tussen de twee groepen ruimte kreeg om te groeien.

De weken bij Daniel kropen in slakkentempo voorbij en Elif merkte dat ze zich steeds ongelukkiger begon te voelen. Ze had geen emotionele uitpattingen meer zoals ze die bij haar moeder thuis had gehad, maar raakte in zichzelf gekeerd en kon maar moeilijk aansluiting vinden bij de Amerikaanse cultuur. Onverschilligheid in haar ongeluk voerde de boventoon, er was weinig dat haar prikkelde. Gedachten over de dood en wat deze betekenden werden frequenter. Nu was het echter niet de duivel die haar inspireerde om er een einde aan te maken, het was haar ratio die filosofeerde over de immoraliteit van het leven.

Ze had hierover een paar weken eerder een gesprek gevoerd met Niek. Het was één van hun favoriete bezigheden om na een feestje de hele nacht, ochtend en volgende dag te sparren over grote vragen des levens. Existentiële kwesties kwamen vaak voorbij. Niek

was altijd stellig geweest in dat hij kinderloos wilde blijven. Hij beargumenteerde dat het immoreel was om van niets iets te maken, terwijl het niets daar niet om had gevraagd. Elif begreep steeds beter wat hij daar mee bedoelde.

Dat haar moeder ervoor had gekozen haar Turkse kant te negeren begon langzaam plek te krijgen. Waar Elif nu vooral woede om voelde, was dat ze door haar moeder op aarde was gezet. Ze had het leven altijd moeilijk gevonden omdat ze was geboren in een systeem waar ze niet in wilde bewegen. Ze voelde zich zoals ze dacht dat het monster van Frankenstein zich had moeten hebben gevoeld: gecreëerd ter vermaak van zijn schepper en vervolgens altijd ongelukkig omdat hij niet in het kader bleek te passen dat zijn schepper en de rest van de wereld voor ogen hadden. Het monster stelde daarmee niet alleen zijn schepper en zijn omgeving maar ook zichzelf constant teleur.

Elif voelde, sinds ze zich kon herinneren, een diep geworteld verlangen naar vrijheid. Vrij zijn was onmogelijk; zoals iedereen was ze geboren in gevangenschap. Gevangen binnen imaginaire concepten die de fundering van de hedendaagse samenleving vormden.

In het binnenste van haar zijn voelde Elif dat vrijheid en gehoorzaamheid niet samen konden gaan. Dat was de reden dat ze altijd in strijd was verwickeld met haar omgeving. Ze werd beperkt door de wetten en stigma's van de maatschappij. Al sinds ze jong was wilde ze zelf bepalen welke kennis ze zich eigen maakte en hoe ze dat deed. Ze had zich afgezet tegen het idee van een fulltime carrière, omdat ze haar tijd liever besteedde aan activiteiten die haarzelf verrijkten in plaats van een winstgevend bedrijf. In de Verenigde Staten was ze nog meer geconfronteerd met de verdorvenheid van het kapitalisme. Ze vroeg zich af waarom het gros van de mensheid zoveel van zijn tijd investeerde in geld binnen harken voor een al vermogend bedrijf. Winst werd geprezen terwijl het de oorzaak was van disbalans tussen en binnen mensen. Hoe konden ondernemers op een voetstuk worden geplaatst? Waarom werd niet gezien dat deze individuen andere individuen misbruikten om er zelf beter van te worden? Waarom keek de mens op tegen het hebben van een boot in de haven van Saint Tropez, een tas van drieduizend euro of een woning met minstens vijf slaapkamers? Waarom waren dat geaccepteerde doelen terwijl voor datzelfde geld hongerige magen gevuld konden worden?

Elif kon het moeilijk bevatten. Het kapitalisme creëerde mensen die excelleerden in één trucje op één afdeling van één bedrijf binnen één sector. Ze had ooit gelezen dat salaris de omkoop prijs was voor het opgeven van dromen. Dat klopte. Een paar extra euro's verschenen jaarlijks op de bank van de werknemer als beloning voor het harde werken, zodat deze zich het komende jaar weer precies genoeg gewaardeerd voelde om op

dezelfde voet, verblind en geïndoctrineerd, verder te gaan.

Waarom zagen ze niet dat ze aan het leven voorbijgingen in de naïeve hoop op een dag bij het geluk te komen? Het kapitalisme was de grootste vijand van authenticiteit en uniciteit. Het kapitalisme hield hongerige honden een sappige worst voor: rennen moesten ze, allen zo snel mogelijk, allen in dezelfde richting. Ze waren er bijna, voor altijd waren ze er bijna.

De westerse samenleving was gulzig met een overschot aan verslaafde mensen die meer namen dan ze nodig hadden. Verslaafd aan consumeren om het gevoel van gevangenschap te onderdrukken. De zoektocht naar hun bestaansrecht bevond zich buiten henzelf: ze zochten het in de spullen die ze bezaten, de auto die ze reden, kleding die ze droegen, vakanties die ze kozen, eten dat ze aten, de wijn die ze dronken.

Omhulsels die van binnen niets dan leegte kenden.

Ze holden de realiteit en zichzelf voorbij. Het kapitalisme was een hamsterwiel en juist daarbuiten lag inspiratie, creativiteit, verbinding en vertrouwen. Kosteloze voorspellers van geluk. Elif voelde altijd al in het binnenste van haar zijn dat het meest waardevolle zich buiten het wiel bewoog. Daarom weigerde ze te excelleren in rennen daarbinnen.

Het was een onmogelijke paradox. Zonder toe te geven aan het wiel, zou ze altijd afkeurend zijn tegenover het handelen van haar medemens, omdat zij het wiel draaiende hielden.

Ze wist nu zeker dat ze nooit kinderen zou krijgen. Het was moreel verwerpelijk om iets geboren te laten worden wat daar niet om had gevraagd, om een weg te moeten vinden binnen een systeem waar het niet voor had gekozen. Vrijheid bestond niet op aarde.

Waarom zou ze een kind in gevangenschap willen opvoeden? De fout die haar moeder had begaan door haar geboren te laten worden, daar zou Elif van leren.

Omdat er in de Verenigde Staten zo'n grote populatie van daklozen en verslaafden was, werd drugsmisbruik pas veel later als problematisch geclassificeerd dan in Nederland.

Iedereen die ze ontmoette had mensen verloren aan overdosissen, zowel binnen families als vriendengroepen. Daniel en Elif reden vaak langs een kerk die sinds één januari het dodental als gevolg van drugsoverdosisen bijhield. De stad telde honderdduizend inwoners, en elke dag kwamen er zo'n tien nieuwe doden bij.

Zolang je niet verslaafd was aan meth, crack of heroïne werd je in het land niet snel als verslaafde bestempeld. Dat resulteerde in een gigantische middenklasse die van

's ochtends vroeg tot 's avonds laat onder invloed was van wiet, alcohol, amfetamine, voorgeschreven pijnstillers, angstmiddelen of een combinatie daarvan. In Nederland waren mensen die op deze manier met verdovende middelen omgingen al lang richting een verslavingskliniek gestuurd. Hier niet. Dit was normaal. Zodra Elif daar het gesprek over aan ging werd haar vrij snel de mond gesnoerd.

Ze vond Daniel in essentie een leuke jongen, maar ook hij stopte zijn lichaam elke dag vol met van alles en meer dan dat, waardoor het moeilijk werd om met hem te communiceren en de duivel in hem vaak het woord nam.

Het werd Elif steeds duidelijker dat de mannen die ze om haar heen had verzameld allemaal verslavingsgevoelig waren. Haar eerste liefde, John, was een stevige drinker en blower geweest. Haar tweede liefde, Martijn, vluchtte van zichzelf door zich in relaties te storten en ook hij greep snel naar de fles als hij alleen was. Haar derde liefde, Niek, blowde sinds zijn zeventiende vanaf het moment dat hij opstond tot hij ging slapen, om zijn trauma's niet onder ogen te hoeven komen. En ook Nicolai, voor wie ze kortstondig veel liefde had gevoeld, was afhankelijk geweest van drank en wiet in de tijd dat ze samen reisden.

Elif kende de theorie die stelde dat de mens geneigd was om verliefd te worden op degenen die vastgeroest zaten in dezelfde gedragspatronen als hun vader of moeder. De vader van Elif had geen onderdeel uitgemaakt van haar opvoeding, maar de laatste keren dat ze hem zag had ze gezien dat ook de duivel in hem hem naar de fles liet grijpen. Nu zag ze eenzelfde patroon in Daniel. Dat ze zich aangetrokken voelde tot mannen die afhankelijk waren van geestverdovende middelen, was haar ongezonde gedragspatroon. Daar moest ze voor waken, besepte ze.

Daniel zat veel in zijn kamer en zij in die van haar. Zo nu en dan waagde ze een poging om over het systeem van de Verenigde Staten te praten, over hoe uit de hand gelopen het kapitalisme er was, maar ze merkte dat hij haar kennis en intelligentie niet op waarde schatte en zij dacht ook zo over hem.

Als het over feminisme ging, vond hij dat vrouwen zeurden, omdat de man het ook zwaar had. Als het om racisme ging, vond hij dat zwarten en bruinen zeurden, omdat de witte middenklasse het ook zwaar had. Als het om de zorg voor verslaafden en daklozen ging, vond hij dat er werd gezeurd door liberalen, omdat daklozen en verslaafden zelf hadden gekozen daaraan onderdoor te gaan. Iedereen die geboren was in de Verenigde Staten had de kans om het geluk te vinden, om rijk te worden, om *the American Dream* te leven. Als dat niet lukte, was dat enkel het zelf te verwijten.

Elif probeerde over te brengen dat niet iedereen geboren werd met dezelfde kansen.

Dat geboren worden in een welvarend gezin een kwestie van geluk was. Dat zelfs de kans om karaktereigenschappen zoals discipline, motivatie en intelligentie te ontwikkelen aangeboren is, en daarmee ook vooral een kwestie van een zege. De mogelijkheid om hard te kunnen werken en veel geld te verdienen was in de ogen van Elif een voorrecht, geen keuze.

Ze concludeerde dat het goed zou zijn om de kloof tussen arm en rijk te verkleinen omdat iedereen dan gelukkiger zou worden. Alle mensen zouden gebaat zijn bij een gelijkwaardigere samenleving. Rijke mensen vreesden tenslotte continu hun rijkdom te verliezen, arme mensen vreesden continu om de kans op rijkdom mis te lopen. Leven vanuit angst was beperkend en vervreemdend. Uit angst ontstonden vijanden. Als er niets te verliezen of winnen viel, omdat iedereen kreeg wat hij nodig had, niet meer en niet minder, dan ontstond harmonie, dacht Elif.

Daniel noemde haar communistisch. Hoewel zij niet zoveel in het communisme zag, interpreteerde ze zijn woorden niet als beledigend, ook al was dat wel zo bedoeld.

Het was eind januari toen Elif met Daniel en een aantal van zijn vrienden naar een feest gingen. Ze had daarnaar uitgekeken. Dansen was als therapie en ze vond het heerlijk om het huis te verlaten om te ontsnappen aan haar onverschilligheid over haar bestaan. Elif wilde weer voelen.

Ze waren vroeg begonnen met drinken. Bier en wodka stroomden rijkelijk hun keel door en magen in. Toen ze in de club aankwamen was Elif behoorlijk beschonken en in opperbest humeur. Jen had haar een capsule met MDMA gegeven en niet veel later nam ze nog een flinke sleutel ketamine van Daniel. Het duurde daarom niet lang tot Elif niet meer wist wat boven en onder was. De laatste jaren was ze redelijk verstandig wanneer het om drugsgebruik ging. Vaak stond ze op feestjes vooraan te dansen, maar de tijd van te hoge dosissen drugs lag achter haar.

Niet deze avond. Ze vermaakte zich kostelijk en danste als een stormachtige stuiterbal door de zaal heen. Ze praatte honderduit met iedereen die ze tegenkwam en liet Daniel en zijn vrienden zo veel mogelijk voor wat ze waren.

Het lichaam van Elif was één met de muziek en haar armen dansten alsof ze uit India kwam terwijl haar onderlichaam bewoog alsof er Caribisch bloed doorheen stroomde. Haar gedachten stonden uit en de muziek leidde haar bewegingen. Ze draaide om haar eigen as toen ze in de ogen van een jongen keek. Hij leek op Niek en in zijn ogen zag ze dezelfde pijn die ze al bij veel mannen had gezien.

Hij lachte naar haar. Haar lichaam bewoog richting hem en ze dansten in complete synchronie op de onvoorspelbare muziek met harde bas. Het was alsof ze niet meer op aarde was maar ergens daarboven zweefde. De jongen met wie haar beweging één werd was lang en gespierd, ze voelde zich veilig in zijn armen. Ze vouwde zijn armen om haar middel en hield die van haar in de lucht, gooide haar hoofd achterover en holde haar rug. Ze deinde heen en weer alsof de golven van de zee haar sturing gaven. Als de jongen die op Niek leek haar niet had vastgehouden was ze ongetwijfeld omgevallen, maar hij liet haar zweven zoveel ze wilde.

‘You are beautiful.’ hoorde ze hem vanuit de verte zeggen, omdat ze fysiek wel nabij waren maar hun geest ergens anders. Elif keek hem gelukzalig aan en beantwoordde zijn compliment met een intense kus op de lippen die zo leken op die van Niek, maar niet hetzelfde voelde.

‘What’s your name?’ vroeg hij. Elif beantwoordde zijn vraag met nog een kus.

‘I’m Liam.’ zei hij vervolgens stralend.

‘I’m Elif.’ reageerde ze terwijl hun lichamen elkaar steeds beter leerden kennen doordat ze samen in de stroom van de muziek dreven.

De tijd vloog voorbij en Liam was als een oase in de droge en prikkelarme woestijn waarin het binnenste van haar zijn de laatste weken was veranderd. Dankzij hem voelde ze weer even te leven. Ze voelde dat ze was en ertoe deed.

Elif stond met haar achterkant tegen zijn voorkant aan toen ze haar ogen opende en zag dat Daniel haar verwijtend aankeek, terwijl Jen tegen hem aan danste zoals ze dat tijdens oud en nieuw ook had gedaan. Het was ongemakkelijk tussen de drie. In de afgelopen weken hadden Daniel en Elif een paar keer seks gehad en hoewel Jen dat niet wist, had ze het ongetwijfeld gevoeld. Elif ervoer geen liefde voor Daniel, niet eens vlinders. Jen overduidelijk wel. Daniel was bezitterig en kon er niet tegen dat Elif zich met een ander vermaakte. Ze schonk geen aandacht aan hem, ze was met Liam in een fijnere dimensie en draaide zich naar hem toe.

Ze kusten, ontdekten elkaar en dansten. Met elke aanraking schonk hij een beetje van zijn levenslust aan haar. Hoewel de wereld wazig was en ze nog ver boven de aarde zweefde, bewaterde Liam Elif precies met de energie waarnaar haar wortels zo dorstig waren.

‘Shit, what time is it?’ vroeg Liam plotseling geschrokken waarmee hij ook haar uit hun droom liet ontwaken.

‘I don’t know, handsome.’ Reageerde ze met haar ogen nog dicht. ‘Why?’

‘I drove here with my friends, I hope they didn’t leave.’

‘They wouldn’t do that right?’

‘I have no clue, I didn’t check my phone at all these past hours.’ Hij was even stil en keek haar aan. ‘I was in another dimension with you, independent of space and time it felt like.’ zei Liam verward.

‘Yeah.’

‘I need to go.’ hij kuste haar voor de laatste maal en verdween vervolgens de massa in, die aandeed als de vergetelheid van het universum.

Elif baalde. Ze was graag met hem in zijn bed geëindigd vanavond en nu was hij plotseling verdwenen zoals Assepoester dat ook had gedaan bij haar prins op het bal. Liam had alleen niets achtergelaten. Hij glipte uit haar vingers zoals de herinnering van mooie dromen dat vaker bij haar hadden gedaan.

Daniel was die nacht met Jen mee naar huis gegaan en zij en Jon, één van Daniels vrienden met wie ze op het feest had gestaan, sliepen in het huis van Daniel. Ze had Jon vanaf het eerste moment graag gemogen. Hij was een empathische onzekere jongen met zachtaardig karakter. Ze had gemerkt dat hij tegen Daniel opkeek, maar begreep niet goed waarom. Daniel werd door zijn uiterlijk misschien als knapper en stoer geclassificeerd, maar Jon was meer vriendelijk, altruïstisch en intelligent, vond ze. Samen zaten ze in de woonkamer, rookten jointjes en luisterden muziek van iemand die later de favoriete producer van Elif zou worden. Ze voerden goede gesprekken tot de zon al lang op was.

‘Do you believe in god?’ vroeg Elif hem.

‘I don’t know what I believe in anymore. You?’

‘I believe in the universe.’ antwoordde Elif, ze wist dat dat klopte maar niet precies wat ze ermee bedoelde.

‘You believe in the universe. I like that. I do too.’ reageerde Jon, die wist dat het klopte maar niet precies wat hij ermee bedoelde.

Toen Elif in bed lag was ze, hoewel ze zich ook schaamde voor haar ongecontroleerde gedrag eerder deze avond, blij met hoe Jon en zij de avond thuis hadden ingevuld en afgesloten.

Ze werd de volgende ochtend wakker omdat Daniel de kamer binnen kwam lopen om iets te pakken.

‘Hey, you’re back. Did you have fun with Jen?’

‘It was all right.’

‘I want to apologize for my behaviour yesterday. I think I went a bit overboard with the amount of alcohol and drugs.’

‘Don’t worry about it. As long as you enjoyed yourself.’

‘I did.’

Elif was blij dat Daniel haar niets verweet.

Een paar dagen later zat ze met Daniel in de auto richting Baltimore om te dineren met zijn oudoom. De familie van Daniel kwam oorspronkelijk uit Polen en zijn oudoom, Peter, werkte nauw samen met de Poolse ambassade. Hij schreef artikelen voor hen en Elif was nieuwsgierig geworden naar de man. Daniel had hem omschreven als een kinderloze rokkenjager van vijfenzeventig, een Bourgondiër, iemand om plezier mee te maken.

Ze liepen het, voor Amerikaanse begrippen, chique Spaanse restaurant in en Peter was druk aan het praten en lachen met een aantal andere gasten. Enthousiast kwam hij in hun richting lopen toen hij de aanwezigheid van Daniel en Elif opmerkte.

Hij begroette Elif hartelijk en stelde zich voor door haar hand te schudden en zijn andere hand op haar schouder te laten rusten. Hij had een jongensachtige blik op zijn vijfenzeventig jaar oude gezicht. Ze mocht hem meteen.

‘Hi Peter, I’m Elif, it’s a pleasure to meet you. How are you?’

‘I’m wonderful now that you are here, darling.’

Peter was zeker een charmeur, maar hij was ook intelligent en vooral respectvol naar haar, op een manier waar ze naar had gesnakt sinds ze in de Verenigde Staten was. Het gebrek aan gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen was haar hier akelig duidelijk geworden. Dat lag niet aan de mannen, niet aan de vrouwen, maar aan het systeem. De manier waarop vrouwen zich hier leerden te gedragen was er één waar Elif onpasselijk van werd. Ze hield ervan om haar vrouwelijkheid te tonen, maar had voldoende zelfrespect om zich in het dagelijks leven niet als ondergeschikt op te stellen. Dat deden veel vrouwen hier wel. Op de dansvloer was ze daar meermaals getuige van geweest: niet alleen Jen danste alsof ze te koop was, maar ook anderen gebruikten hun lichaam op een uitdagende manier die schreeuwde om gebruikt te worden. Ook wanneer er gesprekken met inhoud werden gevoerd, hielden vrouwen zich inhoudelijk afzijdig. Alsof hun gedachtegoed geen recht had om ruimte in te nemen in de vorm van het gesproken woord.

Bij Peter was dat anders. Meestal waren ouderen conservatiever dan jongeren, maar met deze man kon Elif praten over onderwerpen die haar boeiden en haar ideeën werden door hem serieus genomen. Tijdens het diner was er drank in overvloed, wat ervoor zorgde dat vooral Daniel het op een zuipen zette. Zijn rol in het drietal was anders dan hij gewend was, en hoewel hij nooit aan zijn eigen geleerdheid en

intelligentie twijfelde, kon hij met deze gesprekken niet goed meekomen. Dit resulteerde erin dat de bijdrage die hij leverde steeds vervelender werd.

Elif had het met Peter over de zorg binnen de Verenigde Staten.

‘It just baffles me that people refuse to pay more taxes. If they didn’t, everyone could benefit from health care and other types of insurance.’

‘I hear what you are saying Elif, but it’s not that simple, you know. Don’t forget the United States are huge. Our population counts almost 330 million people. The bigger the country, the more difficult it gets to take care of everyone.’ reageerde Peter.

‘She’s such a liberal, uncle, she doesn’t really know what she’s talking about.’ snauwde Daniel met dubbele tong richting hen, terwijl hij al een tijd geen onderdeel meer van het gesprek uitmaakte.

Peter reageerde niet op Daniel, Elif hield haar blik op Peter gericht.

‘I see your point, for sure. But why do you think the country is so stubborn when it comes to learning from other countries? There is a lot of poverty, addiction and inequality. The gap between rich and poor is gigantic. Why are there so many Americans screaming that this is the number one country? Shouldn’t the government look inward first, before they start interfering with other countries?’

‘You know, darling, the United States is just a baby compared to Europe. We’re not even three hundred years old. We have a lot of things to learn, still. But don’t forget how far we have come in a short amount of time. We grew exponentially when it comes to economy and technology, we built this country from nothing. You understand that makes people proud to be American, right?’

‘No, actually, I don’t. Exponential growth in economy and technology aren’t achievements to be proud of when it results in exponential suffering on the other side of the spectrum. The growth you’re talking about is happening at the expense of the majority of your people.’

‘You’re só sensitive, you take everything personal.’ voegde Daniel aan het gesprek toe, die duidelijk niet luisterde naar wat Elif zei.

Peter en Elif keken elkaar aan en ze zag dat ook hij zijn achterneefje zat was.

‘You know, Elif, you’re a bright young lady, and it’s wonderful to exchange thoughts with you. But you are young still and wisdom comes with age. I always hated it when someone older than me would use that as an argument, but now that I’m older, I see why they did.’

‘Ha. You know, Peter, you are a bright old man, and it’s wonderful to exchange thoughts with you too. Unfortunately, I can’t magically grow forty years older to become as wise, or old, as you are.’ grapte Elif. Peter lachte luid en sloeg zijn arm om

haar heen.

'It was a pleasure to spend this afternoon with you, young lady.'

'I couldn't agree more. Thank you for these conversations, and for the dinner too.'

'Can I leave you with my nephew?'

Elif en Peter keken naar Daniel, die duidelijk dronken was en het niet leuk vond dat zijn oudoom en Elif het zo goed met elkaar konden vinden.

'I guess we have no other choice, right Daniel?'

'I'll make sure she gets home safe, uncle, don't worry.'

'You better, Daniel.'

Het was al donker toen Daniel en Elif in de auto stapten. Daniel woonde ongeveer een uur van Baltimore, maar hij wilde Elif nog een aantal plekken laten zien waar hij vroeger veel kwam. Elif begreep niet zo goed waarom, want de spanning tussen hen was om te snijden en Daniel was zo dronken dat het haar verstandiger leek om geen extra kilometers te maken. Maar zoals ze inmiddels van hem gewend was, trok hij zich daar niets van aan.

Hij scheurde door de straten van de stad en Elif voelde dat haar hartslag verhoogde. Ze had voorzichtig gevraagd of hij rustiger kon rijden, maar dat weigerde hij. Toen hij met hoge snelheid door een bocht reed knalde zijn rechtersporwiel tegen een hoge stoep aan. Ze hoorde de velg agressief langs de stenen stoeprand schuren en de voorkant van de auto vloog een stuk de lucht in.

'Why didn't you say anything?!' schreeuwde Daniel, terwijl hij slingerend verder reed.

'I didn't know you were going to hit the curb.' reageerde Elif.

Elif hield de rest van de rit haar hart vast. Ze wist niet goed wat ze moest doen. In Nederland was ze uitgestapt en had ze zelf haar weg naar huis gevonden. Hier, in het donker, in Baltimore, waar weinig bussen reden en ze de weg niet kende, was het kiezen uit twee kwaden. Ze besloot daarom tot passiviteit en hoopte dat ze heelhuids thuis aan zouden komen.

Ze reden veel te hard over de snelweg toen Daniel beseftte dat ze hun afslag miste.

Vanuit 140 kilometer per uur trapte hij plotseling op de rem om bijna tot volledige stilstand te komen. De auto's om hen heen moesten voor hen wijken.

'Watch out!' riep Elif zonder daarover na te denken, omdat ze bang was dat de auto achter hen op hen in zou rijden.

Als reactie gaf Daniel weer gas bij, waardoor ze de afslag miste.

'Fuck, look what you've done. You made us miss our exit!'

'You were hitting the breaks on the highway.'

‘So? I know what I’m doing.’

‘I just don’t feel safe right now.’

‘You don’t feel safe with me in the car, huh? Don’t you trust me?’

Elif had verwacht dat het aangeven van zich niet veilig voelen reden zou zijn voor Daniel om zijn rijgedrag aan te passen. In plaats daarvan was het een trigger geweest, waardoor hij nog harder en agressiever begon te rijden. Elif gaf geen antwoord, ze keek naar buiten en hilde in stilte.

‘By the way,’ begon Daniel, ‘I wanted to say something about the way you acted last weekend.’

‘What is it?’ vroeg Elif voorzichtig.

‘You know my friends and I have been part of the bass-scene for a long time. We don’t like those kinds of people that can’t control their behaviour. You acted exactly like them. All my friends thought the same. So dumb. You’re the reason people like us don’t like to go to these parties anymore. It’s below us.’

Elif was stil.

‘And I really thought you fucked Jon.’

‘I already told you I didn’t.’ Daniel had haar een paar dagen daarvoor al laten weten dat hij dacht dat ze met Jon naar bed was geweest, wat ze toen ook ontkende. De alcohol in zijn bloed zorgde ervoor dat jaloezie en afgunst vrij spel kregen.

‘Why didn’t you?’

‘As I said before: I’m not attracted to him.’

Het was die avond dat Elif besloot de Verenigde Staten te verlaten. Ze was in totaal vijf weken bij Daniel geweest en voelde haar levenslust met de dag verminderen. Ze vond Amerikanen hartelijk maar niet gastvrij. De cultuur interpreteerde ze als extreem individualistisch, waar delen geen onderdeel van de norm uitmaakte. Het maakte niet zoveel uit op welke schaal: ook tussen vrienden en familie was delen geen vanzelfsprekendheid. Een gigantische tegenstelling tot de landen die ze eerder had bezocht. Al die landen waren armer en toch was Elif altijd behandeld alsof ze koning was. Ze was er nooit iets tekortgekomen. De collectivistische oosterse levensbeschouwing zorgde ervoor dat mensen voor elkaar zorgden, als de overheid daar de middelen niet voor had.

Dat was hier wel anders. In dit land werd men grootgebracht met het idee meer te nemen dan te geven. Als iedereen nam wat ‘ie wilde, dan had iedereen wat ‘ie wilde. Er werd niet stilgestaan bij de eindigheid van de voorraad die de aarde bood. Als er aan de pluskant iets bij kwam, ging er aan de minkant iets af. Het was de meest basale

wiskunde, en toch leken de mensen in dit land de grip op die logica kwijt te zijn geraakt.

Het zorgde voor een immense disbalans in het bestaan van de Amerikanen. Het land overschreeuwde zichzelf en was continu bezig met uitputten van bronnen buiten zichzelf, het liefst met direct resultaat. Het structureel toegeven aan verleidingen was de norm. Meer en groter was altijd beter. Zo hoefde het land nooit naar binnen te kijken, zo hoefde het land nooit de pijn onder ogen te komen die het zou tegenkomen als het op zichzelf zou reflecteren. De Verenigde Staten maakten zichzelf en de wereld wijs te groeien, maar tegelijk maakte het land zichzelf van binnenuit kapot. Het was zijn eigen kanker. Dat viel door niemand te ontkennen, hoewel dat wel werd gedaan.

Elif ervoer het toxische effect dat het land op haar had. Door de individualistische kijk op het bestaan bewoog het land richting de afgrond. Dat was een afgrond waar Elif zo ver mogelijk uit de buurt wilde blijven. Ze was haar moeder en vader dankbaar voor de socialistische kijk die zij op het leven hadden. Het had ervoor gezorgd dat Elif een intrinsieke motivatie kende om vooruitgang door te delen boven vooruitgang door te nemen na te streven. Het was haar nog niet gelukt om dat ideaal in de praktijk toe te passen. Maar daar was het nu tijd voor, voelde ze. Ze ging naar huis.

Ze was inmiddels weer een paar weken in Nederland en had bedacht dat dit wel eens zo'n avond kon zijn waar ze haar charmes in de strijd zou gooien om de knapste jongen van de dansvloer te plukken. De onbevredigende seks die ze met Daniel had gehad, was haar laatste keer geweest. Elif vond het tijd om daar verandering in te brengen.

Voor de nacht begon had ze met een gemêleerd gezelschap bij de vriend van Isabel thuisgezeten. Er vormde daar een vrolijke groep mensen die elkaar via elkaar kende. De sfeer zat er goed in en iedereen keek er naar uit om tot in de vroege uurtjes te dansen op de elektronische muziek van een Israëliisch DJ-duo dat die nacht in een populaire club in Amsterdam zou draaien.

‘Waar ben je?’ appte Elif naar Isabel. Omdat ze met een grote groep waren, waren ze elkaar al snel kwijtgeraakt en iedereen stond in kleinere groepjes door de zaal heen verspreid.

‘Rechts, tweede pilaar voor de bar’ kreeg ze terug.

‘On my way!’

Ze zag Isabel staan en toen Elif op haar beste vriendin afliep werd haar aandacht

getrokken door één van de knapste jongens die ze in het wild had gezien. Hij was lang, gespierd, danste als geen ander en had het uiterlijk van een onderbroekenmodel dat ze regelmatig tegenkwam op Calvin Klein-posters in willekeurige bushokjes.

‘Wow.’ zei Elif tegen Isabel, ‘Kijk die jonge Adonis daar.’

‘Jezus, inderdaad. Go for it, girl!’ riep Isabel terwijl ze zo breed lachte dat haar halve gezicht uit tanden leek te bestaan. Isabel was iemand die niet veel vrijgezel was en daarom bijna net zo van de mannenjacht van Elif genoot als Elif zelf deed.

‘Deze is zo knap dat ik eerst even wat moed moet verzamelen.’

‘Meid. Zo ken ik je niet.’

‘Nee inderdaad.’ beaamde ze schamper.

Na een paar minuten dansen en wat onsubtiel oogcontact stapte Elif op de jongen af en sprak hem aan.

‘Hey, jij bent knap.’ was een openingszin die ze al vaker had gebruikt en haar niet eerder in de steek had gelaten.

‘Sorry, I don’t speak Dutch.’ was zijn reactie.

‘I said that I think you’re very handsome.’ herhaalde Elif in het Engels.

De jongen keek haar blij verrast aan.

‘Thanks.’

‘What’s your name?’

‘It’s Maksim. Yours?’

‘I’m Elif, nice to meet you.’ zei ze met dezelfde speelse blik waarmee ze vaker mannenharten had veroverd. ‘How long will you stay in Amsterdam?’

‘I live here,’ zei de jongen vrolijk, ‘I work as a chef at a French restaurant.’

‘Oh, cool! Where are you from originally?’

‘Estonia. I’ve been living in Amsterdam for a couple of years now. I share an apartment with my brother. He actually is in Estonia right now. Usually, we have afterparties at our place but unfortunately, I need to work tomorrow, so there won’t be one tonight. Otherwise, you would have been more than welcome to join, of course.’

‘Well, what about a private after party at your place?’ stelde Elif voor.

Weer keek de jongen blij verrast ‘Yeah, let’s do it.’

Eenmaal in zijn appartement, waarvan de huur duidelijk een vermogen kostte, rookten ze samen een joint en leerden ze elkaar beter kennen.

‘I don’t have a father.’ zei hij, nadat ze naar zijn ouders had gevraagd.

‘I’m sorry to hear that. What happened?’

‘Well, practically my father is still alive. I just never met him. He left my mom, brother

and sister when she was pregnant with me. That's why I tell people I don't have a father.'

Elif vroeg zich in stilte af hoe ze het voor elkaar kreeg om steeds mannen uit te kiezen die door hun ouders minstens zo beschadigd waren als zij door die van haar.

Na dit persoonlijke gesprek had Maksim behoefte om stoom af te blazen. Toen de twee zich gepassioneerd van elkaars kleding hadden ontdaan vroeg Elif om een condoom.

'I don't have them, I thought you would have one.' Reageerde hij.

'Fuck, why don't you have condoms? Both you and your brother are single guys in their twenties?! Is the night shop still open?'

'No, it's 4:30 AM.'

'Maybe we could ask your neighbours.'

'No, it's 4:30 AM.'

'Fuck.'

'Fuck.'

'I'm not on the pill.'

'Fuck.'

Ze keken elkaar aan.

'Fuck it,' zei hij, 'I'm on MD, so I can't come anyway.'

Zowel hij als zij hadden vaker seks gehad onder invloed van MDMA, en ze wisten allebei dat het dan praktisch onmogelijk was om klaar te komen.

Het was half twaalf 's ochtends toen hun spel der lusten werd geïnterrumpeerd omdat zijn telefoon trilde.

'I'm still at home, I'll get ready now. Be there in 45 minutes.'

'...'

'Ok, see you in a bit.'

Hij richtte zich tot Elif. 'That was my colleague, I really need to go now. I was supposed to be at work half an hour ago.'

Doorgehaald en met het zweet van de afgelopen twaalf uur nog op haar lichaam zat Elif in de trein naar huis. Ze was overdonderd door de afgelopen nacht en ochtend. Niet eerder had een jongen in haar naar boven gehaald wat Maksim in haar naar boven haalde. Ze hield ervan om een onderdanige rol aan te nemen wanneer het op seks aankwam, maar dit was een niveau dat ze niet eerder had bereikt. Ze hadden het appartement als speeltuin gebruikt en geen oppervlakte onbenut gelaten. Zes uur lang

waren ze in elkaar verwickeld geweest en Elif kon geen genoeg krijgen van de mooiste jongen die ze ooit had gezien. Ze dacht terug aan het eerste moment dat ze samensmolten tot één geheel. Hij zat op de bank en terwijl ze elkaar aankeken liet ze zichzelf over hem heen zakken. Hij was groot, zij strak. Ze voelde hoe hij het binnenste van haar zijn opvulde toen hij haar overdonderd meedeelde dat dit niet de laatste keer was dat ze elkaar zouden zien. Daar was ze het mee eens geweest.

‘My brother came back from Estonia. You can’t seem to be quiet when I fuck you, so I’ll book an hotel for the next time we see each other.’ had hij haar gestuurd voorafgaand aan hun volgende afspraak.

Elif had jaren gekend waarin ze zeker wist haar libido voor altijd verloren te zijn. Sinds ze Maksim had ontmoet leek haar brein echter enkel nog aan seks te kunnen denken. Van ’s ochtends vroeg tot ’s avonds laat had hij haar in zijn ban. Hij stuurde haar de hele dag berichten over de manieren waarop hij haar zou nemen en wat zij diende te doen om hem tevreden te houden.

Hij haalde haar op van het station. Het was niet haar plan geweest om dronken te worden, maar ze was eerst met een paar vriendinnen geweest en had te veel wijn achterovergeslagen. Elif droeg een kort zwart rokje en daaronder hoge zwarte leren laarzen met een hoge hak. Maksim moest haar ondersteunen toen ze naar de taxi liepen, ze was in een opperbest humeur maar het lukte haar niet goed om haar lichaam zelfstandig overeind te houden.

Toen ze de volgende dag in de hotelkamer verwilderd wakker werd was Maksim al naar zijn werk vertrokken. Ze had niet vaak zoveel gedronken dat ze hele uren uit de voorgaande avond miste. Elif merkte dat ze zich vies voelde, dat ze zichzelf in de weg zat, zichzelf iets kwalijk nam. Haar uitgedroogde brein kraakte en ze probeerde zich te herinneren hoe hun spel der driften er deze keer uit had gezien. Ze keek op haar telefoon en zag ze dat ze een bericht van Maksim had ontvangen.

‘Morning, did you sleep well? I can’t believe the way you let me fuck you last night. Damn you’re a horny thing, aren’t you? You did really well, you know how to please me for sure.’

‘Glad you liked it but fuck, I was fucking wasted. I hardly remember anything. What did we do?’ stuurde Elif terug.

‘Yeah, true, you were way too drunk. We had sex for hours, you couldn’t get enough of me. You were a good girl. Obedient, just the way I like it.’

Langzaamaan begonnen er beelden terug te komen van wat een paar uur eerder in het

bed waar ze nu dacht te sterven had plaatsgevonden. Ineens zag ze voor zich hoe ze op haar rug lag, met alleen haar rokje nog aan, terwijl hij boven haar hing met zijn telefoon op haar gericht en haar gewelddadig penetreerde. Fuck, dacht ze toen ze dat realiseerde. ‘Did you film me last night?’ stuurde ze hem, lichtelijk in paniek.

‘Yes, you said you liked it.’

‘Can you please remove those videos? And please don’t film me again. I might have said I liked it last night, but I was stupid drunk and I really don’t want any footage of me existing that is that personal.’

‘I want to keep it so I can watch it again.’

‘Can you please remove it?’

‘I don’t want to.’

‘Please.’

‘Ok.’

Ondanks dat Elif in haar onderbuik voelde dat Maksim geen onderdeel was van het pad wat ze moest bewandelen, lukte het haar niet om hem niet te zien. Ze wist dat deze jongen, die zich overduidelijk zo gedroeg als gevolg van zijn eigen jeugd, de belichaming was van niemand anders dan de duivel. Tegelijkertijd wist ze dat ook zij zijn duivel was. Ze was nooit iemand tegengekomen die haar op zo’n smerige en tegelijkertijd verslavende manier het gevoel had gegeven te leven, en andersom. Elke keer nadat ze bij hem was geweest voelde ze zich vernederd. Ze walgde van hem maar veel meer nog van zichzelf. En toch bleef ze teruggaan. Haar lichaam raakte afhankelijk van het disrespect dat de boventoon voerde wanneer ze zich door hem liet overmeesteren. Nog steeds stuurde hij haar de hele dag berichten, hoewel deze inmiddels een vreemde tegenstrijdigheid illustreerden. Hij was lief voor en geïnteresseerd in haar als ze geen seks hadden. Hij wilde haar vaak zien. Hij wilde haar mee uit eten nemen, voor haar koken, films met haar kijken en haar beter leren kennen. Ook liet hij haar weten dat ze zijn slet was, zijn hoer en dat de enige reden dat ze geboren was, was om hem te dienen.

Het was een vrijdagmiddag en Elif had een fles champagne meegenomen omdat Maksim promotie had gekregen. Ze waren in een goed humeur en hadden zin om dit samen te vieren. Hoewel de middag positief van start ging, duurde het niet lang voordat de stemming omsloeg. De kamer vulde zich langzaam met zware, grimmige energie. Hoe beter ze Maksim leerde kennen, hoe meer ze zich realiseerde dat hij er conservatieve levensovertuigingen op nahield. Tot nu toe had ze dit inzicht maar weinig

aandacht gegeven, want als ze hierbij stil had gestaan kon ze niet goedpraten dat ze met hem het bed deelde.

Nu was er echter geen mogelijkheid om de verschillen in hun kernwaarden te negeren. Toen ze richting zijn appartement liepen nadat ze boodschappen hadden gedaan, gebruikte Maksim grappend het woord *nigger*. Dit was haar in het verkeerde keelschat geschoten. Elif was in haar leven nooit te verlegen geweest om een discussie aan te gaan. Deze uitspraak was reden genoeg geweest om hem uit zijn comfortzone te lokken door zijn ideeën uit te dagen. Dat ging niet zoals ze had gehoopt. De discussie kwam tot een eind omdat Maksim beargumenteerde dat mannen nu eenmaal het sterkere en daarom leidende geslacht waren. Hij vond dat vrouwen er verstandig aan deden zich op de achtergrond te houden.

De twee hadden vanaf de eerste keer dat ze elkaar ontmoetten al een ongelijkwaardige verstandhouding omdat ze zich zo door hem liet gebruiken wanneer ze seks hadden. Dit zorgde ervoor dat ze niet in staat was om hem op constructieve manier uit te leggen waarom ze het met hem oneens was. De walging en haat voor zichzelf en hem, die ze sinds ze elkaar kenden had onderdrukt, kwam vrij in de toon van de woorden die ze uitsprak toen ze hem wilde overtuigen van zijn denkfouten. De spanning tussen de twee was met zijn dure koksmes moeiteloos te snijden. Het liefst had ze de onderkant van de champagnefles afgeslagen en hem met het restant in zijn gezicht gestoken.

Elif zat in de trein naar huis en besloot dat dit de laatste keer was dat ze Maksim had gezien. De seks die op hun vervelende discussie had gevolgd kenmerkte zich als volgend dieptepunt in haar seksuele ontwikkeling. Het was moeilijk voor Elif om toe te geven dat haar lichaam zo extreem opgewonden raakte wanneer ze alle respect voor zichzelf buiten de deur zette. Het was vaker voorgekomen dat hij haar tijdens de seks met zijn vlakke hand in haar gezicht had geslagen, maar nu had zijn handelen een dieprode plek op haar wang achtergelaten.

De plek brandde en ze voelde zich verloren. Ze dacht terug aan de dag waarop Nicolai en Matteo haar in Varanasi op het treinstation achter hadden gelaten. De rode plek die nu op haar gezicht zat, bracht haar op pijnlijke manier terug naar hoe ze zich toentertijd ook de eenzaamheid ingeslagen had gevoeld.

Ze speelde de situatie die een paar uur geleden had plaatsgevonden af in haar hoofd. Maksim had haar aan haar haar getrokken en zo naar zijn kruis geleid. Hij hield haar stevig beet om vervolgens met zo'n geweld zijn lid in en uit haar mond te stoten dat er een half glas champagne vanuit haar maag naar boven was gekomen. De tranen sprongen in haar ogen en ze ervoer de behoefte om getroost te worden door sterke

armen. In het binnenste van haar zijn verlangde ze naar liefdevolle kussen van zachte lippen. Maar ze deed niets en liet hem zijn gang gaan. Weer had hij het hele schouwspel vastgelegd op zijn telefoon.

««« Zomer 2005 – Lente 2008 »»»

Hij was achttien en zij vijftien. Ze hadden elkaar ontmoet in de stad waar Elif was opgegroeid. Zoals elk weekend had ze zich met vriendinnen bezat en op een toevallige zaterdagavond was daar opeens John. John was een knappe jongen, Nederlands en Indonesisch. Op de avond dat ze voor het eerst oog in oog met hem stond droeg hij een rood petje, een rood Adidasvest, zwarte broek en het klassieke paar Adidasschoenen. Ze hadden nummers uitgewisseld en Elif wist niet wat haar overkwam toen John haar in een SMS niet veel later op date vroeg. Ze was altijd onzeker geweest over hoe ze eruitzag, maar halverwege haar tienerjaren kende die onzekerheid een reusachtige piek en de spiegel werd zowel haar grootste verslaving als vijand. Dat John interesse in haar had, had ze in haar wildste fantasieën niet durven dromen. Het feit dat hun eerste date überhaupt had plaatsgevonden was reden genoeg geweest om over haar oren verliefd te worden en hem vanaf dat moment op een torenhoog voetstuk te plaatsen.

Haar moeder stond niet te springen om John in het leven van haar dochter. Dat hij drie-en-een-half jaar ouder was baarde haar zorgen. Omdat ze wist dat Elif deed wat ze wilde, en vooral wilde wat niet mocht, besloot ze de kersverse tienerrelatie te accepteren.

Elif had wel eens gezoend maar meer ervaring op het gebied van seks had ze niet. Desondanks waren haar vriendinnen en zij, zoals dat pubers past, veel met het onderwerp bezig. Ze probeerden elkaar altijd te overtreffen als het ging om hoever ze met jongens waren gegaan. Nu Elif John had, was ze blij dat zij een bijdrage aan dit soort gesprekken kon leveren.

Ook John was nog maagd, maar hij had meer ervaring dan zij. Zo maakte Elif stapje bij beetje kennis met het jongensachtige lichaam van haar vriendje. Ze vond deze ontdekkingstocht opwindend, maar werd elke keer dat ze intiem waren bruut geconfronteerd met haar onzekerheden.

Er gingen een paar maanden voorbij waarin Elif en John alles-behalve-daadwerkelijke-seks hadden. Na vier maanden verkering had John aangegeven dat hij wel 'echt' met haar naar bed wilde zodra zij daar ook klaar voor was. Hij had daarbij gezegd dat hij het

respecteerde als ze meer tijd nodig had. Het idee om ontmaagd te worden vond ze doodeng. Op haar dertiende was ze voor het eerst ongesteld geworden en het was nooit gelukt om een tampon of vinger in te brengen. Laat staan een piemel, had ze gedacht. De angst om haar vriendje kwijt te raken won het echter van de angst om gepenetreerd te worden, dus besloot ze dat het tijd was om zich door John te laten ontmaagden. Er ging bijna een jaar voorbij waarin John regelmatig probeerde om bij Elif binnen te komen, maar dat ging niet. Elke keer als hij ook maar een minuscule hoeveelheid druk op haar schede uitoefende, voelde het alsof zijn lid in een vers-geslepen stanleymes veranderde. Bij elke poging kromp ze ongewild ineen. Alle spieren die kracht aan haar lichaam boden spanden samen om de indringer te weren, terwijl tranen over haar slapen rolden van pijn en weggedrukt verdriet.

Uit angst om John kwijt te raken omdat ze hem niet kon voorzien in zijn seksuele behoefte, raapte ze op een avond, toen ze samen in bed lagen en weer geen seks hadden kunnen hebben, haar moed bij elkaar en deelde ze met hem de reden daarachter.

‘Ik denk dat ik weet hoe het komt dat we geen echte seks kunnen hebben.’

‘Waarom dan?’

Elif had een diepe ademteug genomen.

‘Toen ik zeven was werd twee huizen verderop een kindje geboren. Mijn moeder en ik gingen daar toen op kraamvisite. Dat meisje was het mooiste en schattigste dat me ooit had aangekeken. Met donkerbruine ogen en daarboven lange krullende wimpers. Ik was op slag verliefd.’

‘Wat heeft dat hiermee te maken?’ vroeg hij bijna bot.

‘Sorry. Vanaf dat moment kwam ik daar bijna dagelijks over de vloer. Totdat mijn moeder en ik vier jaar later naar dit huis verhuisde, toen zag ik haar niet meer zo vaak. Maar ik kwam er nog wel regelmatig. Haar moeder werkte elke dag en haar vader was al met pensioen, ze scheelden bijna dertig jaar, waardoor hij vrijwel altijd thuis was. Toen ik dertien was, was ik een keer vroeg uit en wilde ik haar ophalen van school om ’s middags samen tijd door te brengen. Omdat ik dus zo vroeg uit was, had ik een uur te overbruggen. Ik was alvast naar hun huis gefietst, waar haar vader me binnenliet. Ik zat op de bank televisie te kijken terwijl hij in de keuken bezig was. Hij zat normaal gesproken altijd aan tafel, maar toen hij uit de keuken kwam liep hij mijn kant op. Ik weet nog dat ik hem vragend aankeek, omdat ik benieuwd was waarom hij richting mij kwam. Maar hij zei niets. In plaats daarvan liet hij zijn lichaam op het mijne vallen, zijn

linkerarm manoeuvreerde hij tussen mijn benen en zijn rechterarm sloeg hij om mijn schouder, waardoor ik klem kwam te zitten. Ik wist niet wat er gebeurde en probeerde met man en macht los te komen. Dat lukte natuurlijk niet, ik was dertien. Hij hijgde en kreunde, drukte zijn lichaam tegen het mijne, zijn heupen tegen de mijne en hij probeerde zijn tong bij mijn mond naar binnen te dringen. Maar ik hield mijn kaken en lippen stijf op elkaar en wendde mijn hoofd af. Ik schreeuwde dat hij moest stoppen en van me af moest gaan. Ik denk dat ik honderd levens had kunnen leven in die minuut, het voelde eindeloos. Maar het schreeuwen hielp. Het huis had dunne muren en de burens waren altijd thuis. Hij ging van me af, stond op en ging weer aan tafel zitten, waar hij altijd zat. Alsof er niets was gebeurd. Ik denk dat ik daar stuk ben gegaan.’ ‘Oh’, zei John, ‘erg.’ Hij was even stil en staarde in het niets, om zich vervolgens om te draaien en in slaap te vallen.

Elif was verbijsterd door de reactie van John. Ze wist niet hoe ze had verwacht dat hij zou reageren, maar in elk geval niet zo. Terwijl John sliep dacht ze na over het trauma wat ze zichzelf zojuist voor de eerste keer in haar leven hardop had horen uitspreken. Ze was als jong meisje dol geweest op de vader van haar buurmeisje. Het was een lieve, warme man die haar altijd met open armen ontving. Ze had zich snel thuis gevoeld bij hem, omdat ze vanaf de eerste dag als onderdeel van hun gezin werd behandeld. Ze deden samen boodschappen, hingen voor de televisie en ze at een paar keer per week met het gezin mee. De relatie tussen haar en de vader van haar buurmeisje was knuffelachtig. Dat vond ze fijn, ze voelde zich veilig bij hem. Ze gaf hem altijd een kus op zijn wang als ze binnenkwam en wegging, en vaak lagen ze met zijn drieën tegen elkaar aan op de bank. Hij was de vaderfiguur die ze thuis niet had.

Aan het begin van haar puberjaren veranderde hun relatie. Als ze binnenkwam en hem op zijn wang wilde kussen, draaide hij vaak zijn hoofd naar haar toe zodat haar lippen op die van hem landde. Ze voelde dat dit niet klopte, maar wist niet wat ze met dat gevoel aan moest. Haar onderbuik protesteerde luider op de avond dat ze mee was naar vrienden van haar burens. Ze danste, samen met de moeder van haar buurmeisje, op de Caribische muziek die vaker werd gedraaid. Die avond had de vader van haar buurmeisje verlekkerd naar het dansende lichaam van Elif gekeken, die toen twaalf was.

Elif wist niet wat dit betekende, alleen dat het ongemakkelijk voelde. Ze meed zijn blik. Ze was altijd veilig geweest bij dit gezin, dus kon ze zich niet voorstellen dat dat opeens anders was. Maar na het moment dat hij zijn lichaam aan haar had opgedrongen, had haar lichaam, zonder dat ze dit in de gaten had, ervoor gekozen om op slot te gaan.

Elif was, minuten nadat ze was aangerand, op de automatische piloot op de fiets gestapt. Ze had haar buurmeisje van school gehaald en die middag bij hen thuis doorgebracht zoals ze dat ontelbaar keren vaker had gedaan. Terwijl de vader van haar buurmeisje in stilte aan tafel zat.

Elif was zestien en na een jaar verkering had John het uitgemaakt. Ze vond zichzelf in een dieper dal dan de diepte van het donkerste stukje oceaan. Ze had hem nog steeds op een torenhoog voetstuk staan, dus een leven zonder hem dacht ze niet te kunnen overleven. Toen hij haar een maand later had laten weten terug te willen, kon ze haar geluk niet op. Ze was uit elkaar gespat van blijdschap. Maar vervolgens vertelde hij op MSN, tijdens een zoveelste ruzie, dat hij seks had gehad met iemand anders. Het voelde alsof de wereld onder haar voeten wegzakte.

‘Ja, wat wil je dan? Ik moest toch verdomme een keer ontmaagd worden. Ik ben al negentien en kan jou niet neuken.’

‘Heb je het wel veilig gedaan?’

‘Nee.’

‘Kan je haar vertrouwen?’

‘Weet ik veel, ze is m’n moeder niet.’

Elif liep wankelend naar de badkamer, ontdeed zichzelf van haar kleding en stapte hevig huilend onder de douche. Het water was zo heet dat ze haar huid voelde branden, maar dit viel in het niet bij de pijn die voortkwam uit de plek waar haar hart zich bevond. Ze zakte in elkaar terwijl tranen over haar wangen stroomde zoals de Gangesrivier dat tot in de oneindigheid door het Himalayagebergte deed.

‘Vanavond kom je naar me toe,’ stuurde ze hem niet veel later in een sms, ‘het maakt me niet uit hoe je het doet, het maakt me niet uit hoeveel pijn het doet, vanavond ga je me neuken.’

Het was avond. Elif lag op haar rug in haar bed, ze had zich ontdaan van haar kleren en John kwam bovenop haar liggen.

‘Toe maar.’ zei ze.

‘Weet je het zeker?’ vroeg hij twijfelend.

‘Ja.’ snauwde ze terug.

Ze voelde hoe hij zijn vlijmscherpe stanleymes voorzichtig tegen haar schede drukte en onmiddellijk trokken alle spieren die haar lichaam kende samen. Elif kneep haar ogen

dicht en tranen rolde voor de zoveelste keer langs haar slapen richting haar kussen.

‘Kan ik doorgaan?’

‘Ja.’ antwoordde ze terwijl ze snikte.

Zijn vlijmscherpe stanleymes leek te vermenigvuldigen en het voelde alsof er miljarden scherpe mesjes een gewelddadige dans opvoerden in het binnenste van haar zijn. Met elke stoot verlieten tranen haar ogen en ontsnapte er wanhopige snikken uit haar keel. Ze klonken alsof haar meest waardevolle bezit met bruto geweld van haar werd afgenomen.

Nadat John was klaargekomen lachte hij en straalde en gaf enthousiast een kus op het midden van haar voorhoofd.

‘Het is gelukt!’ riep hij vrolijk.

‘Ja.’ antwoordde ze, terwijl ze zich meer gebroken voelde dan ze hiervoor had gedaan.

De jaren erna had Elif John vaak op deze manier over haar grenzen heen laten gaan, zodat ze hem niet kwijt zou raken. Dat deed hun relatie geen goed. Elke week eindigde hun stapavonden in ruzie, tranen en schelden. Onuitgesproken verweet ze hem dat hij niet aanvoelde dat hij haar meer en meer kapot maakte, elke keer als hij bij haar binnendrong. Elif begon een steeds grotere hekel aan haar vriendje te krijgen. Hoe meer ze hem hekelde, hoe onzekerder hij werd. Dat was een keerpunt. Het was de eerste keer in haar leven dat haar zelfvertrouwen groeide. Ze kon hem niet langer uitstaan. Ze walgde van zijn lichaamsgeur, ze haatte zijn lul en als hij haar probeerde aan te raken wilde ze hem het liefst in zijn gezicht trappen.

Na een tienerrelatie van drie en een half jaar zette ze hem aan de kant en bleek ze sterk genoeg om bij haar besluit te blijven. Ook toen hij midden in de nacht huilend een voicemail achterliet en dreigde dat hij zichzelf van het leven zou beroven, liet ze zich niet ompraten. Ze hadden er allebei naast gezeten toen ze dachten dat Elif altijd als mak lammetje bij hem terug zou komen.

Pijn deed haar hart. Ze was zo lang afhankelijk van hem geweest dat haar leven instabiel voelde toen ze besloot van hem los te komen. Het duurde even tot ze haar evenwicht terug had gevonden.

Een tijdlang vreesde ze seks nadat het uit was gegaan met John, ze verwachtte dat haar seks nooit pijnloos zou zijn, want pijnloze seks had ze niet gekend. Haar psyche bleek echter anders te werken dan ze aanvankelijk dacht. Toen ze voor het eerst met een jongen in bed lag die niet John was, merkte ze dat ze niet meer op slot zat. Hij penetreerde haar zonder veel moeite en zijn lid voelde niet alsof het was opgebouwd uit scherpe messen. Elif begreep niet waarom seks nu een gemakkelijke opgave was, in

plaats van een onmogelijke. Ze genoot van het feit dat ze jongens opeens probleemloos haar binnenste kon bieden. Dat was bij John nooit gelukt.

Zo scharrelde Elif zorgeloos het leven door. Seks was de moeite waard geworden omdat ze leerde dat ze met haar vrouwelijkheid mannen kon betoveren, dat gaf haar een krachtig gevoel. Ze had zichzelf met die kracht omgedoopt tot zelfverzekerde aantrekkelijke jonge vrouw. Door zichzelf zo te profileren, werd ze ook zo gezien, merkte ze.

««« Zomer 2010 – Lente 2016 »»»

Seks was een onderwerp dat in haar jeugd zelden een gesprek met woorden vulde. Haar moeder had geen relatie gehad sinds Elif op aarde was waardoor ze altijd met z'n tweeën waren geweest.

Niet alleen seks was taboe, maar romantische liefde ook. Hoe een gezonde liefdevolle relatie eruitzag had geen onderdeel van haar opgroeien uitgemaakt. Het hielp niet dat haar eerste seksuele ervaring een aanranding was door iemand die ze met haar hart vertrouwde. Dat het pad naar en haar ontmaagding zelf minstens zo traumatiserend waren, maakte dat het nog lang duurde voordat Elif leerde echt van seks te genieten. Ze had geleerd hoe ze mannen om haar vinger moest winden, maar er waren er maar weinig die haar niet snel verveelden. Tot ze Martijn leerde kennen. De aantrekkingskracht die Elif rondom Martijn ervoer was een gevolg van zijn onmiddellijke onvoorwaardelijke liefde voor haar. Ze hield van zijn overgave.

Elif was net twintig toen ze hem ontmoette op de studentenvereniging waar ze allebei lid waren. Hij liet haar lachen zoals geen ander dat eerder had gedaan en zijn zachtaardige karakter bood ruimte voor haar overweldigende bestaan. Martijn had een relatie toen ze elkaar leerden kennen, maar omdat hij -zo bleek later- verslaafd raakte aan Elif, hoefde Elif niet lang op hem te wachten.

Een paar maanden voor hun eerste date was Elif voor het eerst één met xtc geworden. Op de verjaardag van een vriendin, die in een club werd gevierd, had ze een stukje van een roze pil in haar handen gedrukt gekregen, vergezeld door de nodige instructies. Ze legde de pil op haar tong, walgde van de vieze smaak en spoelde 'm weg met een slok bier. Ze was zo overdonderd van het positieve effect dat dat kleine pilletje op de rest van de nacht had gehad, dat ze het middel het liefst aan heel de wereld had gevoerd. Haar enthousiasme had ze onder andere met Martijn gedeeld en daarom was de

invulling van hun eerste avond samen snel bepaald. Hij kwam haar ophalen in de auto van zijn moeder en samen reden ze naar zijn appartement. Martijn kon zijn zenuwen moeilijk bedwingen maar toen de xtc bij hen allebei insloeg waren deze als sneeuw voor de zon verdwenen, de vergetelheid in zo leek het.

Hij woonde samen met zijn beste vriend in een vrij modern appartement. Het was een typische woning voor twee jongens begin twintig. Rommelig, een chesterfield in de woonkamer, daarboven een grote zwartwit foto met daarop de straten van New York en alleen de taxi's in het geel, een brede televisie met daaronder een PlayStation en x-box, twee gitaren aan de muur en een grote glazen eettafel met niet-bijpassende stoffen eetkamerstoelen. Het appartement bevond zich op de achtste verdieping en omdat één muur niets dan raam besloeg hadden ze een waanzinnig uitzicht over de stad. De lederen chesterfield zat niet lekker.

‘Dans met me!’ zong Elif vrolijk.

‘Ik dans niet.’ reageerde Martijn onzeker lachend.

‘Wat?’ lachte Elif, ‘Iedereen danst toch?’

‘Ik niet, ik kan het niet.’

‘Natuurlijk wel! Iedereen kan dansen!’ en ze meende het.

Speels trok ze hem aan zijn armen van de bank af en samen dansten ze. Het duurde niet lang voordat Martijn zijn onzekerheid vaarwel had gezegd. Ze waren verliefd en waanden zich in een utopisch sprookje. Martijn rende enthousiast het appartement door en wist niet wat hij met zijn gelukzalige gevoel aan moest. Elif liet hem kennis maken met elektronische muziek en ze sprongen, uren zo voelde het, in het donker op zijn bed op het ritme van de bas. Ze geloofden op de maan te zijn omdat de zwaartekracht van de wereld verdwenen leek. Toen kusten ze.

‘Wow,’ zei Martijn, ‘dit is de allerbeste eerste zoen die ik ooit heb gehad.’

Elif was ook onder de indruk van hoe goed ze kusten.

Zijn beste vriend Jelle kwam thuis van hockeytraining en Elif knuffelde hem toen hij zijn hand uitstak om zich voor te stellen.

‘Speel een stukje gitaar voor ons!’ riep Martijn naar hem.

Terwijl Martijn en Elif in zijn kleine, donkere kamer vrolijk op zijn bed op en neer sprongen, zat Jelle op de bedrand. Hij speelde op zijn gitaar en zong het mooiste liefdeslied dat de maan ooit had gehoord.

Vanaf dat moment waren Martijn en Elif onafscheidelijk. Hoewel hun vrienden veel over de intensiteit van hun relatie te zeggen hadden, genoten ze met volle teugen van elkaar. Het was na hun eerste date zelden voorgekomen dat ze niet in hetzelfde bed

sliepen. Met volle overtuiging wandelden ze opgetogen de toekomst tegemoet. Elif had Martijn na een paar maanden aan haar moeder voorgesteld als de vader van haar kinderen, zo zeker was ze van hem. Hij straalde toen ze die gedachten tot woorden vormde.

Van de maan was Elif op een roze wolk gestapt en zo zweefde ze door het leven. Maar hoe meer ze van Martijn voelde te houden, hoe meer het binnenste van haar zijn in opstand kwam. Ze begreep niet waarom: nooit was een man zo goed voor haar geweest. Hij gaf haar een veilig gevoel, ze wist dat hij haar grenzen nooit zou overschrijden. Hij droeg haar op handen.

En toch, hoe meer haar liefde voor hem groeide, hoe meer weerstand ze voelde tijdens de seks. Hoe meer seks ze hadden, hoe angstiger ze werd. Wanneer Elif met hem het bed deelde kwam haar geest terecht in een andere dimensie waarin de vader van haar vroegere buurmeisje opdoemde. Het kwam vaker wel dan niet voor dat Martijn en Elif de seks moesten afkappen omdat ze werd overvallen door paniek. Zonder dat ze zichzelf stuurde duwde ze Martijn van zich af om angstig naar de andere kant van de kamer te vluchten. Hij keek in haar ogen die gevuld waren met niets dan angst. Ze bevroor zoals een hert dat deed wanneer het in de koplampen van een naderende auto keek. En zo ging Elif weer op slot.

Ze kon niet anders dan ook met hem haar verhaal te delen. Maar Martijn was goed voor haar. Zij was zijn meest waardevolle eigenschap. Zij gaf hem rede, vond hij. Zij definieerde zijn bestaan. Hij reageerde daarom meer empathisch dan ze had durven hopen. Martijn gaf de dimensies ruimte en tijd een nieuwe betekenis toen hij haar liet merken dat ze alle ruimten en tijden kon nemen die ze nodig had om zich weer comfortabel te voelen tijdens hun spel der liefde. Samen besloten ze dat ze hulp zou zoeken.

Ze zat oog in oog met iemand die niet haar huisarts was. Een Indiase man die niet veel ouder leek dan zij. Hij had duidelijk nog maar net zijn diploma op zak. Ze nam diep adem en vertelde haar verhaal, met tranen die over haar wangen stroomden zoals de Gangesrivier dat tot in de oneindigheid door het Himalayagebergte deed. Ze vertelde over hoe ze was aangerand, over haar ontmaagding en over hoeveel paniek en pijn ze nu ervoer omdat ze van haar vriendje was gaan houden. De verse huisarts was zichtbaar aangedaan. Hij vatte haar klachten samen als posttraumatische stressstoornis en verwees haar naar een grote instelling binnen de geestelijke gezondheidszorg.

Elif was blij dat ze geholpen zou worden. Na haar intake op de afdeling die speciaal voor mensen zoals zij in het leven was geroepen, werd haar gevraagd om online een lange vragenlijst in te vullen en haar klachten te omschrijven. Deze *evidence based* methode vertelde haar behandelaar dat Elif niet binnen de kaders van een posttraumatische stressstoornis viel. Daarom werd ze doorgestuurd naar een seksuoloog op een andere verdieping in hetzelfde gebouw die haar op haar vaginisme zou behandelen.

Elif studeerde psychologie en had alle wetenschappelijke artikelen in haar hoofd moeten stampen rondom effectieve klinische psychotherapeutische behandelingen. Nu zat ze tegenover een jonge vrouw; ze was lang, blond, met rode wangen, een ronde bril en schuchter karakter. Het type waar Elif nooit bevriend mee zou zijn geworden als ze elkaar in de club hadden ontmoet. Ze zou haar daar ook eigenlijk nooit tegen zijn gekomen, want daar had deze vrouw duidelijk nooit een voet binnengezet. Het was het type waar Elif in het dagelijks leven met haar krachtige energie onbedoeld overheen zou zijn gewalst.

De seksuoloog oogde meer onzeker dan Elif en toch moest deze vrouw haar handvatten bieden om te genezen. Over haar traumatische seksuele verleden werd niet gesproken. Elif vroeg waarom, omdat ze zelf duidelijk een verband ervoer tussen die gebeurtenissen en het feit dat ze nu niet met Martijn naar bed kon. Een bevredigend antwoord kreeg ze niet, wat ironisch voelde. Haar seksuoloog vertelde dat ze de regels van de zorgverzekeraar moesten opvolgen en dat ze zich niet zouden focussen op posttraumatische stressklachten omdat de vragenlijst had uitgewezen dat Elif daar niet voldoende last van ondervond.

Dus zat Elif week na week, soms met Martijn en soms zonder, bij deze vrouw om te praten over welke handelingen ze uit kon voeren om haar lichaam weer seksueel actief te krijgen. Ze kreeg tips om haar libido op te schroeven, ze moest vingers bij zichzelf inbrengen en als dat lukte moest Martijn hetzelfde bij haar doen. Glijmiddel zou de heilige graal zijn. In bed ontstond een geforceerde, asexuele en klinische bende die vooral frustratie veroorzaakte. De oefeningen zorgden ervoor dat Elif mínder van Martijn moest hebben, want alle spontaniteit leek met haar libido mee te zijn opgedroogd.

‘Wil je eigenlijk wel met Martijn naar bed?’ vroeg haar seksuoloog tijdens de zoveelste sessie, nadat vooruitgang achterwege bleef.

‘Ik wil met niemand naar bed.’ zei Elif nors omdat ze zich na al die uren nog steeds niet gehoord voelde door de lange blonde vrouw met ronde bril en rode wangen.

‘Je moet natuurlijk wel je oefeningen blijven doen en Martijn een kans geven als je je

libido terug wil vinden.'

Elif wist wat haar behandelaar deed. Ze had tijdens haar studie moeten leren om cliënten te confronteren met hun nalatigheid als de therapie niet zo effectief uitpakte als de bedoeling was. Elif wilde deze vrouw het liefst uit het raam gooien. Ze was inmiddels anderhalf jaar samen met Martijn en haar libido was bijna de helft daarvan zoek. Ze werd nergens opgewonden van. Niet van Martijn, niet van andere mannen, niet van haar fantasie, niet van pornografie. Ze was weer stuk en wist zeker dat seks niet aan haar besteed was.

Elif had de therapie bij haar seksuoloog na een half jaar afgekapt. Zij en Martijn waren niet veel verder gekomen en hun relatie werd met de dag vruchtelozer. Hoewel ze dol op elkaar waren en elkaar veel knuffelden en aanraakten, werd het gebrek aan seks een steeds zwaardere deken die hen verstikte. Ze waren drie jaar samen en het gebrek aan seks was uitgegroeid tot een probleem dat hun relatie leek te definiëren. Vanwege het maatschappelijke taboe dat ze allebei voelden, deelden ze hun probleem met bijna niemand.

Het was zomer. Elif was vierentwintig en met haar moeder zou ze een week op yogavakantie gaan in het noorden van Italië. De band tussen haar en haar moeder had slechtere tijden gekend. Omdat Elif voor het eerst in haar leven in dezelfde pas liep als de rest van de samenleving; ze studeerde, werkte en woonde samen met een jongen die goed voor haar was, was er maar weinig reden voor strijd tussen de twee.

Het huis, waar ze met nog twaalf andere vrouwen verbleven, stond op een groene berg naast een groots meer. 's Ochtends werden ze gewekt door vogels en als ze naar buiten keken zagen ze een oneindigheid aan vlinders door de tuinen fladderen. Elke dag startten ze met yoga gevolgd door meditatie, om dit later op de dag nogmaals te herhalen. Elke avond was een andere activiteit georganiseerd, gericht op het beter leren kennen van het zelf. Het was een periode waarin Elif haar spiritualiteit geen aandacht gaf, dus grapte ze vaak met haar moeder over de zweverigheid van de organisatoren van hun vakantie.

Het was donderdagavond toen ze in de zaal stonden waar de yogalessen en andere activiteiten plaatsvonden. De groep werd verdeeld in tweetallen en Elif was gekoppeld aan een andere jonge vrouw met wie ze het goed kon vinden. Ze kregen de opdracht om tegenover elkaar te staan, met zo'n twee meter ruimte tussen elkaar in, en elkaar onafgebroken in de ogen te kijken. Op het signaal van één van de organisatoren

mochten ze het oogcontact verbreken en werd er klassikaal gereflecteerd op de gevoelens die hierbij naar boven kwamen. Elif vond het ongemakkelijk. Ze had het gevoel dat ze recht in haar ziel werd gekeken en dat haar partner haar beter kon zien dan Elif zicht op zichzelf had. Vanuit haar onderbuik voelde ze een onzekerheid opkomen die ze niet kon plaatsen.

Voor de tweede opdracht werd de vrouwen opgedragen om elkaar wederom in de ogen te kijken, waarbij er één van de twee langzaam toenadering zocht richting de ander. Het doel was om dicht bij elkaar te eindigen. Elif werd overvallen door haar emoties. Hoe dichterbij haar partner kwam, hoe misselijker ze werd. Elif huilde en het voelde alsof ze moest overgeven. De blik van haar partner veranderde in een zorgelijke.

De vrouw die het programma leidde stopte hen en vroeg, klassikaal, waardoor de moeder van Elif ook in de gaten kreeg dat het niet goed met haar dochter ging, wat er aan de hand was. Elif deelde dat ze zich niet comfortabel voelde bij haar partner die steeds dichterbij kwam, omdat het haar herinnerde aan hoe er eerder over haar grenzen heen was gegaan. Ze mocht stoppen.

‘Wil je me vertellen wat er net gebeurde?’ vroeg haar moeder aan Elif toen ze niet veel later in hun kamer zaten. De vraag werd met zo’n ernst gesteld dat Elif niet geen antwoord durfde te geven. Ze had haar moeder nooit verteld over de aanranding en ook niet over hoe traumatisch haar ontmaagding was geweest. Dit was het moment om alles met haar moeder te delen.

Haar moeder reageerde geschokt. ‘De klootzak.’ had ze gezegd, doelende op hun vroegere buurman. Haar moeder schold nooit.

Diezelfde avond, tijdens het collectief mediteren na de yogasessie, hoorde Elif snikken. Ze wist dat dat haar moeder was. Elif had er last van, ze wilde niet dat haar moeder huilde om wat haar was overkomen, al helemaal niet waar ze bij was, en nog minder in gezelschap van alle andere vrouwen.

Het snikken werd erger. Het geluid veranderde in lange, luide halen van verdriet. Hartverscheurende klanken vulden de ruimte. Haar moeder huilde alsof haar kind iets was aangedaan door iemand die ze dacht te kunnen vertrouwen. Elif stond op, ging naast haar moeder liggen en sloeg een arm om haar heen.

Ze vond het oneerlijk dat ze haar moeder moest troosten voor háár trauma. Ze vond het oneerlijk dat haar moeder háár trauma met anderen deelde door haar verdriet de vrije loop te laten in deze galmende ruimte. Ze haatte het dat háár trauma opeens het trauma van haar moeder was geworden. Elif voelde zich het slachtoffer van de emoties

van haar moeder, terwijl ze tegelijkertijd haar vader was door die emoties te veroorzaken.

Elif en haar moeder hadden twee jaar voor de yogavakantie samen de begrafenis van de vader van haar buurmeisje bezocht. Hij had kanker gehad en was daaraan gestorven. Ze kon zich de gedachten die ze dacht toen zijn kist de grond in werd getakeld nog goed herinneren. Iedereen had gehuild, ze vond het moeilijk om haar buurmeisje verdrietig te zien om het verliezen om haar vader. Maar ze vond het heerlijk om hem te zien gaan. Het was zijn verdiende loon, dacht ze. Dat gore lijf werd opgevreten door maden want de duivel was hem komen halen. Hij zou nu eeuwig branden, zoals dat hoorde bij smerige mensen die met hun klauwen niet van kinderen af konden blijven. Ze lachte vanbinnen, manisch, hysterisch. Ze was dolgelukkig geweest omdat hij er niet meer was, hoewel ze het tegelijk oneerlijk vond dat zij niet degene was die hem van het leven had beroofd.

Eenmaal terug in Nederland had haar moeder meteen actie ondernomen om Elif te helpen. Ze kende een man die zijn behandeling baseerde op oude oosterse methodieken. ‘Trauma,’ had hij gezegd, ‘zit vast in het lichaam’. Het was daarom de bedoeling om de traumatische gebeurtenis los te koppelen van fysieke reacties. Toen Elif tegenover hem op een bank zat voelde dat dubbel. Ze had mannen nooit snel vertrouwd, vooral niet als ze met hen over persoonlijke gebeurtenissen moest praten. Maar ze gaf hem een kans, want ze zat nog steeds op slot en er was niets dat ze liever wilde dan weer met Martijn de liefde bedrijven.

Haar behandelaar vroeg Elif om te ontspannen. Met haar benen naast elkaar, haar handen op haar bovenbenen en haar voeten in contact met de grond. Hij stelde haar vragen over de aanraking en het was aan Elif om zich bewust te worden van de sensaties in haar lichaam als ze terugdacht aan dat moment.

Haar hartslag verhoogde, haar adem stokte, ze voelde haar bloed door haar lichaam stromen, haar handen zweten, haar rug aanspannen en kaken klemmen. Haar behandelaar deed ademhalingsoefeningen met haar, om de spanning uit haar lijf te krijgen. Ze bleven dit ritueel sessieslang herhalen, net zolang tot de spanning was afgenomen tot een minimum. Hierna was het aan haar om zich te focussen op haar

schede, en bewust te raken van hoe haar bekken reageerde wanneer ze spraken over de keren dat mannen haar grenzen hadden overschreden.

Er leken dankzij dit ritueel blokkades te zijn opgeheven die eerder de communicatie tussen haar geest en lichaam in de weg zaten. Toen ze inbeeldde hoe ze gepenetreerd werd, voelde ze zichzelf op slot gaan. Deze reactie had ze nooit eerder zo bewust ervaren, ze merkte altijd pas dat ze op slot had gezeten op het moment dat John of Martijn bij haar naar binnen probeerde te komen en dat niet lukte door de overweldigende pijn die het deed.

Nu ze ervoer hoe het binnenste van haar zijn krampachtig samentrok bij het idee van seks, leerde ze middels ademhalingsoefeningen haar bekken te ontspannen. Ze leerde dat ze niet angstig hoefde te zijn voor seks, omdat ze zelf in staat was om de controle te behouden.

‘Je hoeft nooit seks met iemand te hebben als je dat niet wil.’ zei haar behandelaar.

Elif huilde. Die simpele en logische woorden had niemand ooit zo direct tegen haar gezegd. Ze wist niet dat het nodig was ze te horen, maar dat was zo.

Hij vroeg haar welk dier ze krachtig vond. ‘Een tijger.’ had ze geantwoord. Hij vertelde haar dat tijgers zo nu en dan ook strak van spanning stonden, maar enkel wanneer ze daadwerkelijk in gevaar waren. Hij leerde haar dat ze controle had over haar eigen fysieke reacties, dat ze zelf in staat was om te bepalen wanneer ze in gevaar was en wanneer niet. Elif’s vertrouwen in het zelf groeide en de fysieke spanning nam af.

Langzaamaan bloeide ze op: ze vond haar interesse in seks terug en raakte steeds vaker weer opgewonden. Ze zat niet meer op slot.

Elif was dolgelukkig omdat ze haar sekszin terug had gevonden. Ze had eerder gedacht dat ze voor altijd sekszinloos door het leven zou gaan en nu bleek ze opeens genezen.

Maar ondanks dat haar libido weer op de voorgrond trad, merkte ze dat haar aantrekking tot Martijn achterbleef. Het was af en toe gelukt om fijne seks te hebben, maar liever fantaseerde ze over anderen. Dat was de reden geweest dat haar nieuwgevonden lust het voor het zeggen kreeg en ze een open relatie aan Martijn had opgedrongen.

««« Winter 2017 – Lente 2019 »»»

De ochtend waarop Niek haar vertelde dat hij verstrikt was geraakt in het web van zijn eigen leugens, veranderde alles. Hij biechtte op dat hij gebroken was, dat hij het leven

te moeilijk vond. Elif had haar geluk in zijn handen gelegd, dus toen ze erachter kwam hoe hij was gebroken, brak ook haar geluk in stukken. Ze wilde hem helen zodat ook zij heelde. Dan zouden ze samen weer gelukkig zijn.

Hun verstandhouding werd nog ongezonder dan dat 'ie al was. Ze klampte zich aan hem vast, maar omdat ze allebei in stukken lagen lukte het hen allebei niet om zichzelf of de ander bij elkaar te houden. De ijzersterke aantrekking tussen hen leek ijzersterker te zijn geworden, het ontbrak aan een stabiele fundering waar ze samen op konden voortbouwen.

Ze gingen een moeilijke periode tegemoet. Liefde was er in overvloed, maar dat was niet genoeg voor een gezonde relatie. Elif deed alles in haar macht om Niek te helpen, maar omdat ze zoveel pijn voelde als gevolg van zijn leugens, kon ze hem niet helpen. Ze was verblind en vervaagd door haar woede en verdriet, ze stuurde hem een kant op die voor hem niet goed voelde, maar toch dacht ze te weten dat dit was wat hij nodig had. Ze overtuigde hem zijn leugens op te biechten aan zijn familie en vrienden en ze oreerde over hoe zijn wietgebruik zijn ondergang was. Hij hield van haar en vanwege zijn schuldgevoel accepteerde hij met weerstand haar sturing, terwijl ze allebei diep van binnen wisten dat niemand geholpen kon worden als diegene daar zelf nog niet klaar voor was.

Hun relatie werd giftig en er ontstond een nog grotere afhankelijkheid van elkaar. Elif werd bang om afstand van hem te doen, omdat ze vreesde dat hij haar vertrouwen dan weer zou schaden. Hun relatie werd een cocktail van verlatings- en bindingsangst. Ze durfden zich allebei niet aan de ander over te geven, maar durfden ook niet van elkaar los te komen. Elif kreeg daarbij nachtmerries, hevige nachtmerries met beelden van haar buurman. Zodra ze haar ogen sloot als ze 's avonds in bed lag was hij daar. Ze had hem op alle mogelijke manieren pijn gedaan: de ene avond trok ze één voor één zijn nagels uit en hakte ze vervolgens zijn tenen en vingers en daarna zijn ledematen af, de volgende nacht gebruikte ze een mes om de huid van zijn gezicht te villen en zijn gezicht daarna tegen de muur te slaan, de nacht daarop schoot ze van een afstand met pijl en boog op hem, terwijl hij aan de muur geketend zat. Ze genoot daarvan, maar haar buurman deed dat ook. Ze haatte hem, ze haatte hem met elke vezel in haar zijn. Elke nacht werd ze opnieuw wakker, badend in het zweet. En er was niets of niemand die haar rustig kon krijgen. Behalve Niek.

Dit zorgde ervoor dat Elif uiteindelijk zelf, voor de zoveelste keer, therapie opzocht. Ze benaderde een behandelaar die haar ook had behandeld toen ze zestien was en voor de zoveelste keer op school en thuis tegen problemen aanliep. Deze vrouw was de eerste

geweest die haar leek te begrijpen. Zij was de reden geweest dat Elif zelf later psychologie zou gaan studeren.

Elif had van haar, op zestienjarige leeftijd, de opdracht gekregen om alle vervelende eigenschappen op te schrijven die ze in een leraar zag met wie ze continu in conflict lag. Dat was een gemakkelijke en zelfs vermakelijke taak geweest. Ze had vrolijk een A4-tje gevuld met een lange lijst aan negatieve kenmerken. De psycholoog vroeg toen hoe Elif dacht dat ze die eigenschappen kon herkennen. Ze had haar behandelaar met onbegrip aangekeken. Die lichtte vervolgens toe dat eigenschappen in een ander alleen herkend konden worden als die eigenschappen ook in de observator aanwezig waren: iets wat ze niet kende was onmogelijk te herkennen.

Er was als kind vaak tegen Elif gezegd dat ze slecht met kritiek om kon gaan, maar daar was ze het nooit mee eens geweest. Ze was het vooral oneens geweest met de kritiek die ze kreeg. Ze erkende dat dat voor critici vooral een bevestiging van hun mening was, maar dat had haar nooit iets kunnen schelen. Op dit moment was dat anders geweest: haar psycholoog had gelijk gehad. Het was onmogelijk om het onbekende te herkennen. Ze moest op dat moment toegeven dat die leraar, die ze absoluut niet uit kon staan, juist een reflectie was van het stuk in zichzelf dat ze absoluut niet uit kon staan. Hij confronteerde haar met het deel in zichzelf dat ze niet onder ogen wilde komen. Ze was die psycholoog altijd dankbaar gebleven voor dat inzicht, het had haar kijk op het leven significant veranderd.

Nu, ruim tien jaar later, zat ze tegenover diezelfde psycholoog en deelde haar verhaal. Ze vertelde over de aanranding, over haar ontmaagding, over Martijn en over Niek. Ze vertelde over haar liefde voor Niek en zijn liefde voor haar, maar dat dit niet voldoende bleek te zijn voor een gezonde relatie. Ze vertelde over haar nachtmerries en haar diepgewortelde haat voor haar dode buurman, die voortkwam uit het binnenste van haar zijn.

Haar psycholoog vroeg haar of ze schuldgevoelens ervoer als gevolg van de aanranding. 'Nee,' had Elif heel stellig gezegd. En dat was niet gelogen. Ze haatte hem, niet zichzelf. Ze had altijd geweten dat hij fout had gezeten. Dat er niets was wat zij verkeerd had gedaan. Dat hij misbruik had gemaakt van de situatie, van zijn macht en van haar onschuld. Woede voelde ze; het was woede waarmee hij haar had achtergelaten. Ze vertelde haar psycholoog dat ze het fysieke trauma had verwerkt, dat ze bij iemand was geweest die haar had geleerd hoe ze de controle over haar lichaam terug kon krijgen en op die manier weer had geleerd om van seks te genieten. Maar nu Niek zijn leugens had opgebiecht en daarmee haar vertrouwen had geschaad, zoals haar

buurman dat ook had gedaan, bleek het psychische trauma opeens weer ruimte in te kunnen nemen.

Haar psycholoog stelde de juiste vragen. Elif zei dat ze woedend was omdat een volwassen man op deze manier misbruik kon maken van een jong meisje. Dat er mensen bestonden die het in hun hoofd haalden om iemand anders voor het leven te beschadigen omdat ze hun eigen lust voor de wil van de ander plaatsten. Ze walgde nog meer toen ze hardop uitsprak dat zij nog maar een kind was, en hij een man van in de zestig. Tijdens haar sessies kwam alle woede in haar naar boven. Dat haar onrecht was aangedaan door iemand die ze vertrouwde alsof het haar vader was, kon ze al die jaren later nog steeds niet geloven. Haar psycholoog haalde de instinctieve *fight or flight* response erbij, en vertelde ook dat er in dit soort gevallen regelmatig een *freeze*-reactie optrad. In dat geval werd het slachtoffer zo overvallen door de dader dat diegene vaak verstijfde. Het niet terugvechten was een reden dat veel slachtoffers met schuldgevoelens kampten, met gedachten die hen teisterden omdat ze vertelden dat ze het misbruik over zichzelf hadden afgeroepen.

Elif kon zich daar moeilijk in inleven. Ze was altijd een vechter geweest. Ze had het leven bevochten zo lang als ze zich kon herinneren, dus ook toen dit gebeurde was ze in vechtersstand geschoten. Ze had geschreeuwd, ze had hem van haar af proberen te duwen, haar nagels gebruikt, haar kaken, benen en knieën geprobeerd dicht te klemmen en alles gedaan wat ze kon om hem te laten stoppen.

‘En wat is er toen gebeurd?’ vroeg haar psycholoog.

‘Toen stopte hij.’ hoorde Elif zichzelf hardop zeggen.

‘Toen stopte hij.’ bevestigde haar psycholoog.

‘Heb je er wel eens over nagedacht wat er was gebeurd als je niet had gevochten?’

Elif was even stil.

‘Ik ben vrijgevochten.’

‘Je bent vrijgevochten.’ herhaalde haar psycholoog.

De sessies erna gingen ze met EMDR aan de slag, een traumabehandeling om de psychische emotionele reacties los te koppelen van gebeurtenissen die de herinnering aan het trauma terugbrengen. Deze sessies hadden geholpen: de nachtmerries verdwenen, ze werd niet meer badend in angstzweet wakker en ze had de aanranding een plek kunnen geven. Wanneer ze erover praatte huilde ze niet meer en voelde ze niet meer.

Ze was net thuis aangekomen en voelde de hand van Maksim nog op haar wang gloeien toen ze een berichtje van hem ontving. Ze dacht terug aan haar EMDR-behandeling. Ze was er altijd positief over geweest, tot nu. Haar seksuele ontwikkeling was niet verlopen zoals ze had gehoopt. Hoewel mannen de laatste jaren vrijwel altijd meer van haar wilden zodra ze één keer met ze naar bed was geweest, had zij daar nooit iets bij gevoeld. Ze was daarin anders dan haar vriendinnen. Zij namen het mannen kwalijk als deze niets meer lieten horen nadat ze een nacht tussen de lakens waren beland. Elif had het altijd voor die mannen opgenomen: seks betekende in haar ogen niet dat ze de ander daarna iets verplicht was.

Tot nu, tot Maksim, waarbij ze zichzelf zodanig over haar rationele en morele grenzen had laten gaan, dat ze niet anders kon dan onder ogen komen dat haar relatie met seks een hele ongezonde was geworden. Ze realiseerde dat EMDR niet enkel haar trauma van haar gevoel had losgekoppeld, het had seks in het algemeen van haar gevoel losgekoppeld.

Lente 2020

De clubs waren dicht en festivals verboden. De pandemie had heel de wereld in irrationele staat van paniek gebracht. Elif wist niet dat ze zich nog verder van haar medemens verwijderd kon voelen; het bleek te kunnen. Heel Nederland leek achter de keuzes van de overheid te staan, behalve zij. Ze had met vrienden zelden frictie gehad over kernwaarden, maar plotseling stond ze lijnrecht tegenover degenen die haar het meest dierbaar waren, meer dan ze ooit eerder had gevoeld te doen.

Ze had zich gedurende haar volwassen bestaan in conversaties actief ingezet voor de balans van de aarde en alles daarop, en actief afgezet tegen de arrogantie van de mens. Ze vond dat er te weinig anderen waren die zich daar net zo mee bezig hielden als zij. De westerse samenleving was verslaafd geraakt aan comfort en consumeren en vergat daarom wat het goede was. De hypocrisie van het collectief werd in haar gezicht gesmeten toen het virus Europa had bereikt. Haar omgeving veranderde van de één op de andere dag in een belerende vinger die haar met de nek aankeek zodra ze zich tegen de maatregelen uitsprak. Dat wakkerde het rebelse vuur aan dat Elif altijd al in zich had branden.

Sinds ze bestond had ze de beleving gehad onvrij te zijn. Nu werden de vrijheden die ze wel had gekend zelfs verboden. Vrijheid: het concept waar ze altijd naar had verlangd, waar ze tijdens haar reizen van had geproefd maar wat ze nog steeds niet had kunnen verorberen.

In het diepe dal waarin haar geest dwaalde stuitte ze op een opstandig vuurtje dat, zodra Elif het opmerkte, haar energie nam om in een laaiende vlammenzee te transformeren. Ze had zich nog nooit zo alleen en krachtig in haar eenzaamheid gevoeld.

Inmiddels was ze zichzelf vaak tegengekomen en de ervaring leerde dat ze andere verbanden legde dan de meesten. Ze hield niet van systemen en structuren die voor haar bepaald werden, ze had altijd haar eigen systemen en structuren geprobeerd te construeren. Ze werkten, vooral nu. Ze kon op alle vlakken onderbouwen waarom de gestelde maatregelen die de overheid aan de samenleving opdroeg waren gebaseerd op overmatige instinctieve angst en niet op verstand. De mensheid was bang om te sterven en daarom niet in staat om deze plotselinge dreiging te overzien. Het collectief, verblind door angst en het onvermogen om deze angst te scheiden van het zelf. Elif was niet bang om dood te gaan en ook niet bang om iets of iemand te verliezen. Het

leven kon haar al sinds ze jong was niet veel schelen. Die nonchalance resulteerde in een heldere, afstandelijke kijk op de globale pandemie. Ze had eindeloos kunnen oreren over hoe het anders kon.

In de maand nadat ze terug was uit de Verenigde Staten had ze haar tijd gebruikt om zich niets van de wereld aan te trekken. Ze was gestopt met werken. Ze had zichzelf vier weken gegeven om precies te doen wat haar ingaf, zonder zich te laten beïnvloeden door stemmen in haar hoofd die werden gevormd door aangeleerde ideeën over wat goed en slecht was. Ze sleet haar weken met het roken van jointjes, series kijken in bed en ongezond eten in overvloed.

Na vier weken met niets en niemand rekening te hebben gehouden, op de zolderkamer van het huis waar ze gedurende haar tienerjaren had gewoond, was het genoeg. Ze voelde een intrinsieke drang om in beweging te komen. Het pad richting Maksim was niet het hare geweest. Het pad van nog beperktere vrijheden was het zeker ook niet. Welke kant ze wel op moest, dat wist ze niet. Ze besepte voor het eerst in haar leven dat ze niet in staat was, nog minder dan ze ooit was geweest, het systeem en de mensen daarbinnen te veranderen. Er was maar één pad dat ze in kon slaan, nu ze zelfs door haar dierbaren in haar kernwaarden niet meer begrepen werd. Het pad waar ze nog licht zag branden was het pad dat liep richting acceptatie van het bestaan zoals het in het hier en nu was. Ze wist alleen niet hoe. Dus vertrok ze weer.

Ze had haar backpack voor de zoveelste keer ingepakt en haar moeder voor de zoveelste keer gedag gezegd. Ze stonden bij een tankstation langs de snelweg. Liften was de laatste decennia niet gebruikelijk omdat ook hier de samenleving angstig tegenover stond. Haar moeder stond daarom ook, voor de zoveelste keer, niet te springen om de keuze die Elif had gemaakt. Dat kon haar niet schelen. Ze koesterde nog steeds een mate van wrok jegens haar moeder omdat zij er bewust voor had gekozen haar dochter geboren te laten worden en ook nog eens vaderloos op te laten groeien. Dat was reden genoeg om zich niet te veel van de gevoelens van haar moeder aan te trekken, vond Elif. Dus reed haar moeder weg. Elif streek neer op een vervallen picknicktafel die naast de parkeerplaats stond. Ze nam een diepe ademteug in de hoop dat de vervuilde snelweglucht haar verfrissing en moed zou schenken. Liftend Europa door, aan het begin van een pandemie, was een nieuw avontuur. De wolken waren grijs, net als, dacht ze, haar toekomst. Er zat storm en onrust in de wolken, net als in, dacht ze, haar toekomst.

Verderop kwamen een moeder en dochter uit de wc, die zich aan de achterkant van het tankstation aan de rand van de parkeerplaats bevond. De moeder had een zachte uitstraling maar was duidelijk vermoeid. Haar dochter, een jaar of vijf, liep verwonderd door haar omgeving en wilde er het liefst op ontdekkingstocht. Het was koud en haar moeder was duidelijk niet bereid om tijd vrij te maken voor de ontdekkingstocht waar haar dochter naar verlangde. De vader van het gezin leunde een meter of tien verderop tegen hun auto, en gebod ze ongeduldig om zijn kant op te komen. Elif aanschouwde de situatie en vroeg zich af waarom mensen de onstilbare drang kenden om zich met spoed te verplaatsen, zelfs als dat gepaard ging met veel ongemak. Ze raakte afgeleid van haar eigen zoektocht naar een vuurtje om een sigaret aan te steken.

‘Vuurtje nodig?’ vroeg een mannenstem vanachter.

Elif draaide haar hoofd om en keek in twee heldergroene ogen terwijl haar peuk half uit haar mond hing. Ze had geen antwoord gegeven en was hem gefronst blijven aankijken terwijl hij haar sigaret van warmte voorzag.

‘Ik ben Mitch.’

‘Elif.’ antwoordde Elif.

‘Wat brengt jou hier?’ vroeg Mitch.

‘Goede vraag.’ Antwoordde Elif. ‘Mijn moeder heeft me afgezet. Zij bracht me hier.’

Hij lachte. ‘Wat bracht haar ertoe jou hier te brengen?’

Ze lachte. ‘Ik wilde niet zijn waar ik was.’

‘Waar wil je wel zijn?’

‘Geen idee. Jij?’

‘Polen.’ Even was hij stil, ‘Nou ja, willen? Ik moet in Polen zijn.’

‘Wat is er in Polen?’

‘Heel veel. Ik moet mijn vracht die kant op vervoeren.’

Ze keek hem peinzend aan terwijl hij haar net zo aankeek.

‘Lift nodig?’

Ze rookten in stilte hun sigaret op.

‘Ja.’ antwoordde Elif.

Ze had niet het gevoel dat hij haar zou verkrachten of vermoorden. Hij was daar duidelijk ook niet bang voor. Ze had daarom besloten dat ze best naast hem in zijn vrachtwagen kon zitten, ook al waren ze technisch gezien nog vreemden voor elkaar. ‘Ik vind sowieso dat het zorgsysteem niet binnen de kaders van het kapitalisme past.’ Klonk uit zijn mond toen ze net onderweg waren, ‘Geld is in de zorg altijd al een foute

incentive, maar de pandemie maakt extra duidelijk hoe vervreemd de samenleving van ziekte en dood is geraakt. En ook hoe snel obstakels vandaag de dag in een verdienmodel veranderen, trouwens.’ Ze verrekte een spier in haar nek omdat ze zo geprikkeld was door die opmerking dat haar gezicht in steltreinvaart een kwartslag zijn kant op schoot.

Bij haar voeten zag ze boeken liggen die ze op een eerder moment in de tijd had verslonden en andere boeken die onderwerpen besloegen waarin ze zich de laatste jaren had verdiept. Ze vroeg Mitch naar het boek over stoïcisme en zodra hij begon te vertellen over hoe hij deze filosofische leer als handvat gebruikte om het leven te leven, verdronk ze niet alleen in zijn heldergroene ogen maar ook in de woorden die zelfverzekerd de kleine ruimte vulden.

‘Dat boek heeft me veel gebracht. Ik heb al zolang ik me kan herinneren een bepaalde kijk op het leven en ideeën over hoe je het leven het best aan kunt gaan. Toen ik dat boek las bleken opeens al mijn gedachten en overtuigingen erin samengevat te staan. Het was niet gemakkelijk om doorheen te komen, maar nu is het mijn bijbel. Ik voelde me veel minder eenzaam en veel beter begrepen toen dit boek mijn pad kruiste.’

‘Ik heb het niet gelezen, dus misschien mag ik niet zeggen dat ik weet wat de stoïcijnse leer inhoudt, maar ik heb het altijd een beetje als de westerse, praktische variant van het boeddhisme gezien.’

‘Dat zou ik dan weer niet zeggen.’

‘Weet je veel van het boeddhisme?’

‘Niet echt.’

‘Misschien hebben we dan allebei geen recht van spreken. Het is bij mij ook meer een gevoel. De Boeddha liet zien dat het de geest is die in staat is om wel of niet op de omgeving te reageren met een waardeoordeel. Dat leert het stoïcisme je ook, toch? Het stoïcisme noemt ratio het hoogste goed, dat zegt de Boeddha niet geloof ik, maar uiteindelijk pleiten ze allebei voor minder emotionele reacties op de onvoorspelbaarheid van het leven, zodat je je leven met meer rust en minder stress doorkomt.’

‘Als je het zo stelt.’

‘Ja, zo stel ik het. Dat sluit in zekere zin ook aan bij het Taoïsme trouwens, die oude leer uit China. Waar Yin en Yang vandaan komen, weet je wel? Daar stellen ze dat het bestaan is opgebouwd uit het positieve en het negatieve, of het actieve en passieve, of het mannelijke en vrouwelijke: het is maar net welke naam je erop wil plakken. In elk geval is het één de tegenstelling van het ander. Yin en Yang zijn daarmee in conflict met elkaar, tegelijkertijd kan de één niet zonder de ander bestaan, de één is de brandstof

van de ander. Beweging en daarmee de ervaring van het bestaan komt voort uit het conflict van Yin en Yang, maar het bestaan *an sich* komt voort uit Yin en Yang *an sich*. Vrij paradoxaal. En dat gaat onze stoffelijke pet te boven.’ Besloot Elif nonchalant. ‘Wat bedoel je met onze stoffelijke pet?’ vroeg Mitch.

Elif had vanwege haar voortdurende existentiële crisis veel nagedacht over wat bestaan was. ‘Ik denk dat we meer petten dragen dan alleen een stoffelijke pet. Maar de moderne wetenschap erkent alleen zijn stoffelijke pet en baseert daardoor vrijwel alle kennis op logica en wiskunde. Heel beperkend. Logica en wiskunde bestaan namelijk alleen aantoonbaar binnen de materie, binnen al het stoffelijke.’

‘Ja.’

‘Zolang de samenleving het meest vertrouwt op de moderne wetenschap, zullen we de realiteit proberen te blijven definiëren aan de hand van logica en wiskunde. Zo kunnen we het bestaan en het belang van het geestelijke nooit bewijzen. Je kunt de geest niet optellen, aftrekken of vermenigvuldigen, de geest is geen oorzaak en ook geen gevolg óf het is zowel de oorzaak als het gevolg: iets wat logisch niet kan. Goed, dat is een andere discussie, daar wilde ik niet naartoe.’

Mitch lachte om de spraakwaterval van Elif.

‘Waar ik naartoe wil is dat het Taoïsme *the flow of life* definieert. Daarmee wordt bedoeld dat we onderdeel zijn van een groter bewegend geheel en dat het leven het prettigst wordt als we leren meevaren op de stroom van dat grotere bewegende geheel. Dat komt weer overeen met de leren van zowel het boeddhisme als het stoïcisme: als je gelooft dat wat gebeurt moet gebeuren, en dat ziet als een les in plaats van een straf, durf je wellicht het roer los te laten. Het is belangrijk te vertrouwen op het schip des levens, vertrouwen dat dat schip ons brengt waar we moeten komen. Dan zullen we rust vinden, claimen die leren.’

‘Ik heb me nog niet zo veel verdiept in de Oosterse leren als jij, misschien moet ik dat eens gaan doen. Het klinkt interessant.’

‘Ik heb me er ook niet heel erg in verdiept moet ik eerlijk zeggen, maar ik vertrouw de laatste tijd steeds meer op mijn intuïtie, ook wanneer het gaat om het vergaren van kennis, en dit is wat ik denk te weten. Geloof je in de vrije wil?’

Het ene onderwerp vloeide moeiteloos over in het volgende. Uren wisselden ze onvermoeid gedachten uit over het bestaan, over filosofie, over evolutie en over psychologie. Ook persoonlijke onderwerpen lieten zich niet onbesproken. Hun ouders passeerden de revue, inclusief de keuzes die zij tijdens het opvoeden hadden gemaakt en welk effect dat op de twee eindtuinters had gehad. Ze deelden verhalen uit hun levens, verschillende verhalen, die op hen een vergelijkbare uitwerking hadden gehad.

Een paar uur geleden wisten ze niet af van elkaars bestaan, nu voelde het alsof ze al levenslang en langer een onderdeel van elkaar waren.

Toen de avond viel en Mitch zijn vrachtwagen op een parkeerplaats bij een motel langs de snelweg had geparkeerd om te slapen, wist Elif niet goed wat ze ervoer. Enerzijds was ze opgelucht omdat ze voelde dat haar brein overwerkt en overvallen was door de hele situatie. Het had dorst naar een prikkelvrije omgeving om verwerking in gang te kunnen zetten. Anderzijds wilde ze hem beter leren kennen, omdat ze nieuwsgierig was naar het onuitputtelijke boeiends dat in deze man te vinden was.

‘Ik voel me gehoord door jou’ zei hij tussen neus en lippen door toen ze samen naar de ingang van het motel liepen. Het honderduit praten was niet gestopt maar hiervan pauzeerden haar gedachten even. Het was verwarring waarmee Elif achterbleef toen hij naar zijn vrachtwagen liep om daar te slapen, zodat Elif dat in zijn geboekte kamer kon doen. Hij had haar een kus op haar wang gegeven, om daarna weer verder te praten en dat eerste vervolgens nogmaals te doen.

Toen ze de volgende dag na het ontbijt verder reden bracht Elif hun connectie ter sprake.

‘Gister in bed was ik wel een beetje verward.’

‘Hoezo?’ vroeg Mitch.

‘Je bent een vreemde maar het voelt alsof ik je altijd al heb gekend, ik heb nooit iemand ontmoet die mij meteen zo begrijpt als jij dat doet. Als ik eerlijk ben, had ik nooit verwacht dat in een vrachtwagenchauffeur tegen te komen.’

‘Er heerst nogal een stigma op vrachtwagenchauffeurs, ja. Ik heb me lang geschaamd voor waar ik vandaan kom. Ik heb je daar gisteren natuurlijk al over verteld.’

‘Ik vond het erg om te horen dat je het gevoel hebt gehad je daarvoor te moeten schamen.’

‘Ik heb het daar ook lang moeilijk mee gehad. Uiteindelijk heeft het me gevormd tot wie ik ben vandaag de dag. Je kunt niet kiezen in welk gezin je wordt geboren. Sommigen hebben geluk, die groeien op zonder te veel obstakels en brengen de tijd tussen geboorte en dood lachend en onbezonnen door. Anderen hebben misschien minder geluk. Zoals jij en ik. Maar de laatste tijd weet ik niet meer zeker of wij wel degenen zijn met pech. Jij was bijvoorbeeld niet deze bijzondere en krachtige versie van jezelf, als je verleden er anders uit had gezien. Dat is wat het is, weet je: je bent boos op jezelf, op je ouders, op de wereld en op het leven omdat je denkt dat je het beter had gehad als je hele leven je wel alles voor de wind was gegaan. Maar het is juist het leed waarin de lessen zitten, in het verdriet, in het trauma en de littekens die daarop volgen. Zowel jij

als ik hebben zoveel verschillende paden verkend, in onze geest en in tijd en ruimte, omdat we onszelf kwijt waren en diep van binnen voelden dat we onszelf moesten vinden. En nog steeds zijn we dwalend. En nog steeds voelen we ons eenzaam en verloren. En nog steeds zoeken we uitvluchten. Ik door in deze vrachtwagen te ontsnappen aan mijn familie en jij door in deze vrachtwagen te ontsnappen aan jouw familie.'

Elif wilde zijn woorden beantwoorden door hem aan te raken, omdat hij haar raakte tot in het binnenste van haar zijn, maar hij gaf daar geen ruimte voor.

'Wil je kinderen?' vroeg Elif.

'Ja, ik wil graag kinderen. Ik heb altijd heel sterk het gevoel gehad vader te moeten worden. Ik wil mijn kinderen geven wat ik heb gemist, ik denk dat ik een goede vader zou zijn.'

'Dat denk ik ook.'

'Ik ben alleen niet goed in relaties. Ik heb een verlangen naar diepgang, zoals ik nu in jou heb gevonden. Maar dat is het gekke, elke keer als ik die diepgang in iemand vind dan voel ik me niet tot diegene aangetrokken. Ik voel me altijd aangetrokken tot onzekere poppetjes, waarmee ik eigenlijk niet heel goed kan levelen, waardoor er snel conflict ontstaat. Best lastig. Ik denk steeds meer na over mijn opvoeding en hoe dat me heeft gevormd tot wie ik nu ben. Ik denk dat de verstoorde relatie van mijn ouders, met elkaar en met mijn broer en mij, ertoe hebben geleid dat ik in een bepaald relatiepatroon terecht ben gekomen.'

'Misschien heb je nog wat jeugdtrauma's te verwerken om die relatiepatronen te doorbreken.'

'Dat zou goed kunnen. Soms denk ik dat ik niet gemaakt ben voor relaties, dat ik één van de weinigen ben die voor altijd als vrijgezel door het leven zal gaan.'

'Hoezo? Er staan ongetwijfeld vrouwen in de rij voor je.'

'Ja, maar ik hou het dus niet vol met ze. Omdat ze me niet raken zoals jij dat bijvoorbeeld wel doet. Maar als ze me wel raken zoals jij dat doet, voel ik niet het vuur wat ik wil voelen. Het is vaak donker in mijn hoofd. Mijn werk als vrachtwagenchauffeur symboliseert de eenzame reis die mijn leven is, waarin ik zo nu en dan een hele waardevolle ontmoeting heb. Een licht in het donker, verbinding in eenzaamheid. Jij bent dat.'

'Ik ben niet jouw vuur, maar wel jouw licht.'

'Ja.'

Elif vroeg zich af of deze connectie zielsverwantschap was. Het was anders dan met alle anderen met Mitch, dat wist ze zeker. Ze leerden elkaar in twee dagen kennen op een

manier waar anderen jaren de tijd voor nodig hadden. Dat zorgde voor chaos, omdat ze niet begreep wat dit betekende en dat moeilijk los kon laten. Toch was ze blij met hun verhouding omdat de onderwerpen die ze bespraken haar interesseerden en ze groei doormaakten door samen over hun meningen en ideeën te sparren.

Ze hadden de grenzen, ondanks de pandemie, moeiteloos overreden. Hoewel heel Europa afraadde om te reizen, was het niet verboden. Elif had de gave ontwapenend te zijn in haar eerlijkheid. Op de grens tussen Duitsland en Polen werd er een Engelstalige douanier bijgehaald toen de man aan wie ze eerst haar verhaal probeerde uit te leggen zich verlegen lachend verontschuldigde omdat hij haar niet begreep. Ze vertelde de Engelstalige Pool dat ze al een tijd aan het reizen was en een conflict had met haar moeder, dat ze niet thuis wilde blijven en dichter bij zichzelf wilde komen door haar hart te volgen, dat haar hart haar nu naar Polen had gebracht en dat ze voelde dat ze in dit land meer van zichzelf zou tegenkomen. Ze betoverde de man, niet expres. Ze kregen allebei een sigaret en toestemming om door te rijden.

‘Zo, dat ging gemakkelijk.’ Zei Mitch bijna verontwaardigd.

‘Het is een gave.’ Reageerde Elif lachend.

‘Dat blijkt. Weet je al waar je naartoe gaat?’

‘Nee. Waar ga je me droppen?’

‘Dat is aan jou. Het distributiecentrum waar ik moet zijn is hier vlakbij. Ik moet na deze vracht terug naar Nederland. Het zou een waar genoegen zijn om je mee terug te nemen.’

Elif keek hem grijnzend aan. ‘Grapjas.’

‘Ok, ik had al verwacht dat ik je niet als persoonlijk gezelschap aan me kon binden. Je hebt een onstilbaar verlangen naar vrijheid, dat ga je niet vinden in dit kleine hok op wielen met deze filosofische vrachtwagenchauffeur.’

‘Inderdaad.’

‘Waar dan wel?’

‘Goede vraag.’

‘Ik stel alleen maar goede vragen.’

‘Inderdaad.’

Ze reden nog een uur tot ze aankwamen op de plek waar Mitch zijn vracht moest afleveren. Snel had vrijwel iedereen op het distributieterrein in de gaten dat er een jonge opvallende vrouw van buiten hun land was aangekomen. Ze lachte vriendelijk naar iedereen die ze zag en kreeg twijfelachtige glimlachen terug.

‘Does anyone here speak English?’ riep Elif in de kantine waar Mitch haar naartoe had geleid.

‘I do!’ klonk vrolijk vanachter een laptopscherm. Elif keek in de richting van het geluid en zag een kleine, slanke vrouw met een grote bos bruine krullen en stralende ogen haar kant op kijken.

‘Perfect, hi! I’m Elif.’

‘Welcome Elif, I’m Zuzanna. What brings you here?’

‘He brought me here.’ Antwoorde Elif terwijl ze in de richting van Mitch keek, die de twee van een afstand aanschouwde terwijl hij bij de koffiemachine stond te klooiën.

Zuzanna lachte. ‘What brought him to bring you here?’

Elif lachte. ‘I didn’t want to be where I was.’

‘Where do you want to be?’

‘I don’t know. Do you maybe know where I want to be?’

‘Maybe I do.’

Mitch en Elif stonden buiten met slappe koffie in een kartonnen bekertje en rookten een sigaret.

‘Ik ben blij dat je mijn pad, wat zo lang duister was, hebt verlicht.’

‘Ik ben jou dankbaar voor hetzelfde.’

‘We houden contact. Als je lang bij Zuzanna blijft dan kan ik je misschien nog wel zien. Ik rij deze route vaker, dus ben hier regelmatig.’

‘Altijd welkom om mijn pad weer te kruisen, filosofische vrachtwagenchauffeur.’

De ontmoeting met Mitch had haar diep in haar zijn geraakt. Ze had in de afgelopen achtenveertig uur ervaren hoe mooi liefde was en keek uit naar het moment dat ze hem weer zou zien. Mitch reed weg in zijn vrachtwagen, de leegte daarin was gevuld met wijsheid, herinneringen, treurnis en stof tot nadenken.

Elif draaide haar lichaam richting het volgende avontuur. Zuzanna woonde in Nowe Czarnewo, een klein dorpje op nog geen half uur rijden van het distributiecentrum waar ze werkte als administratief medewerker. Zuzanna praatte honderduit en fladderde door de ruimte als een vlinder die alle kleuren van het kleurenspectrum op haar vleugels droeg. Ze kleurde haar omgeving. Het contrast tussen haar en het grijze distributiecentrum was één die de Taoïsten vast als Yin en Yang hadden omschreven. ‘You can stay with me as long as you like.’ Had Zuzanna aangeboden toen ze elkaar nog geen vijf minuten kende.

‘Really?’

‘Yes, I would be so happy. There is not a lot to do in my village, I know everyone there. I work here six days per week. I like my job, I love the guys here, they are good to me and always look out for me. But I miss female energy in my life. Of course, I have my family, and I love them. My sister, who is like my soulmate, has her own family now. I sometimes miss having friends of my own.’

‘I think we will be friends.’ Reageerde Elif, en ze meende het.

‘I think so too.’

‘Thank you for trusting me.’

‘No need to thank me, thank yourself for being a trustworthy being.’

‘I thank me.’

‘I thank me too.’

Elif leefde nu een paar weken bij Zuzanna. Ze nam vrijwel elke dag de tijd om te mediteren en zo leerde ze zichzelf beter kennen. De filosofische en introspectieve gesprekken die ze met Mitch en Zuzanna had gevoerd zorgden ervoor dat ze in actie was gekomen om de theoretische leren proefondervindelijk te testen. Zelfreflectie en persoonlijke ontwikkeling waren waardevol voor Elif en deze weken van meditatie veranderden haar kijk op het zelf.

Die twintig minuten per dag maakten haar in eerste instantie akelig bewust van haar eigen gedachten. Ze werd de observator ervan in plaats van dat ze zich identificeerde met haar hersenspinsels zelf. In plaats van dat ze de rivier was die eindeloos stroomde, zoals de Gangesrivier dat tot in de oneindigheid door het Himalayagebergte deed, ervoer ze nu een vogel te zijn die daarboven zweefde en kon zien welke kant op en hoe wild de rivier stroomde, afhankelijk van haar staat van zijn.

Het viel op dat er zo nu en dan een ego-gedreven gedachte voorbij stroomde die haar vertelde dat het haar zou lukken ook Mitch binnen te hengelen. Elif bemerkte dat haar ego zich in de verte gekrenkt voelde, omdat ze het niet gewend was dat een jongen de kans op fysieke nabijheid bij haar uit de weg ging. Andere jongens en mannen waren nooit een mysterie geweest. In haar onderbuik, diep in het binnenste van haar zijn, ervoer ze dat hij was wat maar weinig mensen in hun leven tegenkomen, een zielsverwant, de belichaming van hoe liefde daadwerkelijk hoort te zijn: natuurlijk, onbaatzuchtig, gezond en gelijkwaardig. Maar omdat ze hem niet kon betoveren zoals ze dat bij andere mannen kon, stond haar onderbuikgevoel in conflict met haar gekrenkte ego.

‘Have you always been this positive?’ vroeg Elif aan Zuzanna toen ze samen door het bos wandelden.

Het was een ritueel geworden. Vlakbij het huis waar Zuzanna woonde stond een bijzonder bos dat Krzywy Laz heette. De dennenbomen die er groeiden, groeiden niet recht uit de grond naar boven. Hun stammen kenden de vorm van de omlijning van een half hart dat ondersteboven stond. Alle bomen groeide in die vorm in dezelfde richting. Ze herinnerden haar aan het verhaal van Aristophanes door Plato, wat ze op had geschreven en aan Niek had gegeven vlak voor ze hem voor de laatste keer gedag had gezegd. De bolmensen die Zeus had gescheiden verlangden met hun halve hart altijd naar hun wederhelft; zoals deze bomen dat met hun vorm leken uit te beelden. Het bijzondere bos was heilig voor Zuzanna, en Elif begreep waarom.

‘Yes, always. My mom always called me the sun of the family. That never changed. It’s just the way I came onto earth, I guess. Although I sometimes question why I am this way, you know. So many people seem to find life so hard, they are struggling with finding the light within the dark, but I usually hardly see the dark, because everything feels light.’

‘That must be beautiful, but I can imagine it can be lonely at times as well, because you are unique in your brightness.’

‘Yes, sometimes people don’t like or understand my positivity. And sometimes I’m scared to not be positive all the time, because it’s how people always see and label me.’

‘It’s ok to redefine yourself whenever you want. I think it’s limiting when we behave in a certain matter just because we did so in the past or just because others expect us to. It makes us rigid.’

‘That’s true, I just don’t have the tools to change myself into the current me, because I don’t know who she is because of the me I have always been.’

‘I feel you.’

‘Want to go home and dance?’

‘Let’s dance.’

Samen dansten ze in het huis van Zuzanna op traditionele Poolse muziek.

Ze was nu een maand in Nowe Czarnewo. De pandemie bestond hier niet zoals Elif in het nieuws zag. Er was weinig toezicht in het dorp, waar nog geen duizend mensen

woonden. De mensen leefden zoals ze wilden en leken de dood niet te vrezen. Elif had deze maand veel geleerd. Zuzanna was eigenzinnig en had, alsof het de normaalste zaak van de wereld was, al snel laten vallen dat ze heks was. En dat bleek. Zuzanna's hele zijn bestond uit rituelen. Vanaf het moment dat ze opstond tot het moment dat ze haar ogen weer voor uren aaneengesloten sloot. Elif liet zich meevoeren in de realiteit waarin Zuzanna zich bewoog.

Het duurde niet lang tot Elif zich de rituelen van Zuzanna eigen had gemaakt. Ze werden 's ochtends vroeg wakker van de vogels die floten. Er werd wierook aangestoken en een ketel met water op het vuur gezet. De eerste woorden die Zuzanna sprak waren elke ochtend hetzelfde:

'I honour and thank you sun, my god, for being the light that shows me my way. I honour and thank you moon, my goddess, for being the force that guides my flow. I honour you earth, my mother, for providing me with all to be and become wise and strong. I honour and thank myself, my body, my soul, my mind, my Venus, for being divine, for being feminine, for being created and for creating. I thank me, I bathe blissfully within my abundance.'

Daarna dansten ze. Soms een zonnedans, soms een maandans, soms een dans voor datgeen dat op dat moment een dans behoeft. De weelderige bos lange krullen van Zuzanna leken betoverd te worden door de klanken van de muziek. De vrouwen gaven zich allebei moeiteloos over en lieten zich vervoeren door alles dat was. Soms zongen ze, soms lachten ze, soms huilden ze, soms deden ze het alle twee alle drie.

Als Zuzanna niet hoefde te werken namen ze de tijd om in rust te ontwaken. Rust ging hier niet gepaard met stilte. Zuzanna hield van praten en vulde het universum met alle gedachten die haar brein haar bewustzijn in schoof. Zodra het water kookte werd het uit de ketel in metalen mokken geschonken waaraan de vrouwen gember, citroen en verschillende kruiden toevoegden. Zuzanna sprak en Elif luisterde.

'Everything we do is for the purpose of healing.' Vertelde Zuzanna op een zonnige zondagmorgen, nadat ze een zonnedans hadden gedaan.

'What do you mean?'

'You told me before that when you were young you went to the forest by yourself, because you felt less lonely in nature and you talked with the trees, right?'

'Right.'

'And you stopped visiting the forest, because you were a teenager that longed to be seen and understood by peers, right?'

'Right.'

'That's where you lost your connection with nature and as a result with yourself. You

ignored your purpose because you longed to fit in.'

'What's my purpose?'

'You know your purpose.'

'I don't think I do.'

'I see it in you, I feel it with you, I even hear your soul screaming at night. You are not listening. Use me as your mirror.'

Zuzanna ging tegenover haar staan en pakte haar beiden handen vast. Ze nodigde Elif uit om in haar ogen te kijken en zichzelf te zien. Elif kneep haar ogen samen om zo ver mogelijk in de ogen van Zuzanna te kijken en zichzelf te vinden. Zuzanna lachte hard.

'Girl, relax, the answer is not at the back of my skull. It's right in front of you.'

Elif lachte ongemakkelijk, bewust van de leek die ze was. Ze probeerde te ontspannen en keek in de zachte, grote, blauwe ogen van Zuzanna. In haar ogen voelde ze veiligheid. Het duurde niet lang tot ze de reflectie van zichzelf zag, als dertienjarig meisje in het bos vlak bij het huis van haar moeder. Een kind met zwart geverfde lange haren, zwart omlijnende ogen, een zwarte jurk, zwarte kisten en een pentagram om haar nek. Een kind dat tegen de oude beuken sprak over hoe eenzaam ze was. Een kind dat uiteindelijk besloot dat de beuken niets waren dan mooie maar lege houten hulzen met diepgroene kapsels die haar niets meer dan zuurstof boden, in de hoop geaccepteerd te worden door haar leeftijdsgenoten.

'You're seeing it.' zei Zuzanna.

'We need to go to the Krzywy Laz forest,' Zei Elif, 'the trees have eyes.'

'Let's go.'

In het bijzondere bos met bomen met vreemde vormen, niet ver van het huis van Zuzanna, legde Elif haar linkerhand op de bast van de boom die haar aankeek. Haar rechterhand hield de linkerhand van Zuzanna vast, en allebei sloten ze hun ogen. Het binnenste van het zijn van Elif kwam terecht in een stroomversnelling. Haar bloed raasde door haar lichaam en Elif hoorde haar ziel schreeuwen, zoals Zuzanna niet lang daarvoor had gezegd dat het deed. Zuzanna kneep aanmoedigend in haar hand.

'Everything I did, do and will do is for the purpose of healing.' Hoorde Elif zichzelf zeggen.

'Yes.' Reageerde Zuzanna.

'I have always sought pain and hurt, within myself and around me.'

'Why did you?'

'The more I hurt, the better I heal.'

'The deeper the dark, the brighter the light.'

'I've always felt victimized by my pain.'

‘Yes.’

‘But I need to embrace both love and pain within and around me.’

‘Why?’

‘Pain is the root of the force that gives me the power to heal.’

‘This is the blessing and curse that defines your essence.’

‘My purpose is to hurt to heal.’

‘Yes.’

Ze liepen richting huis en het brein van Elif schonk het universum ideeën via haar stem.

‘Humanity is hurt. Hurt causes our ego to flee into the direction of short-term comfort. True fulfillment, true peace and true wisdom lie within our pain. As long as we don’t acknowledge our pain as the force of growth, we’ll stay obsessing over constant pain relieve. That’s what’s been happening. We all long to feel acknowledged by the external, because no one taught us to acknowledge our full self-worth.’

‘What is the result of the craving for external validation?’

‘This causes women to abuse their sexual and empathetic abilities. We abuse our divine power, we abuse our sex to feel some sort of control over our external lives, men mainly. The exact same goes for men, for their divinity. Their physical strength, their strong voice, their heroic abilities to lead and discover all beauty and magic that life holds; it all gets abused by the longing to feel acknowledged by the external, women mainly, to justify their existence. The divine feminine and the divine masculine are lured onto the path of the devil that lives within all of us.’

‘Listen to me, Elif.’

Elif keek weer in de zachte, grote, blauwe ogen van Zuzanna.

‘Knowledge is a privilege. And privilege, opposed to what a lot of people think, is not a right, it’s a responsibility.’

Elif had contact met een aantal van haar goede vriendinnen, waaronder Isabel, die ze miste als ze niet in Nederland was. Haar vriendinnen veranderden steeds meer van mening over de maatregelen. Waar Elif eerst lijnrecht tegenover hen stond, begonnen ook zij nu in te zien dat de maatregelen niet houdbaar waren. Ze wilden ontsnappen, zoals Elif dat eerder had gedaan. Zuzanna stond te springen om hen bij haar uit te nodigen, alleen al de aanwezigheid van Elif zorgde ervoor dat ze meer in haar kracht

voelde te staan, dus meer vrouwen waren meer dan welkom.

Elif had haar vriendinnen gevraagd om naar Zuzanna te komen om daar zo lang ze wilden te doen alsof de rest van de wereld niet bestond. De grens tussen Nederland en Duitsland was nog open en Zuzanna kende mensen bij de douane tussen Duitsland en Polen. Dat zorgde ervoor dat de zeven vrouwen zich in twee auto's richting Zuzanna en Elif konden bewegen zonder obstakels op hun pad.

Toen de vrouwen waren gearriveerd werd er innig omhelsd en Zuzanna straalde nog meer dan ze normaal deed. Het vrijstaande heksenhuis leek gemaakt voor de negen vrolijke vrouwen. Bij familie waren matrassen verzameld en het huis was volledig voorbereid op het bezoek. De tuin van Zuzanna was gigantisch, met aan de zijkant grote bomen, planten en struiken. Tussen het groen stond oosterse kunst die fuseerde met de omgeving. Achter het huis lagen lange uitgestrekte weilanden, met hier en daar in de verte een boerderijtje. Voor het huis lag een rustige weg met aan de andere kant het bos waar Elif de afgelopen maand elke dag had gedwaald. In de tuin om het huis was de grond gevuld met gras, en er stond in het midden een grote trampoline met daarnaast twee schommels. Omdat Zuzanna geen directe burens had kon de muziek luid schallen zonder dat iemand daar last van had.

Er werd uitgebreid boodschappen gedaan, gekookt, gegeten, gelachen en gedronken. Aan het begin van de eerste avond waren een paar vriendinnen nerveus geweest, bang voor Poolse politie die streng op de maatregelen zouden handhaven. Elif was blij toen Zuzanna iedereen zover had gekregen om geen energie in hun zorgen te investeren. Het motto dat iets pas een probleem werd op het moment dat het zich aandiende, was er één dat Elif zich al lang geleden eigen had gemaakt wanneer het ging om het overtreden van regels. Zuzanna deelde dat motto en voor nu deed de rest dat ook.

De nacht viel en de muziek stond hard. Er werd meer gelachen, gepraat en tot in de ochtend gedanst op opzwepende techno en house. De tijd vloog voorbij en toen het begon te schemeren omdat ze zon weer op zou komen, sprong Elif samen met Mila, een vriendin die veel voor haar betekende, de hemel in op de grote trampoline in de tuin. Op het moment dat Mila neerkwam werd Elif gelanceerd en andersom. Door allebei geen enkele weerstand te bieden bewogen ze harmonieus door de koude lucht op en neer. De ochtenddauw op de trampoline zorgde voor natte sokken, maar ze ondervonden daar allebei geen last van zoals ze dat normaal zouden hebben gedaan. 'Mijn sokken en voeten zijn helemaal nat maar ik heb nergens last van.' merkte Mila op terwijl ze de lucht in vloog.

'Dat komt vast door de ketamine.' reageerde Elif lachend toen ze landde. Hoewel Zuzanna in een afgelegen dorp woonde, had ze geen probleem gehad met het regelen

van verdovende middelen. Dat was een bijkomend voordeel van werken voor een distributiecentrum.

Mila was stil en keek bedenkelijk.

‘Zou de ervaring van pijn en kou afhankelijk zijn van de waarde die je er zelf aan koppelt?’ vroeg Mila. Elif had in Mila, sinds ze elkaar kenden, een specifieke scherpe intelligentie gezien, die ze bewonderde. Mila nam zelf niet vaak het initiatief om te filosoferen over het bestaan en juist daarom vond Elif het heerlijk als Mila op zeldzame momenten een filosofische vraag of opmerking uit haar keel liet klinken. Elif had bij haar nooit veel woorden nodig gehad om door haar begrepen te worden.

‘Toen ik in Vietnam in een meditatiecentrum was, vertelde een monnik dat de enige sensaties die je kunt ervaren comfort en discomfort zijn, maar dat je de waarde die je eraan toekent volledig zelf kunt bepalen.’ Reageerde Elif.

‘Interessant. Daar kan ik me wel in vinden. Het vergt wel veel oefening om dat voor elkaar te krijgen denk ik.’

‘Jep. Vooral in de westerse wereld.’

Elif werd steeds misselijker van het springen en verplaatste zich daarom naar een stukje grond aan de achterkant van de tuin die uitkeek over uitgestrekte weilanden waarachter de zon zich bijna liet zien. In het gras waren een hoop houten palen de grond in geslagen die samen een cirkel vormden. De palen kwamen bij Elif tot borsthoogte en binnen de cirkel was de grond bedekt met aarde en houtsnippers, met aan de rand een aantal kleine kabouterbeeldjes. Elif doopte het opvallende plekje in de tuin om tot heksenkring en danste erin alsof ze dat daar altijd al had gedaan, terwijl de melodieën van haar favoriete producer uit het kleine speakertje dat achter haar in het gras stond kwamen.

Isabel kwam niet veel later naast haar staan, buiten de kring van palen, en gaf een joint aan. Ze rookten samen terwijl ze enthousiast praatten en richting de opkomende zon keken.

‘Wát een schoonheid.’ zei Isabel ontroerd. Isabel had duizend-en-één fantastische eigenschappen vond Elif. Dat Isabel zich zo kon verwonderen over de schoonheid die de aarde met zich meebracht, vond Elif wel één van de schoonste eigenschappen die haar beste vriendin met zich meedroeg.

‘Ja, Jezus, wat is het mooi hier.’ beaamde Elif.

Wazig van de cocktail van drugs leken ze de wereld nog nooit zo scherp te hebben gezien.

‘Wacht, wat doe je buiten de heksenkring? Kom naast me staan, meid.’ Merkte Elif uitnodigend op. Isabel stapte de heksenkring in en Elif sloeg haar arm om haar beste

vriendin heen.

‘Het lijkt wel een ansichtkaart, dit uitzicht.’ verwonderde Isabel zich verder. ‘Die gigantische felgele zon die de hemel oranje en roze laat kleuren. Hoe dat dan reflecteert op het natte groene gras. Die bomen daar in de verte, ze staan daar alsof ze zijn gemaakt om de zon iedere ochtend te begroeten.’

‘Inderdaad een ansichtkaart, maar dan panorama.’

‘Ja! Een panorama-ansichtkaart! Het lijkt wel alsof het niet echt kan zijn, zo mooi is het.’

‘Ja, weet je hoe dit eruit ziet? Alsof we naar een attractie in een pretpark kijken, zo’n wereld achter van dat dikke glas, waar alle kinderen dan met hun vette vingers tegenaan leunen terwijl ze het sprookjesachtige bestaan daarachter aangapen. Zoals Doornroosje in de Efteling, weet je wel? Of het spookslot, de grimmige variant. Alleen ziet het er nu uit alsof iemand het glas er tussen uit heeft gehaald, waardoor je het schouwspel veel scherper ziet dan normaal.’

‘Wow, dat is precies wat het is. Het lijkt wel alsof je mijn waarneming in woorden vertaalt. Wat een metafoor. Alsof je in m’n hoofd kunt.’

‘Ik heb juist het gevoel dat jij in mijn hoofd kunt.’ antwoordde Elif. ‘Ik ga wel een beetje hard nu trouwens, ik spreek mijn woorden uit voordat ik ze heb gedacht. Heb jij dat ook?’

‘Ja, op sommige momenten wel, maar op andere momenten ben ik wel weer in staat om mezelf bij te houden.’

‘Dat inderdaad. Ik ben blij dat we hier ons samen staan te verwonderen, je bent mijn rots in de branding nu. Altijd eigenlijk. Volgens mij zijn mijn voeten wel redelijk onderkoeld inmiddels, trouwens.’

Isabel keek naar de voeten van Elif en schoot in de lach. ‘Ja zou goed kunnen, waarom loop je op je sokken?’

‘Ik was op de trampoline aan het springen.’

Isabel keek Elif grijnzend aan en haalde haar schouders achteloos op. ‘Ja, begrijpelijk wel dan.’

‘Ja.’ zei Elif.

In stilte aanschouwden hun vier ogen hoe de zon steeds hoger de hemel opkroop en zowel hen als alles om hen heen warmte en licht schonk.

Ze hadden allemaal een uur of drie geslapen toen ze de volgende dag aan het ontbijt zaten en de avond nabespraken. Ze waren een bij elkaar geraapt zootje van vriendinnen en zussen dat dat weekend moeiteloos een eenheid vormde door muziek,

dans, humor en openheid. Er werd hartelijk gelachen om de avonturen die ze de nacht ervoor hadden beleefd.

Het was mei, de zon verschool zich achter de wolken maar het was geen koude dag. Er stond 2cb op de planning, een synthetische drug die psychedelische effecten opwekte een tijdje na inname. Isabel, Zuzanna, Chris en Elif hadden het spul vaker naar binnen gewerkt maar de rest niet. Het was middag toen ze op het terras zaten. Sterre, de jongere zus van Mila, verdween even naar binnen om niet veel later naar buiten te komen met een doosje kaartjes en zette deze op tafel.

Sterre was zevenentwintig. Ze toonde vrijwel altijd vrolijk en bewandelde het pad des levens met humor en een brede lach op haar gezicht. Haar spontaniteit sloot de diepgang in haar karakter niet uit. Ze had veel aandacht voor introspectie. Ze wilde weten waarom ze was wie ze was en gebruikte die kennis om anderen te begeleiden in het begrijpen waarom ze waren wie ze waren. Dat maakte haar een gevoelsmens dat intuïtief constant bezig was met het trainen van haar voelsprietten. Dit, in combinatie met haar sociale karakter, zorgde ervoor dat ze de mensen om haar heen hoorde en respecteerde. Elif en Sterre hadden meteen een klik gehad toen ze elkaar een aantal jaar eerder op een barbecue ontmoette. Hun vriendschap was uitgegroeid tot een waardevolle.

‘What are those cards?’ vroeg Zuzanna nieuwsgierig. Zuzanna en Sterre hadden veel overeenkomsten, waardoor ze sinds moment één veel met elkaar in gesprek waren geweest.

‘I brought talking cards.’ zei Sterre in gebrekkig Engels, ‘There are a lot of different questions on every card. Some are simple, some deep. It also depends on how you interpret the questions; you can decide for yourself how personal you want to get. Want to do a round?’

‘Let’s do it!’ ze waren allemaal enthousiast. Elif moest erom lachen, ze stelde zich voor wat er zou gebeuren als er bij een mannelijk gezelschap zulke kaartjes op tafel kwamen.

Er waren een paar vragen voorbijgekomen en die werden allemaal eerlijk beantwoord. Ze pakten om de beurt een kaartje en degene die de vraag voorlas besliste wie deze zou beantwoorden.

‘Pick three words to describe yourself.’ las Lisa hardop voor van het kleine witte kaartje in haar handen.

‘Elif, I want you to answer that one!’ besloot Lisa. Lisa en Elif waren tegenpolen maar leken in hun karakter ook op elkaar. Beide waren ze ondernemend en niet bang om ruimte in te nemen. Ze konden hard om zichzelf lachen en vonden het tevens leuk de

draak met anderen te steken. Qua uiterlijk verschilden ze als de maan en de zon. Elif zat in kleermakerszit in een hangstoel en had wijde, comfortabele kleding aan. Haar donkerbruine warrige haar viel nonchalant langs haar getinte gezicht en tussen twee vingers aan haar rechterhand rustte een jointje. Lisa daarentegen zat keurig rechtop met haar benen over elkaar in een statige plastieken tuinstoel. Lisa's blonde haar was gevuld met *high lights* en vastgebonden in een staart terwijl er twee plukken soepel langs de zijkant van haar gezicht vielen. Ze had een lichtgrijze tweeten jas aan die eruitzag alsof Princess Di 'm ook in haar garderobe had gehad. Haar nagels waren mooi gelakt en in haar hand hield ze een goed gevuld wijnglas. Het contrast was groot tussen de twee vrouwen.

'So?' vroeg Lisa.

'Integrity,' reageerde Elif op de vraag van Lisa en was daarna wat langer stil om na te denken. 'And I consider myself loyal and authentic.' besloot ze. 'What about you guys?' 'Yes, I agree one hundred percent.' zei Mila. 'I recognize myself in those values as well, at least in integrity and loyalty. I think honesty is one of mine too.'

Elif mocht Mila graag omdat ze inderdaad integer en eerlijk was. In tegenstelling tot veel vrouwen, wond Mila nergens doekjes omheen. Als Elif het ongezoeten maar oprechte advies van iemand nodig had, had ze zich regelmatig tot Mila gewend. Mila was in haar overtuigingen rechtser en conservatiever dan Elif, ze waren het vaak oneens over politiek. Toch respecteerden ze elkaar en hechtten ze waarde aan de mening van de ander. Dat kwam omdat ze in hun kern allebei principieel waren. Ze maakten weinig tijd vrij voor onzin, en hoewel de definities van zin en onzin voor hen beiden verschilden, wisten ze van elkaar dat ze altijd een authentieke fundering hadden voor de keuzes die ze maakten.

De rest knikte instemmend in met het stukje zelfreflectie van Mila.

'You?' vroeg Mila vervolgens aan Sterre. De twee verschilden van elkaar als nacht en dag. Het was bijzonder om te zien hoe twee zussen, die in hetzelfde gezin waren opgegroeid, zo anders tot bloei waren gekomen. Mila was rationeel en gebruikte logica om haar realiteit te vormen. Ze was aards, terwijl Sterre dromerig en zwevend door het leven ging.

'I've thought about this question before. And I came to enthusiastic, empathetic and sociable. That's what others tell me often, but I agree. Do you guys agree too?'

'Definitely.' werd beaamd.

Roos, een vriendin van vroeger van Mila, omschreef zichzelf als trouw, eerlijk en nuchter. Lisa noemde de woorden spontaan, impulsief en direct. Emelie, de zus van Lisa, kwam uit op loyaal, oprecht en zorgzaam. Chris moest langer nadenken om

zichzelf in drie woorden te kunnen omschrijven. Uiteindelijk kwam ze uit op integer, spontaan en empathisch. Isabel, die op veel gebieden bescheiden en onzeker was, vond het vooral lastig om positieve eigenschappen aan zichzelf te hangen. De groep omschreef haar als lief, zorgzaam en warm. Elif kon niet anders dan dat driftig knikkend te beamen, maar het was eigenlijk onmogelijk in woorden te vangen wat de energie van Isabel omschreef. De vriendinnen keken elkaar tevreden aan en kwamen tot de conclusie dat ze hier met een groep sterke vrouwen samen waren gekomen.

‘Shouldn’t we start to take that stuff, by the way? It’s 4:30 already.’ merkte Lisa op, wat bevestigde dat ze inderdaad direct was. Mila liep naar binnen om het zakje met fluorescerende gele pilletjes met Batman-logo tevoorschijn te toveren. Ze proostten vrolijk en spoelden de pillen weg met een slok water om vervolgens verder te gaan met het beantwoorden van vragen die op de kaartjes waren geschreven.

‘What’s the hardest thing you ever had to go through?’ vertaalde Mila van het Nederlandse kaartje. Ze was stil en dacht na. Dat verbaasde Elif. Mila en Sterre waren hun moeder twee jaar eerder aan kanker verloren. Het leek voor de hand liggend dat Mila dat meteen zou hebben genoemd, maar dat deed ze niet.

Mila was niet vaak een open boek, niet als het om haar jeugd ging en al helemaal niet in groepsverband. Vandaag was dit anders. Mila begon te vertellen over de relatie met haar vader, dat deze altijd al verstoord was geweest maar dat ze een dieptepunt hadden bereikt de weken na het overlijden van haar moeder. Sterre beaamde dat die periode voor alle kinderen uit het gezin heel moeilijk was geweest. Hun vader bleek niet meer in staat zich in te leven in de belevingswereld van zijn kinderen omdat hij overspoeld was door de emoties die het verlies van zijn vrouw met zich meebracht.

Mila hilde. Dat gebeurde zelden. Elif voelde ook achter haar eigen ogen tranen opwellen. Toen ze om zich heen keek zag ze dat ze niet de enige was; iedereen bleek zichtbaar aangedaan door de details die Mila met de groep deelde terwijl de zwaartekracht haar tranen over haar wangen naar beneden leidde.

Er ging een uur voorbij waarin Mila vragen beantwoordde die haar vriendinnen aan haar stelde. Vragen over hoe ze zich had gevoeld, over de effecten die de weken na het overlijden van haar moeder op haar hadden gehad, over hoe ze zich nu voelde. Er werd aan Sterre gevraagd of ze dit ook zo had ervaren en wat dit met haar had gedaan. Er werd gevraagd wat het met Sterre deed om de pijn van haar zus te zien.

Beide zussen waren open en gaven eerlijk antwoord op de verschillende vragen die werden gesteld. Het werd een waardevol gesprek waarin de kwetsbaarheid van de twee

zorgde voor nog meer vertrouwen en verbinding binnen de groep.

Ze hadden zich allemaal zo op het gesprek gefocust dat ze geen aandacht meer hadden geschonken aan de effecten van de 2cb. Zodra het gesprek tot een einde kwam en er ruimte ontstond voor luchtigere onderwerpen vroeg Chris of iemand al wat voelde. Dat was het moment dat iedereen plotseling in vrolijk geschater uitbarstte.

Er gebeurde van alles tegelijk en tegelijkertijd niets. Elif probeerde te begrijpen waarom de hele atmosfeer uitlokte tot uitbundige lachbuien, maar ze werd afgeleid door elke prikkel die haar tegemoet kwam en kon zich daardoor moeilijk concentreren op het evalueren van de situatie. Wat ze in elk geval opmerkte was dat wanneer iemand een grap wilde maken, de rest al voluit in de lach schoot voordat de woorden van die grap waren uitgesproken, omdat iedereen van tevoren kon invullen wat die woorden zouden zijn.

Het was bijzonder en niemand had dit eerder zo meegemaakt. Dit was anders dan andere lachbuien die Elif kende. Ze was zelf tijdens eerdere psychedelische trips ook in lachen uitgebarsten, maar niet zoals hier. Elif zag dat Sterre de situatie, net als zij, observeerde zoals ze dat intuïtief altijd deed.

'It's like there's an endless amount of small, light ping pong balls shooting between our minds, that carry the thoughts that form our jokes. They are faster than our words. They land in our consciousnesses before we even have the time to translate our thoughts into meaning,' zei Sterre.

Hoe er eerder tranen hadden gevloeid uit de ontroerde ogen van alle aanwezigen, zo rolden er nu tranen van het lachen over hun wangen als gevolg van de hele boel lichte kleine onzichtbare pingpongballetjes gevuld met droge humor.

De gesprekken leken een ongecontroleerde chaos maar zelf ervoeren ze structuur. Mila had de rol van stamhoofd gekregen, ze had de wijsheid en rust van een oude ziel, ze was de stabiele factor in de groep. Wanneer de verschillende gesprekken tussen de negen jonge vrouwen weer centraal tot een geheel werden gevormd, hielden ze allemaal twee vingers in de lucht, maakten ze een geluid dat klonk als 'ugh', lachten ze aanstekelijk en knikten tevreden over hun naamloze maar verbonden moderne stam.

Ook het grote verschil tussen Lisa en Elif werd opgemerkt. Hoe netjes en verzorgd Lisa eruitzag tegenover het spirituele hippiesfeertje wat Elif uitstraalde. Het contrast zorgde ervoor dat het Elif opviel hoe comfortabel ze zich op deze manier voelde. Als spirituele hippie had ze zichzelf zichzelf gevoeld.

Het werd langzaam donkerder en Chris nam de taak op zich om een vuur te maken. Elif stond op om blokken hout uit de schuur te pakken. Zodra ze die kant op liep merkte ze dat de wereld veranderd was. Het was moeilijk om tijd en afstand in te schatten maar

toch zat ze vol vertrouwen dat ze haar missie zou volbrengen. Niet veel later kwam ze terug bij het terras waar iedereen haar en de kruiwagen gevuld met blokken hout verwelkomde.

Het was een heel avontuur geweest om naar de schuur te lopen, hout te verzamelen en terug te komen. Elif had zich verbonden gevoeld met de bomen om haar heen en het gras onder haar voeten. Ze was altijd al empathisch geweest, maar dat ze zich in kon leven in leven dat niet tot mens was gevormd, was voor ze Zuzanna had leren kennen sinds haar dertiende niet meer voorgekomen. Die korte wandeling naar de schuur om hout te halen, had haar het inzicht gegeven dat alles in de kern met elkaar verbonden was, omdat alles in essentie uit dezelfde energie was opgebouwd. Alles was één. Alles was gelijkwaardig.

Enthousiast vertelde ze haar vriendinnen dat de expeditie door de tuin haar goed was bevallen en dat ze van plan was om ook de rest van de tuin te ontdekken.

‘Can’t we stay in this spot? It’s so cosy with each other and the music, and I would like to start a fire.’ Vroeg Chris.

‘I understand what you’re saying, but we’ve got the whole evening and night ahead. It’s not fully dark now and it’s nice to enjoy the nature around us for a bit. I’d like to go on a little expedition.’

‘Yes, I’m with you!’ zei Roos.

‘Me too!’ zei Zuzanna.

Chris was nog steeds niet enthousiast.

‘Of course you don’t have to go, no one has to go. It’s just what I feel like doing.’

vervolgde Elif en ze liep weg richting de bomen.

Het duurde niet lang voordat de rest van de groep toch ook in beweging was gekomen. Sterre sprong op en neer op de trampoline, Mila en Isabel kletsten terwijl ze schommelden, en Roos, Zuzanna, Emelie en Elif waren zich aan het verwonderen over de bomen en planten.

‘Doesn’t it feel like there is life within this tree?’ vroeg Elif aan hen terwijl ze haar hand op de stam legde, die warm voelde.

‘Wow, yes, it’s like I can feel the life of the tree.’ bevestigde Roos.

‘It’s like the tree and its leaves are moving towards us, like it wants to come closer.’ merkte Emelie op.

‘I believe that’s true. I have lived here all my life and there have always been more trees than people around me. The bond between me and the trees is a special one, I always feel like they communicate with me as I do with them. I believe there is much sacred knowledge in them. They are always willing to share their wisdom, but you need to

learn to understand their language.’ zei Zuzanna.

‘I think you’re right. Maybe it’s just now that we seem to understand their language because of the spirit-enriching effects of the 2cb. I mean, we don’t identify as trees, but in the end our existence is just as coincidental as the existence of all trees. We’re all a coincidence, or all not a coincidence. We don’t carry any responsibility for our existing, all of a sudden, we just were. Society teaches us that we are separated from nature, that the human race is more special than all other existing things. What we believe shapes our reality: we are all, more or less, indoctrinated by all that life shoves into our perception. But who knows which truth is the true truth? Maybe we have not been capable of communicating with trees, because we believe it isn’t possible to communicate with trees, because we have been taught it isn’t possible to communicate with trees. Zuzanna has grew up very different than the rest of us. She knows her surroundings, she knows the trees and the wisdom that they carry, in her truth she can communicate with nature.’ zei de spirituele hippie die Elif was.

‘Wow.’ zei Emelie.

‘Girls! Should we all gather around the fire again?’ hoorden ze Chris vanaf de andere kant van de tuin roepen. Het leek eindelijk ver maar dat was het niet. Inmiddels was ook de zon verdwenen en had Chris het hout in brand gezet.

Elif was die avond grotendeels leidend geweest in het gesprek dat ze voerden. Ze voelde allerlei wijsheden van binnenuit opkomen die ze niet anders kon dan uitspreken. Hoewel niet iedereen even spraakzaam was ervoer ze nog steeds verbinding met iedereen die er was. Het leek alsof er niets anders bestond dan het hier en nu. Het terras waarop ze zaten inclusief alles daarop voelde als een kleine postzegel die door een oneindigheid aan leegte en ruimte zweefde. Alsof de rest van het bestaan en zelfs de tijd niet bestond.

Mila merkte de rups op die ze de voorgaande nacht per ongeluk had gedood.

‘What happened to the caterpillar?’ vroeg Roos.

‘I found that caterpillar just minding its business on a chair inside yesterday, I wanted to help him find back his home. So, I grabbed it and brought it outside. I was a bit too enthusiastic and accidentally crushed it between my finger and the bench.’

Iedereen lachte.

‘That must suck; being born as a caterpillar, wandering in a huge house, to come across a big friendly giant who tries to help you out but crushes you by accident.’ Zei Elif.

‘Yeah, must suck indeed.’ werd lachend beaamd.

‘That caterpillar didn’t choose to be a caterpillar, and he definitely didn’t choose to die

between a giants finger and giant bench. Let's give him a worthy goodbye.' besloot Roos stellig, terwijl ze de geplette rups op een bierdopje legde en aan Elif gaf die naast het vuur stond.

Elif kiepte het bierdopje plechtig om boven de vuurkorf waardoor de geplette rups in de vlammen viel. 'Bye caterpillar,' zei Elif 'I hope your life was beautiful as long as it lasted.'

Het was stil en even hoorden ze alleen het brandende hout knisperen.

'Well,' verbrak Roos de stilte.

'Can we take a moment for this realisation? Because, for real, if you think about it, it's so strange that anything is just born the way it's been born. We literally did nothing to be born as humans. As privileged humans, I should say. We could have been born as a caterpillar. Damn, we could have even been born as *thát* caterpillar.' Vatte Roos samen terwijl ze richting het vuur wees waarin de rups net ritueel was verbrand.

De groep werd zich pijnlijk bewust van de kwetsbaarheid van het leven en intrinsiek dankbaar voor de privileges die ze als mens kende.

Isabel had al even niets meer gezegd toen Emelie aan haar vroeg of het nog goed ging. Het was Elif al eerder opgevallen dat Isabel steeds stiller werd. Alsof er ruis was ontstaan tussen de verbinding die Isabel met de rest ervoer. Maar Elif had zich er nog niet mee bemoeid omdat ze voelde dat dat nog niet nodig was geweest.

'Ja, hoor.' Had Isabel zacht geantwoord, 'Ik ben alles gewoon in me op aan het nemen.' Die opmerking trok de aandacht van Elif. Ze had een keer eerder met Isabel en Jelle een 2cb-trip gehad en was toen vooral aanschouwer geweest. Ze had zich niet slecht gevoeld, maar kon ook niet bijdragen aan interactie met de twee. Nu ze Isabel deze opmerking hoorde maken knielde ze naast haar neer om die herkenning met haar te delen.

'Je bent aan het aanschouwen, ik weet precies hoe je je voelt. Het is niet alsof het echt slecht met je gaat, niet alsof je echt bang bent of in paniek, maar het is wel onzeker. Het lukt je om te ontvangen en om te verwerken, maar niet om te zenden. Er komt te veel binnen om actief onderdeel van de interactie uit te maken, dat kost te veel energie, dat lukt niet.'

Isabel begon van de herkenning te huilen: 'Dat is precies wat het is.'

Elif vervolgde en hoorde haar eigen stem woorden zeggen zonder dat ze voelde deze aan te sturen, alsof ze ook zichzelf aanschouwde.

'Je voelt je alsof je steeds minder met ons verbonden bent, alsof je verbonden was maar nu langzaam richting een oneindigheid van donker zweeft terwijl je de verbindende

lijntjes steeds dunner ziet worden. Het voelt alsof je geen grip meer op ons hebt omdat je steeds verder van ons verwijderd raakt en er niet meer bij kan. Iets in jou vindt dat beangstigend, het maakt je onzeker, maar het lukt je niet om jezelf weer richting ons te bewegen. Je kan er de energie niet voor vrijmaken. Je hebt een hand nodig die je vastpakt en weer terugtrekt richting ons zodat je weer verbonden bent. Ik ben hier, zodra het nodig is zal ik altijd de hand zijn die je vastpakt en terugtrekt richting de verbinding met alles dat is.'

Op het moment dat Elif die woorden uit had gesproken, gebeurde iets wat ze nooit had meegemaakt. Het was alsof haar bewustzijn via haar voorhoofd, dat zich dicht bij dat van Isabel bevond, een moment één met het bewustzijn van Isabel werd. Ze kon niet in woorden vatten waar ze zich op dat moment bevonden. Ze waren allebei compleet, tegelijk compleet eigenschaploos en toch wist Elif honderd procent zeker dat ze daar met Isabel was. Ze ervoeren een moment van ultieme verbinding buiten ruimte en tijd, waar het alles en het niets samenkwam. Het licht en het donker spatten beiden als een bom vol elektrische lading uit elkaar en botsten tegelijkertijd, er bestond niets anders dan krachtige energie die het helderste licht vormde. Het meest heldere licht bleek niet verblindend maar verbindend. Het had een blinde het zicht geboden. Ze wisten niet dat ze op zoek waren naar het licht, maar hadden het gevonden, in elkaar. Het was verlichting wat ware liefde was, en ware liefde was het licht. Ze boden pure liefde de ruimte door volledige overgave aan het onvoorwaardelijk vertrouwen in de ander. Isabel en Elif barstten allebei in ontladende tranen uit terwijl ze elkaar innig omarmden.

'Dat is precies wat het is.' hilde Isabel.

'Ik weet het.' hilde Elif.

Dat moment, dat moment van connectie wat niet te omschrijven was in woorden en ook niet in gevoel, dat moment van verlichting dat uit zowel al het niets als al het alles bestond, dat moment van oneindigheid dat niet binnen de dimensies ruimte en tijd waar te nemen viel, dat was het moment geweest dat alles in het leven van zowel Isabel als Elif veranderde. Vanaf die connectie wisten ze wat ware liefde was.

Nu wist Elif: ware liefde had niets te maken met romantiek of lust. Het was Isabel met wie ze al tien jaar lang een diep innige connectie had opgebouwd. Ze hadden vanaf het moment dat de vonk was overgeslagen in elkaar geïnvesteerd geweest, ze hadden beiden diepe dalen gekend en hadden elkaar nooit een moment niet gesteund. Isabel had hun vriendschap een paar maanden geleden nog omschreven alsof ze altijd samen in het donker, in de mist in een bootje hadden gezeten, niet wetend waarheen ze

moesten varen. Maar nooit waren ze alleen geweest, want door weer en wind en in het duister van de één was de ander altijd haar licht blijven schijnen zodat hoop bleef bestaan in moeilijke tijden. Elif verwonderde zich over het feit dat ze die open deur nu pas zag, waarschijnlijk juist omdat deze altijd open had gestaan. In Mitch had ze licht in het duister vóór zich gevonden, ze had dankzij hem weer optimistisch naar de toekomst durven kijken, maar Isabel had áltijd áchter haar gestaan met een gigantische lantaarn in haar hand, om Elif warmte en zicht in het nu te bieden.

Zelfs afstand had hun verbinding niet verbroken, er was niet eens ruis ontstaan. Toen Elif zich over andere continenten bewoog, waren ze consequent in het leven van de ander gebleven. Door e-mails, door spraakberichten, door lange lappen tekst. Isabel was zelfs met haar vriend naar Sri Lanka gereisd en Elif was ze tegemoetgekomen zodat ze daar een paar dagen samen konden doorbrengen.

Isabel had Elif de volledige vrijheid gegund die ze nodig had gehad om haar pad te ontdekken, ook al betekende dat dat de fundering van het leven van Isabel volledig op losse schroeven kwam te staan. Ze had het Elif nooit kwalijk genomen en zelfs nooit laten merken dat ze liever niet wilde dat Elif wegging, omdat ze compleet puur was toen ze Elif haar vrijheid meer gunde dan zichzelf haar eigen behoeften. Ze had Elif altijd in haar waarde gelaten wanneer ze zich voor de twintigste keer aan dezelfde steen stootte. Ze was er altijd zonder oordeel en met engelengeduld geweest toen Elif onderuitging en was er ook altijd geweest toen Elif weer op moest staan; gekrenkt, gewond en beschaamd.

Daartegenover had Elif Isabel altijd als een leeuw beschermd tegen al het slechte. Isabel kon geteisterd worden door diepgewortelde onzekerheden en deze hadden grote invloed op hoe haar leven verliep. Haar lage zelfbeeld was het enige dat Elif nóóit aan Isabel had kunnen begrijpen, omdat zij in haar niets anders zag dan het meest krachtige, goede, liefdevolle, grappige, intelligente, sociale, empathische, authentieke, integere en wonderschone mens op aarde. Er was nooit iets waardevoller geweest dan Isabel, ze was een geniaal kunstwerk en Elif was altijd blijven strijden om Isabel die spiegel voor te houden, ook wanneer ze weg bleef kijken.

De ene helft van Elif was altijd zoekende geweest en de andere helft van Elif had daar altijd weerstand tegen geboden omdat ze dacht dat die zoekende helft niets zou vinden. Deze trip met haar vriendinnen had poorten in het brein van Elif geopend en zelfs toen de drugs waren uitgewerkt, bleven de poorten open staan. De spirituele ervaring had

heling in gang gezet en deze leek door te werken toen ze weer was geland. Ze had in haar leven talloze uren bij verschillende therapeuten doorgebracht, maar niets van die sessies stond in verhouding tot wat deze acht uur durende trip voor haar had betekend. De patronen over het bestaan die ze tijdens dat weekend uitvoerig had ervaren en besproken, waren niet de enige die ze opeens kon zien. Verbindingen die voorheen troebel waren en daardoor gepaard gingen met onzekerheid, waren nu glashelder waardoor ze een beetje proefde van de rust en bezinning waar ze altijd naar had verlangd maar wat ze nog niet eerder had leren kennen. Ze was diep in deze gedachten verzonken toen ze haar naam hoorde.

‘Elif?’

‘What’s up?’ Elif keek in het gezicht van Mila.

‘Kun je even meelopen? Emelie, Lisa en ik moeten je wat vertellen.’

‘Ok.’

Ze liepen naar het terras waar Elif en Isabel twee dagen daarvoor het meest bijzondere moment in hun leven hadden ervaren en streken neer op de stoelen en het bankje die er stonden.

‘We hebben besloten om naar huis te gaan.’ Lisa viel meteen met de deur in huis.

‘Dat komt als een verrassing, waarom dan?’

‘Ik denk dat Polen niet helemaal het land is voor mij.’ Zei Lisa.

‘Ik kan me voorstellen dat deze omgeving niet helemaal bij je past.’ Bevestigde Elif lachend. Ze begreep haar. Als iemand behoefte had aan luxe, privacy en comfort, dan was het huisje van Zuzanna in dit bos niet de eerste keuze geweest.

‘Datzelfde geldt voor mij.’ Vervolgde Emelie, de oudere zus van Lisa. ‘Je weet dat ik veel werk en maar beperkt vrije dagen heb. Ik vond het heel leuk zolang het duurde, maar merk dat ik mijn overige vrije dagen liever anders invul.’

‘Ik hoor je. Nog een nadeel van de prestatie maatschappij waarin we worden grootgebracht met het idee dat productiviteit prioriteit heeft. Vervelend dat een bedrijf voor je beslist wanneer en hoeveel vrij je bent. Doe vooral wat goed voelt, dat is het belangrijkste.’

Elif werd door hen geconfronteerd met haar eigen arrogantie. Haar ego vond dat het vertrekken van haar vriendinnen een belediging was. Dankzij het vele mediteren de afgelopen tijd betrapte ze zichzelf op hautaine gedachten die haar vertelden dat Lisa en Emelie niet snapte welke weg de juiste was, het was in elk geval niet de weg naar huis, dacht ze. Ze besloot snel dit hersenspinsel los te laten en er geen energie aan te schenken. Ze gunde hen de wereld, daar dacht ze aan.

‘Waarom ga jij naar huis dan, Mila?’

‘Ik bedoel er niks vervelends mee maar dit hele gedoe hier is te zweverig voor mij. Ik vond het begin van de trip wel leuk, maar jullie waren me kwijt toen jullie over natuur, verbinding en energieën begonnen te praten. Ik kan niet echt aansluiting vinden als jullie op die manier beginnen.’

De woorden van Mila raakten Elif.

Zuzanna, Isabel, Sterre, Roos, Chris en Elif namen afscheid van Lisa, Emelie en Mila. Ze keken hoe de glanzende BMW van Emelie het erf afreed richting hun voorspelbare maar comfortabele levens. Elif beseftte op dat moment dat ze mensen zou verliezen zodra ze dichterbij haar essentie kwam. De fysieke afstand die ontstond, stond symbool voor de afstand die tussen hun realiteiten bestond. Het was de laatste keer in lange tijd dat Elif hen zag.

Elif reflecteerde veel op het vertrek van haar vriendinnen de dagen die volgden, en kwam tot de conclusie dat ze vooral zichzelf had gekwetst met de onjuiste verwachting die ze van Mila had. Ze had in haar onderbuik gevoeld dat Mila een vergelijkbaar vuur in zich had branden als zijzelf, wat haar een krachtig mens maakte. Ze had Mila altijd uniek gevonden, bijzonder, iemand die een verschil maakte. Elif voelde zich tot haar energie aangetrokken en waardeerde haar voor wie ze in haar kern was. Maar nu ze weg was gegaan omdat ze geen aansluiting kon vinden, wist Elif niet of ze zich had vergist in wie Mila daadwerkelijk was, of dat Mila zichzelf vergiste in wie ze daadwerkelijk was.

Het vertrek van de drie vriendinnen was ongemakkelijk geweest, maar de dag nadat ze weg waren groette de hemel de zes vrouwen met helderblauwe lucht en warme zonnestralen. Het overblijfsel was een georganiseerd groepje ongeregeld en ze hadden nog een week om nader tot elkaar te komen en plezier te maken.

Zuzanna was naar haar werk en de vrouwen liepen door de tuin om planten water te geven, kruiden te plukken en groenten uit de moestuin te oogsten.

‘Sterre, hoe vind je het dat je zus weg is gegaan?’ vroeg Roos, die al sinds de brugklas bevriend was met Mila. Elif vond het stoer dat Roos hier in Polen met hen bleef. Ze kende de rest, op Sterre na, niet goed.

Het viel meteen op dat Sterre niet straalde. Normaliter had ze een lach op haar gezicht, gevoed door een onstilbare dosis levensenergie, maar deze leek aanzienlijk minder sinds Mila hen gedag had gezegd.

‘Ik vind het moeilijk. Ik zie iets in Mila wat ze zelf niet ziet, volgens mij. Onze band krijgt het de laatste tijd sowieso meer te verduren. We hebben lang samengewoond. Dat

ging eerst heel goed, maar onze dynamiek is veranderd. Dat komt voor een groot deel ook door de pandemie en haar nieuwe relatie, dat moeten we niet vergeten, he, jongens. Ze heeft besloten om zich daarin te storten, hij is een onuitputtelijke bron van geluk voor haar. Dat gun ik haar natuurlijk, ik gun haar alle geluk op aarde. Maar in die liefde is ze ook verblind, en heeft ze me onbedoeld aan de kant geschoven. We stonden altijd bij elkaar op de eerste plek, ik was de eerste die ze sprak; maakte niet uit waar het om ging. Nu is dat niet meer zo. Ik hoop vooral dat ze op een dag inziet dat ze het geluk in zichzelf kan vinden, en dat ze daarin niet afhankelijk hoeft te zijn van iemand anders. Want ik mis haar. Maar ja, het komt ook wel weer goed tussen ons. Het is m'n zus. M'n zusin. We hebben voor hetere vuren gestaan.'

'Ik herken wat je zegt, ja. Ik ken jullie inmiddels al vijftien jaar en ik weet zeker dat jullie hier weer uitkomen. Het heeft alleen tijd nodig.' Reageerde Roos.

'Het is moeilijk om de juiste balans te vinden in relaties, dat weten we allemaal. Romantische relaties worden vaak overgewaardeerd. We worden grootgebracht met het idee dat je je geluk in een ander moet vinden, dat een partner en kinderen het hoogst haalbare goed zijn.' Zei Sterre.

'Inderdaad. Ik word daar niet goed van. Mensen die zonder pardon vragen wanneer ik ga trouwen of aan kinderen ga beginnen. Hallo, wie zegt dat ik dat wil?' zei Isabel.

'Jij bent daar ook wel echt *one of a kind* in, Isa.' Lachte Sterre. 'Zo zouden meer mensen moeten zijn. Dat is alleen niet zo. Het is waanzinnig om verliefd te worden en heerlijk om jezelf te verliezen in een ander, maar vaak is het vooral vluchtgedrag. Als je jezelf verliest in een ander, dan raak je verder verwijderd van je ware zelf. Je kunt je ware zelf zelfs helemaal kwijtraken. Dat is gevaarlijk. Ik zou liever zien dat ons wordt geleerd gelukkig te zijn met onszelf, zonder factoren van buitenaf. Nu leren we dat het leven pas volmaakt is als je een wederhelft hebt gevonden, waar jouw hele identiteit vanaf hangt. Glad ijs, jongens, want wat blijft er van je over als je wederhelft wegvalt? Ik heb er laatst een goed boek over gelezen. Hechting wordt vaak verward voor liefde. Hechting is ongezond, het gaat gepaard met afhankelijkheid. Zo lang jouw gemoedstoestand afhankelijk is van een ander, wordt jouw gemoedstoestand een verantwoordelijkheid van de ander. Dat gaat op den duur schuren. Als je van jezelf houdt en blij en gelukkig leert zijn met jezelf, zonder afhankelijk te zijn van de liefde of aandacht van een ander, dan ben je in staat om ware liefde te vinden. Nu ik mezelf dit hoor zeggen, denk ik dat ik eigenlijk te afhankelijk was geraakt van Mila, waardoor het nu begint te voelen alsof een stukje van mijn fundering wegvalt en ik op losse schroeven sta. Dus voor mij is het ook wel goed misschien, dat ik nu van Mila loskom. Het heeft wel tijd nodig om dat een plek te geven.'

‘Jezus, Ster, mooi stuk reflectie, goddamn. Nietzsche zei dat datgeen waar je niet dood aan gaat je sterker maakt. En dat klopt, ook nu. Afhankelijkheid kan veel pijn doen. Ik herken wat je zegt, vooral als ik terugdenk aan mijn relatie met Niek. Ik was natuurlijk vijf jaar samen met Martijn toen ik Niek ontmoette, en heb mezelf toen meteen aan Niek overgegeven. Terwijl ik die tijd achteraf beter had kunnen nemen om mezelf opnieuw te leren kennen en vormen. Ik moet eerlijk toegeven dat ik me nog steeds wel eens afvraag of Niek en ik het niet zijn voor elkaar. Onze relatie is kapotgegaan door mijn afhankelijkheid van hem en andersom. Er was liefde tussen ons, maar die werd overschaduwd en uiteindelijk zelfs verwoest doordat ik veel angsten en onzekerheden ervoer als ik niet met hem was. Dat zorgde ervoor dat ik altijd bij hem wilde zijn, of met hem in contact wilde zijn. Ik werd onbewust getriggerd toen hij opbiechtte dat hij zoveel had gelogen. Andersom was die afhankelijkheid er ook trouwens, hij was niet in staat om met iemand over zijn gevoelens te praten, behalve met mij. Dus daarin droeg ik zijn lasten. Het zat al diep in ons, die ongezonde hechting, hoewel ik dat toen nog niet zag. Onze harten verlangden naar een samenzijn vol liefde en plezier, maar zowel zijn als mijn trauma’s zaten dat in de weg.’

‘Je relatie met Niek had veel moois, dat moet je niet vergeten.’ zei Isabel terwijl ze haar hand op de onderarm van Elif liet rusten.

‘Ik denk niet dat ik dat ooit kan vergeten, juist daarom vind ik het vaak nog moeilijk dat we niet samen kunnen zijn.’ reageerde Elif met een moeizaam lachje.

‘Ah, Elif, zo mooi weer hoe jij altijd zo goed kunt uitzoomen op een situatie en zo ook je eigen aandeel erkent. Kijk ook hoever je bent gekomen sinds dat moment, je bent gigantische stappen aan het zetten, ik merk het aan alles.’

‘Dat kan ik ook van jou zeggen, Ster. Ik leer altijd veel van jou.’

‘Ik leer veel van jullie! Ik vind het zo knap hoe jullie je gevoel onder woorden kunnen brengen. Ik kan dat echt niet.’ zei Chris.

‘Ach, lief dat je dat zegt. Ik ben altijd zo geweest eigenlijk, en ik werk natuurlijk in de jeugdhulp, dus mijn studie en baan hebben zeker bijgedragen! Wat vind je er moeilijk aan?’ vroeg Sterre.

Chris bleef stil en keek voor zich uit, met haar focus op haar gedachten. ‘Dat is dus al een lastige vraag voor mij om te beantwoorden, merk ik. Ik loop daar veel tegenaan. Ik heb vaak dat ik van alles voel, maar ik weet niet zo goed wat ik dan voel. Dan kom ik niet uit m’n woorden, en als daar dan naar wordt gevraagd omdat mensen die strijd opmerken, op werk bijvoorbeeld, moet ik vaak huilen.’

‘Wat doet dat met je?’ vroeg Roos.

‘Ik vind het vervelend, want ik wil niet dat mijn collega’s me zwak of instabiel vinden.’

‘Het is toch eigenlijk van de zotte dat huilen wordt gezien als zwak of instabiel?!’ reageerde Isabel fel, boos op het systeem. Hun passie voor het bestrijden van onrecht was één van de vele redenen waarom zij en Elif hartsvriendinnen waren.

‘Niet normaal. Er is zoveel mis met het patriarchaat. Dit is een perfect voorbeeld. De gemiddelde werkcultuur wordt al lange tijd bepaald door mannen met dominante mannelijke karaktertrekken, waardoor gevoel en intuïtie als ongemakkelijk worden gelabeld, of erger: worden afgestraft. Zelfs door degene die het gevoel voelt, moet je nagaan!’ zei Elif.

‘Inderdaad, Chris, huilen is nooit fout.’ zei Isabel stellig.

‘Sterker nog, huilen is een signaal dat je vertelt dat je overloopt met gevoel. Het hoeft niet eens een teken van verdriet of pijn te zijn, het kan ook veroorzaakt worden door geluk, dankbaarheid, passie, woede, frustratie, ongeloof of schrik. Tranen zijn prachtig, ze geven je juist kracht in je kwetsbaarheid. Schaam je alsjeblieft nooit voor je tranen.’ Voegde Elif toe.

‘Als je het zo zegt klinkt het logisch, ja, maar mijn hele leven hoor ik mijn vader zeggen dat ik gewoon verstandig moet doen, niet gek, niet moet opvallen. Dat is een stem die in mijn hoofd woont. Dus als ik dan wel opval op mijn werk, omdat ik moet huilen bijvoorbeeld, neem ik mezelf dat kwalijk. Ik wil niet huilen, ik wil gewoon kunnen zeggen wat ik voel zodat de tranen wegblijven. Maar ik vind het ontzettend moeilijk om mijn gevoelens in woorden te uiten. Daar zit een disconnectie.’

‘Ik geloof dat je daar gelijk in hebt. Er bestaan veel verbindingen in, tussen en buiten onszelf. Hell, alles is met elkaar verbonden. Alles is één, dat voel ik in mijn kern. Het is belangrijk dat je je eerst bewust wordt van die verbindingen, voordat je de verbindingen kunt herstellen. In dit geval klinkt het alsof er een grote blokkade bestaat tussen jouw ratio en gevoel. Je gevoel probeert met man en macht duidelijk te maken dat het aandacht nodig heeft, dat het gehoord wil worden, maar door die blokkade komt dat je prefrontale cortex niet in, het stukje brein dat logisch kan redeneren. Misschien vindt die blokkade wel oorsprong in jouw vader, die je altijd vertelde je verstand te gebruiken, omdat dat is wat hij heeft geleerd te doen. Maar ja, jouw gevoel gaat daarmee niet weg. Sterker nog: als er niets mee wordt gedaan, loopt dat gevoel alleen maar op. Zo lang die blokkade er is, kan je gevoel niet aan jouw ratio duidelijk maken wat het nodig heeft. Dat resulteert dan in tranen, want de gevoelensrivier stroomt over, letterlijk.’ Elif stond zelf te kijken van de woorden die ze zei. Het filosoferen, mediteren, haar psychedelische trips en diepe introspectie zorgde ervoor dat ze structurele wijsheden vond in de chaos die het leven heette.

‘Ja, dat voel ik helemaal.’ Bevestigde Chris die na dit open gesprek gelukkig haar

onzekere lach in had geruild voor een vrolijke.

‘Dit is iets waar ik veel over na heb gedacht de laatste tijd en ik kan er nog veel meer over kwijt. Mag ik?’

‘Hell yeah!’ Elif werd door iedereen aangemoedigd. Ze was blij met deze vrouwelijke energieën om zich heen. Intuïtie en gevoel stonden op dit moment boven ratio. Dat was niet altijd goed, maar nu wel. Het was waar ze allen behoefte aan hadden, in een wereld waarin mannelijke energieën vaak overmacht hadden en de vrouwen soms het gevoel hadden te verzuipen.

‘We lopen allemaal tegen allerlei moeilijkheden aan, dat is onvermijdelijk.’ Vervolgde Elif. ‘In het leven willen we vooruit, en om vooruitgang te boeken moeten we risico’s nemen. Risico’s gaan gepaard met beschadiging, want we gaan nou eenmaal allemaal wel eens op onze bek. Dat is niet erg, want je leert ervan, als je het goed doet. En daar gaat het mis. De samenleving is vergeten hoe belangrijk het is om tijd te nemen om te helen, te verwerken en te reflecteren. Fysiek én mentaal, het lichaam en de geest zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Gedurende ons leven worden we constant beschadigd, in meerdere of mindere mate. Die beschadigingen zorgen voor geautomatiseerde instinctieve stressreacties. Als we daarin blijven hangen, komen we vast te zitten in hardnekkige gedragspatronen. Willen we bij onze essentie komen, willen we ons authentieke zelf leren kennen en het leven bewust en met plezier doorlopen, dan moeten we die gedragspatronen zien te doorbreken. Zie het als een *loop* die je inwisselt voor een spiraal, je kunt zelf kiezen of deze opwaarts of neerwaarts beweegt.’

‘Meid.’

‘Hoe meer je bestaan uit balans is, hoe meer beschadiging je oploopt en hoe dieper je wegzakt in onbewuste gedragspatronen. We delven daarvan allemaal het onderspit. Niet alleen wij vrouwen, maar juist ook mannen. Al het stoffelijke is opgebouwd uit Yin en Yang: mannelijke en vrouwelijke energie. Het is zo’n misvatting dat mannen alleen bestaan uit mannelijke energie en vrouwen alleen uit vrouwelijke energie. We stimuleren mannen om het vuur in zichzelf te vinden, om genoeg zelfvertrouwen te creëren om het onbekende aan te gaan, om te ontdekken, om risico’s te nemen, om uit te vinden en om vooruitgang te boeken. We leren ze dat ze de sterkste schouders moeten hebben, waarop ze alle vrouwen en kinderen moeten dragen. Ze zorgen maar dat het lukt, ze moeten niet zeuren, ze moeten niet huilen, ze moeten doorgaan. De hele wereld rekent op ze en bijna alle grote systemen draaien onder hun verantwoordelijkheid. Hoe belabberd en onrealistisch is dat? Ik vind het niet gek dat veel meer mannen dan vrouwen verslavingsproblemen kennen, gewelddadig zijn en

ander grensoverschrijdend gedrag vertonen. Ze hebben nooit de kans gekregen om dichtbij de vrouwelijke energie in zichzelf te komen. Zodra ze dat toch proberen worden ze als homo of verwijfd afgeschilderd. We leren onze zoons niet hoe gevoelig te zijn, wat gevoelens überhaupt zijn en hoe ze er gehoor aan moeten geven. Alle emotie loopt op en die pijn en frustratie knalt op een zeker moment naar buiten. Dan zijn er vrouwen, vrouwen die zichzelf feministen noemen, die het lef hebben te zeggen dat mannen niet mogen zeiken? Absurd. Dat kan me echt zo boos maken, die mannenhaat. Mannen hebben het net zo zwaar als vrouwen, ze lijden evenveel als vrouwen en zijn net zoveel slachtoffer als gevolg van het patriarchaat, want we zijn gelijkwaardig. Zij worden alleen op een andere manier beschadigd en hun trauma manifesteert zich op andere manieren. De balans is zoek. Het is belangrijk dat we onze kinderen leren dat ze voortkomen uit een moeder en vader, en daarmee opgebouwd zijn uit het vrouwelijke en het mannelijke. Laten we onze kinderen leren wat het vrouwelijke is, wat intuïtie is, wat empathie, verbinding en gevoelens zijn, hoe je daarnaar luistert en hoe je erop kunt vertrouwen. Even belangrijk is het dat we onze kinderen leren wat het mannelijke is, hoe belangrijk het is om niet te onzeker en voorzichtig te zijn, dat angst niet als leidraad gebruikt moet worden, dat ruimte ingenomen mag worden, dat hun stem gehoord mag worden en dat het ok is om op te vallen, als ze maar niet hun nederigheid verliezen, die zich in het vrouwelijke bevindt. We komen dichterbij de balans, dichterbij de essentie van onszelf en ons bestaan, zodra we erkennen dat alles opgebouwd is uit het mannelijke, actieve en het vrouwelijke, passieve. Eigenschappen die zich anders manifesteren maar even waardevol zijn.'

'Denk je dan dat de huidige feministische stroming de verkeerde kant op stroomt?' vroeg Isabel, die zich veel meer had ingelezen in het feminisme dan Elif ooit van plan was te doen.

'Tja, wat is goed en fout? Ik probeer nu te geloven dat alles gebeurt met een reden, en dat alles dat gebeurt daarmee zinvol is. Dus welke kant welke stroming ook op stroomt, het is altijd de juiste. De stroming heeft er überhaupt voor gezorgd dat ik vandaag de dag rechten heb die vrouwen vroeger niet hadden, dus ik zal het feminisme altijd dankbaar zijn. Ik vind het nu alleen tijd voor vrouwen om uit de slachtofferrol te kruipen. We hebben alle rechten die mannen ook hebben, het is aan ons om werk te verzetten. We moeten mannen vergeven en het voortouw nemen. Mannen zijn moe, beschadigd en gefrustreerd. Als wij vrouwen in de westerse samenleving zo sterk zijn als we pretenderen te zijn, dan moeten we niet lullen maar poetsen. We moeten onze mannen geen verwijten maken, maar zien voor wie ze zijn. Mannen zijn vreselijk sterk, maar niet onsterfelijk. Het zijn halfgoden, geen goden. We dienen ze de ruimte te

bieden om te rusten. Het is onze tijd, tijd om te beginnen met het helen van alle mensen.'

'Dat is een behoorlijk controversiële kijk op het feminisme,' zei Isabel.

'Dit overstijgt het feminisme. Gelijkwaardigheid is het pad naar verlichting, geloof ik. Luister, vrouwen en mannen zijn niet hetzelfde, ik wil niet dat de maatschappij dezelfde verwachtingen van mij heeft als van de gemiddelde man. Ik heb alle eigenschappen die een man kan hebben, en ik wil alles kunnen doen wat een man kan doen, maar ik wil niet het gevoel hebben pas gelukt zijn als ik ergens een full time leidinggevende functie heb, met een goed salaris en indrukwekkende status; en tegelijk ook nog een man en kinderen moeten onderhouden. Dat heb ik nooit geambieerd en ik denk niet dat ik dat ooit zal ambiëren. Ik vind mezelf progressiever dan de meeste progressieven, maar toch ben ik het vreselijk oneens met de strijd naar gelijkheid.'

'Je bent niet voor gelijkheid?' vroeg Chris verbaasd.

'Ik geloof niet in de strijd naar gelijkheid, maar in de strijd naar gelijkwaardigheid.

Discriminatie is geen probleem, het enige wat je doet als je discrimineert is verschil erkennen. Dat is iets moois: alles en iedereen is anders, de schoonheid zit 'm juist in die unieke verschillen. Tussen vrouwen en mannen geldt dat net zo; overal in de natuur hebben vrouwelijke organismen andere kwaliteiten dan mannelijke organismen. Wanneer de gemiddelde man met de gemiddelde vrouw wordt vergeleken, dan zal de gemiddelde man dominant zijn in zijn mannelijkheid, en de gemiddelde vrouw dominant in haar vrouwelijkheid. Dat is niet iets om te bestrijden, maar iets om te omarmen. Het bestaan laat dat ons letterlijk zien: de omarming, de samensmelting van het mannelijke en het vrouwelijke creëert nieuw leven, er ontstaat. Die optelsom geldt voor alles dat is: iets kan uit het niets komen dankzij verbinding. Dat is wat daadwerkelijke liefde is.'

'Wat is daadwerkelijke liefde?' vroeg Roos.

'Het is de formule van synergie: de optelsom van verbinding is liefde. Groei door verbinding, creatie door verbinding, verlichting door verbinding. Dat is waar ook Jezus het over had, geloof ik. Die visie is toepasbaar op het al. Je vindt ware liefde in jezelf door het idee van jezelf als individu los te laten en jezelf met alles te verbinden. Heb je naasten lief want je bent je naasten. Heb alles dat is lief, want in essentie ben je alles dat is. Zolang we dat gegeven niet erkennen zal discriminatie in sociale context een probleem blijven. Mensen hangen een waardeoordeel aan verschillen. Hier gaat het mis: als mensen de overtuiging kennen dat de één beter of belangrijker is dan de ander, is dat zelfdestruïf, want je veroordeelt daarmee in essentie jezelf. Wanneer we inzien dat alles dat bestaat is opgebouwd uit dezelfde bron van vrouwelijke en mannelijke

energie, dan pas zullen we inzien dat we onszelf verwoesten door iets buiten onszelf te benadelen vanwege de misvatting dat dat in ons voordeel werkt. Dat gebeurt wél bij racisme en seksisme en andere vormen van ongelijkwaardige overtuigingen en behandelingen. Daar moeten we vanaf. Dat doen wij vrouwen door te beginnen met begeleiden en helen, terwijl de mannen leiden en lijden.'

'Meid.'

'Jep.'

Het waren niet meer alleen Zuzanna en Elif die hun leven als ritueel invulden, maar ook de rest van de vrouwen hadden zich moeiteloos laten meevaren op de magische rivier van energie die hier stroomde zoals de Gangesrivier dat tot de oneindigheid door het Himalayagebergte deed. Zuzanna leerde hen ongedwongen de fijne kneepjes van haar vak. Ze dronken ceremoniële cacao uit Zuid-Amerika, terwijl ze onder het licht van de volle maan dansten, omringd door edelstenen en mineralen die daar, net als zij, oplaadden om de volgende cyclus in te gaan.

Even later zaten en lagen de vrouwen verspreid door de woonkamer. Het dansen onder het maanlicht had hen goed gedaan. Elif keek naar het plafond terwijl ze op een spijkermatje was neergestreken.

'Women are not like men, at all, and at the same time we are all like all men. We are completely different species, and at the same time completely similar. Society claims women are more complex beings. I believe we are considered more complex because we're born into a reality that is formed by the perception of men. Men are the dominant, leading species. That's why they have been the controlling force of society for a long time. Society is almost completely based on logic reasoning as a result of what we are physically able to perceive. That doesn't cover it for women.'

'What do you think the main difference is when it comes to perception between the sexes?' vroeg Isabel.

'Women perceive more than sight, touch, hearing and taste. We predominantly follow two directions during this lifetime. First, we follow our heart, our intuition, which guides us towards our core self and heals us along the way. Second, we follow our instinct, which causes the attraction of and to the opposite of our core self, we need that to recreate. Men predominantly follow two directions as well. First, they follow their logical brain, it's their guide within the objective perceiving, which causes progress towards our evolved selves. Second, they follow their instinct, which causes, just like with us, the attraction of and to the opposite of our evolved selves, which they need to do to recreate.' Hoorde Elif zichzelf uitspreken.

‘How do you know all these things, you magical creature, you?’ vroeg Isabel.

‘She knows because it’s her purpose to know.’ antwoordde Zuzanna.

‘How do you discover your purpose?’ vroeg Roos.

‘Follow your intuition and acknowledge your own truth as the truth.’ reageerde Zuzanna.

‘Start your healing process.’ voegde Elif daaraan toe.

Isabel en Sterre waren de twee vrouwen in het leven van Elif met wie ze zich het diepst verbonden voelde. De volgende dag, een dag voordat ze terug naar Nederland zouden gaan, wandelde ze met hen door Krzywy Laz. Ze genoten van de laatste dag samen voor Elif voor de zoveelste keer afscheid van ze zou nemen.

‘Grappig dat jij Zuzanna zo bewondert.’ Zei Sterre, terwijl ze tussen de bomen door bewogen.

‘Ja, ik heb juist het idee dat ze tegen jou opkijkt.’ Zei Isabel.

‘Ik heb dankzij haar een deel van mezelf teruggevonden, waarvan ik meer dan vijftien jaar niet wist, maar wel voelde, dat ik het kwijt was. Ik ben haar dankbaar, net als dat ik jullie dankbaar ben. Door dichterbij mezelf te komen ben ik in korte tijd veel veranderd. Ik heb me elk moment tijdens mijn reis door jullie gesteund gevoeld.’

‘Er zit iets speciaals in ons allemaal.’ reageerde Sterre. ‘Een paar jaar geleden was ik voor mijn werk bij een vrouw die aan een bijzondere vorm van alternatieve genezing deed. Ik was daar als begeleider mee met een kind dat een afspraak bij haar had. Ze keek me aan van top tot teen en zei: “Jij hebt het ook.” Ik wist niet zo goed waar ze het over had. Dat zag ze meteen, want ze zei “Je bent er nu nog niet klaar voor, maar geloof me, je hebt het ook”, ik ben dat nooit vergeten.’

‘Je hebt het ook.’ zei Elif.

‘Inderdaad.’ zei Isabel.

‘Ja, dat is iets dat ik steeds meer leer, maar vaak zit mijn onzekerheid me in de weg.’

‘Herkenbaar.’ zei Isabel.

‘Daarin ben jij zo anders dan anders, Elif.’ vervolgde Sterre.

‘Wat bedoel je?’

‘Ik heb nog nooit een vrouw ontmoet die zo zelfverzekerd is, zo schaamteloos, zo uitgesproken, zo vrij in haar zijn. Tegelijkertijd ga je daarin nooit de strijd aan met andere vrouwen. Sterker nog, je neemt vrouwen juist mee in je flow. Je bent zó vrouwelijk, zo’n ambassadeur voor het vrouwelijke, en tegelijk heb je alle mannelijke

eigenschappen in jezelf ook volledig omarmd.'

'Ambassadeur voor het vrouwelijke.' Lachte Elif.

'Maar wel echt.' Zei Isabel.

'Ik geloof dat we harmonie vinden in het bestaan als alle vrouwen en alle mannen zowel al het vrouwelijke als al het mannelijke in zichzelf omarmen. Het is aan ons vrouwen om dat te bewerkstelligen.'

'Ik ga ermee aan de slag.' Zei Isabel stellig.

'Ik ook.' Zei Sterre.

'Dat doen jullie al. Jullie hebben mij nooit afgewezen, maar altijd liefgehad, gezien, gehoord en gewaardeerd. Dat heeft me de kracht gegeven om dichterbij mijn kern te komen. Jullie zijn de sleutel die paste op het slot van de deur die de wijsheid in de essentie van het bestaan opende.' Zei Elif. 'Ik hou van jullie, zielsveel.'

Een paar weken later reed Elif in de auto van Zuzanna naar een ander bosrijk natuurgebied een paar uur van Nowe Czarnewo. Ze had daar met Mitch een huisje gehuurd om samen op paddotrip te gaan. Hij had geregeld dat hij na het afleveren van zijn laatste vracht een paar dagen vrij was. Zuzanna wist precies waar in haar bos paddo's groeide en ze had Elif een goede portie meegegeven.

Elif was eerder aangekomen dan Mitch en maakte zichzelf wegwijs in het huisje. Het was boven verwachting. De inrichting was minimalistisch en modern maar tegelijkertijd stonden er opvallende warme accenten. Er was veel hout gebruikt in het interieur, er zaten grote ramen in het plafond en de meubels leken van over de hele wereld verzameld. Ze bladerde door de vinylplaten die in de kast stonden en stuitte op de plaat Lodger van David Bowie. Ze was opgegroeid met zijn muziek en had een tattoo in haar nek met de Turkse titel die één van de nummers op die plaat droeg. Dat ze die plaat nu in dit huisje tegenkwam, precies op het moment dat ze haar volgende psychedelische reis ging maken, kon ze moeilijk aan het toeval wijten. Ze besloot dat dit betekende dat het universum goedkeuring gaf om ook deze trip te maken en speelde de plaat af. Ze genoot ervan terwijl ze wachtte op Mitch.

Sinds ze Mitch had ontmoet was hun band sterker maar ingewikkelder geworden. Op emotioneel vlak waren ze vanaf dag één bijzonder intiem. Ze belden vaak maar fysiek bleef er afstand bestaan. Ze had hem een paar weken geleden nog een keer opgezocht toen hij weer bij het distributiecentrum was. Ze hadden toen een vreemd gesprek gehad

dat uiteindelijk leidde tot een zoen die niet goed voelde. Elif had dat jammer gevonden. Ze hoopte dat de fysieke klik net zo vanzelfsprekend was als de geestelijke, maar in plaats daarvan leek deze tussen hen niet te bestaan. Hun lichamen bewogen in andere ritmes door de ruimte, terwijl hun geesten een synchrone dans opvoerden. Ze zag Mitch nog steeds als zielsverwant maar was na de zoen even ontevreden geweest over hoe hij met haar om was gegaan. Het kostte een paar dagen en meditatie sessies om te beseffen dat niet hij maar zij fout had gezeten. Hij had tijdens het gesprek aangegeven dat zijn gevoel wel zei met haar te willen zoenen, maar dat zijn verstand dat tegenhield.

Elif kon niet anders dan dicht bij haar gevoel blijven en op die manier keuzes maken. Deze levensvisie had ze volledig op Mitch geprojecteerd, waardoor ze zijn twijfel niet had erkend en hem had gekust. Dat was een confronterend inzicht geweest dat pijn deed maar dat haar uiteindelijk rust bracht: de vervelende spanning tussen hen had ze hem niet moeten verwijten, maar zichzelf. Ze had zijn grenzen niet in ere gehouden. Ze baalde van zichzelf omdat er meerdere malen in haar leven mannen over haar grens heen waren gegaan en dat had haar enorm beschadigd. Nu had ze hetzelfde gedaan bij een ander. Bij iemand om wie ze zielsveel gaf omdat ze voelde dat ze in essentie uit hetzelfde hout waren gesneden.

Elif had spijt en voordat ze samen aan de paddotrip zouden beginnen, hier in dit huisje in de natuur, wilde ze dat met hem delen. Nadat ze in het gehuurde huisje waren gesetteld en samen boodschappen hadden gedaan opende Elif het gesprek.

‘Ik ben even flink boos op je geweest na de vorige keer dat we elkaar zagen, omdat ik het oneerlijk vond hoe je met me omging. Maar toen ik mezelf de kritische vraag stelde wat je nu precies verkeerd had gedaan, kon ik daar maar geen antwoord op formuleren. Heel frustrerend, want ik zat vast in die boosheid maar het leek onmogelijk om de reden achter die boosheid te vinden.’

‘Ja, sorry daarvoor, ik...’ reageerde Mitch. Elif onderbrak hem.

‘Laat me even uitpraten, ik wil graag het proces van mijn gedachten met je delen, zoals je me eerder als tip hebt meegegeven voor de communicatie tussen mijn moeder en mij. Ik hoop dat je me dan beter begrijpt.’

‘Ok. Ik zal m’n best doen.’ en Mitch was stil.

‘Die zoen had dus een zure nasmaak, en dat kwam vooral doordat het daarna niet meer goed voelde tussen ons. Die zoen en dat aantrekken en afstoten de hele tijd, resulteerde in spanning. Ik moest lang nadenken en opeens kwam ik tot de conclusie dat jij niet mij excuses verschuldigd bent, maar ik jou. Ik vroeg aan jou wat je gevoel zei met betrekking tot ons, en jij zei dat je gevoel ja zei, maar je verstand nee. En ik

interpreteerde dat als een ja. Omdat ik mezelf de laatste tijd aanleer om puur op mijn gevoel te vertrouwen en op basis daarvan keuzes te maken. Maar ja, dat hoeft voor jou natuurlijk niet zo te werken. Dus het spijt me, het spijt me echt dat ik mezelf aan je heb opgedrongen terwijl je duidelijk je twijfel hebt uitgesproken.'

'Ik moet eerlijk zeggen dat ik dacht dat je boos op me was.'

'Ik was ook boos op je, maar uiteindelijk kwam ik er dus achter dat dat niet terecht was, dat ik eigenlijk boos moest zijn op mezelf.'

'Je hoeft niet boos te zijn op jezelf. Ik vind het heel mooi hoe je zo op de situatie hebt weten te reflecteren, maar ik neem je niets kwalijk.'

'Daar ben ik blij mee, hoewel ik het had begrepen als het wel zo was. Nu kan ik met een geruster hart dat bakje paddo's opeten, want dat had niet goed gevoeld als de lucht tussen ons niet geklaard was.'

'Dat was niet zo handig geweest, nee.'

Dit gesprek had opgelucht voor de twee. Nu de spanning verdwenen was, was het tijd om de paddenstoelen naar binnen te werken. Het huisje dat ze hadden gehuurd stond, net als alle huizen in de omgeving, aan de rand van een bos. Het was bewolkt en de regen viel met bakken tegelijk naar beneden. Omdat ze allebei bezig waren met *mindfulness*, hij vooral middels de leer van het stoïcisme en zij vooral middels de leer van het boeddhisme en hekserij, besloten ze dat de wolken en regen er ook mochten zijn en dat ze daar geen negatieve labels aan zouden hangen. Met warme kleding, een yogamat en een paraplu boven hun hoofd, trotseerden ze het natte bos.

Het bos leek helemaal van hen te zijn omdat er vanwege de regen niemand anders te vinden was. Ze wandelden en praatten over hoe ze het bos en haar bomen, haar planten en haar dieren waardeerden. Over hoe het bestaan van de natuur hun bestaan in perspectief plaatste, omdat zij daar juist zo'n klein onderdeel van uitmaakten. Mitch vertelde dat hij onlangs door het bos fietste, toen hij plotseling oog en oog met een gigantisch hert stond. Het was een bijzonder moment voor hem geweest, hij voelde zich verbonden met het hert waardoor hij extra dichtbij de natuur was gekomen en andersom.

Hun realiteit begon al wat te veranderen toen ze besloten van het pad te wijken en de ongestructureerde chaos van het bos te trotseren. Na een stukje door de chaos legde Mitch de paarse yogamat neer. De kunstmatige fabriekskleur bracht een stevig contrast met het natuurlijke groen en bruin om hen heen. Alles was nat. De truffels begonnen samen te smelten met hun beider zijn, waardoor het even zoeken was naar een realiteit waarin ze zich allebei op dezelfde golflengte bevonden.

Elif voelde, net als tijdens de 2cb-trip met haar vriendinnen een maand eerder, de drang om te exploreren. Mitch zat in stilte op de mat waardoor ze bang werd dat hij zich niet vermaakte zoals zij dat wilde doen. Ze probeerde hem over te halen om met haar mee te gaan: om hem de patronen te laten zien die zij begon te zien in het leven om haar heen. Ze had hem met moeite van zijn plek gekregen maar toen ze hem in contact bracht met de prikkels waar zij zich over verwonderde, reageerde hij weinig enthousiast. Mitch liep terug naar de mat om weer te gaan zitten en Elif keek hem verbaasd na.

Ze zag opeens een jonge jongen in hem. Een jongen die zoekende was naar de juiste modus, die in zichzelf keerde wanneer hij de nieuwsgierigheid voor het leven ervoer. Hij leek klein en kinds tussen de hoge bomen waarvan de stammen bedekt waren met donkergroen mos. Ze dacht na en toen het klikte rende ze op hem af.

‘Ik had net, toen ik daar stond en jij hier zat, een diep psychoanalytisch inzicht. Het is wel speculatief maar ik denk dat het klopt. Wil je het horen?’

‘Is goed.’ reageerde Mitch nog steeds weinig enthousiast.

‘Toen jij daar zo zat en ik je probeerde mee te krijgen op mijn ontdekkingstocht, representeerden we de relatie tussen jou en je moeder. Ik denk dat jij, toen jij klein was, het leven op een introverte manier aanging, maar dat je moeder dat niet herkende en daarom concludeerde dat het niet goed met je ging. Elke keer wanneer jij in jezelf keerde, probeerde je moeder jou daaruit te halen. Net zoals ik dat net deed: ik was ook bang dat het niet goed met je ging en daarom wilde ik je meenemen in mijn belevingswereld, omdat ik geloofde dat dat was wat je nodig had om het goede te beleven. Heel intrusief dus, maar wel vanuit een goed hart. Daarom ben je waarschijnlijk vaak onzeker over wat je gevoelens betekenen en durf je er minder op te vertrouwen: je hebt tijdens je jeugd nooit de erkenning gekregen dat jouw gevoelens anders zijn dan die van de mensen om je heen, en wat je er mee moet of kunt. Je moeder onderbrak dat intrinsieke proces van jou altijd door invulling te geven aan jouw bestaan met haar bestaan, in plaats van je dat zelf te laten doen. Dus sorry! Ik laat jou op jouw manier trippen, en dan doe ik het op mijn manier.’

‘Dat is nogal een psychoanalyse.’

‘Ja, dat had ik ook aangekondigd toch?’

‘Ja. Misschien zit er wel iets in.’

‘Fijne reis!’

Die realisatie had er in elk geval voor gezorgd dat ze haar verantwoordelijkheidsgevoel los kon laten en zichzelf compleet kon overgeven aan de realiteitsverandering die de

paddo's veroorzaakten. Het bos was magisch. Ze rende rond, sprong over greppels, kroop onder takken door, verplaatste rottende stukken boomstam om daar hele micro-ecosystemen aan te treffen en ze geconcentreerd te observeren. Ze kon zo opgaan in haar focus dat de ervaring van het nu oneindig werd. De gelaagdheid van het nu werd bijna tastbaar en het maakte niet uit waar ze haar aandacht op richtte: ze vond er een eindeloosheid aan waardevolle lessen in.

Mitch zat op de mat in zijn wereld en ondanks dat ze weinig contact hadden binnen ruimte en tijd was zijn aanwezigheid sterk voelbaar. Het feit dat hij een stabiele en voorspelbare factor in haar psychedelische ervaring bleek, maakte dat ze het zelfvertrouwen voelde om verder te exploreren.

In de verte zag ze plotseling een mensachtig figuur dat met handen en voeten aan een grote stoel vastgebonden leek te zijn. Ze vond het een beangstigend aangezicht maar voelde de intuïtieve drang eropaf te gaan. Ze rende er naartoe en terwijl ze takken ontweek kneep ze haar ogen samen om het figuur beter te kunnen zien. Het lukte haar niet om er een andere betekenis aan te geven dan ze daarvoor had gedaan. Het leek nog steeds een mens in gevangenschap. Toen ze nog maar een paar meter van het figuur verwijderd was zag ze dat ze zich had vergist: ze hoefde zich niet angstig te voelen. Het concept waar ze bang voor was bleek slechts een verzameling van omgevallen bomen en takken die door haar perceptie werd gevormd tot een mensenleven in gevangenschap. Dat was het moment dat Elif beseftte dat het vreemde van een afstand eng kan lijken, maar dat ze, door eropaf te gaan in plaats van ervandaan, het vreemde niet met angst had hoeven te benaderen, omdat er van dichtbij niets te vrezen viel. Hijgend kwam ze terug bij Mitch om te delen wat ze van de takken had geleerd om vervolgens verder door het bos te rennen en springen.

Het was al een tijd gestopt met regenen toen ze in de gaten kreeg dat het was gestopt met regenen. Ze had zich zo gefocust op het nu, dat het concept tijd niet meer in haar bewustzijn aanwezig was. Elif stond even stil om na te denken over hoe ze de trip tot nu toe ervoer. Aan het begin had ze de relatie tussen Mitch en zijn moeder op haar en hem geprojecteerd. Nu herkende ze een omgekeerd patroon. Mitch representeerde haar vader, en zij was het kind. Opgroeien zonder vader had betekend dat Elif altijd een angst kende om zichzelf te bezeren. Ze had altijd gedacht dat ze fysiek kwetsbaarder was dan dat ze was. De enige man die voor haar een vaderrol had gespeeld had die gedachte bevestigd toen hij zijn fysieke overmacht misbruikte en haar aanrandde. Ze vroeg zich af of dat ook was gebeurd als ze wel een vader in de buurt had gehad die zich over haar bekommerde.

Ze realiseerde zich dat ze zich onbewust lange tijd slachtoffer had gevoeld van de grootsheid van het leven. Dat was een herhalend inzicht dat ze eerder in Thailand had gekregen, toen ze geconfronteerd werd met grootse watervallen en diepe scheuren in de aarde en daar ver vandaan was gebleven omdat ze zich door haar angst had laten leiden. Dat had ze van haar moeder overgenomen. Die was bezorgd over de wereld buiten, ze was risico-avers en had Elif nooit geleerd om met moed het grote onbekende tegemoet te gaan. Elif was bang voor pijn, pijn was nooit de bedoeling. Nu ze hier op negenentwintigjarige leeftijd door het bos rende, zoals ze dat als klein kind maar weinig had gedaan, merkte ze dat de stabiele, aardse aanwezigheid van Mitch haar zelfvertrouwen gaf om dat te doen. Hij hield haar niet in de gaten maar zijn onbewuste was intuïtief constant alert op of hij haar nog kon horen of zien, dat merkte ze omdat hij opkeek elke keer nadat ze stopte met bewegen of uit zijn zicht bewoog.

Ze hilde. Die realisatie was een doorbraak die de complete perceptie van haar zelf veranderde. De disbalans veroorzaakt door het wel hebben van een moeder en niet hebben van een vader, had ervoor gezorgd dat ze nooit intrinsiek had gevoeld dat vallen niet erg was omdat ze daarna altijd weer op kon staan. Ze had zich lang door angst laten leiden omdat ze nooit een vader had gehad die haar kracht gaf binnen het proces van beschadigen, ze kende vooral een moeder die haar nooit had laten vallen. De paradox binnen gezonde relaties werd zichtbaar: een dierbare zelfstandig laten vallen en opstaan was de manier om een dierbare nooit te laten vallen.

Ze ging naast Mitch op de yogamat zitten. Hij was inmiddels één geworden met een lieveheersbeestje dat over zijn vinger liep, en ze vertelde over het inzicht dat ze net had verworven, terwijl de tranen over haar wangen driftig richting het oppervlak van de aarde bewogen. Mitch sloeg een arm om haar heen en liet haar alle tranen huilen die er op dat moment wilden zijn.

Elif was moe. Het ontdekken, nadenken en verwerken hadden veel van haar energie verbruikt. Ze liet haar ogen rusten door haar focus los te laten en zag tussen de bomen een grote, gouden boeddha zweven met daarnaast, in de stam van een oude boom, verticaal herhaaldelijk het profiel van een indianenhoofd met grote verentooi. Ze vond in hen en Mitch de vaderlijke rust waarvan ze hiervoor niet wist dat ze ernaar op zoek was.

De lucht was inmiddels volledig opengebroken en door de lage stand van de zon realiseerden de twee ontdekkingsreizigers zich dat ze langzaamaan aanstalten moesten maken om richting hun huisje te wandelen. Mitch wilde zijn telefoon pakken om de weg naar huis te vinden.

‘Waarom pak je je telefoon? We kunnen toch gewoon op gevoel terugwandelen?’

‘Dat zouden we ook kunnen doen, inderdaad.’

‘Waarom zouden we het niet doen? Het is niet alsof we ergens moeten zijn.’

‘Goed punt,’ lachte Mitch ‘laten we het proberen.’

Mitch hees zijn grote oranje rugzak op zijn rug, de paarse yogamat droeg Elif onder haar arm, ze stak twee stokjes wierrook aan en gaf één daarvan aan Mitch, in zijn andere hand hield hij een lange grote tak die hij als wandelstok gebruikte. Verwilderd en verregend verlieten ze de plek waar ze de oneindigheid van het nu hadden ervaren. Ze hadden hun hele trip het gevoel gehad dat ze ver van het pad waren, maar het bleek vlakbij te liggen. Ze wandelden over kleine wildpaadjes die geslingerd tussen de bomen liepen. Mitch merkte een aantal keer op dat hij niet wist of ze de juiste kant op liepen, Elif zei dat dat niet uitmaakte. Ze grapte dat het om de reis en niet om de bestemming ging, en meende het tegelijk.

Ze waren al even aan het lopen toen ze vanuit het imposante bos op een open plek uitkwamen. Ze stopten daar zodat Mitch zijn blaas kon legen. Net op het moment dat hij klaar was en weer naast Elif stond, zagen ze een paar meter voor hen een groot hert de open plek kruisen.

‘Gebeurde dat echt?’ vroeg Mitch, die hun hele trip al aan het peinzen was over wat realiteit betekende.

‘It was a sign of the universe, man!’ grapte Elif vrolijk, en meende het tegelijk.

Het werd donkerder en hoewel Mitch nerveuzer werd bleef hij tegen zichzelf zeggen dat hij zijn telefoon niet zou gebruiken om de weg naar huis te vinden. Elif moedigde hem aan om op zijn gevoel te blijven vertrouwen. Als vrachtwagenchauffeur had hij geleerd om de routes van A naar B zo trouw mogelijk op te volgen, en niet te wijken van de wegen die de maatschappij voor hem en anderen hadden neergelegd. Hij vond het moeilijk om dat patroon los te laten. Ze liepen langs plekken die hen niet bekend voorkwamen, maar toch dachten ze allebei in de goede richting te bewegen. Hoe later het werd, hoe spannender. Ze realiseerden zich dat, als ze wel de verkeerde kant op liepen, ze die afstand keer twee terug moesten lopen. De zon was bijna helemaal onder. Toch liepen ze door, ze kletsten honderduit over de inzichten die ze in hun trip onafhankelijk van elkaar hadden verkregen, en hoe de verschillende inzichten samen een geheel vormden voor een realiteit waarin ze allebei voelden te bestaan.

Ze bleven de omgeving observeren en nog steeds kwam deze hen niet bekend voor. Tot er plotseling een huisje stond met een straatbord ernaast. De naam op dat straatbord deed bij Elif een belletje rinkelen.

‘Zijn we hier op de heenweg niet ook langsgekomen? Als dat zo is, dan is die weg daar

in de verte de straat waar ons huisje aan ligt.’

‘Ik heb ook dat idee. Maar hóe kan dat? We hebben de hele weg hier naartoe niets gezien wat we op de heenweg wel hebben gezien.’

‘We gaan het merken.’

Ze liepen verder richting de straat. Toen de bomen boven hen ophielden te bestaan en ze naar rechts keken zagen ze dat dat inderdaad de plek was waar hun gehuurde huisje stond. Ze keken elkaar aan met ogen vol ongeloof en een gigantische vlaag van intuïtief zelfvertrouwen.

‘The universe is proud of us, man!’ reageerde Elif vrolijk, en meende het. ‘Als we vertrouwen op ons innerlijk kompas worden we beloond.’

‘We don’t need Google!’ reageerde Mitch minstens zo vrolijk, die nog meer overdonderd was door het vinden van het huisje dan Elif.

Ze hadden van tevoren semi afgesproken om de volgende dag samen het bos in te gaan op de mountainbike. Hoewel Elif de trip met Mitch waanzinnig vond, voelde het alsof ze deze pas echt kon afronden zodra ze de tijd alleen had met enkel haar eigen menselijke energie. Ze was moe en had behoefte aan verwerking. Daarom liet ze Mitch in zijn eentje het bos door fietsen, zodat zij kon wandelen met zichzelf. Ze hadden anderhalf uur later bij een restaurant aan de bosrand afgesproken, dat ondanks de maatregelen vanwege de pandemie gewoon open was.

Elif rookte een half jointje dat van de avond daarvoor over was en liet haar favoriete producer door haar koptelefoon klinken. Ze voelde dat ze behoefte had om te dansen, maar het was die dag veel zonniger dan de dag ervoor en het bos had meer bezoekers dan zij alleen. De klanken in haar oren en de kracht die ze gisteren in zichzelf had gevonden zorgde ervoor dat haar gedachten op de achtergrond traden en haar lichaam haar over het pad liet dansen. Ze zwaaide haar handen boven haar hoofd en heupwiegend deinsde ze op het ritme van de muziek die haar meevoer over alle continenten.

Elif was overtuigd van haar eigen zelfvertrouwen en dat leek ervoor te zorgen dat ze volledig open stond voor alles in haar hier en nu. Ze voelde dat het universum haar een bos voor haar alleen schonk omdat ze dicht bij haar essentie bewoog, ze kwam niemand tegen. Ze stond op een grote kruising, met een pad voor haar, een pad links en rechts van haar en het pad achter haar. Het waren de bomen, de planten, de dieren, de muziek, zij en de zon. Alle kleuren groen drongen diep door tot in het binnenste van haar zijn. Ze twijfelde over welk pad ze moest kiezen. Na een tijdje uitbundig dansen op het midden van het kruispunt, besloot ze van het pad te wijken en tussen de bomen

door het bos in te lopen. Intuïtief wist ze waar ze heen moest, ook al lag er chaos in plaats van orde in de ruimte voor haar. In de chaos kon ze haar eigen patronen bepalen. Na een tijdje dansend door het bos gebanjerd te hebben vond ze een plek waar ze tot stilstand kwam. Ze hing haar jas en tas aan een gebroken tak die uit een boomstam stak. Ze nam een diepe ademdeug, werd verfrist door schone lucht en danste alsof ze een boom was die loskwam van haar wortels en voor het eerst genoot van het privilege om te kunnen bewegen.

Elif dacht tijdens het dansen na over een gesprek wat Mitch en zij de voorgaande avond hadden gehad. Hij vertelde over een vrouw die hij ooit tijdens het reizen had ontmoet, waar hij interesse in had gehad. Zij, ondanks dat ze hem leuk vond, had hem afgewezen vanwege redenen die hij toen niet had begrepen. Hij vertelde Elif dat die vrouw, toen ze in de avond samen in het donker op het strand hadden gezeten, in zijn ogen in een heks veranderde. Nu, een jaar later, begreep hij beter wat ze toen had bedoeld en hij gaf toe dat hij toen niet klaar was geweest om dat in te zien en hij haar daarom een verwijt had gemaakt.

Elif dacht na over wat Mitch had gezegd. Ze had altijd, net als de rest van de samenleving, een negatief beeld gehad bij heksen. Het waren nare, lelijke vrouwen die in het bos in isolatie leefden maar anderen wel met hun kwaad lastigvielen vanuit een intrinsieke slechtheid. Niek had Elif wel eens verteld dat de heksenjacht tijdens de middeleeuwen eigenlijk best als reactie op de eerste westerse feministische golf gezien kon worden. Vrouwen die niet toegaven aan een huwelijk op minderjarige leeftijd om vervolgens rechteloos opgesloten te worden in huis en als taak hadden kinderen te baren en verzorgen. Heksen waren de vrouwen die kozen voor isolatie, voor een leven buiten de maatschappij, voor een leven verscholen in de natuur, zodat ze in elk geval over hun eigen autonomie beschikten.

Nu Mitch dit verhaal had verteld over het meisje op het strand, die in zijn hoofd in een heks veranderde toen ze hem een spiegel voorhield waar hij op dat moment niet klaar voor was, en dus met afkeer reageerde, beseftte Elif dat dat de daadwerkelijke definitie was van een heks: een onafhankelijke autonome vrouw die integriteit als hoogste doel beschouwt, die haar leven wijdt aan authenticiteit, die streeft naar een eerlijke balans met zichzelf en haar omgeving. Hoe dichterbij Elif haar essentie zou komen, hoe eerlijker ze naar zichzelf was, hoe beter ze het pad voor haar kon zien, maar ook hoeveel eerlijker haar innerlijke spiegel werd waarin ze haar omgeving reflecteerde.

Elif opende haar ogen en genoot van de zon, de hoge bomen en de vogels om haar heen. Ze inspireerden haar om dicht bij haar kern te blijven. In de chaos van de natuur was ze

veilig, ze vond er de balans omdat ze erkende dat ook zij, net als het al om haar heen, onderdeel was van de natuur, het al, het universum. Haar ego werd nederig en genoot van de absolute harmonie in haar bestaan. In de chaos was haar unieke pad verlicht en die wetenschap verlichtte haar.

Nadat Elif en Mitch hun wederzien op een prettige manier hadden afgesloten, met meer diepgaande gesprekken bij Zuzanna thuis en een warm afscheid, vond Elif op haar bed in haar slaapkamer een pakketje. Dit kwam van Niek. Niek had nog lang een paar laatste spullen van Elif gehad en die wilde ze graag terug. Het waren geen waardevolle spullen maar voor Elif van waarde. Ze had niet verwacht dat ze haar spullen in Polen terug zou zien. Later vertelde Isabel haar dat ze Mitch had gevraagd om voor zijn vertrek richting Polen haar spullen bij Niek op te halen.

Toen ze het pakketje opende, zag ze niet alleen haar spullen, maar ook een cadeau. Het was een boek van een schrijver die hen met elkaar verbond. Ze opende het boek en vond er een gedroogde roos en briefje met de tekst:

‘Er zijn geen redenen, alleen de ander.

En als Aristophanes de waarheid spreekt; dat twee mensen ooit één waren, wij, onderdeel van één geheel, is nabijheid wat ontbreekt. Deze onbereikbaarheid van samen wordt met afstand tastbaar en nu zelfs letters zwijgen ben jij nog nooit zo ver geweest.’

Zomer 2020

De paddenstoelen hadden haar geleerd dat antwoorden juist lagen op plekken die men vermeed. Het zat in Elif zich te bewegen in de richting waarvan de maatschappij zei er ver vandaan te blijven. Na haar reizen bestond er nog maar weinig dat ze echt vreesde. Haar broers hadden haar, toen ze bij hen in Turkije was, laten beloven dat ze nooit in haar eentje naar het Midden-Oosten af zou reizen. Arabieren waren een volk dat men niet op moest zoeken. Ze waren terroristen. En als ze geen terroristen waren dan waren het wel onbeschaafde ongeleerde seksistische arrogante boze mannen met baarden in jurken op kamelen.

Ze was nu een paar weken in Masqat, de hoofdstad van Oman, om te werken als vrijwilliger bij een nieuw en progressief hostel. De overheid van Oman leek de pandemie onder controle te hebben en de horeca was er sinds kort weer geopend. Dat maakte dat Elif had besloten om het bos en Zuzanna te verlaten om naar de droogte van de woestijn af te reizen. Sinds ze in Rajasthan in India was geweest, voelde ze dat een deel van haar zijn in het Midden-Oosten verborgen lag.

Ze had zich meteen thuis gevoeld in het hostel waar ze werkte. Vanaf het moment dat ze de eigenaar de hand schudde was ze blij met waar ze was beland. Musa heette hij, een vrolijke jongen van halverwege de twintig die tijdens zijn studie besloot daarmee te stoppen om zijn tijd te vullen met het verwelkomen van reizigers. Hij was geboren om mensen van buitenaf te ontmoeten en hen als gast te ontvangen in het warme olieachtige bad dat Oman was. Vanwege die olie baadden Musa en zijn familie tevens in het geld. Zijn ouders waren niet blij dat hij niet meer studeerde. Desondanks accepteerden ze zijn keuze. Voor Omaanse begrippen kwam hij uit een modern gezin. Musa had haar na haar eerste werkdag meteen voorgesteld aan zijn oudere broer en hun vrienden. Ze waren nieuwsgierig naar haar geweest, het kwam niet vaak voor dat een westerse vrouw van haar leeftijd in haar eentje en voor de lol in Oman was. Het werd routine om na het werk met hen op het dakterras van het hostel samen te komen om thee te drinken en waterpijp te roken. Opvallend was hoe zeer ze zich op haar gemak voelde bij deze groep jonge Arabieren. Ze waren allemaal op hun manier

intelligent, elk met een unieke visie, een persoonlijke vorm van creativiteit en een eigen manier van met haar omgaan. Ondanks alle verschillen ontstond er een natuurlijke en soepele dynamiek tussen de frappante groep vrienden.

Elif kon het met hen allemaal vinden. Met Musa voelde ze de sterkste connectie. In het begin twijfelden ze even over de vorm van hun liefde, om er vervolgens onuitgesproken achter te komen dat het een vriendschappelijke was. Musa bewoog opvallend door het bestaan. Hij bewoog alsof er tussen zijn oren altijd muziek klonk. Hij droeg een atypische nonchalance die hem goed stond en die mensen aantrok. Hij was als een vrolijke flamingo waar alle dieren die het dierenrijk rijk was gecharmeerd van waren. Musa leek totaal niet op zijn oudere broer, niet qua uiterlijk en zeker niet qua innerlijk. Het waren tegenpolen, als het water en het vuur en als de lucht en de aarde. Elif was dan ook verbaasd dat Badr haar weigerde een hand te geven toen ze hem ontmoette. Musa had dat op eigen initiatief gedaan toen ze kennis maakten om haar vervolgens te omhelzen. Dat was nogal een verschil.

Badr liet niet meteen merken wat hij van Elif vond, zoals de meeste mannen wel deden. Hij had een statisch en dominant karakter, was groot, stevig en imposant. Hij deed op het eerste oog veel ouder aan dan zesentwintig. Het was Elif meteen duidelijk geworden dat hij door de rest van de groep als alfa, als stabiele rots werd gezien. Afwijken van die rol had ze hem in de weken dat ze hem kende dan ook niet zien doen. Hij was wijs in kennis, verslond boeken en bleek een ijverige student die vrijwel zijn gehele waarheid liet rusten op het kritisch wetenschappelijke denken dat de universiteiten van het Midden-Oosten hun leerlingen aanleerden.

Sinds Elif zich buiten de grenzen van Nederland bewoog was ze mensen meer gaan analyseren dan ze altijd al deed. Het ging vanzelf. Badr beschouwde ze als koppig, hoewel hij dat zelf niet met die woorden erkende. Hij leek vaak niets van anderen aan te nemen, maar na een tijdje kwam ze erachter dat hij vooral inwerktijd nodig had wanneer iemand hem een spiegel voorhield die niet hetzelfde beeld toonde als hij zag. Hij gebruikte humor om zichzelf tegen zo'n spiegelbeeld te weren. Onder de oppervlakte van het bestaan lagen veel lagen verscholen, had Elif ervaren, maar Badr erkende niet meteen het nut deze te ontdekken. In de weken dat ze met hem omging probeerde ze af en toe voorzichtig de diepte van het bestaan in te gaan, maar uiteindelijk stuitte ze op weerstand. Hij stond open om met haar te praten over filosofische onderwerpen waar hij boeken over had gelezen. Elif linkte filosofie niet alleen aan wetenschap maar tevens aan spiritualiteit, aan introspectie en aan grijze gebieden die in deze tijdsgeest als zwart/wit werden gelabeld als gevolg van angst voor

het onbekende. Ze raakte soms gefrustreerd als haar visie niet bij Badr binnenkwam. Zodra het persoonlijk werd, of Elif haar ervaring, gevoel of intuïtie als argument gebruikte, grijnsde hij daar meestal om, om zijn aandacht vervolgens op iets of iemand anders te richten.

‘People tend to make things more complicated than they should. Life becomes simple when you consider it simple.’ had hij gezegd toen ze met hem waterpijp rookte op het hostel.

‘I believe for some people life can be simple, but there’s not a lot of people in the world without worry or anger. Even when you’re satisfied in your primary needs, like water, food and shelter, there are still other needs that cause discomfort, unhappiness or stress.’

‘Like what?’

‘Like the experienced pressure to achieve things, or the lack of love from your parents you long for, or the fear of disappointing them. Or like insecurities as a result of bullying or unrealistic beauty standards, or not knowing how to understand your own feelings, or not being able to put your thoughts into words without communicational errors. I could go on for a while.’

‘Those are only problems if you acknowledge them as problems.’

‘Very stoic of you. I can agree. Sometimes you label something as a problem, and it’s the labelling that turns the situation, that isn’t problematic on its own, into a problem.’

‘Exactly.’

‘That often is anxiety talking I guess, the voice in your head that makes you scared of what might happen. That voice is like your worried mom who doesn’t want you to do anything risky because she doesn’t want to see you hurt.’

‘Sounds familiar.’

‘That voice is there for a reason too, ‘though, otherwise it wouldn’t be there.’

‘Go on.’

‘As a woman, I’m trying to learn not to listen to that voice too much, because I learned it limits me in my growth. When I was in India, I decided that fear would no longer guide me. From that moment on I let my intuition be my guide.’

‘How would you define intuition?’

‘I’ve been thinking about that a lot. I know you are a very logic person, and logic reasoning is your guide primarily, right?’

‘I never considered logic as a guide, but sure.’

‘I’m going to go deep here, ok?’

‘Ok.’

‘What makes us behave the way we behave? There is something that gives us direction, meaning, purpose. Even if you’re not aware of your direction, meaning or purpose, deep down you feel that these concepts are present, otherwise you wouldn’t have reason to live.’

‘True.’

‘You could say that we are all moving into the direction of death.’

‘True.’

‘While doing that, our movement defines our experience of life.’

‘What do you mean by that?’

‘Well, if there was no movement at all, there wouldn’t be life, at least not the way us humans define life. Movement is necessary for the experience of being alive. Everything we perceive with our senses is built from matter. Matter is always moving.’

‘Moving matter?’

‘Yes, you know our cells are built from molecules and molecules from atoms. They are always interacting with each other in a way that causes a certain form within our perception: a tree, or you, or me, or the carpet that we’re sitting on.’

‘Got you.’

‘So, logic reasoning in the form of thoughts, and emotions in the form of feelings, are experienced as a result of our brain activity. Brain activity is moving matter. If we assume what history tells us is right then emotions existed long before reasoning did: the limbic system in our brain makes us experience emotions so we can distinguish safety from danger. It’s how mammals managed to exist as a species as long as they do. Then some apes developed a prefrontal cortex and turned into humans, that’s the part of our brain that makes it possible to reason in a logic way, to define, understand and reflect on cause and effect.’

‘Would you say your thoughts are matter?’

‘I label them as matter, yes. The skill of logic reasoning depends on the existence of your brain. Without brain activity, I believe, there is no reasoning. And without matter, there is no brain, so no brain activity.’

‘But what about the mind, then?’

‘This question illustrates the limitations of language. First, we need to define the mind to be sure we’re talking about the same concept. But how, right? There are many different languages, and even when people speak the same language fluently, they still use different definitions of the same words. I would define some words a certain way, because of the associative experiences I’ve had with that concept. A different person would define that same world completely different, because she has different

associative experiences with that concept.'

'That means that even if you are talking in the same language, you might not understand each other at all, because you're both imagining completely different things while trying to talk about the same hypothetical situation.'

'Exactly. If we limit ourselves to the spoken or written word, we limit our growth, I believe, because there is so much error occurring.'

'Interesting.'

'We acknowledge other forms of communication, like non-verbal. If I frown you might understand that I am angry or frustrated. If I smile you might understand that I'm happy. This is communicating of experienced emotions. But here errors occur frequently as well. Your "logic reasoning" might tell you I'm angry because of the rules of the pandemic, since I've been talking about that so much while actually I'm angry because I just heard Musa accidentally threw my diary away.'

'Did he?'

'No. The thing is, we live in a society that teaches us to trust on logic reasoning, even though we have more guides within ourselves to trust on. If you want to know what direction is right for you, I believe it's important to find balance between logic, feelings and intuition.'

'I'll just listen to all these different voices in my head and they'll tell me where to go.'

Does that make me crazy? Do you think I'm crazy, Elif?'

'Those voices in your head are looking for peace.'

'I was just playing with you. Want another tea?'

Badr stond op om thee te pakken en het gesprek was voorbij.

Toen Elif een paar weken in het hostel werkte, stegen de besmettingen van het virus weer. Dus had de pandemie de vrijheid van de mens opnieuw beperkt. Er werd toeristen dringend geadviseerd terug te keren naar het land van herkomst. De restaurants en hotels werden gedwongen hun deuren tot nader bericht sluiten. Elif had weinig nagedacht over wat te doen, maar ze wist wel dat ze niet naar huis wilde. Ze had het veel te erg naar haar zin en was niet klaar om weer bij haar moeder in huis te wonen.

Musa had Elif gezegd dat ze in het hostel kon verblijven zolang ze wilde, ook al was dat vanwege de pandemie gesloten. Ze had nu een paar dagen niet gewerkt, en het begon op de achtergrond lichtelijk te knagen dat ze wel van Musa nam maar niets had om te

geven.

Het was de zoveelste warme avond, de zon was al onder en Elif zat met de groep van zes jongens op het dak van een luxe hotel. Dat was één van de voordelen van omgaan met vermogende mensen. De jongens bespraken de pandemie en de beperkingen die deze met zich meebracht. De rijkdom die ze kenden maakte dat de wereld nog steeds aan hun voeten leek te liggen. Ze moesten creatiever omgaan met hun voorrecht, maar konden deze nog steeds gebruiken om vrij te zijn.

‘Brother, what do you think we should we do with our time? There is absolutely nothing to do here.’ Vroeg Musa ernstig aan Badr. Het vooruitzicht dat hij komende tijd geen gasten zou ontvangen, vond hij zichtbaar vervelend.

‘We could all go to Dubai and throw private parties there.’ Reageerde Safouan, één van de jongens, ‘You know my friends there, Badr, they will welcome us with open arms. Those motherfuckers are crazy and we would be awake for three days straight, party ‘til nothing but death awaits us!’

‘You and your parties, life is not just about just partying, Safouan.’ antwoordde Musa grijnzend.

‘Musa, Brother,’ begon Safouan serieus, ‘you know I consider you my brother, right?’ De jongens noemde elkaar te pas en te onpas broer, dus deze retorische vraag leek met een reden te worden gesteld.

‘I do.’

‘I’m doing this from a place of love.’ en voor Elif in de gaten had wat Safouan van plan was gaf hij Musa een klap op zijn achterhoofd. ‘Of course life is just about partying, what else would it be about?!’ Badr en Safouan lachte hard terwijl Musa zuchtend zijn geslagen hoofd schudde.

‘Yes, we could go to Dubai.’ Badr nam het woord, ‘Or we could drive into the desert, like the old days. We’ll bring tents, food, hookah, hashish, liquor, a generator for electricity and we’ll live life simple but good, like our great grandfathers did.’

Haar moeder stond niet te springen toen Elif liet weten dat ze voor onbepaalde tijd onbereikbaar zou zijn omdat ze met zes mannen de woestijn inging. Elif had haar gevraagd haar te vertrouwen en beloofd dat het goed zou komen. Musa had zelfs met haar moeder aan de lijn gehangen om haar enigszins gerust te stellen.

Drie dagen later pakte Musa haar backpack aan en legde deze achterin een grote auto met daaronder dikke banden. Een wonder was het dat Musa Badr had over weten te

halen. Elif mocht als enige vrouw met een groep jonge Arabische mannen mee de woestijn in. Ze grinnikte om het idee dat de hele mensheid haar voor gek zou verklaren. Ze hoorde stemmen in haar hoofd die haar vertelden dat ze vroeg om problemen, om gebruikt, misbruikt en verkracht te worden. Het waren niet haar stemmen en ze vertrouwde op het gevoel in haar onderbuik. Ze was veilig bij Musa en Badr, ze was overtuigd van de stem van haar intuïtie die haar liet weten dat deze twee mannen intrinsiek goed waren.

Het was uren rijden naar de plek van bestemming. Er waren een paar jonge gasten mee die zich over de bagage en eet- en drinkvoorraad ontfermden en vijf grote tenten dienden op te zetten. Elif was onderdeel van een karavaan bestaande uit drie glimmende zwarte auto's en een witte bus. De zon scheen fel door de geblindeerde ramen en de airco loeide onverstoord door de harde klanken van de Arabische muziek die uit de speakers klonk. Elif werd toegelachen door eindeloze zandvlakten met patronen die structuur in de chaos creëerden. Ze deelde een auto met Musa, Badr en Safouan.

Badr en Safouan hadden elkaar ontmoet op de universiteit. De universiteit in Oman bestond uit één groot netwerk van vermogende mannen als gevolg van de olie onder de zandvlakten van het land. De twee studenten waren bevriend geraakt op de eerste dag van hun studie. Musa had Safouan via zijn broer leren kennen en ze waren binnen korte tijd tot drie-eenheid samengesmolten.

Elif had Safouan meteen gemogen toen ze hem voor het eerst ontmoette. Hij was een opvallend karakter waardoor ze geïnteresseerd was geweest in zijn verhaal. Safouan bleek zich goed open te kunnen stellen bij Elif, iets wat hij niet bij veel mensen deed. Hij was het klassieke schoolvoorbeeld dat aantoonde hoe verwoestend geld kon zijn. Zijn vader was oliesjeik. De beste man had altijd alles wat hij binnen handbereik wilde hebben binnen handbereik gehad. Hij had al het goud kunnen kopen dat nodig was om de aarde met een dikke laag van het edelmetaal te bedekken. En omdat zijn vader dat kon, kon Safouan dat ook.

Safouan had van zijn vader alle welvaart maar nooit warmte gekregen. Geld had in zijn opvoeding altijd boven liefde gestaan. Kinderen uit zijn bloedlijn waren generatie op generatie grootgebracht met de overtuiging dat liefde iets was dat zich het beste in geld kon vertalen.

Dit resulteerde in een gebroken jongen van zesentwintig die intrinsiek de roeping voelde om de beste versie van zichzelf te worden, maar zichzelf constant tegenwerkte door zijn tijd te vullen met zo veel mogelijk consumeren om zo min mogelijk geconfronteerd te worden met de leegte binnenin. Hij was verslaafd aan de eindeloze korte termijnbevrediging die hij ervoer door sigaretten, drank en drugs. Ook feesten, vrouwen, kleding, auto's en huizen maakte onderdeel uit van zijn dagelijkse gang van zaken. Dat schrijnende gegeven maakte van hem een wandelende paradox die al zijn problematiek aanging met een grimmige maar hilarische dosis humor. Zijn interne strijd kwam tot uiting in de vorm van een intelligent, zachtaardig, verstrooid en impulsief mens dat was besprenkeld met onverwachtse bothedheid en onbewust egoïsme, omdat hij niet het voorbeeld had gehad waarmee hij zich bepaalde sociale omgangsvormen eigen had kunnen maken.

Elif kon het bijzonder goed met hem vinden. Ze waren beiden eerlijk, authentiek en direct. Haar drang om de beste versie van zichzelf te worden haalde dat in hem naar boven en andersom. Zo waren ze in korte tijd dicht naar elkaar toegegroeid. Ze deelden interesses over bepaalde leren die het leven zouden moeten verlichten. Het grote verschil was dat Safouan daar veel meer theoretische kennis over had vergaard dan Elif. Hij had jaren van zijn leven besteed aan het lezen van boeken over het boeddhisme, sjamanisme, taoïsme, stoïcisme en cynisme. Elif had daarentegen de verschillende leren van het leven van dichtbij ervaren, dankzij haar aangeboren ontvankelijkheid voor het almachtige en alle ervaringen die daarmee gepaard gingen. Elif was vele malen gevoeliger dan Safouan. Het was haar nooit gelukt om weerstand te bieden tegen het absorberen van de energieën in haar omgeving, terwijl Safouan juist een constante grootgebruiker was van allerlei verdovende middelen om niet te voelen dat hij niets voelde. Een zoveelste paradox. Dat maakte dat zijn huid vele malen dikker was dan die van Elif, waardoor zij vaker dan eens haar tranen had verdrongen, die opwelden als reactie op een botte grap die hij had gemaakt. Desondanks maakten ze tijd vrij om elkaar beter te begrijpen en zo nader tot elkaar te komen.

Ze waren genesteld in het midden van de woestijn, ver van de beschaafde wereld. Het leven werd omgeven door zand, zonneschijn en droge lucht. Toch was alles aanwezig om plezier te maken. Er waren vijf ronde tenten opgezet, waarvan vier kleinere tenten die als slaapvertrek diende. Elif had een tent voor haar alleen, de jongens deelden per twee een vertrek en er was één grote tent waar ze samenkwamen om te schuilen tegen de hitte van de zon of de ijzige woestijnlucht waarmee het buiten gevuld werd zodra de avond viel.

De tent waarin Elif sliep was van dikke donkerrode stof, dezelfde kleur als hoe haar hart voelde te zijn, die de hitte en kou buitenhield. De vloer lag bedekt met grote Perzische tapijten. Ze sliep graag laag dus een bed had ze afgewezen. Een dik matras met daarop zijden dekens lag tegen de zijkant van de tent en er stond een houten bureau met stoel aan de andere kant. Musa wist dat Elif van schrijven hield en die creativiteit wilde hij stimuleren. Er pronkte een grote spiegel met brede koperen lijst naast het matras en de ronde ruimte werd verlicht door sfeervolle lampen in verschillende kleuren glas. Er stond een mand gevuld met flessen water en een mand gevuld met snacks. Vanaf de generator, die verderop buiten stond, liep een snoer haar tent binnen waardoor ze zelfs haar laptop en telefoon op kon laden. Bereik had ze niet.

Deze tent op deze plek in de woestijn was nu een week haar thuis geweest. De jongens en zij vulden hun dagen met goede gesprekken, plezier, humor, wandelingen, stilte, muziek, zang en dans. Ze voelde haar hart branden zoals het vuur voor haar deed wanneer de avond viel. Ze zat met de jongens op kleden om het grote, warme kampvuur heen. Ze dronken en rookten smaaktabak en hasj. Sommigen trommelden op authentieke percussie-instrumenten, anderen streken over de snaren van iets dat op een balalaika leek. Safouan en Elif gebruikten hun stem om bij te dragen. Ze kende de woorden die werden gezongen niet maar liet zich moeiteloos meevoeren door het ritme en de klanken.

Terwijl ze zong keek ze om zich heen. Ze werd zich plots pijnlijk bewust van haar hypocrisie. Ze had altijd afgegeven op het kapitalisme, op geld, op de weinig mensen met te veel macht, op de oneerlijke verdeling van zeggenschap tussen mens, dier en aarde, op de concepten bezit en privileges. En hier zat ze, als gast, als zogenoemde linkse, progressieve hippie, als weldenkend mens, maar vooral als parasiet te teren op alle overvloed waar niemand hier daadwerkelijk recht op had.

Ze overspoelde die gedachten net zo lang met whisky tot ze hun taal niet meer begreep.

Het koken in het kamp werd gedaan door Safouan en Ismail. Ismail had ze pas ontmoet toen ze verzamelden bij de auto's om tot een nader te bepalen moment in de woestijn te bivakkeren. Hij was vanaf het eerste ogenblik galant geweest, hij ging met haar om alsof ze van onbetaalbare waarde was en interesseerde zich in wie bestond achter haar uiterlijk vertoon. Ismail was een man die even veel levensjaren telde als Elif en bij hem vond ze een gevoel van geborgenheid. Hij straalde rust, warmte en wijsheid uit, maar droeg tegelijkertijd het kind in zichzelf nog dichtbij zich. Hij kwam van oorsprong uit

Nubia en vertelde haar over de culturele verschillen tussen de verschillende continenten. Hij was veertien toen zijn oom besloot dat Ismail het familiebedrijf over zou nemen. Vanaf dat moment was hij meegegaan wanneer zijn oom projecten uitvoerde overal ter wereld. Het bedrijf van zijn oom droeg veel verantwoordelijkheid en een groot deel van die verantwoordelijkheid rustte inmiddels op de sterke schouders van Ismail.

Door de pandemie lagen de projecten stil. Dat gaf Ismail een onbestemd gevoel, waardoor hij van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat zingeving vond in het roken van hasj. Hij nam zijn onverwachte vrije tijd om te genieten van het leven met de vrienden die hem dierbaar waren. Tijdens een project in Oman had Ismail Musa leren kennen op het dak van een hotel, waar ze beiden waterpijp rookten. Ze waren aan de praat geraakt en bleken elkaar te vinden in hun openheid en verlangen om te verbinden; eigenschappen die een groot deel van de mensheid nog miste, vond Elif.

Ismail hield net als Safouan van koken en daarom ontfermden ze zich om en om over de maaltijden. Wanneer Ismail kookte hield Elif hem vaak gezelschap terwijl ze een jointje deelden. Tijdens hun gesprekken wisselden ze hun ideeën uit over wie ze dachten te zijn en hoe hun leven was gelopen totdat hun paden kruisten.

Elif werd de laatste jaren onbedoeld aangetrokken door jongere jongens. Ze had vaak gereflecteerd op het waarom daarachter. Terwijl ze met Ismail praatte besepte ze dat hij op emotioneel gebied veel dichterbij haar in de buurt durfde te komen dan haar jongere vrienden hier, zoals Safouan, Musa en Badr. Hij vroeg haar direct naar haar vader, naar haar moeder, naar haar huidige en vroegere vrienden en relaties.

Elif vertelde hem waar ze tegenaan was gelopen in het leven, over wat haar had geraakt, vooral over wat haar pijn had gedaan en hoe dat voelde. Dat was bijzonder, omdat Elif bij de meeste mensen die ze dichtbij haar liet, vrij gesloten was over haar verleden.

Ismail hoorde altijd wat ze zei maar hield haar tegelijk een eerlijke spiegel voor. Ze werd erdoor uitgedaagd in te zien welk aandeel ze zelf had gehad in het gekwetst worden door een dierbare. Hij werd belangrijk voor haar. Soms vond ze het jammer dat ze zich niet aangetrokken voelde tot hem zoals hij dat door haar deed. Vrij snel daarna accepteerde ze dat gegeven dankzij de dankbaarheid die ze voor hem voelde als mens. 'Dinner is ready!' riep Elif richting de jongens terwijl ze twee borden vasthield. Ismail liep achter haar aan en balanceerde moeiteloos vijf borden op zijn handen en armen. 'I put all my love and energy into this wonderful meal.' Grapte Elif. Ze had al veel opmerkingen gekregen over hoe bizar het was dat ze een vrouw was die het liefst nooit kookte.

'Finally, Elif, you start to understand the ways of our culture.' reageerde Badr cynisch.

‘Thank you for cooking again, Ismail.’ Zei Musa. ‘It’s much appreciated.’

Elif zat naast Musa en Safouan. Met hen kwamen de gesprekken vaak uit op zelfontwikkeling. Het was een onderwerp dat hen alle drie veel bezighield.

‘When I first started to understand what the flow of life meant, my perception of life changed completely.’ Sprak Musa.

‘How so?’ vroeg Safouan.

‘Once you understand that everything is build up from energy that moves in a certain way, in a certain flow, you start to understand that you are part of that flow, or that you *are* the flow even.’

‘What do you mean by being the flow?’ vroeg Elif.

‘Man often tries to alter the balanced flow of life; they block it by resisting it. The man blocks the flow of rivers because the man wants to store water. The man blocks the flow of forests, because the man wants land to farm on. The man blocks the flow of trees, because the man wants paper to write on. The man blocks the flow of its own movement, because the man wants walls around, beneath and above him. The man blocks the flow of another man, because the man wants to control another man’s flow. The man blocks the flow of women, because the man wants to control their flow. The man blocks the flow of his own thoughts, because the man wants to control its own thoughts. In the end it’s always the man wanting to control something externally or even internally, driven by desire. By trying to control, the man loses control.’

‘That’s a paradox. That I like.’ Zei Safouan, de wandelende paradox.

‘Indeed, please continue, what you’re saying reminds me of the debate of free will.’ Zei Elif, die begon in te zien dat het hele bestaan een wandelende paradox betrof.

‘I started experimenting with the flow of life. I tried to go with the flow, which for me means that I accepted everything and everyone that crossed my path. And by accepting, I mean that I tried not to resist, fight, control or deny anything or anyone that crossed my path.’

‘Sounds difficult.’

‘It’s not the easiest thing to do, no. We learn that we should take complete charge of our own lives, that we will be successful if we treat life like our bitch, like we can use and abuse it as much as we want, as long as it gives us power, money, prestige or envy. But those goals are not fulfilling.’

‘Tell me about it.’ Zei Safouan.

‘But life is not our bitch. We are our life. And her flow. Once we start to learn to move with the flow of life, rather than against it, everything that you receive from life will help you come closer to your true authentic self, while being it simultaneously.’

‘You’re creating and being your true authentic self at the same time?’

‘Exactly.’

‘You’re saying that you are both the creator and the created?’ vroeg Safouan.

‘I guess, yes.’

‘What you’re saying is that you are both mother and child, or father and child. Like you are all god, Mary and Jesus.’ vatte Elif samen.

‘Yes, I never thought of it in terms of those concepts, but I believe that if you start moving with the flow of your life, it means you have found balance in both the parent and child within yourself.’

‘I’ve been thinking a lot about what or who god is lately,’ zei Safouan. ‘We’re all raised Muslim and I learned to fear the almighty god, if I didn’t do exactly what he wanted me to do. Which was weird because my father didn’t do what god wanted him to do at all. I lost my faith in god a long time ago, as you all have observed many times.’ Lachte Safouan luid, maar de pijn door zijn lachen heen was duidelijk te horen.

‘Recently I’ve been trying to find god again, but I need to redefine him first.’ Voegde hij toe.

‘I hear you. I think I found god this year, while I wasn’t looking for him. At least I wasn’t aware I was. I’ve been raised without religion, without belief even. Science was the closest thing to religion in my family. I’ve been taught to use science as a tool to make anything meaningful out of existence. But then mother earth took me on a few magical trips and she pretty much showed me what Musa just said: in your soul you can know everything is connected. Once you understand that everything is connected, you understand that you are both mother and father, both feminine and masculine. At the same time, you are both parent and child, both creator and created.’

‘What else did she tell you?’ vroeg Musa, die al veel vaker met Elif over dit soort onderwerpen had gesproken.

‘Mother earth has been talking to me a lot these pasts months, through trees, through mushrooms and through weed. One lesson I will always carry close to my heart is to not take bites out of life, but to let the universe feed me.’

‘What did you say to that?’ vroeg Safouan, cynisch maar nieuwsgierig.

‘I asked her why.’

‘Why?’ vroeg Musa.

‘Because only an infant and a god get fed: the created and the creator.’

‘Damn, that’s deep.’ Reageerde Safouan.

‘It reminds me of the flow you talk about, Musa. Because when you are ready to acknowledge that you know and are nothing, but at the same time acknowledge that

you know and are everything, you will flow through existence more peacefully. You'll find harmony within the struggle of life and death.'

'My problem always comes down to the same: I hear what you are saying, I could repeat everything you are saying, I even understand what you are saying, but I can't seem to practically get into feeling that flow.' Zei Safouan.

'What helped me a lot was getting into certain flows physically.' Musa nam het woord.

'If you get into a repetitive, automated movement, you start to get a deeper understanding of the rhythm of life. You can do so by walking, running, cycling or dancing. But there's many other things. Swimming, hula hooping, tai chi or calligraphy are also movements with a certain unique rhythm. If you train your body and brain, who are deeply interconnected, to feel and understand those rhythms, you train yourself to recognize different flows of the universe that are simultaneously moving in and around you. Those activities will also help you break unhealthy behavioural cycles that you're stuck in, cycles that come from a place of resistance, like traumatic experiences.'

'Yes, finding your rhythm, your flow, is healing. The behavioural patterns as a result of resisting life as it comes, create an energy that doesn't flow with all the movement around you. It makes you want to resist and control the flows around you even more. That might work in the short term, but it's not maintainable. When you find out how to move in harmony with everything that is presented in your "here and now", you will experience your enlightened path. I believe that the enlightened path is the path that leads us to true enlightenment.'

'I can't wait until the day my life feels enlightened. But until that day has come, I'll just wander through darkness.' Zei Safouan melancholisch terwijl hij zijn glas voor de zoveelste maal met rum vulde.

'Your essential rhythm needs not to just find balance between the parent and the child within you, it's also the balance between the feminine and the masculine.' Vervolgde Elif.

'What are you saying?' vroeg Badr, die bij hen was komen zitten en al een tijdje in stilte meeluisterde.

'Let's assume my theory is right.'

'Assume? You want me to assume something?' vroeg Badr, cynisch, zoals hij dat vaak deed.

'Yes. I know science claims they don't want you to assume anything, but as you know all science is based on assumptions. The assumption that we are all individuals with all individual minds and bodies, for example. And the assumption that outside of what we

are perceiving right now, there is a whole world happening, with seven billion people, a pandemic and all that. And what about the assumption that time exists, and that it exists linear. Right?’

‘Right.’

I could go on for a while, but I think you got me.’

‘You think nothing exists right now, other than what you are perceiving?’ vroeg Safouan.

‘I didn’t say that. But I do consider it a possibility. The only thing that I know one hundred percent sure, is that I experience.’

‘You sound like a solipsist.’ reageerde Safouan.

‘What’s that?’ vroeg Elif.

‘Solipsism is a philosophy that claims there is just one consciousness in the entire universe, the consciousness of the perceiver.’ Legde hij uit.

‘I don’t know if that’s true, but I have thought about it for sure. The theory that there is more than just one consciousness in the entire universe, is completely based on assumptions. What I’m starting to believe is that everything there is, is a unique manifestation of the same consciousness.’

‘Did mother earth tell you that too?’ vroeg Badr, alweer cynisch.

‘She did, actually. It might sound weird to you, but to me it’s arrogant to think that human intelligence is better or higher or further evolved than other forms of intelligence. I can understand where that conviction comes from, since we identify with forms that are similar to ours. Resulting in humans that only show empathy for forms that are similar to them. The more similarities, the more empathy. The less similarities, the less empathy. When we need to be empathetic to a different sex, race or species, we need to put in the work, because our brain doesn’t automatically identify with them. We need to consciously use our energy to connect with other forms, or manifestations, of existence.’

‘How do you identify with shrooms?’ vroeg Musa.

‘I don’t, the shrooms identify with me. Shrooms don’t look like us, don’t smell like us, don’t sound like us, don’t feel like us. For me they are very difficult to identify with.

Fortunately, the shrooms have been here way longer than me, and they’re interconnected all over earth -praise the lord-, plus they have been gathering and storing knowledge for áges. They identify with me, by convincing me to eat them, so they can fuse with me. That’s how they share their intelligence with me. And you, if you’re willing. They opened my eyes, they taught me that I’m not able to understand the “how”, that I am free to choose my “why” and that I am the “what”.’

‘You lost me there.’ Zei Badr.

‘I can see why.’ Zei Safouan.

‘Let’s assume you are right, and the magic shrooms are truly magic shrooms that have all this wisdom inside them that will heal the world.’ Zei Badr.

‘Heal the world, I like that, we need that.’

‘What else needs to happen to heal the world according to you, or the shrooms, or mother earth?’

‘We were talking before about the balance between the creator and the created, the parent and the child, right?’

‘Yes, I heard that part.’

‘I believe that is the balance between embracing your mistakes that are needed for growth and embracing your responsibilities needed for safety. The child within you needs to grow, so it is naturally eager to discover, explore and alter its surroundings. It makes life worth living. It’s meaningful. On the other hand, it’s equally as important that the parent within us creates the right amount of space for the child within us, to grow without getting hurt too bad. Often, the child within us wants too much, it doesn’t know how to set boundaries or see where boundaries exist, it will choose short term rewards over long term rewards. Part of the flow of existence balances between the freedom needed for growth and the limitations needed for safety. Within yourself. In my core I feel this is my truth. It’s not an easy task, ‘though. Believing that I am my own parent and my own child, makes me independent of my own parents, who’s choices affected me deeply. Just like with all of us. Still, I hold resentment in my heart, against both of them.’

‘If you are your own parents and child, does that mean the part of you that is child feels resentment against the part of you that is parents?’

‘Yes, it’s an ongoing internal conflict. Logically, I believe that I don’t need my father and mother to forgive them. The struggle lives within me, so I should learn to forgive within me.’ Terwijl Elif met de jongens sprak over haar bestaansfilosofie merkte ze dat ze groeide en zichzelf beter leerde te begrijpen.

‘Do you think all problems in the world, caused by humanity, represent an internal struggle?’ vroeg Musa.

‘I like that question. It’s very Freudian, but I do believe that we project our own, often unconscious, struggles onto the external. It represents pain, that you are not yet capable of facing but it desperately wants your attention because it is in need of healing. So, it projects itself onto anything or anyone that is available in your range of perception, just to get noticed. This is why I also believe that your perception of your

environment represents your subconsciousness. When your subconsciousness is free of hurt, free of trauma, or putting in the work to heal, then you'll come closer to your authentic self by creating situations that are in harmony with your essence. Your perception of your surroundings won't get infused with your pain. By healing yourself, you stop to hold your surroundings accountable for your issues, an unavoidable consequence of projecting. You stop feeling victimized, because you learn that it was you who victimized yourself by not giving yourself the time and nourishment that you needed to process and heal.'

'The balance that you are talking about reminds me of Hegel, a German philosopher that claims we are always moving from one extreme, the thesis, to a complete other extreme, the antithesis, to slowly move into the direction of an equilibrium, the synthesis. I think that's what you'd call enlightenment,'

'Almost, I guess. I do agree that as long as we are alive, we will ping pong between opposites. It's just that I believe there are two more opposites that are also defining the direction of the flow of existence.'

'Of course, there is.' Lachte Badr, die zijn energie inmiddels volledig investeerde in het gesprek dat ze voerden.

'The masculine and the feminine.'

'I'll give you two minutes.' Grapte Badr, hoewel Elif aan hem zag dat hij het meende.

'Sure thing. Just like how I believe everything that exists consists of the creator and the created, I believe, like the Taoists, everything that exists also consists of the feminine and the masculine. You as well. Yin and Yang are both separate and one at the same time. The average biological man will identify as a man. The average biological woman will identify as a woman. But we are the result of the merging of a man and a woman, so we are both man and woman. We need to embrace and love both the feminine and masculine, and the parent and the child within us, to move balanced through existence and experience inner peace.'

'How do you know if you are moving through existence balanced and experience inner peace?' vroeg Badr.

'Existence is an infinite movement towards stillness. Existence, at least in human form, is an infinite desire for existing without desires. As you can tell, once again, I believe existence is a paradox. Balance and inner peace are always temporary, because we wouldn't be able to recognize them without experiencing their opposites: imbalance and inner conflict. According to the Buddha, all desire to consume more than you need to stay alive, is moving you away from enlightenment. Those desires are what the

Buddha calls defilements. I'm not there yet, for sure, I experience a lot of desire in me, still. But hell, my infinite path towards enlightenment is enlightened at least.'

'When you exist without desires you are fulfilled.' vatte Badr samen terwijl hij glimlachte.

'Exactly.' bevestigde Safouan, die het hele gesprek aandachtig had gevolgd.

Het was pas na een tijdje in de woestijn dat haar contact met Louay intensifieerde. Louay was een lange slanke jongen, zonder baard, wat opvallend was in deze groep. Hij kon Elif op haar zenuwen werken omdat hij vaak in hyperbolen sprak. Hij was overweldigend overtuigd geweest van zijn eigen stellingen, die in de belevingswereld van de meesten niet klopten. Een voordeel aan dat nadeel was dat de opvallend andere realiteit waarin Louay leefde, er tevens voor zorgde dat Elif kon genieten van de sprookjesachtige verhalen over zijn familie. Tijdens het ontbijt praatte hij over hoe zijn opa in zijn vroegere jaren op een dag de kans kreeg om via via een oude legertank te kopen, en zich zo vrolijk door de kleine straatjes van het dorp bewoog. De politie, die kwam uitzoeken van wie de tank was die opeens in het dorp stond, werd uitgejouwd door zijn zelfverzekerde, toen nog jonge oma, waardoor de mannen met hun staart tussen hun benen het dorp hadden verlaten. Zo had zijn opa zijn familie jarenlang onverstoord en opgewekt met tank vervoerd.

De fantasie van Louay vertaalde zich niet alleen in woorden, maar ook in loden- en penceelstreken op papier. Hij besteedde veel van zijn tijd aan kunst. Creativiteit was waar Louay en Elif elkaar vonden. Zijn creëren inspireerde Elif om ook weer energie te investeren in creatie, waarvan ze altijd had genoten. Er ontstond een patroon waarin ze samen, meestal een uur voor zonsondergang, een stukje van het kamp aflieden, om daar aan hun kunst te werken.

Louay zat in het zand en tekende, terwijl Elif onder de oranje zon danste op haar favoriete producer. Ondanks de weerstand die ze tegen de Verenigde Staten voelde, had het land haar één gift gebracht waar ze tot in de oneindigheid van het bestaan dankbaar voor zou blijven. Daniel had haar daar voorgesteld aan CloZee. CloZee was een Franse en ze produceerde onvoorspelbare elektronische muziek waar een zware bas de leiding nam, vergezeld door klanken uit alle tijden van over de hele wereld. Ze wist met haar muziek de weg naar het hart van Elif te bespelen. Ze maakte dat Elif meer in beweging kwam en elke dag danste ze onder de oranje zon op de verschillende sets die de muzikale kunstenares had uitgebracht. Het klonk zoals het leven moest voelen:

intuïtief, krachtig, inspirerend en betoverend. Hoe meer ze danste hoe meer ze leerde om haar geest te scheiden van haar lichaam en de muziek. Ze gaf zich over en terwijl haar lichaam ontdekte hoe het zich zo vloeiend mogelijk bewoog in de diepere lagen van haar creativiteit, reflecteerde haar bewustzijn op haar bestaan. In trance en zonder intentie filosofeerde ze over alle existentiële vragen die ze had, om zichzelf beter te kunnen begrijpen. Haar gedachten dachten na over wie ze was, over ervaringen die ze had ervaren en hoe ze deze had ervaren, ze dachten na over moraliteit, over natuur, over het leven en de dood, over het verleden en de toekomst, over haar familie en het gebrek eraan, over haar vrienden, haar waarden, haar uiterlijk, haar innerlijk, haar ratio, logica, over haar liefdes, over haar valkuilen, haar temperament, over haar moeder en haar vader, over de maan en de zon, het water en de lucht, de aarde en het vuur, over vrouwen, over mannen, over het vrouwelijke en het mannelijke, over het passieve en het actieve, over mensen, over bomen, over planten en over dieren, over zonsondergangen en maansopkomsten, over maansondergangen en zonsopkomsten, over beweging en over stilstand, over vibraties en over stilte, over massa en diens vormen, over perceptie en het brein, over bewustzijn, over realiteit, over de psyche, de psychische norm en psychische afwijkingen als gevolg van de norm, over waarheid, over waanzin, over trauma, over het individu en het collectief, over het geluk en het gebrek daaraan, over verlichting en balans, over slaap en over waakzame staat, over het buitenaardse, over het universum, over het hier en nu, over het alles daarbinnen en over het alles daarbuiten.

Hoe meer ze danste, hoe meer levenslustig ze werd. Het vuur in haar was een paar maanden geleden nog opgelaaid vanwege de overheidsmaatregelen die plots het recht op vrijheid in twijfel trokken. Nu vond ze in de muziek de kracht die het vuur in haar bespeelde, begeleidde en bewoog. Elif werd de muziek en de muziek werd Elif. Hoe beter haar lichaam de onafhankelijke spieren in haar lichaam wist te begrijpen en gebruiken, hoe beter ze leerde omgaan met de chaotische stroom aan hersenspinsels die al zo lang ze zich kon herinneren onafgebroken door haar hoofd raasden. Ze werd tijdens het filosoferen en dansen één met de muziek omdat deze haar taal sprak en haar gedachten en lichaam in de juiste flow liet stromen. Het deed haar goed. Elif voelde de taal van het ritme en beseftte op een avond, toen Louay niet veel verderop tekende onder de oranje zon, dat niet alleen muziek maar alles binnen het bestaan met haar communiceerde. Doordat Louay dichtbij zijn creativiteit stond, kon Elif dicht bij haar creativiteit komen. Omdat hij intuïtief deed wat juist voelde, raakte Elif

geïnspireerd hetzelfde te blijven doen. Dit besef was reden om zich vanaf dat moment open te stellen voor alle vormen van communicatie die ze intrinsiek voelde te begrijpen. De klanken van CloZee hadden haar al meer wijsheid gebracht dan alle woorden die ooit van buitenaf haar brein binnen waren gekomen. De traditionele geluiden speelden met meeslepende elektronische melodieën, ondersteund door indringende bastonen. Dat maakte dat Elif zich verbonden voelde met alle voor- en na-ouders die het bestaan ooit had gekend en zou kennen. De flow van de muziek liep over in de flow van haar lichaam welke weer overliep in de flow van haar gedachten. Alles stroomde in de soepele beweging, vorm en snelheid die liefde was. Bestaan was goed.

Ze danste nu steeds vaker. Niet alleen tijdens zonsondergang, maar ook voor ze ging slapen, in haar eigen tent voor de grote spiegel die naast haar matras stond. Haar gezicht nam de emotie van de muziek over en ze keek zichzelf diep in haar eigen ogen zodra dat gebeurde. Alle gevoelens die in haar bestonden werden opgeroepen door de verschillende geluiden en ze las zichzelf van haar eigen gezicht af.

Elif had altijd al een expressief gezicht gehad, maar dat wist ze alleen van horen zeggen: ze had nooit eerder langdurig in de spiegel gekeken wanneer haar expressie werd gevormd door externe emotionele triggers. Ze was zo lang ze zich kon herinneren slachtoffer geweest van haar gevoel, ze werd er altijd door overvallen en kon dat deel van haar daarom niet onder controle krijgen. Nu haar gezicht niet haar eigen emoties maar die van de muziek uitdrukte, kreeg ze de kans om kennis te maken met haar geuite emoties in neutrale staat van zijn. Ze was onder de indruk van de kracht die zowel haar lichaam als gezicht uitstraalde als ze opging in de mentale staat van het geluid.

Haar reflectie op haar emotionele uitingen liet haar inzien dat ze mensen in het verleden vaak omver had geblazen door haar expressie van onverwoestbare woede of onbegaanbaar verdriet. Wat ze van binnen ervoer, dat was van buitenaf te lezen. Nooit had ze zichzelf toegestaan te leren hoe ze een masker moest dragen of een rol moest spelen: haar moeder was integer en Elif had diezelfde integriteit altijd diep in zichzelf meegedragen. Elif was alleen veel gevoeliger, temperamentvoller en daarmee instabieler dan haar moeder was, waardoor haar emoties haar vaak hadden overvallen en overgenomen. Elif had nooit anders gekund dan zich eraan overgeven. Tot nu. Ze ervoer dat haar emoties nuttig waren zolang ze in goede banen geleid werden richting de juiste mate van expressie. Tijdens het dansen leerde ze haar emotionele zelf kennen en accepteren. In het vuur in haar, dat voorheen nog verwoestend was geweest, vond ze de energie die nodig was om de potentie binnen haar creatieve zelf te ontdekken.

Hoewel drugs in Oman zwaar bestraft werden, kon LSD gemakkelijk in het vliegtuig meegesmokkeld worden. Elif had zich nooit aan dergelijke praktijken gewaagd, maar tijdens het reizen had ze geleerd dat ze daarin eerder de uitzondering dan de regel was. Safouan grapte dat hij moeiteloos zijn vrijheid terugkocht als hij ooit gepakt zou worden met drugs op zak.

Aan haar onderbuik merkte Elif dat op dit moment trippen met deze mannen niet het juiste was. Ze deelde veel raakvlakken met hen, en vond bij eenieder een stuk van zichzelf terug, maar ze voelde dat een externe vrouwelijke energie nodig was om zich volledig over te kunnen geven aan de sterke krachten van LSD. Met LSD was ze nog nooit samengesmolten, en hoewel ze van paddo's en truffels altijd zeker had gevoeld dat ze dominant vrouwelijk waren, wist ze dat van LSD niet zeker. En hoewel ze geloofde dat ook deze mannen, zoals alles dat bestond, deels waren opgebouwd uit vrouwelijke energie, wist ze dat het patriarchaat ervoor had gezorgd dat ze zich daar niet allemaal bewust van waren, waardoor het vrouwelijke in hen onderdrukt werd. Wanneer Elif zich in een psychedelische trip bevond wilde ze haar volledige zelf in haar omgeving terug kunnen zien reflecteren. Dat bood haar houvast, dat bood haar richting in de chaos van het onbekende. Ze was nog niet zodanig losgeraakt van haar ego dat ze genoeg zelfvertrouwen had om een deel van zichzelf tijdens de trip kwijt te zijn. Elif was desalniettemin een prima tripsitter. Ze kon zich nog steeds goed inleven in de jongens en diepgaande gesprekken voeren, met iedereen op een eigen manier.

De avond voordat ze op trip zouden gaan, kwam Badr naast Elif zitten. Sinds Elif in de gaten had dat Badr haar steeds leuker begon te vinden, had ze hem de oren van zijn kop gepraat zolang hij wilde luisteren. Dat was de ene keer langer dan de andere.

'Tomorrow is the big day.'

'Big day? It's just an LSD-trip.'

'I know, and as you know by now, I consider psychedelics sacred.'

'I do know. It would have been difficult not to know, you can't seem to stop talking about it.'

Elif grijsde onverstoord.

'That experience with your best friend, what was her name again?'

'Isabel.'

'Isabel, that's right.'

‘I’m sure you guys would become real good friends. I hope you get to meet her one day.’

‘That would be nice.’

‘It would.’

‘Anyway, you had this psychic experience.’

‘I never labelled it as psychic, but maybe, yes.’

‘You said that you could read her mind, right?’

‘I didn’t say I could read her mind. But it did feel like I spoke the words that came from her mind. And once I spoke, we became one. It was just a brief moment within space and time, but infinity existed where we were. It was where the all and the nothing met, all the light and all the dark.’

‘Right. I tripped on psychedelics a lot, as I told you before.’

‘Yes.’

‘I never experienced anything like it.’

‘Ok.’

‘Why do you think that is?’

‘Well, it sounds cliché, but the most important thing, I think, is that you have to be open to it. Receptive to the almighty.’

‘You think I’m not open now?’

‘I think you are open within your structures. You remind me a lot of me when I was your age. It pains me to pull the age-card, I hate it when people do that to me, but when I was in university, I also embraced logic as the tool to get closest to defining reality.’

‘But now you’re saying that was wrong?’

‘No, it’s not wrong, it’s just not all. Logic is super important; it can help us grow within space and time, it helps us make sense about ourselves and things around us. At the same time, I believe logic results in boundaries that limit the space needed for growth. Once science understands that paradoxes aren’t problematic, that different truths exist simultaneously, we’ll flourish. The differences of equally valuable truths create the place where knowledge is stored. We shouldn’t fight differences; we shouldn’t want to always be looking for an average truth that everyone and everything needs to adapt to. Once we accept all different truths as equally as valuable, I believe we’ll evolve exponentially as a species.’

‘Ok, miss game changer. I didn’t ask for another one of your lectures. If I want to experience something like Isabel and you did, I have to be open for it, you’re saying.’

‘Yes, by acknowledging the limitations of logic. Answers lie also outside the logic box.’

‘Will I experience it if I go look for it?’

‘I don’t know, it probably comes whenever you’re ready.’

‘Then I will just let it flow.’

‘You’re a wise man.’

‘I know.’ Lachte Badr triomfantelijk.

Het was Sabih die het voortouw nam die dag. Ook met Sabih kon Elif het goed vinden. Hij was een vrolijke jongen, uniek, onbeschaamd, de lijm van de groep, altijd in voor een geintje. Elif had bedacht dat als ze ooit vast zou komen te zitten op een onbewoond eiland, ze dan graag met hem vastzat. Hij was niet alleen goed gezelschap, maar ook leek hij geboren te zijn om zich wegwijz te maken binnen de grootsheid van de natuur. Dat had ze al gemerkt toen ze nog in Masqat waren en hij zich constant bezighield met hun omgeving aanpassen naar een meer efficiënte, productieve of comfortabele indeling. Als er iets stuk ging of geregeld moest worden, dan stond hij vooraan om het te fiksen. Sabih was een allemansvriend. ‘If you are a friend of Musa, you are my family.’ had hij gezegd toen Musa Elif aan hem voorstelde. Hij had meteen als grotere broer gevoeld.

Het was later op de dag, dus de brandende zon brandde minder fel dan de uren ervoor. Er was een kort moment van discussie toen de jongens moesten besluiten of Elif dezelfde woestijnkledij aan mocht als de mannen. Elif had verontwaardigd gereageerd toen dat in twijfel werd getrokken door Badr, om zich vervolgens snel te corrigeren omdat ze zich herinnerde dat ze hier niet in het westen was. Musa en Safouan hadden vanachter Badr staan grinniken om het tafereel.

‘Well, according to you you’re half man anyway, so go get changed, you’re one of us now, I guess.’ Besloot Badr uiteindelijk.

De jongens hadden gelachen en Badr op z’n schouder geklopt toen hij toegaf. Elif probeerde zichzelf in het wit-katoenen gewaad te wikkelen. Eenmaal uit haar tent liep Sabih grijnzend op haar af om haar outfit te corrigeren en de woestijnsjaal op de goede manier om haar hoofd te binden. Van een afstand had men gedacht dat ze een groep mannen waren, maar haar amandelvormige ogen, geëpileerde wenkbrauwen en lichaamsvormen maakte dat er van dichtbij geen twijfel over haar geslacht kon bestaan. Ze grinnikte. Haar vader had zichzelf dertig jaar geleden aan haar moeder voorgesteld als ‘Ali Baba’, wat haar altijd had doen denken aan het sprookje met de veertig rovers. Baba betekende vader in het Turks. Nu was zij ‘Elif Mama’. Elif Mama en de zes Arabieren, een sprookje dat duizend-en-een nachten had mogen duren.

De LSD-zegels werden onder de tongen van de mannen gepositioneerd en de hele groep volgde Sabih op expeditie door de woestijn. Hij zou hen alle avonturen brengen die de droge zandvlakten bij zich droegen. In zijn hand hield hij een touw, aan het eind van het touw liep een lam. Dat moest het avondeten worden.

Het was Ismail die niet kon stoppen met lachen en genieten toen ze in vol ornaat, trots en stralend als de zon, naast hem liep.

‘I never met a woman like you, Elif.’

‘I never met a man like you, Ismail.’

Het collectief liep zandberg op en zandberg af, ze renden rond, speelden, dansten, tekenden, zongen en praatten. Elif observeerde de jongens en het natuurlijke contrast tussen mannen en vrouwen werd nogmaals bevestigd. Het was een wereld van verschil met hoe haar vriendinnen en zij tripten. De mannen gingen op avontuur buiten zichzelf, ze gebruikten alles wat ze konden om nieuwe structuren te bouwen. Sabih vond wat grote droge stukken hout en deze werden aan elkaar geknoopt en gebruikt als surfplank om de zandbergen mee af te glijden.

Toen de zon richting de horizon bewoog en de horizon richting de zon, werkten de jongens samen om het zand te verplaatsen en stenen te verzamelen. Ze plaatsden deze zo dat ze tot een waterreservoir werden gemaakt, een vaardigheid die niet misstond in de woestijn. Het water in het reservoir diende initieel geen doel, totdat werd bedacht dat ze het water konden gebruiken om stoelen te maken. Er werd gebulderd van het lachen om het idee van stoelen. ‘It’s like we’re from the west, with sandmade chairs.’ had Safouan uitgeroepen. Alle jongens waren in de weer met het water en zand, tot er uiteindelijk een kring aan scheve ingezakte tronen tevoorschijn kwam. In het midden werden stenen neergelegd waar een vuur op kon worden gesticht.

Het vuur werd groots en Safouan wilde het lam dat mee was genomen slachten. Omdat hij in de rondte zwaaide met het mes terwijl opvallende oerkreten zijn keel verlieten, werd door Badr besloten dat Safouan te lam was om het lam te slachten.

Elif had al lang geen vlees meer gegeten, maar maakte zo nu en dan een uitzondering. Deze avond was een uitzondering waard. Ze had zevenentwintig jaar van haar leven gedachteloos dood vlees naar binnen gewerkt, dat zou ze nooit meer doen. Intrinsiek had ze altijd het gevoel gehad ooit nog zelf een dier te willen slachten, om zich diep bewust te worden van wat het betekent om te doden om het zelf te voeden.

‘Badr?’

‘Yes?’

‘Can I do it?’

‘What?’

‘Can I do it?’

‘You want to slaughter the lamb?’

‘Yes.’

‘Why?’

‘I feel I need to.’

‘Getting more adventurous by the day, huh? Do you know how?’

‘No.’

‘Sabih, come here.’

‘What’s up?’

‘Elif wants to kill the lamb.’

‘You want what?’ Sabih keek Elif verbaasd maar onder de indruk aan.

‘I want to kill the lamb.’ antwoordde Elif onzeker.

‘If you want to kill the lamb, I need to see more confidence in you.’

Elif herpakte zichzelf.

‘I will kill the lamb.’

‘Yes you will, woman!’ schreeuwde Safouan enthousiast in haar oren, die meer lam dan het lam lam was, was.

Sabih nam Elif apart om uit te leggen hoe ze het mes moest gebruiken om het dier zo pijnloos mogelijk van het leven te ontdoen.

‘You know Elif, you have already proven yourself to us. We accept and respect you. You don’t need to kill a lamb for our approval or anything like that.’

‘I know, Sabih, it’s not about proving myself to you, it’s about proving myself to me. This is something I need to do, to come closer to the mother, the earth, and to come closer to the father, the spirit.’

‘What do you mean by the earth and the spirit?’

‘Life made me realize that it’s not a search for anything, but rather a trip of discovering who I am in my essence. During my life, my trip, I turned out to define my own religion based on that insight. I’m choosing to live life as a ritual, in which I give meaning to recurring situations. I choose personal symbolism as a form of my unique language. I choose to believe in magic instead of choosing to believe in randomness. Existence is the balance between order and chaos, and instead of following the order that is made for the collective, I choose to create my own order, my own truth, my own meaning.’

‘You know Elif, those conversations you have had with the guys, I often hardly follow them. But it’s always later in time that I feel like I grew from them.’

‘Thank you, Sabih, I appreciate that. I think you will understand what I mean by the mother and the father. You know the story of Jesus, right?’

‘Yes, he is a prophet in the Islam, too, named Isa.’

‘Jesus, or Isa, had two initial parents: god and Mary. I believe god is masculine, god is spiritual, god is energy, god is untouchable, you can’t perceive him with any of your five senses, actually, but you can still experience god. That is what a lot of people would call the sixth sense. He is the driving force behind all life, he is active, he is leading, he is responsible for movement, he is death itself. Mary on the other hand I believe is feminine, she is matter, she is mass, she is touchable, you can perceive her with all of your senses. She is the driving force before all death, she is passive, she is healing, she is responsible for guiding us through and into the right direction, she’s life itself. They both have different qualities, different reasons and different needs. God and Mary connected, they merged, the merging of god and Mary is what I would call true love. As a result of true love Jesus, or Isa, was created. Jesus, child of spirit and matter. And hell, I’m not Christian or Muslim at all. But Jesus, to me, represents that all there is, is part spirit and part matter, part death and part life, part masculine, part feminine.’

‘You say everything there is, is a demi god?’

‘You can put it that way, yes. I believe we are both divine and human, both dead and alive, both spiritual and material, both energy and mass. And right now, the divine in me tells me I’m going to slaughter the lamb so we can feast.’

‘I have faith in you.’ Zei Sabih.

‘And I in you.’ besloot Elif.

Musa had de muziek van CloZee aangezet. De meeslepende klanken brachen iedereen in vervoering. Het moet er opvallend uit hebben gezien. Zes Arabische jongemannen, één westerse vrouw van eind twintig, alcohol, drugs, vuur en een lam. Er waren veertien ogen op Elif gericht, twaalf van de mannen om haar heen, twee van het lam voor haar. Ismail had het vuur geprepareerd en ze hoorde het droge hout op de achtergrond knisperen. Louay bespeelde een trommel op het ritme van de muziek. Dit werd een verhaal dat hij nog vele jaren na zou vertellen aan eenieder die er oor voor had.

‘The desert folk tribe! Anatolian vibe! She’s going to put in the work tonight. It’s she who provides. The desert folk tribe is way too high, but we’ll get by thanks to our Anatolian ally.’ Zong Ismail.

Ze zat geknield en hield het lam dichtbij zich. Ze voelde met haar linkerhand haar warmte en zachtheid. Het lam trilde, Elif trilde, ze wisten allebei dat ze allebei

opgewonden waren voor wat er zou komen. De energie in de atmosfeer beïnvloedde iedereen. De jongens waren als ze sliepen luidruchtiger. Sabih gaf haar het mes en wees naar de plek in de hals van het lam waar ze het mes langs moest laten glijden. Hij benadrukte nogmaals hoeveel kracht ze moest zetten en in welke richting ze moest bewegen om het lam zo soepel mogelijk van het leven te beroven.

Elif liep over met gevoel en hilde. Het lam keek haar verwonderd aan en stopte met trillen, er verscheen rust in haar blik en lijf. De wereld om hen heen leek te zijn verdwenen. Elif sloot haar ogen en haalde een paar keer diep adem. Ze voelde hoe de droge woestijnlucht haar longen vulde en daarna hoe haar longen de lege lucht verloren. Elif ontving de kalmte die het lam zichzelf momenten daarvoor ook eigen had gemaakt. Tezamen kwamen ze in een gebalanceerde staat van zijn. Elif opende haar ogen, keek het lam aan en sneed haar halsslagader door. Het lam kermde en liet zichzelf in de schoot van Elif vallen. Ze hield haar stevig tegen zich aan en deelde alle liefde die ze op dat moment rijk was. Het bloed van het lam stroomde zoals de Gangesrivier dat tot in de oneindigheid van het Himalayagebergte deed. Ze stierf rustig in de armen van Elif. Ze bedankte het lam voor haar leven.

Elif werd abrupt teruggebracht binnen de kaders van ruimte en tijd dankzij het gejoel van de zes jongens.

‘The Anatolian Amazonian, ally of the desert folk tribe, providing us not only with wisdom and love, but also with food! Hallelujah!’ predikte Ismail schaterlachend. Elif was doordrenkt met bloed, ze keek hem aan en grijnsde.

‘Anatolian Amazonian. I like that.’ Reageerde Elif.

Samen met Ismail wilde ze het lam. Ze ontdeed het van haar organen en sneed het vlees in grote stukken. Hier in de diepte van de woestijn, voelde ze dat ze dichtbij haar hart was. Ze dacht terug aan haar reis door India, aan het moment dat ze in Rajasthan uit de bus stapte en overvallen werd door een warme vlag van herkenning en het gevoel van thuiskomen. Ze was zich er toen niet van bewust, maar het was het moment geweest dat haar vandaag hier had gebracht. Het Midden-Oosten had haar geroepen en ze had geluisterd. De warme woestijnwind, de droge lucht, het felle temperament en de Arabische witte gebouwen trokken haar intuïtief aan.

‘What brought you here, Anatolian Amazonian?’ vroeg Ismail, alsof hij haar gedachten kon lezen.

‘My ancestors. They were nomads, they were gypsy’s, they never belonged anywhere and at the same time they belonged everywhere. My past generations moved from the desert of India, through the Middle-East and settled in the mountains of Turkey.’

‘How do you know?’

‘I don’t know.’

‘Elif?’ riep Louay terwijl hij op haar af liep met een groot vel opgerold papier.

‘Yes?’

‘I made you something.’

‘What is it?’

‘You travelled half the world to find yourself. When I found you, I found a muse.’

‘Am I your muse?’

‘Yes. While you were dancing during sunset, you released a part of my creativity that I didn’t know existed.’

‘You know, when you were painting during sunset, you revealed a part of my creativity that I didn’t know existed. I guess that means you are my muse too.’

Louay grijnsde ongemakkelijk.

‘I’ve been painting you. It’s been finished for a couple of days now. I didn’t know what to name it and when to give it to you. But right now, is the time, I feel it. I tried to immortalize your energy on this paper.’

Hij ontrolde het papier en Elif zag zichzelf. De achtergrond een diep zalmroze, met daarop een dansende figuur, in harde maar tegelijk sierlijke trillerige lijnen, met zwierige kleding, één arm en been opzij, weelderige donkere haren en een gigantisch blad dat diende als toverstok en waaier tegelijk.’

‘She’s beautiful.’ Lachte en hilde Elif overdonderd, dankbaar voor het geschenk.

‘She’s the Anatolian Amazonian.’ Zei Ismail.

‘She is.’ Bevestigde Louay.

Anatolian Amazonian, Ernst van Dillen

Herfst 2020

Elif was na de trip in de woestijn met Safouan mee naar Dubai gegaan, waar hij permanent een appartement in een hotel boekte. Dubai had Elif nooit erg getrokken, maar ze was om na alle verhalen over de privéfeesten die daar nog steeds veel werden gegeven door vrienden van Safouan.

Ze had de afgelopen dagen aan het zwembad onder de brandende zon doorgebracht. In de woestijn had ze haar lichaam bekleed gehouden. Dat zorgde voor een gebruind gezicht bovenop een bleek lijf. Esthetiek, vond Elif, maakte een significant deel uit van haar kracht. Ze wilde de wereld laten zien dat vrouwen het sterkst waren als ze alle delen van zichzelf water gaven. Ze wilde gezond zijn en mooi, van buiten en binnen, op haar eigen manier.

Dus investeerde ze haar tijd in het egaliseren van haar huidskleur, dat bracht haar zelfvertrouwen. Hoe meer zelfvertrouwen ze ervoer, hoe beter ze het verlichte pad in haar vizier kon zien, omdat haar blik minder werd vertroebeld door onzekerheden. Er waren weinig mensen in het hotel. Degenen met macht op de wereld deden een beroep op het volk en geboden of vroegen, afhankelijk van waar op de wereld ze heersten, het volk zo veel mogelijk thuis te blijven. De meesten gehoorzaamden. Elif had de rust omarmd. Na zo'n lange tijd met een groep vrienden in de woestijn te hebben doorgebracht waren een paar prikkelarme dagen meer dan welkom. Om af te koelen sprong ze minstens twee keer per uur het water in dat het zwembad vulde. Toen ze na de zoveelste duik het bad uitkwam lag er een man in een stoel een paar stoelen naast die van haar. Ze maakten oogcontact, lachten vriendelijk naar elkaar, maar spraken niet.

'Saf! I'm in love, man.' Begon Elif toen ze het appartement binnenliep en Safouan met een glas whisky en peuk op de bank aantrof.

'Wait, what?'

'There is a god staying in this hotel.'

'A god?'

'A handsome, tall, brown, beau-ti-ful god!'

'Tell me more.'

‘That’s all I know. Goddamn. The universe wouldn’t be the universe if it wouldn’t surprise me with unexpected refreshing offerings.’

‘You killed a lamb and now you suddenly talk like a prophet?’ zei Safouan cynisch. Elif grijnsde en gaf hem een duw. ‘Well, how would you explain a mystical creature like that?’

‘Like how I would explain the mystical creature that I am: there are no mystical creatures.’

‘Fuck that. I choose to believe that there are. And there are, I just saw one today.’ Elif danste opgewonden door de kamer heen. ‘Thank you universe!’

De volgende dag lag Elif klaar aan de rand van het zwembad, geduldig wachtte ze tot de donkere god weer ten tonele zou verschijnen. Het duurde niet lang voor de deur naar het dakterras openging en hij neerstreek op dezelfde stoel als de dag ervoor. Het viel Elif op dat ze direct werd beloond met zijn aanwezigheid.

‘Hi.’ zei hij. Zijn stem klonk zoals honing proefde.

‘Hi.’ zei Elif.

‘What brings you here?’ vroeg hij.

‘Long story. What about you?’

‘My daughter and her mother are on a girl’s trip in New York. I decided to use this time to relax by myself for a bit, it’s been a while.’

De donkerbruine ogen van Elif verdwaalden in de donkerbruine ogen van de donkerbruine god naast haar.

‘And, are you relaxed?’

‘Getting there. I guess you’re staying at this hotel too?’

‘Yes, my friend rents an apartment here. Where are you from?’

‘Surinam, originally, but I’ve been living in the states my whole life practically. Ever been there?’

‘In Surinam or the US?’

‘Either?’

‘Never in Surinam. I always wanted to go there. My childhood neighbours are from Surinam too. I used to spend a lot of time with them when I was a kid, so I’m familiar with the culture and I have always been curious about the country. Anyway, I actually was in the US just before the pandemic got out of control.’

‘Did you like it?’

‘Not really, no.’

De god lachte zijn witte, rechte tanden bloot.

‘For some reason I am not surprised. Where did you grow up?’

‘The Netherlands.’

‘Did you like it?’

‘Not really, no.’

Ze lachten samen. Hij vertelde Elif over zijn leven en zij vertelde hem over dat van haar. Elif leerde dat er ook in Amerikaanse achterstandswijken goden opgroeiden. Hij was jong toen hij en zijn ex niet meer samen waren maar nog één keer het bed deelden. Zij raakte zwanger en hoewel hij geen kind verlangde werd hij toch vader. Het was hem niet gelukt om de verantwoordelijkheid te nemen die van hem gehoopt werd door zijn ex en dochter. Hij verloor zichzelf in muziek en cocaïne. Elif leerde dat ook goden gevoelig waren voor vluchtgedrag als gevolg van trauma.

‘But I took back control and now I’m a changed man.’

‘What’s changed?’

‘I’ve caused so much pain and worry in my family. My daughter is growing older and I never succeeded to be a good father figure to her, most of her life. I was with them often, sure, but it was empty, I was empty. There was nothing going on behind my eyes, I was there but I wasn’t really there, you know?’

‘I know.’

‘They tried to wake me up, shake me up so many times, but I wouldn’t seem to be hearing them for some reason. I didn’t see the damage I was causing. By destroying myself I was destroying them. One day I was over it. My daughter was transforming from a girl into a young woman and then it hit me. I realised I missed all of her childhood. I found myself in front of the mirror and I, this might sound crazy, started talking to myself.’

‘It doesn’t sound crazy. What did you say?’

‘I said: “Look at yourself: you are a father, you are needed, you are loved. Stop playing victim and start acting up. You’re going to quit the cocaine, quit the partying, find a job, pay off your debts and devote life to your daughter.”’

‘And then?’

‘I did. Or well, I’m still working on it. Rome wasn’t built in a day.’

‘It wasn’t.’

‘But I’m getting there.’

‘You are.’

‘The connection I have with my daughter and her mother now, is stronger than it has ever been, and it’s only getting better. I’m showering them with love, attention and gifts, now that I finally managed to keep a good job.’

‘Like they deserve.’

‘They do.’

Zijn woorden schoten als miljarden microscopische kanonkogeltjes door het binnenste van haar zijn. Elif vroeg hem of hij voor een nacht haar god wilde zijn.

‘I would be honoured to merge with a goddess like you.’

‘For a night.’

‘Yes, for a night.’

‘In what apartment are you staying?’

‘Number 79’

Elif verzamelde haar spullen en stond op. ‘You’ll see me when you see me.’

‘Ok, mystical creature.’ Had hij gezegd toen ze van hem wegliep.

Elif stond onder de douche en dacht na over de avond die zou komen. De laatste keer dat ze haar lichaam aan een ander had gegeven was toen Maksim haar in haar gezicht en daarmee de realiteit had geslagen. Die ervaring was een keerpunt geweest. Ze had lang van zichzelf gewalgd omdat ze had toegestaan zo over haar grenzen te laten gaan. Nu zag ze het anders. Maksim had haar geleerd hoe wazig de grenzen tussen seks, haat en liefde konden zijn. Ze dacht aan haar seksuele ontwikkeling en hoe belabberd deze was verlopen. Lang had ze zich achter het feminisme verscholen wanneer ze aan zichzelf of anderen verklaarde waarom ze haar lichaam zo gemakkelijk met onbekenden deelde. Eigenlijk was haar seks een middel om haar leegte vullen, om eraan te ontsnappen. Ze had het grootste deel van haar bestaan meer haat dan liefde voor de leegte in zichzelf gevoeld, waardoor ze die leegte lange tijd meer met haat dan liefde had laten vullen. Haat verkleed als duivelse geilheid.

Hij opende de deur en Elif raakte voor de derde keer overdonderd door zijn schoonheid. Zijn volle lippen kusten die van haar. Hij sloeg een arm om haar middel en trok haar krachtig met zorg naar zich toe.

‘Hi.’ Zei hij.

‘Hey.’ Zei zij.

Niet veel later dansten ze naakt door zijn kamer terwijl er luid Chicago house uit de speakers galde.

‘I feel free!’ riep Elif boven de muziek uit terwijl ze danste zoals ze danste.

‘You really are one of a kind, you know that?’ Hij keek haar met een schuine, uitdagende blik aan terwijl hij op de bank een jointje draaide.

‘Am I?’ vroeg ze, terwijl ze wist dat het zo was.

‘Yes. I can even tell from the way you dance.’

‘How so?’

‘It’s different.’

‘I’m different. This year I learned to dance by myself in the forest of Poland and the desert of Oman. Care to join one day?’

Hij lachte. ‘Thank you, but no.’

‘Do you believe in god?’ vroeg Elif god.

Hij was even stil. ‘Yes, I do.’

‘How?’

‘I’m raised with religion. God has always been a part of me, of my life. I just think that when I lost myself, I lost him with me. What about you?’

‘I have to believe in god. Look at you.’ Als vrouw kwam ze prima weg met foute opmerkingen die dienden om anderen te paaien.

‘Stop it.’ Hij trok haar aan haar arm naar zich toe en gaf haar een kus op haar voorhoofd.

‘Ok, ok. So, I don’t believe in god in a traditional religious matter. I’m raised by my mom, godless, even faithless, I could say. But this year I discovered the meaning of faith. I chose to believe in the universe. I believe that you can create your own reality if you give your own meaning to whatever is meaningful to you. God, or the universe, fills your reality with signs and symbols, you just have to be open to a deeper level of perception to notice. One of my good friends said symbolism is the language of the universe.’

‘I like that.’ zei god.

‘Right?’

Ze hadden zijn matras in de woonkamer op de grond gelegd en lagen kussend en gelukkig in elkaar verstrengeld. Een paar uur eerder had Elif MDMA uit haar tas gevist en het helende middel had hen beiden naar een nog dieper level van verbinding en vertrouwen gebracht. Hij beminde haar zoals ze nooit eerder bemind was. Hij baadde haar in complimenten. Hij vond alles aan haar mooi, hemels en smaakvol. Hij benaderde haar teder en deed haar geen pijn. Als hij haar opvulde met zijn goddelijkheid keek hij haar onverstoord in haar ogen, dankbaar en verrukt. Ze genoot van wie hij was, van hoe hij voelde en van hoe hij haar liet voelen. Ze smolten samen alsof ze altijd onlosmakelijk verbonden waren geweest.

‘You want kids, right?’ vroeg hij opeens.

‘Maybe.’

'I don't want any more.'

'I know.'

'You know it's not easy to figure you out, goddess.'

'Describe me in your words.'

'You are...'

God was even stil.

'You have been misunderstood most of your childhood, am I right? And today still not a lot of people understand you from the get go. That's why you've learned to express yourself so well; with your words, your smile, your eyes, with your bodily movements. It comes from the longing to be understood. You are a nomad, a gypsy, a weird but wise one. You can't stay in one place too long because you want to discover, to feel, to hurt, to grow. You are both a blessing and a curse. You are magical.'

'Thank me.' Grijsde Elif.

'Yes, thank you.'

'What part of you needs healing?' vroeg Elif.

God was even stil en dacht na over zijn antwoord.

'When I was little I was raped.'

'What?'

'You need me to say it again?'

'No, of course not, I'm sorry. By who?'

'By my uncle. Not a lot of people know this. It fucked me up.'

'Of course, it did. How old were you?'

Elif keek in zijn bedroefde ogen.

'About eight.'

'And your uncle?'

'I think he was fifteen, sixteen or something.'

'Damn. Did it happen once or?'

'It was a couple of times. I carried that burden with me for a long time, didn't tell anyone about it. I was scared to cause trouble in the family.'

'I hear you.'

'A couple of years ago I told my mom.'

'How did she react?'

'Shocked.'

'I bet. Does your daughter know?'

'Yes, I recently told her, she is fifteen now. Her mother and I agreed that she's old enough to have a logical understanding of the situation. I don't want to have any secrets

from her, I want her to know who her dad is. It's important that she can connect the dots of my behaviour, when I sometimes can't. Not as an excuse, I'm done with excuses, but as an explanation. I also want to bring her awareness about the predators in this world. I told her that if I could, I would always be with her to protect her from all the bad and ugly in the world, but that's impossible, you know. I need to teach her how to protect herself.'

'That's great parenting.'

'Thank you.'

'I wrote a short poem about predators a couple of years ago.'

'Do you have it with you?'

'I carry it in my heart.'

'Let's hear it.'

'Ok.'

Elif sloot haar ogen. Ze kon hem niet aankijken terwijl haar hart het gedichtje sprak.

*'He liked me young, I liked him dead
Many silent girls fucked up in the head
Watch out for predators that haven't been fed,
they might come for you if they didn't yet.'*

'Damn.' God zuchtte diep, 'I felt that.'

'Many silent boys fucked up in the head too, I realize now. Do you ever want to confront your uncle?'

'He lives in Surinam; I haven't seen him in forever. When our whole family moved to the States, he stayed behind. Might be because he is scared. Scared of me, scared of me beating his ass or ratting him out, or both. And you know what, I wouldn't even beat his ass. I just want answers, I just want to know what the fuck he was thinking. His few moments of so-called pleasure ruined me.'

'You hate him.'

God was stil.

'Yes. I hate him.'

'I know.'

'What would you do?'

'I don't know what's best for you, only you know what's best for you. Let's see. What if he doesn't give you the answer you need? Is there even an answer that would bring you some sort of closure?'

God dacht na.

‘Probably not. Fuck. Maybe you’re right, maybe there is no right answer. I just want to tell him what he did to me, shake him up, wake him up, show him the damage he did, show him the hurt he caused, I want him to look into my eyes so he sees the devil reflecting in them.’

‘Don’t you think he’s already very aware of the bad that he did? He has not seen his family in decades, he is the only one left in Surinam, he has never reached out. Sounds to me like you are right: he’s stuck where he is, not able to move, because his past haunts him, just like you have been haunted by it. But you see, you can let him go. You just told me you haven’t seen him in forever, that means he lives on in your mind and your mind only. Don’t forget that your mind shapes your reality. Forgiveness doesn’t require reconnection, necessarily. Even this painful, horrible, dark page of your past formed you into the beautiful god, mystical creature, man and father that you are. You are healing, and by healing you are breaking the cycle of your family’s trauma.’

‘You might be right. We do need to start talking about our hurt more.’

‘We do.’

‘I will.’

‘You already are. I wish you all the good there is.’

‘You too, my goddess of goodness.’

Tot in de late ochtend bedreven ze de liefde, fysiek en mentaal, gedreven door de liefde. Verbonden, vertrouwd en geheelder kusten ze elkaar rond het middaguur vaarwel en wensten elkaar alle goeds in het universum.

Sinds Elif bij Safouan verbleef had ze een aantal van zijn vrienden ontmoet waar hij het in Oman vaak over had gehad. Ze vond zichzelf rijk aan mensenkennis vanwege alle verschillende soorten mensensoorten die ze in haar bestaan had ontmoet. Op die verworven kennis baseerde ze dat dit groepje mannen meer dan uniek was. Hun eigenzinnigheid zorgde ervoor dat Elif ze nooit zou vergeten.

De jongens kenden elkaar uit Dubai, waar ze allemaal een minor in muziek hadden gevolgd. De stad creëerde zoveel verleidingen dat ze er een paar maanden per jaar terugkwamen om het nachtleven uit te spelen. Samen vormden ze een theatrale vriendengroep, die waar ze ook kwamen de aandacht kregen, en met hoge pieken afgewisseld door diepe dalen het leven door denderden.

Het was Massimiliano die zorgde dat Elif een zachte landing maakte in de stad. De lange, opgewekte Italiaan, die meestal Massi werd genoemd, had haar onmiddellijk verwelkomd door haar uit te nodigen voor de etentjes die hij regelmatig organiseerde. Gastheerschap was zijn superkracht, ze kende niet veel anderen die sfeer wisten te maken op de manier waarop hij dat deed.

Bij Massi thuis raakte ze voor het eerst aan de praat met Luciano. De vrolijke, empathische en verstrooide Braziliaan was voor Safouan wat Isabel voor Elif was. Zijn zachtaardige en galante karakter maakte dat Elif zich door hem gezien voelde. Er werd door de twee snel uitgesproken dat ze klappen zouden vangen voor de ander, mocht er ooit een situatie ontstaan waarin dat nodig bleek.

Elif was door de mannen meegenomen naar een illegaal feest dat ze organiseerden in het penthouse van één van de vele luxe hotels die Dubai rijk was. Daar ontmoette ze ook het vierde element van de groep. Het was Safouan die de lucht was, Massi de aarde en Luciano het water. Ilvar, een brandend Noors vuur, vormde de kers op de taart, vond Elif. Ze had meteen een zwak voor hem gehad. De Scandinaviër was charmant en impulsief, maar tegelijkertijd schemerden zijn onzekerheden door zijn aanwezigheid heen. Hij trok haar, onbedoeld of niet, onmiddellijk aan.

Ze merkte hoe vreselijk ze feestjes had gemist. Daarover raakte ze niet uitgepraat met Ilvar. Elif raakte met hem sowieso niet uitgepraat op het feest. Wanneer hij niet aan het draaien was, was hij met Elif in gesprek over hun liefde voor muziek en dans, en over hoe moeilijk het was om verleidingen te weerstaan in een leven vol verleidingen.

Die nacht een bijzondere. Niet vanwege de mogelijkheid om te feesten tijdens een pandemie, niet vanwege Ilvar en de onmiddellijke chemie die tussen hen bestond, maar vanwege Safouan. Elif stond op de dansvloer toen hij haar op haar schouder tikte en gebod mee naar het terras te komen. Hij kon zich nogal bot gedragen om zijn lieftalligheid te verbergen. Ze hobbelde gediensstig achter hem aan.

‘You better have a good reason to be interrupting my dancing.’ Grapte Elif, en meende het.

‘Pardon?’

‘I’m kidding, what’s up?’

‘I wanted to tell you something big, but now I think maybe I won’t.’

‘Oh, come on, don’t be like that, Saf.’

Safouan keek nors, draaide zich om en liep een paar stappen bij haar vandaan.

‘Saf! Come on, dude.’

Hij draaide zich terug naar Elif met een grote, eigenwijze grijns op zijn gezicht.

‘Got you there, didn’t I?’

‘Like always, asshole.’

‘You know, Elif, I mean it when I say you became like a sister to me.’

Elif lachte breed en deed een dansje om hem heen.

‘We’re family, woop!’

Hij zuchtte ongeduldig. Safouan en Elif waren inmiddels onafscheidelijk, in elkaar vonden ze de familie die ze hadden gemist. Als broer en zus trokken ze op, met gekibbel, tranen van verdriet en tranen van het lachen.

‘As your brother I wanted to give you something nice for your thirtieth birthday.’

‘Cool. Like what?’

‘I’m thinking about flying your friends in to celebrate your birthday.’

‘You’re what?!’

‘I’m probably flying your friends in to celebrate your birthday.’

‘Are you serious?!’

‘Of course I am.’

‘Oh my god!’ Gilde Elif.

Ze had hem bijna in tweeën omhelst toen hij dat vertelde. De liefde van Safouan voor Elif werd aan haar geschonken door middel van geschenken.

‘I talked to Massi. We’re doing a big dinner at his place, then we’ll party ‘til whenever. I asked Luciano and Ilvar to join as well, so they can take care of the beats with us.’

Ze hilde van dankbaarheid.

De globale economie was hard getroffen door de wereldwijde maatregelen als gevolg van de pandemie. Als tegenreactie werd het daarom steeds beter mogelijk om van het ene land naar het andere te vliegen; als puntje bij paaltje kwam was geld belangrijker dan gezondheid. Elif had gehoopt dat het virus juist een *eye opener* voor de mensheid zou zijn geweest, een signaal om koers te wijzigen. Ze had er even geen rekening mee gehouden dat het niet meer de mens was die beslissingen nam. In Nederland had ze lang geleden al gemerkt dat de democratie slaaf van het kapitalisme was geworden; het waren multinationals die de overheid aanstuurden. Zelfs de pandemie bleek nu tot slaaf van het kapitalisme gedegradeerd. Het virus bracht dollartekens in de ogen van grote bedrijven en de rot van de farmaceutische industrie floreerde als nooit tevoren.

Elif schonk er niet te veel aandacht aan, ze was hier om plezier te maken. Elif vloog haar vriendinnen één voor één in hun armen toen ze bij de aankomsthal van het vliegveld verschenen. Daar werd afkeurend op gereageerd door anderen, veel mensen waren nog steeds als de dood voor het virus, hun angst was voelbaar.

De vrolijke vrouwen praatten druk bij over hun reizen les levens, terwijl ze in een limousine naar hun appartement werden gebracht.

‘Man, I missed you guys so much.’ Deelde Elif met tranen in haar ogen. Ze kon niet geloven dat haar beste vriendinnen hier waren om samen met haar nieuwverworven vrienden haar verjaardag te vieren.

‘You have no idea how happy we are to be here. And damn Elif, you always surprise us with some crazy ass adventures! I never even flew before!’ riep Zuzanna, terwijl ze van top tot teen straalde, nog lichter dan ze normaal deed.

‘Girl, a witch needs to fly.’ Grapte Isabel, ‘But seriously, it’s true. First you become friends with this wonderful woman in a forest in Poland, who invited all of us to an enlightened spiritual journey. And now you suddenly have this insanely rich Arab non-related new family member that flew us in to celebrate your thirtieth with you? All during a pandemic where the whole world claims to be closed.’ vatte Isabel samen terwijl ze Elif voor de zoveelste keer omhelsde.

‘Yeah, what the fuck, actually. That is pretty crazy.’ Beaamde Elif.

‘I’ve said it before, and I will say it again: you’re a true hustler.’ giechelde Isabel omdat het grappig klonk als haar Nederlandse voorkomen praatte als een Amerikaanse rapper.

‘Tja, niet geschoten is altijd mis.’ Zei Elif droog.

‘Dat is inderdaad typisch, Elif: nee heb je, ja kun je krijgen.’ Bevestigde Sterre.

‘Jep.’

Isabel en Elif zaten samen op het balkon terwijl de rest zich binnen aan het klaarmaken was voor de nacht die zou volgen.

‘Ies.’

‘Ja?’

‘Ik voel weer iets voor iemand.’

‘Meitie.’

‘Ilvar, een vriend van Safouan. Hij is er ook vanavond. Ik heb hem nu op een paar feestjes gezien en voel me aangetrokken tot hem op een manier die vergelijkbaar is met hoe ik me aangetrokken tot Niek voelde.’

‘Girl.’

‘Iets waar ik goed over na moet denken, want ik denk eigenlijk dat hij een soort Niek 2.0 is: Niek met een shitload extra aan trauma en pijn.’

‘Ready voor deze test van het universum?’

‘Denk het.’

‘Je kan het.’

De vrouwen waren nog druk aan het bijpraten toen Safouan teatraal de schuifdeur opende.

‘Ladies! I know you two have plenty of catching up to do. And that is perfectly fine with me. But not here. We’re heading to my friend Massi to continue this social gathering. I need some masculine energy around me to balance out these divine feminine vibes.’

‘You’ve been clearly hanging out with Elif a lot.’ reageerde Isabel lachend. Safouan lachte als een boer met kiespijn, stak een sigaret op en spoorde de vrouwen aan om vaart te maken.

Elif vloog Luciano en Ilvar in hun armen toen ze in duo de voordeur van Massi openden. De twee mannen waren meer dan in hun hum. Ze zagen er komisch uit samen. Luciano, gekenmerkt door donker haar, snorretje en ietwat een buik door het bier, had een felgele dons-gevulde jas aan met daarboven een zilveren snelle zonnebril die hij mee had genomen uit de jaren negentig. Daarnaast stond Ilvar, hij had zijn hoofd vers kaalgeschoren, droeg daarop een legerbaret met een speld van een hamer en sikkel en liep als overdreven alfa-man, met zijn kin de lucht in, voorop de woonkamer binnen om vervolgens statig aan te kondigen dat het hooggeëerd bezoek was gearriveerd.

Iedereen was in opperbest humeur en het voelde vanaf de eerste minuut alsof iedereen altijd al met elkaar verbonden was. Alle verschillende energieën, de tijd en de ruimte vloeiden moeiteloos in elkaar over. Ze leerden elkaar kennen door diepgaande gesprekken, die zo nu en dan werden onderbroken omdat er een zoveelste toost werd gegeven op Massi en Safouan, op hun gastvrijheid en hun kookkunsten. Er werden speeches gehouden die nergens en op alles tegelijk sloegen. Er werd waterpijp gerookt met smaaktabak en er was hasj voor wie wilde. Na het eten werden zoetigheden als dadels en chocolade uitgesteld. Safouan voorzag iedereen van koffie. De flacon in zijn hand verraadde dat in de kopjes niet alleen koffie zat. Elif voelde zich thuis.

De tafel werd afgeruimd en de meubels aan de kant geschoven. Chris en Zuzanna haalden twee grote tassen tevoorschijn die tot de nok gevuld bleken met versieringen. Ze hingen lichten en slingers op, ramen werden afgeplakt en Messi, Luciano en Ilvar kregen de opdracht om de draaiapparatuur aan te sluiten. Zodra alles stond werd ook die set-up voorzien van versieringen. Iedereen lachte en maakte plezier. De mannen wreven in hun handen en benaderden de apparatuur met liefde en passie. Elif vroeg zich af of ze met diezelfde liefde en passie vrouwen eerden.

Zodra de klanken van de eerste vinylplaat de ruimte vulden, vulde iedereen met extase. Er ontstond ruimte om vrij te zijn. Het voelde alsof de rest van de wereld niet bestond. Er waren geen regels, er bestond geen oordeel, er golden geen wetten. Elif danste, dronk, speelde, praatte, lachte, snoof, slikte, deed yoga en had zich niet eerder zo gelukkig gevoeld.

De interactie tussen Luciano en Ilvar viel haar op. Elif kon hun synergie met niets vergelijken, hun *flow* was uniek. Er bestond een chemie tussen de twee vrienden die ervoor zorgde dat ze samen één leken te zijn, terwijl ze tegelijk twee tegenpolen waren. Als Yin en Yang. Ze gebruikten de ruimte zowel als speeltuin als podium; ze graptten, speelden typetjes, vermaakten de vrouwen met absurde komedie en draaiden tussen de bedrijven door ook nog de hardste platen. Zelfs dat deden ze in harmonie. De vrouwen genoten stuk voor stuk van hun clowneske vertoning.

Het waren de vier elementen Safouan, Massi, Luciano en Ilvar die in staat waren een setting te creëren waarin iedereen zich zo comfortabel voelde, dat niemand anders kon dan de gekste en beste versie van zichzelf te zijn. Elif sprong energiek de kamer door toen ze een voorzichtig tikje op haar schouders voelde. Het was Chris.

‘Ik denk dat ik er wel klaar voor ben.’ Zei ze. Elif had Chris vijf jaar eerder op een meerdaags festival ontmoet. Vanuit hun gemeenschappelijke liefde voor ontladen op de dansvloer was een vriendschap ontstaan. Chris was zichzelf sinds het begin van de pandemie aan het leren draaien. Nu Elif vrienden had gemaakt die meer tijd wel dan niet achter de draaitafels spendeerden, was dit voor Chris een kans om haar talenten aan een klein publiek te tonen en tegelijk tips te krijgen van grootse talenten.

‘Meen je?! Aight! Boys! This wonderful woman is ready to turn up!’ riep Elif richting de jongens die tot nu toe de bazen van de muziek waren geweest. Elif had eerder gemerkt dat de jongens snobistisch konden zijn als het om muziek ging, maar vanaf het moment dat Chris haar eerste plaat inmixte sprongen ze alle vier enthousiast om haar heen terwijl ze in koor haar naam riepen.

‘DJ Chris! Damn, you got some tunes up your sleeve! God-damn, girl!’ riep Massi vaker dan eens boven de muziek uit. Iedereen danste, sprong en gilte enthousiast complimenten richting de kersverse dj. Het groeiende zelfvertrouwen van Chris was duidelijk zichtbaar en daarmee lifte ze de positieve energie die de groep al rijk was naar nog een hoger level. Het was magisch.

De zon kwam op en scheen haar gouden licht naar binnen. De sfeer die het licht met zich meebracht herinnerde Elif aan de zonsondergangen in de woestijn, waar zij danste terwijl Louay aan zijn kunst werkte. Ook nu voelde ze in het binnenste van haar zijn te willen dansen. Het vuur in haar werd aangewakkerd door het vuur van de zon. Het

goud in haar hart ontwaakte dankzij de gouden zonnestralen. Chris draaide een plaat die recht haar ziel inspeelde en Elif danste alsof alleen het nu bestond. Ze danste en hilde. De muziek nam haar over en sprak voor de zoveelste keer via haar lichaam. Tranen van geluk stroomden over haar wangen zoals de Gangesrivier tot in de oneindigheid van het Himalayagebergte deed, ze wist eindelijk vrij te zijn.

Samen met Luciano zat Elif op het balkon. Ze rookten een joint terwijl de zon alweer een stuk hoger aan de hemel stond en de blauwe lucht het zwart van de nacht had vervangen.

‘Elif?’ vroeg hij, zijn stem klonk onzeker.

‘What’s up?’

‘Are you ok?’

‘I’m more than ok, Luc. Why?’

‘Nothing... Or well, I thought I just saw you crying. I wanted to check if you’re ok.’

Elif lachte. ‘That’s sweet of you, I appreciate it. A lot, actually. There are not a lot of men brave enough to confront people with their emotions. So, thank you.’

Luciano lachte verlegen.

‘My tears were a result of pure happiness, pure freedom. It’s true that I am an emotional wreck right now, but I’m blessed by those emotions.’

‘What do you mean?’

‘Are you sure you are ready for an emotional monologue?’

‘Let’s hear it!’ riep Luciano luid en komisch, terwijl hij zijn vuist balde en zijn arm aanmoedigend de lucht in zwiepte.

‘I think I can safely say that I have felt unhappy, or at least dissatisfied, most of my life. That dominant state of mind made me hate the idea of having to live through my future. The knowledge that I had to be alive for decades more was a hard pill to swallow.’

‘Damn, ok we’re going deep immediately.’

‘I warned you.’

‘True. Please continue, milady.’ Hij maakte een buiging.

‘Thank you. This past year I went through a lot of changes mentally. I won’t sum all of them up, I would be talking for days, but my perception of life changed completely. And it seems that tonight, thanks to you guys, more puzzle pieces are falling into place.’

‘What puzzle pieces?’

‘This year I realised that I wasn’t unhappy and unsatisfied about life itself, although I believed I was for a long time. I was always fighting systems, because I felt like they

were holding me back in realising my full potential, in becoming the person that I knew I had in me. This year I learned that *actually* I was deeply unhappy and deeply unsatisfied with myself. *That* is what has been holding me back in realising my full potential, *I* have been holding me back in realising my full potential. I've been sabotaging myself, by refusing to accept the flow of all existing structures.'

'The flow of all existing structures?'

'Yes, like capitalism for example. I always hated capitalism. Both my parents are socialists, that idealistic outlook on life made them connect to have a one-night-stand in the first place.'

'Wait, one night stand?'

'That's a whole other story, I'll tell you about it sometime.'

'Ok.'

'Because I'm born out of lust instead of love, I never knew how to justify my existence. I guess my subconsciousness made me believe that if I fought capitalism, I would receive my parents approval. My confidence depended on it. I never believed they believed in me, so I didn't believe in me either. But it doesn't work like that. Don't get me wrong, still to this day I'm not a fan of capitalism; it correlates with a lot of suffering. But it's *my resistance against the system* that blocked me, not the system itself and not my parents either. My resistance made me not accept my privileges to achieve good things, for example. Heck, even worse: I resented my privileges, and even abused them to flee from my core potential. By doing so, I always resented, resisted and abused part of who I am.'

'Do you mean that because other people in the world were less lucky than you, you wouldn't allow yourself to have more?'

'That's part of what I said, I guess, yeah. I didn't do anything to be born privileged, so I never accepted my privileges as a tool for living a happy life.'

'I never met anyone who thinks like that.'

'Well, maybe because it's not a very fruitful way of using the mind.'

'Maybe not.'

'When I met Saf and the rest of the guys from Oman, I suddenly had more privileges around than ever before, because they're all fucking loaded. On the other hand, though, they are the most despised people in the world, being Islamic male Arabs that live in the Middle-East. It showed me true suffering exists everywhere, in every form. Capitalism is not the root cause of suffering; capitalism is a symptom coming from a deep instinctive craving to escape the experience of suffering. I learned to understand

that suffering exists in the mind only. To be controlled by the suffering of the mind is to be unfree. Freedom is a state of mind. Just like love is.'

'Deep.'

'Yeah. But you know, this night something magical has been happening. I can tell that everyone here has experienced deep suffering in some shape of form. Our pain is what attracts and connects us, it's the force behind our creative potential. We're a group of women and men who never met before, Safouan linked us all and since the moment we walked into this house it's like we became a tribe that has always existed.'

'A tribe.'

'Yeah, a tribe of love and chaos.'

'You can say that again.'

'It truly is, 'though. Within this tribe there exist no written rules, no laws, no punishment. There is love, connection, joy, creativity, music, dance, conversations, hugs, entertainment, craziness and chaos. Tonight we, by being who we are, created a space where everyone is safe to be their own weird-ass self. Because you have to admit, we all seem to be some pretty crazy motherfuckers here.'

'Hell yes, we crazy! The guys and me have always been like this. We love playing around and just being the weirdos that we are. Our lives are like this always, doesn't really matter where we go or who we are with.'

'I know! And you inspire me so while being so. Here I can do and say whatever the fuck I want, and you all would cheer me on because you're intrinsically good people who encourage and inspire me to get closer to the unique and authentic entity that I am. Society would consider us crazy if they observed us from a distance right now, ready for the madhouse. That is crazy to me. If there was more space for authentic creativity to flow, good things would happen. Like good things are happening here.'

Luciano was stil, Elif zag hem denken.

'You know what?'

'What?'

'You are right.'

Luciano zuchtte diep.

'Home is where the weirdos are.' Besloot hij.

Elif hilde.

'Happy tears.' Vatte Luciano samen, en sloeg een arm om haar heen.

Na haar verjaardag belde ze met Badr en Musa, die haar feliciteerden met haar dertigste. Ze verweet hen grappend dat ze hen sinds het afronden van haar dertigste levensjaar nog niet in levenden lijve had gezien.

‘We need to do something about that.’ Had Badr gezegd.

Nog geen zesendertig uur later stonden ze voor de deur. Toen Elif deze open deed vloeiden haar tranen rijkelijk.

‘The big dirty thirty clearly didn’t make you less emotional.’ reageerde Badr terwijl ze in zijn armen sprong.

‘I don’t think anything ever will.’ Reageerde Elif nonchalant. ‘Anyway, I’m so excited that you guys are here! And you finally get to meet Isabel as well, woop!’

Hoewel ze na haar verjaardag van de meeste vriendinnen afscheid had moeten nemen, had Isabel nog een week extra vrij genomen.

Ze was met vier van de belangrijkste mensen in haar leven. Het helende water in Isabel, de stabiele aarde in Badr, het verfrissende briesje in Musa en de avontuurlijke storm in Safouan, schonken balans aan elkaar en aan het krachtige vuur dat in Elif brandde. De dag, avond en nacht waren gevuld met muziek, lachen en huilen, drank en drugs en pittige maar respectvolle discussies over verschillende sociale onderwerpen. Ze voerden kwetsbare gesprekken over de mate van hun drugsgebruik, over persoonlijkheidseigenschappen die het bemoeilijkten om succesvol te zijn in ogen van ouders of andere systemen, over het ego en over hoe deze het gedrag en de ervaring beïnvloedde, over ratio versus gevoel en over spiritualiteit. Bovenal was er liefde.

‘What is love?’ vroeg Musa.

‘Baby don’t hurt me!’ zong Safouan dramatisch.

‘Caring about something or someone as the result of feeling relatedness, like friends or family.’ Antwoorde Isabel nadat ze uitgelachen was.

‘You don’t need to feel related to your family.’ Zei Safouan.

‘It’s not about *feeling* related to your family, you *are* related, whether you like it or not.’ Reageerde Musa.

‘Exactly.’ Bevestigde Elif. ‘That can be a struggle. I felt hate for both my mother and father for quite some time, but I’ve been realizing that I am the outcome of my mother and father. As long as I feel hate for my parents, I’ll feel hate for myself.’

‘I might be related to my parents, but I don’t love them.’ reageerde Safouan.

‘What do you feel for your parents, then?’ vroeg Isabel.

‘Resentment and hate.’ Antwoorde Safouan cynisch, het was niet duidelijk of hij het

meende.

Isabel negeerde de cynische ondertoon. 'That only means you love them.'

'What? What do you mean? How?' reageerde hij verontwaardigd.

'The opposite of love is not hatred. The opposite of love is indifference. Hate and resentment are love in disguise. If anything, they inform you about your love for your parents and troubled relationship with them. As long as you feel something unpleasant, it means you got healing to do because it's love that craves purification.'

'I don't feel anything.' Reageerde Safouan.

'Yes, you do.' Viel Musa Isabel bij. 'You feel a lot, because you have been through a lot. You learned to flee from your feelings by expansive consumerism: liquor, drugs, cigarettes, women, parties: I don't have to tell you that. You've created a tolerance so high, that your feelings can't reach your consciousness.'

'Don't talk about my family or my childhood trauma, I'm not ready!' Safouan deed alsof hij huilde als een klein jongetje en lachte daarna gemoedelijk. 'No, jokes guys, maybe you're right, but as long as I got the love of my life with me, there is no need to dig up the past.' Hij pakte zijn fles rum en omhelsde deze alsof het zijn kind was. Elif omhelsde Safouan alsof hij haar kind was.

'I'm so happy to have you all here. This is what love is to me: having people around who accept others for their true, core, authentic self. I found that in you guys.'

'You showed us your true self already.' Grapte Badr. De spraakwatervallen die Elif te pas en onpas bij Badr liet stromen waren er niet minder op geworden.

'True. Remember you didn't even want to shake my hand the first time we met? Look where we are now, we family.'

'I don't even shake my sisters' hand.'

'I must be super special, then.'

'Nah.' Zeiden Safouan en Badr tegelijk.

Elif ging onverstoord verder. 'You know, I've been thinking about our time in the desert and why I often tend to hang out with guys rather than girls.'

'Why?' vroeg Badr, die met zijn vragen ruimte creëerde voor de spraakwatervallen die Elif te pas en onpas bij hem liet stromen.

'On one hand I think it's because I grew up without my father and brothers. That made me try to fill this endless masculine void by gathering an overload of male energy around me. On the other hand, I think it's because I grew up with just my mom. I never really got influenced by traditional family structures in which fathers and sons are dominant providers and mothers and daughters are submissive caretakers. My mom was both a mother and father, she took great care of me, she worked hard and with her

heart, kept on developing herself intellectually and empathically, and provided all primary and secondary needs and more. By doing so she created space where I could develop my masculine and feminine energy to their full potential. She gave me an incredible example of a strong independent human as well as the freedom to move towards interests that lie within my heart, independent of rigid societal stigmas.'

'What are those interests?' vroeg Badr.

'My main interest is to grow by healing. I've noticed I'm healing when I use my pain and joy as a tool to create my own symbolism, I mindfully decide what dots I connect. I believe that way I'm becoming the best version of myself that I possibly can be.'

'How?' vroeg Isabel.

'I feel like I've learned to acknowledge and connect the divine masculine and the divine feminine within me. When I connected those parts, I embraced myself. By embracing myself I allowed myself to create myself through philosophy, meditation, writing and dancing, mostly. Those are the symbolic children I'm bearing. Philosophy and meditation are the sons within me, while writing and dancing are the daughters.'

'Weirdo.' Zei Safouan.

'I am a weirdo.' Bevestigde Elif lachend, 'I learned to love me for it, thanks to everything and everyone that crossed my path.'

'Elif, I need to tell you about this book I am reading. It's pretty symbolic and emphasizes the philosophical meaning behind one's path.' Zei Musa.

'Dope.'

'Actually, I haven't read the full book yet, I just started. But the writer makes a distinction between a path and a trail.'

'What's the distinction?'

'A path is intentionally created to get from one place to another, as efficiently as possible. While a trail is the result of a repetitive movement that leaves behind tracks unintentionally. Once that trail is there 'though, it often starts to get used by coincidental passers-by as well, so the traces get a deeper definition.'

'Coincidental?'

'Coincidental or destined, who knows.'

'That distinction is valuable, I never thought about it that way. In Dutch we don't use that distinction much, even though it sounds valid. Interesting. It illustrates how differences in human languages or vocabulary create differences in human realities. Spoken and written words limit both our perception and imagination. You just created a new concept for me that I never thought of, because in Dutch that distinction doesn't exist as far as I know. You broadened my perception of reality by introducing me to a

new concept, which also altered concepts that were already existing in my mind. The more we trust our personal experiences as valid and reliable lessons, the more connections and distinctions we create and the more wholesome our reality will become.'

'I still feel symbolism is the language of the universe. If you learn to be mindful about the symbolism that attracts you personally, you learn to understand your own structures.' besloot Musa.

'I think you're right.' besloot Elif.

Het was inmiddels tien uur 's ochtends. Isabel en Elif lagen doorgehaald in bed. Het was een waardevolle nacht geweest.

'Heb jij je vader eigenlijk nog gesproken?' vroeg Isabel.

'Nope. De laatste keer was anderhalf jaar geleden in Turkije. Een dag voor ik naar huis ging stuurde hij een bericht met de vraag waarom ik niet langs was gekomen. Ik heb gereageerd dat ik nog boos op hem was. Daarna nooit meer gesproken. Daarvoor had ik hem ook al ruim een jaar niet meer gesproken, trouwens.'

'Dat is al best een tijd. Wat doet dat met je?'

'Ik weet het niet zo goed. Het zit de laatste tijd wel meer in m'n hoofd merk ik. Ik heb het gevoel dat ik er geen last van heb, maar ja, zelfs rationeel gezien vind ik dat moeilijk te verklaren. Mijn vader en het gebrek daaraan zijn zo tekenend geweest voor mijn levensloop en de strijd die ik met mijn bestaan heb gevoerd. Ik ben dit jaar zoveel bezig met zelfacceptatie en zelfliefde. Dat bracht veel fijne mensen om me heen. De band tussen mijn moeder en mij is, nu er afstand is, langzaam ook weer sterker en gevulder met liefde en begrip. Ik ken weinig mensen die zoveel waarde hechten aan reflectie en introspectie als ik, maar toch is dit iets waar ik weinig bij voel.'

'Het valt me op dat je eigenlijk nooit over hem praat.'

'Inderdaad, omdat ik er dus niet veel aan denk, denk ik. Als ik er met iemand over zou praten, zou dat met jou zijn.'

'Je weet dat je dat altijd bij me kwijt kan toch?'

'Ja, dat weet ik heel goed. Het ligt dus ook niet bij jou, maar bij mezelf. Ik denk dat ik dat stukje nog niet onder ogen ben gekomen. In de woestijn vroeg Ismail heel direct naar het verhaal met mijn vader. Dat vond ik tof, want dat doen mensen meestal niet. Ik heb de grote lijnen gedeeld en sloot het gesprek af met dat ik ooit nog iets met de situatie moet. Hij zei dat ik niets moest als ik dat niet wilde. Dat maakte dat ik mezelf

herformuleerde en concludeerde dat ik nog iets met de situatie wilde. Hij bevestigde stellig dat ik dat dan zeker moest doen.' Elif veegde tranen van haar wang en haalde haar neus op.

'Misschien ben ik er eigenlijk meer bezig geweest dan ik in de gaten had. Er knaagde sinds Oman iets aan me, maar ik wist niet goed wat. Ik gaf de schuld aan de pandemie, aan het seksisme hier in Dubai, aan mijn parasitaire gedrag, aan heimwee, aan mijn gevoelens voor Ilvar. De afgelopen jaren hebben me zoveel gebracht, zoveel inzichten en zoveel groei. Ik voelde in het binnenste van mijn zijn dat het geluk deze keer anders was dan alle andere keren dat ik geluk ervoer. Maar ook moet ik toegeven dat ik last had van angstgedachten die ik onderdrukte. Ik heb mezelf vaker dan eens afgevraagd of die gelukzalige periode niet eigenlijk een manische episode was en dat ik nu toch weer het duister tegemoet zou gaan.'

'Je weet dat je ook dat altijd bij me kwijt kan, toch?'

'Ja, ook dat weet ik. Ik denk dat ik dat niet durfde omdat ik bang was dat mijn vermoeden uit zou komen zodra ik haar een stem zou geven. Zelf kan ik ervoor kiezen om die angstgedachten te negeren, maar nu ik ze met jou deel heb ik geen volledige controle meer over de situatie: daarmee geef ik een stukje van mezelf uit handen. Dat durfde ik tot nu toe niet.'

'Dat herken ik wel.'

Elif was even stil en dacht na.

'Weet je wat het is? Mijn vader heeft het natuurlijk ook niet gemakkelijk gehad. Zijn leven begon met het feit dat ze hem wilde omleggen omdat hij door zijn halve arm geen nut diende op de boerderij op de berg waar hij woonde. Geen prettige start. Ik ben dit jaar steeds beter gaan inzien dat alle ouders getraumatiseerd zijn door hun ouders, ook al doet het merendeel van hen hun best om een goede opvoeder te zijn. Proberen we niet allemaal onze liefde te delen zo goed of kwaad als we dat kunnen? Een gezonde voorbeeldfunctie vergemakkelijkt het leerproces om dat op een gezonde manier te doen. Die heeft hij niet gehad. Hij heeft vier kinderen en bij drie daarvan kreeg hij de kans om een goede vader te zijn. Volgens die drie kinderen is dat niet gelukt. Plots was ik daar: een cadeau vanuit het universum, een extra kans om tóch nog een goede vader te zijn. We hebben één keer een heftige ruzie gehad en vanaf dat moment heb ik hem afgeschreven, het was voor mij genoeg om zijn bestaan niet meer te erkennen, zoals mijn moeder dat deed in de lobby van het hotel, de ochtend na de nacht dat ze mij verwekten, en zoals ik zelf deed, toen ik hem op veertienjarige leeftijd voor het eerst ontmoette. Sinds die ruzie ben ik aan het wachten op excuses, zodat we daarna verder

aan onze relatie kunnen werken. Tja, als ik verder wil werken aan onze relatie, dan moet ik daar eerst voor open staan.'

Elif hilde meer tranen en Isabel hilde ook.

'Godver, ik zie nu in dat ik helemaal niet aan het afglijden ben naar een diep dal. Ik voelde me gewoon kut deze maand omdat ik de behoefte om mijn vader te vergeven onderdrukte. Wat achterlijk dat ik dat niet inzag. Alles leidt tot dat. Toen we mijn verjaardag vierden trok Sterre nog een kletskaartje voor me waarop de vraag stond waar ik de meeste spijt van had. Ik antwoordde dat ik mijn vader liever op een latere leeftijd had ontmoet. Er was ruimte om daar verder over te praten maar dat wees ik meteen af. Diezelfde avond stelde Saf mij de vraag wie mijn minst favoriete familielid was, je kent hem inmiddels een beetje, hij heeft die grimmige kant. Ik schrok dat het antwoord mijn vader was. Ik vertelde Saf over de ruzie die we hebben gehad en dat ik hem daarna niet meer heb gesproken, om vervolgens de aandacht naar Saf terug te verplaatsen. Gisteren hadden we ook een goed gesprek over onze ouders, ik vertelde hem voor het eerst het hele verhaal in detail. Dat ging trouwens ook gepaard met de nodige tranen. Ik was zo zoekende naar de oorzaak van dat knagende gevoel dat de laatste maand steeds dichterbij de oppervlakte kwam. Nu zie ik dat het voortkwam uit de drang naar een stukje traumaverwerking. Ik sloot er mijn ogen voor.'

Isabel probeerde Elif te knuffelen maar Elif vond dat moeilijk.

'Sorry. Het komt niet omdat ik niet wil dat je me troost. Ik vind het gewoon heel moeilijk om fysiek contact met iemand te hebben als ik me kwetsbaar opstel. Ik ben daar niet zo goed in.'

Isabel knikte met invoelende en accepterende blik.

'Ik heb sinds ik Safouan ken veel met hem over zijn vader gepraat. En ik heb Ilvar in mijn hoofd toegelaten en nagedacht over hoe hij de volledige potentie uit zichzelf kon halen. Blijkbaar was dat voor de zoveelste keer projectie van mijn onbewuste op een ander. Ik heb zoveel signalen gekregen: gigantische, ze werden in mijn gezicht geslagen, letterlijk. En nog was ik er blind voor. Mijn God, wat bizar. Het was zó voor de hand liggend dat mijn vader het belangrijkste hoofdstuk is waar ik nog mee aan de slag moet.'

'Neem het jezelf niet te veel kwalijk, de pijnlijkste delen in jezelf zijn de delen die je het hardst onderdrukt. Je kunt ze pas zien als je er klaar voor bent.'

'Klopt. Ik denk dat ik er klaar voor ben. Onze ouders worden er ook niet jonger op. Ik ben de eerste veertien jaar van mijn leven met hem verloren, omdat het de keuze van mijn moeder was om hem niet over mijn bestaan te vertellen. Sinds mijn veertiende weet hij dat ik er ben, hij staat open voor me en toch is het me niet gelukt om hem toe

te laten. Het is aan mij om invulling te geven aan de tijd die ik nog heb. Ik vind verbinding het belangrijkste wat er is, terwijl ik de connectie met hem blokkeer.’

‘Neem de tijd om na te denken over wat je wil. Je kunt beginnen op papier te zetten wat je bij hem kwijt wil, dat hoef je niet meteen op te sturen.’

‘Daar heb je gelijk in, een paar weken of maanden langer geen contact maakt niet zoveel uit. Als ik er maar mee aan de slag ga, bewust.’

Elif knuffelde Isabel. ‘Dank voor het stellen van de juiste vragen, je luisterend oor en je begrip. Ik weet niet waar ik zonder je was. Ik hou van je.’

‘Ik ook van jou, meitje.’

De feestweken waren voorbij. Ze had afscheid moeten nemen van Isabel, Musa en Badr. Ze lag in bed in haar kamer in het appartement van Safouan en dacht na over Ilvar in plaats van haar vader. Ilvar worstelde met zichzelf, precies op de manier waarin Elif zich kon verliezen. Ze wilde niet meer verloren zijn. Ze was blij dat ze inmiddels in staat was om op zo’n manier op haar gevoelens en gedrag te reflecteren dat het niet meer te moeilijk was om een keuze te maken die misschien op korte termijn minder maar op lange termijn bevredigender was.

Ze dacht aan een etentje dat Massi een paar weken eerder had gehost. Er was een vrolijke groep van mensen verzameld. De cocktails vloeiden rijkelijk en er kwamen overheerlijke geuren uit de keuken waar Safouan zijn passie voor koken, voor de zoveelste maal, tot uiting bracht. Luciano en Ilvar waren zoals altijd ook aanwezig. Weer was ze automatisch naar Ilvar toetrokken. Hoewel ze fysiek niet veel contact hadden, waren hun energieën en gesprekken kwetsbaar en intiem. Ze zag iets in hem waar ze haar vinger niet precies op kon leggen maar wat intuïtief voelde alsof het klopte. Ook die nacht hadden ze veel gepraat en gedanst en elke keer als hij achter de draaitafels stond om snoeiharde techno te beuken, leek zijn muziek één te worden met de bewegingen van haar lichaam.

Hun connectie zorgde ervoor dat ze zag hoe gebroken hij was, ze zag zichzelf in hem. Hij had haar verteld over zijn verleden en over de strijd die hij met zichzelf en het leven voerde. Precies die openheid was wat de oude gedragspatronen van Elif triggerde. Ze voelde ze. John, Martijn, Niek, Nicolai, Daniel, Maksim: ze waren allemaal gewond geweest en ze had ze zich tot hen allemaal aangetrokken gevoeld omdat ze hen had

willen redden.

Ilvar was een paar dagen later bij Safouan en Elif langs geweest, met Luciano en een aantal andere vrienden. Nu ze hem ook nuchter had gezien kon ze niet ontkennen dat ze iets in hem zag wat ze in niet veel mannen zag. Ze merkte aan hem dat hij ook in haar iets zag wat niet veel mannen in haar zagen. Haar hoofd zat vol met Ilvar en ze ervoer het verlangen om op die gedachten te handelen.

Ze belde daarom Isabel en Sterre om hen om advies te vragen. Zij hadden allebei aan een zijde van Elif gestaan toen ze door haar relatie en het einde daarvan met Niek heen bewoog. Ze bevestigden allebei dat Ilvar perfect binnen de oude gedragspatronen van Elif paste, die ze juist wilde doorbreken. Die bevestiging van buitenaf, van twee vrouwen waarmee ze zich onlosmakelijk verbonden voelde, hielp haar het licht in dat specifieke duister te vinden.

Ze zag dat haar bevlieging een reactie was op haar liefde voor hem, maar dat die liefde geen actie verlangde. Ze dacht aan *the flow of existence*, waar Musa het veel met haar over had gehad. Ze dacht aan hoe ze haar relatie met Niek stuk had gemaakt omdat ze geloofde dat haar liefde voor hem betekende dat ze hem moest veranderen. Ze dacht aan hoe Ilvar met haar verbond via zijn bpm. Ze voelde hoe hij haar inspireerde om te dansen en te schrijven omdat hij de kracht droeg die in haar het vuur aanwakkerde. Ilvar leerde haar dat verlangen de meest vruchtbare bron van inspiratie was.

Safouan en Elif lagen diezelfde avond op de bank. De jongens waren de deur uit en samen luisterden ze nog wat muziek. Safouan had *conversation starters* gekocht. Hij had toegegeven dat hij niet goed was in vragen stellen maar dat hij wel geïnteresseerd was in haar verhaal, dus dat dit wellicht een manier zou zijn om Elif beter te leren kennen. Dat had haar hart verwarmd. Door de kaarten waren ze in gesprek geraakt over liefde. Ze vroeg hem of hij, naast alle willekeurige meisjes met wie hij het bed deelde, de laatste tijd gevoelens voor iemand had gehad. Hij vertelde dat dat niet zo was, dat hij dat soms jammer vond maar niet de energie had om een vrouw te entertainen.

‘What about you? Do you feel attracted to anyone?’ vroeg Safouan daarna.

Elif lachte ongemakkelijk haar tanden bloot. Ze had al vaker getwijfeld of ze haar gevoelens voor Ilvar met Safouan moest delen. Nu zou ze liegen als ze het niet deed.

‘This is kind of awkward. But I have to admit that I feel this undeniable attraction for Ilvar.’

‘Skrrt! Il! Really?!’ riep Safouan verrast, die wat dat betreft wat kneuzingen in zijn voelsprietten had.

‘Yep. I’m not too happy about it because it isn’t the healthiest match. You know he is going through some shit right now. I finally found myself in a good flow and I rather have that not change by losing myself in someone else’s suffering.’

‘Oh, is this one of those examples where you feel you need to be the saviour of a guy who didn’t ask you to?’

‘Why?! Why do I always fall for guys who have those lost boy-energies screaming to be saved. God-fucking-damn. That pattern keeps haunting me, stuck in a loop. I try to save someone so that I don’t have to save myself; while they long to be saved so that they don’t have to save themselves either. It’s problematic. Very. So, I already decided I’m not going to act upon it. Can you keep this between us?’

‘My lips are sealed.’

‘Thanks, Saf.’

‘Of course, honey.’

Ze wilde niet in haar oude gedragspatronen vervallen door op de redderstool te gaan zitten, maar er was iets in hem wat haar bezighield en ze kon nog steeds haar vinger niet leggen op wat dat exact was.

Ze had sinds haar bestaan intuïtief het gevoel gekend dat ze bestond om de wereld te veranderen. Dat was niet gelukt. Haar ego had het grootste deel van haar leven in de slachtofferrol vastgezet. Die rol was onlosmakelijk verbonden met frustratie, woede en verdriet, maar bovenal met verwijt richting het leven: een vader die niet wist van haar bestaan, zij die niet wist wie haar vader was, broers die niet wisten van haar bestaan, zij die niet wist dat haar broers bestonden, Turkije die niet wist van haar bestaan, zij die niet wist wie Turkije was, een moeder die haar nooit begrepen had, zij die haar moeder nooit had leren begrijpen. Daarbovenop een vaderfiguur die haar op jonge leeftijd als lustobject behandelde en een tienervriendje dat haar met messen had gevuld terwijl ze in het binnenste van haar zijn bemind had willen worden. Er bestonden tal van redenen die haar tegenhielden in het veranderen van de wereld, die ervoor zorgden dat ze niet kon doen wat ze wilde, ze was slaaf geweest van het leven, van het bestaan.

Dit jaar was het geklikt. Het vuur wat ze in zichzelf voelde, het vuur dat kracht bracht om de wereld te veranderen, was nooit blijven branden zonder de energie die

voortkwam uit het leed dat ze had geleden. Ze was niet wie ze was vandaag de dag als ze niet zo vaak, lang en diep door al die dalen had gedwaald, wanhopig op zoek naar het licht, nog niet beseffende dat ze zelf de zon was.

Tijdens de onverwachtse vruchtbare samensmelting van twee vreemden in een land hier ver vandaan, had het lot besloten dat zij gecreëerd werd. Iemand die een oorsprong kende anders dan alle andere, zou een leven ervaren dat anders was dan alle andere. De optelsom van haar trauma's maakte de bron waaruit gepassioneerde creativiteit vloeide. Ze omarmde de excentriekeling die ze was. Daardoor, door haar authenticiteit te omarmen, stopte het vuur alles in en om haar te verwoesten. Ze leerde haar wonden te helen door het vuur in zichzelf te begeleiden richting plekken die warmte nodig hadden.

Ze dacht na over Niek, over hoe ze datzelfde vuur in hem had herkend. Ze hadden een diepgewortelde aantrekking gevoeld, de drang om te verbinden. Niek had het vuur in haar doen oplaaien en datzelfde had ze bij hem gedaan. Omdat ze beiden meer uit vuur dan vrede bestonden, waren ze destructief voor elkaar geweest. Hun liefde was heet, diep, gepassioneerd en eindeloos, maar zonder grenzen. Ze hadden elkaar verwoest en opgebrand, ze hadden meer schade gemaakt dan dat ze al beschadigd waren.

Herfst 2018

Het was voor de zoveelste keer uitgegaan met Niek en ze had voor de zoveelste keer liefdesverdriet. Het bedrijf waarvoor ze werkte ging failliet dus zat ze voor de zoveelste keer zonder werk. Ze woonde in een huis met een huisgenote waar ze zich goed maar nooit écht thuis gevoeld had. Ze kon nog steeds haar draai niet vinden binnen de maatschappij. Ze was nog steeds niet bereid om het hamsterwiel in te stappen en eindeloos richting de eindeloosheid van de dood te rennen.

Ze was achtentwintig en een af-en-aan vriendin met wie ze een wijntje had gedronken in de zon op het terras, had haar gevraagd wat haar nog in Nederland hield. Elif had geen antwoord op die vraag gehad en vond dat reden genoeg om daar in het buitenland achter te komen.

Daarop besloot ze haar huur op te zeggen, verschillende vrijwilligersprojecten te doen en tegelijk bij te verdienen als freelance copywriter. Schrijven had ze altijd gekund. Ze kon er voldoende geld mee verdienen om low budget door verschillende landen te trekken. Ze had weinig gezien van de wereld. Haar moeder nam haar als kind mee op strandvakanties binnen eigen land en ze was er nooit eerder langere tijd alleen op uitgetrokken.

Het was oktober en ze was ruim een maand geleden van huis vertrokken. Samen met Lotta, een negentienjarige Duitse die ze twee weken eerder had leren kennen op een eco-resort waar ze allebei als vrijwilliger hadden gewerkt, was ze in Pai, een bergdorpje in Thailand neergestreken. Elif was vreselijk ziek geweest vanwege voedselvergiftiging. Een vloek die alle verse nomaden minstens één keer genadeloos trof. Ze had weinig kunnen drinken, eten en slapen en had al haar kamergenoten in het hostel wakker gehouden door het herhaaldelijk af en aan naar de wc rennen.

Na een paar dagen had ze eindelijk weer iets kunnen eten. Lotta had een bord met witte rijst en ei voor haar geregeld. Elif was blij dat ze zich wat beter voelde en verheugde zich op een goede aaneengesloten nachtrust, omdat ze die al een paar dagen niet had gehad.

Hoe later de klok die avond sloeg, hoe rustiger het werd in het hostel. Haar kamergenoten druppelden binnen, kropen hun bed in en vielen één voor één in slaap. Niet Elif. Hoewel ze moe was leek haar brein meer aan te staan dan ooit tevoren. De

ruimte veranderde. Ze dacht dat ze begon te ijlen, maar corrigeerde zichzelf omdat ze geen koorts- of uitdrogingsverschijnselen meer had.

Het voelde alsof ze loskwam van haar lichaam. Dat wilde ze niet. Ze was zich bewust van haar lichaam dat rustte op het matras onder haar, op het bed onder haar, op de vloer onder haar, op de aarde onder haar, maar ze voelde nietsigheid. Ze voelde minder, hoorde minder, proefde minder, rook minder, zag minder en ervoer een vacuüm in te worden gezogen. Een vacuüm richting het centrum van de ruimte, waar ze leek te zweven en tegelijkertijd sneller dan het licht bewoog.

Ze raakte in paniek omdat ze dacht te weten dat ze doodging. Ze verzette zich tegen het vacuüm maar er gebeurde niets. Ze bleef zich verzetten door haar ervaring te rationaliseren. De weerstand die de verandering in haar perceptie opriep vergrootte het gevoel van paniek en angst. Ze merkte dat haar hartslag verhoogd was maar zodra ze in een reflex haar hand op haar borst legde om dit te bevestigen, bleek haar hart in alle rust te kloppen. Het klopte niet, maar het klopte wel.

Elif was klaarwakker in diepe slaap en ervoer de eindigheid in de eindeloosheid van het bestaan tegelijk. Ze gaf zich over aan het doodgaan, ze dwaalde, viel, vloog in vrede en werd verward wakker op het matras onder haar, op het bed onder haar, op de vloer onder haar, op de aarde onder haar, ze voelde haar massa weer.

Lotta zou naar een cacaoceremonie in het dorp gaan. Ze had aan Elif uitgelegd dat de genodigden in een kring een bepaalde Zuid-Amerikaanse cacaodrank dronken, die voor een versterkt bewustzijn en gevoel moest zorgen, waar iedereen een open persoonlijk verhaal deelde, om vervolgens te dansen. Lotta vroeg of Elif meeging, maar Elif vond dit veel te zweverig klinken. Dat spirituele paste niet bij haar, dacht ze te weten. Ze wenste Lotta veel plezier en gaf aan dat ze wel wilde aansluiten zodra de ceremonie voorbij was en het dansen begon.

Opgewekt liep Lotta de tuin van het hostel in waar Elif een boek las.

‘How was it, hon?’ vroeg Elif de lach van Lotta tegemoet.

‘It was amazing, really beautiful, just what I needed!’

‘I’m happy for you. Do you want to talk about the ceremony?’

‘Yes! So, I felt a little nervous going there by myself, you know. I didn’t know anyone in that community and they were all nomads that knew each other for years.’

‘I can imagine that’s kind of scary. I know that feeling of anxiety when you need to enter a community or friend group or something for the first time, too.’

‘Exactly. So, in the beginning, I felt a little awkward, because I didn’t really have anyone to talk to. But then I saw the guy who invited me there when we were at that

restaurant.'

'Yeah, the photographer, right?'

'That one. He introduced me to his wife. She was a really warm person, made me feel at home immediately. So, I was way more comfortable when we started the ceremony.'

'Nice, important to feel good when you're doing something unusual like that.'

'Uhuh. Then everyone got that cacao drink, we in turn took sips and shared something that we were struggling with in our lives. Everyone got thanked and complimented for their openness and vulnerableness.'

'Were there men too?'

'Yeah, a lot actually. That made the experience even more special. It doesn't happen often that you are in the company of men who express their feelings or talk about their fears and insecurities. It was really touching.'

'Really?'

'Yep.'

'I wouldn't have thought. I'm all for emancipation and men talking about their feelings, but for some reason I don't feel very comfortable when men cry or show their vulnerableness.'

'I hear you, but that's society's stigma in your conditioned brain talking.'

'Do you think it could be a generational difference?' reageerde Elif, zich pijnlijk bewust van hun leeftijdsverschil.

'Might be! But girl, you shouldn't link wisdom to a certain age. That's silly. Did you know the Aboriginals never celebrate their birthday? They celebrate when someone shows significant growth, when a child starts its first fire, for example. That's when the child gets a special day and everyone cheers the kid on because of its new found knowledge.' answered Lotta cheerfully, 'But you probably also feel awkward because it's a new situation, a situation you don't find yourself in too often. Society doesn't normalise men feeling and showing their feelings. It's frowned upon or joked about. Men learn that they need to not just take care of themselves, but also of their future wife and children. They think that they can't show vulnerableness because they learn that vulnerableness and weakness are the same. They're not. It takes a strong man to be vulnerable. It means he learned to trust on himself enough to put trust in the people he chooses to be vulnerable around. We all need to learn to trust on ourselves, on the authentic essence deep within, so we can freely lean on our chosen support system, like friends, lovers and family. That way we won't create destructive but rather constructive behavioural patterns in our here and now, and everything in and around our aura will flourish with us.'

‘You are one fucking smart woman.’

‘Haha, thanks girl.’ Reageerde Lotta verlegen, ‘How are you? Feeling better? Did you eat? Did you get some energy in you again? Are you coming to the ecstatic dance with me?’

‘I’m good, feeling better! I did eat so let’s go dance our last night in Pai away.’

Ze liepen door de onverlichte straatjes van Pai in een wijk die niet door huizen maar villa’s gevuld waren. Ze volgden de kaart op hun telefoon en werden van het ene naar het andere steegje geleid tot ze bij een grote houten poort aankwamen waarachter groen, paars, rood, blauw en geel licht scheen.

‘This must be it.’

‘Must be.’

Elif duwde de zware poort open en werd begroet door een grote tuin met daarop een geïmproviseerd klein podium waarop speakers, een drumstel, een paar elektrische gitaren, Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse percussie-instrumenten en een saxofoon stonden. De tuin was bekleed met gras, anders dan hoe het gras er in Nederland uitzag, waarop mensen in groepjes op kleden zaten. Ze dronken thee en rookten sigaretten en wiet.

De tuin liep over in witte vierkanten tegels van een grote open keuken en woonkamer die slechts drie muren en een half dak om zich heen hadden. De keuken was een combinatie van oosters en westers. In het interieur werd veel tapijt, doek en bamboe gebruikt. In de open keuken zat een vriendengroep met wat jonge kinderen die tussen hen door rondscharrelden.

De muziek stond aan, de geïmproviseerde muzikanten speelden wel of niet mee met het ritme van de elektronische geluiden die uit de speakers klonken. Lotta en Elif vroegen een paar nomaden of ze bij hen konden zitten. Ze werden met open armen ontvangen. Elif en Lotta waren allebei dol op dansen. Ze hadden veel gemeenschappelijke eigenschappen waardoor ze zich snel thuis bij elkaar hadden gevoeld, hun liefde voor dans was daar één van. Na vijf minuten te hebben gekletst met de nomaden ving Elif de blik van Lotta en zonder woorden te hoeven gebruiken stonden ze op en begonnen ze lachend te bewegen. Alle energie die Elif had offerde ze aan de muziek. De muziek nam haar bewustzijn op en vervoerde haar lichaam over de richting van de klanken.

Ze had zeker meer dan een uur gedanst toen haar lichaam haar bewustzijn terug stal van de muziek en haar dwong te gaan zitten. Ze had veel te veel energie opgebrand, ze was nog niet voldoende aangesterkt dus had geen andere keuze dan uit te rusten.

Er was een opvallende man bij de groep komen zitten. Hij had een bronzen huidskleur, een gitzwarte korte volle baard en fel heldergroene ogen die dezelfde kleur hadden als het gewaad dat hij nonchalant, mannelijk, sierlijk droeg. Elif schatte hem halverwege de dertig. Ze raakten aan de praat en Elif vertelde hem over de vreemde nacht die ze voorafgaand aan deze avond had gehad, waarin ze het gevoel had in een vacuüm getrokken te worden, te sterven, te zweven, te vliegen en te dwalen tegelijk. Tussen het vertellen door verklaarde ze haar vreemde realiteitsvervreemding met logica. Ze beargumenteerde dat het waarschijnlijk naweeën van de voedselvergiftiging waren geweest.

‘Could be, or it could actually have meant something.’ Reageerde de opvallende man.

‘What do you mean?’

‘What if this didn’t happen because of the food poisoning. What if it was knowledge coming from deep within you, trying to tell you something?’

‘I don’t know about that. I’m not like most travellers; I don’t consider myself spiritual. If I believe in anything, it’s science.’

‘You can believe in science and still be spiritual.’

‘How? You can’t prove anything spiritual logically, and trying to prove things logically is pretty much how science structures reality.’

‘Everyone is spiritual. One, of course, acknowledges it more than the other, but some people are so undeniably spiritual, it baffles me that they often don’t recognize and acknowledge their potential themselves. You see, science and spirituality are on the same spectrum of existence, science just hasn’t acknowledged the spiritual potential of itself yet.’

‘Do you believe in god?’ vroeg Elif.

‘I do.’ De man nam even pauze, hij wendde zijn blik een paar seconden van Elif af om een sigaret te pakken en aan te steken.

‘I believe I am god. I believe you are god. I believe god is everything and anything, and anything and everything is god. God is the universe and everything within it. God is the universe and everything but it. You are the universe, as am I. All is the same, the same is all. All that is, is one.’

Zomer 2018, door Lotta Buchtal

Winter 2021

Haar trip had haar bij een klein dorp aan een meer gebracht. Het meer werd in tweeën gespleten door een lang pad van wit marmer waar zij en haar moeder in stilte stonden, terwijl ze keken hoe de zon met alle geduld achter de witte huizen voor hen verdween. De zachte warme wind streelde de wangen van Elif met een tederheid die ze alleen van haar moeder en god kende. De temperatuur was aangenaam en zij ontspannen.

Ze dacht na over de betekenis van liefde. Alle verschillen in haar bestaan waren gelijkwaardig gebleken. Ze had de keuze gemaakt verliefd te zijn op het al en alles daarbinnen. Het universum schonk haar enkel datgene dat het waard was om in haar hier en nu te zijn. Dat resulteerde in een verzameling krachtige mensen en dingen die haar allen iets unieks brachten. Het waren zij die haar energie schonken en haar inspireerden om te creëren en te groeien.

Ze keek naar haar moeder die de rust weer had teruggevonden en voelde wat liefde was.

‘Ik ben trots op je, meisje. Je hebt hard gevochten.’

‘Dank je, mam. Ik geloof dat ik vrijgevochten ben.’

‘Ik weet het wel zeker.’

Ze dacht terug aan het moment van verlichting dat ze met Isabel had ervaren in het bos in Polen. Ze hadden toen niet meteen in de gaten dat dat zo’n effect zou hebben op de rest van hun bestaan. Jarenlang waren ze weggebleven van spiritueel hippiegedoe. Ze hadden er regelmatig de draak mee gestoken; ze waren notabene academisch opgeleid. Toch, sinds dat moment in het bos konden ze niet ontkennen dat ze in elkaar licht en ware liefde waren geweest. In die dimensie buiten ruimte en tijd waren ze de brug die het materiële en spirituele met elkaar had verbonden. Hun paden hadden op dat specifieke moment in ruimte en tijd zo synchroon gelopen, dat daar alles samen was gekomen.

De essentie van het bestaan.

Dat moment, die plek, die ervaring van het alles en het niets had bij hen het authentieke, intuïtieve, onvoorwaardelijke geloof in verlichting veroorzaakt. Ze hadden het ervaren, ze waren het geweest. Hun essentie had zichzelf gevonden in elkaar omdat er zuivere empathie was ontstaan, waardoor er geen verschil tussen hen had bestaan.

Nul. De oude Grieken noemden het synergie. Groei door verbinding. Het was pure geruisloze verbinding die maakte dat ze de totaliteit van het bestaan aankonden. Nooit waren ze zo levenslustig geweest en tegelijkertijd vreesden ze de dood niet langer. Ze

vonden rust in hoe hun leven was gelopen, liep en zou gaan lopen. Ze waardeerden hun bestaan, het begin, het eind, de volledigheid. Ze voelden geen spijt en koesterden geen wrok.

De radicaliteit die Elif lang had gekend en de overtuigingen die daaruit voortvloeiden hadden zich evenredig naar haar gedrag vertaald. Dat veroorzaakte hogen pieken, diepe dalen, stemmingswisselingen en avontuur. Ze wist niet goed waar dat vandaan was gekomen. Vaak had ze erover nagedacht.

Voorheen had ze haar Turkse temperament de schuld gegeven. Daarmee weigerde ze meteen de verantwoordelijkheid voor haar extremiteiten. Ze kon er tenslotte niets aan doen dat haar moeder een *one night stand* had gehad met een vreemde Turk en ze kon er ook niets aan doen dat haar moeder voor een bastaardkind had gekozen.

Haar creativiteit had nooit de kracht gevonden om het binnenste uit zichzelf te halen, waardoor ze altijd halfbakken was blijven presteren. Ze had vol met ideeën gezeten waarmee ze de wereld kon veranderen, maar na een korte fase van exponentieel enthousiasme raakte ze verveeld omdat de wereld niet opeens net zo enthousiast was als zij was geweest. Daarom was ze tegen alles en iedereen aan blijven schoppen, boos op het systeem waarbinnen ze zich onbegrepen en gevangen voelde. Het blokkeerde haar pad richting het succesvol veranderen van de wereld, vond ze. Zij was slachtoffer omdat het systeem geen ruimte bood voor haar creativiteit en eigenzinnigheid, het dwong haar in het hamsterwiel te rennen. Negenentwintig jaar had ze gedacht dat ze het meest integer was als ze daar nooit aan toe zou geven.

Het was pas sinds de lente van 2020 dat ze beseftte dat ze nooit eerlijk naar zichzelf was geweest. Ze was de beer die op haar weg lag. Altijd was ze vrij geweest, vrij om creatief te zijn. Dat was wat creativiteit uiteindelijk daadwerkelijk betekende: vrijheid creëren binnen beperkingen. Niet *out of the box*, maar *out of the box within the wheel*. Het was een epifanie: ze hoefde niet aan het hamsterwiel te ontsnappen. Ze omarmde het wiel van binnenuit. Ze zou er zolang ze bestond een eigenzinnige levenslustige dans in opvoeren, waarmee ze het leven inspireerde om ook te bewegen op andere manieren dan de norm voorschreef.

Beperkingen zouden er altijd zijn, want zij was niet perfect en de rest van het bestaan ook niet. Juist daar was waar verlichting lag: daar waar de vrije beweging richting de balans van alles dat binnen haar ervaring bestond samenkwam. Zodra ze vanbinnen in balans was door zichzelf lief te hebben zoals ze was, zodra ze leefde zonder weerstand tegen haar rariteiten, bijzonderheden en afwijkingen, was ze vrij om haar wereld te veranderen.

Zo leerde Elif zich na dertig jaar eindelijk met haar diepgewortelde passies te verbinden. Haar passie om zichzelf te begrijpen, om haar bestaan te begrijpen, haar passie om haar drang naar gelijkwaardigheid te begrijpen, om haar drang naar het ouderschap te begrijpen. Maar ook haar passie om muziek met haar lichaam te vertalen naar beweging, en haar hersenspinsels met woorden te vertalen naar betekenis. Ze omarmde haar passie om de beste versie van zichzelf te worden, zodat ze er in elk geval alles aan had gedaan om haar wereld evenwichtiger achter te laten dan toen ze erin terecht was gekomen. Evenwicht, binnen en buiten zichzelf. Ze zou de trauma's die het leven en de dood met zich meebrachten omzetten in wijsheid en liefde door ze aan te gaan, door ze uit te dagen en door ermee te dansen. Ze was haar eigen experiment, haar eigen kunstwerk. Ze zou zichzelf eren en creëren, net als het al om haar heen.

De horizon kwam halverwege de zon. Elif luisterde naar het universum boven haar en in haar. Ze probeerde in woorden te vatten wat liefde was.

Liefde, verbinding, gelijkwaardigheid. Het betekende de afwezigheid van bezit. De afwezigheid van bezit betekende de afwezigheid van hechting. De kans om te verbinden bestond altijd met alles en iedereen, in verschillende gelijkwaardige vormen. Ze voelde verliefd te zijn op alles in haar hier en nu, omdat ze bewust en actief haar energie had geïnvesteerd in het vullen van haar hier en nu met waarmee het gevuld was, door het al te accepteren, respecteren en waarderen zoals het was en datzelfde terug te krijgen. Ze ambieerde haar hier en nu te inspireren om te creëren en te groeien, en geloofde dat haar hier en nu hetzelfde voor haar deed. Ze vond in alles en iedereen een wederhelft, ware liefde, volmaaktheid: alles symboliseerde een unieke yang voor een unieke yin in haar en een unieke yin voor een unieke yang in haar. De verbindingen waren onafhankelijk van ruimte en tijd; ze schiepen ruimte en tijd. De waarde ervan was niet afhankelijk van eigenschappen, maar van het intuïtieve geloof dat het in essentie goed was.

Elif ging in kleermakerszit op de warme marmeren stenen onder haar zitten en beseftte dat ze de symboliek in haar bestaan kon verstaan. Ze pakte haar pen en haar dagboek uit haar tas en schreef:

'Dit is mijn waarheid.

Ik ben profeet van mijn eigen god, erfgenaam van mijn eigen koninkrijk, denker van mijn eigen gedachten, danser van mijn eigen dans, schrijver van mijn eigen boek. Ik ben kunst, ik eer en creëer mezelf.

Alles is verbonden.

Mijn universum, mijn zelf, mijn bestaan heeft altijd met mijn bestaan, mijn zelf, mijn universum gecommuniceerd. Ik leer de taal van mijn bestaan spreken en luisteren. Deze taal beslaat de unieke symboliek die enkel mijn manifestatie van het bestaan prikkelt. Het is de taal van mijn essentie, het is de taal van inspiratie, creatie, vertrouwen en verbinding.

Ik geef invulling aan mijn bestaan door het te voeden met overgave aan het pad naar maximale zelfliefde. Mijn hier en nu is de manifestatie van mijn onderbewust- en bewustzijn, van hoe ik van mezelf hou en hoe ik op mezelf vertrouw.

De reden van mijn bestaan is het creëren van een zo objectief mogelijke beoordelaar van het bestaan, door met alles dat mijn pad kruist te verbinden. Mijn reflectie, logica en mindfulness leiden me, mijn intuïtie en emotie begeleiden me, mijn integriteit, authenticiteit en uniciteit bevrijden me.

Ik heel door te verbinden met alles binnen en buiten mezelf. Ik bewandel mijn pad richting het omarmen van tegenslag zodat ik groei en verlicht.'

Je bent profeet van je eigen god.

Je bent erfgenaam van je eigen koninkrijk.

Je bent kunst.

Eer en creëer jezelf.

Ik ben niet geboren uit lust maar uit het lot
Ik ben geen toevalligheid maar een bestemming
Ik rechtvaardig mijn bestaan met mijn bestaan

Opgedragen aan

mijn moeder,

aan Yvette,

aan al dat ik liefhad, liefheb en lief zal hebben.

Ik vraag je om dit boek te delen met eenieder die er open voor staat.

Bezoldigen?

F. Huisman NL45ASNB8830988022